تیپ۱ لشکر ۹۲ زرهی درآغازجنگ تحمیلی

پدافند در جنوب‌غربی اهواز

نویسنده: سرهنگ زرهی ستاد سیدیعقوب حسینی

سرشناسه	:	حسینی، یعقوب، ۱۳۱۱ -
عنوان و نام پدیدآور	:	تیپ ۱ لشکر۹۲ زرهی در آغاز جنگ تحمیلی: پدافند در جنوب‌غربی اهواز/ نویسنده سید یعقوب حسینی؛ ویراستار نجاتعلی صادقی‌گویا؛ [تهیه‌کننده] هیئت معارف جنگ شهید سپهبد علی صیادشیرازی.
مشخصات نشر	:	تهران: ایران سبز، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری	:	۳۱۲ ص.: مصور، جدول .
شابک	:	۹۷۸-۹۶۴-۷۶۰۷-۳۱-۵
وضعیت فهرست نویسی	:	فیپا
یادداشت	:	نمایه .
عنوان دیگر	:	پدافند در جنوب غربی اهواز.
موضوع	:	ایران. ارتش. نیروی زمینی. لشکر نود و دو زرهی خوزستان
موضوع	:	جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹ - ۱۳۶۷ -- خوزستان
موضوع	:	جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹ - ۱۳۶۷ -- ارتش
شناسه افزوده	:	صادقی گویا، نجاتعلی، ۱۳۲۷ - ، ویراستار
شناسه افزوده	:	ایران. ارتش. هیأت معارف جنگ شهید سپهبد علی صیاد شیرازی
رده بندی کنگره	:	DSR۱۶۱۰/ خ۹ح۵ ۱۳۹۱
رده بندی دیویی	:	۹۵۵/۰۸۴۳
شماره کتابشناسی ملی	:	۲۹۹۲۳۳۰

نویسنده: سرهنگ زرهی ستاد سید یعقوب حسینی

ویراستار: سرتیپ ۲ ستاد نجاتعلی صادقی‌گویا

نوبت/ سال چاپ: اول /۱۳۹۱
شماره شابک : ۵- ۳۱-۷۶۰۷-۹۶۴-۹۷۸
شمارگان: ۲۵۰۰
ناشر : انتشارات ایران سبز - تهران
مرکز پخش: تلفن ۲۲۴۸۸۷۵۶ نمابر ۲۲۴۸۸۶۵۰ - صندوق پستی ۱۷۱- ۱۹۵۶۵
قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

حق چاپ برای هیئت معارف جنگ «**شهید سپهبد علی صیاد شیرازی**» محفوظ است

از همهٔ نگارندگان حوادث جنگ و همهٔ کسانی که توان انجام وظیفه در این مهم را دارند، درخواست می‌کنم از ثبت و ضبط جزئیات این دوران غفلت نکنند و این گنجینهٔ تمام نشدنی را برای آیندگان به ودیعه بگذارند.

امام خمینی (ره)

می‌خواهم بگویم که این جنگ، یک گنج است. آیا خواهیم توانست از این گنج استفاده کنیم؟ آن هشت سال جنگ بایستی تاریخ ما را تغذیه بکند.

مقام معظم رهبری حضرت آیت‌الله خامنه‌ای

همکاران

سرتیپ ستاد ناصر آراسته بررسی اولیه و نهایی کتاب

سرتیپ ستاد سید حسام هاشمی بررسی نهایی کتاب

سرتیپ ستاد سید ناصر حسینی بررسی نهایی کتاب

سرتیپ۲ ستاد نجاتعلی صادقی‌گویا بازبینی و مرتب سازی، ویرایش نهایی، امور فنی، آماده سازی، نشر

حامد خدمتی حروف نگاری و صفحه‌آرایی

حمیدرضا خزاعی طرح جلد

پیشگفتار

کتابی که ملاحظه می فرمایید از سلسله کتاب‌هایی است که جناب سرهنگ زرهی ستاد سید یعقوب حسینی در سالهای دفاع مقدس به رشته تحریر در آورد. پس از پایان جنگ تحمیلی تعدادی از این کتابها با عنوان «ارتش جمهوری اسلامی ایران در هشت سال دفاع مقدس» توسط سازمان عقیدتی سیاسی ارتش، انتشار یافت و در زمره کتاب‌های معتبر دفاع مقدس محسوب و تا کنون مورد استفاده بسیاری از نویسندگان و پژوهشگران این عرصه قرار گرفته است .

هیئت معارف جنگ «شهید سپهبد علی صیاد شیرازی» با استفاده از بایگانی موجود، کتاب حاضر را توسط سرتیپ۲ صادقی‌گویا، مجدداً بررسی و با حذف اضافات و انجام تصحیحات لازم در مرحله انتشار قرار داد. امید است برای روشن شدن حقایق بخشی از تاریخ نظامی این کشور، اقدامی مفید و ماندگار انجام شده باشد.

در ماه‌های پایانی سال ۱۳۸۸، متأسفانه اطلاع یافتیم که نویسنده محترم در تاریخ ۸۸/۱۰/۱۴ وفات یافته‌اند.

ایشان دوران پر افتخار و زندگی سالم و آبرومندانه را در کسوت نظامی و سال‌های بعد از پیروزی انقلاب اسلامی به ویژه در ابتدای جنگ تحمیلی طی نمودند. پس از بازنشستگی نیز، تاریخ نظامی دفاع مقدس را در چند جلد تدوین و خدمت بزرگی در عرصه علمی نظامی کشور از خود به یادگار گذارده‌اند . آرزو داریم خداوند متعال، ایشان را با مجاهدان فی سبیل اله محشور و به بازماندگان آن مرحوم نیز سلامتی و سعادت دنیوی و اخروی نصیب فرماید .

هیئت معارف جنگ «**شهید سپهبد علی صیاد شیرازی**»

معارف جنگ

«معارف جنگ» مجموعه‌ای از یافته‌ها، ذخایر و دست آوردهای جبهه‌های نبرد حق علیه باطل است که خداوند متعال به پاس فداکاری ها،ایثارگری ها و برکت خون شهدای والامقام، نصیب رزمندگان اسلام نموده و از سینه‌های جوشان آنها به سینه‌های پاک وتشنهٔ نسل جوان انقلاب اسلامی منتقل می‌گردد.

سازمان افتخاری «**هیأت معارف جنگ**» از پاییز سال۱۳۷۳، با تصویب حضرت امام خامنه ای و بنیانگذاری امیر سرافراز ارتش اسلام «شهید سپهبد علی صیّاد شیرازی» و حمایتهای مادّی و معنوی مقام معظم رهبری و فرماندهی کل قوا، این رسالت مهم را با روحیه متعالی بسیجی برعهده گرفته و مفتخراست که با الهام از کلام نورانی خداوند متعال مبنی بر «وَالّذینَ جاهَدوا فِینا لَنَهدِیَنَّهُم سُبُلَنا وَ اِنَّ اللهَ لَمَعَ المُحْسِنِین»، با صداقت و تلاش دسته جمعی در این وادی مقدس گام نهاده و این رسالت افتخار آمیز را که با گرایش «پژوهشی ـ فرهنگی ـ عملیاتی و آموزشی» شکل گرفته است ادامه دهد و در این راه امید به لطف و یاری خداوند متعال دارد.

شیوه کار هیأت معارف جنگ در گردآوری تجارب جبهه‌های نبرد بدین ترتیب بوده است که براساس زمان و مکان هر عملیات، جمعی از رزمندگان اسلام که در آن عملیات نقش مهمی را برعهده داشته‌اند به منطقه عملیات عزیمت نموده و با یادآوری خاطرات خود در صحنه نبرد و برداشتهای تحریری، صوتی و تصویری، مجموعه‌ای از حقایق و واقعیّتهای تلخ و شیرین را گردآوری نموده و در نهایت بعد از تطبیق آنها با مدارک و اسناد جبهه‌های نبرد در مسیر تدوین قرار داده اند.

آموزش معارف جنگ نیز از سال ۱۳۷۴ به صورت نظری و میدانی برای هر دوره از دانشجویان سال۳ دانشگاه افسری امام علی (ع) نیروی زمینی و از سال ۱۳۸۲ برای کلیه دانشگاههای افسری ارتش جمهوری اسلامی ایران به اجرا در آمده و تا زمان نگارش این کتاب بیش از ۲۰ هزار نفر از فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌های مزبور را در دو مرحله نظری و میدانی مورد آموزش قرار داده است.

هیئت معارف جنگ همچنین از سال ۱۳۸۸ آموزش کارکنان وظیفه در مقاطع تحصیلی فوق‌دیپلم، لیسانس، فوق لیسانس و دکترا در مراکز آموزش وظیفه را پی‌ریزی نمود و این عزیزان در زمان آموزش مقدماتی و قبل از عزیمت به یگان های سازمانی خود به مدت ۱۶ ساعت آموزش معارف جنگ را در ساعات فوق برنامه طی نموده که تا زمان چاپ این کتاب بیش از ۱۰۰ هزار نفر از کارکنان وظیفه که فارغ‌التحصیل دانشگاهها و مراکز آموزش عالی کشور می باشند، آموزش نظری معارف جنگ را فرا گرفته‌اند.

هیئت معارف جنگ « **شهید سپهبد علی صیاد شیرازی**»

فهرست

معرفی نویسنده ۲۵
سخن ویراستار کتاب ۲۷
مقدمه ۳۳
عملیات تأخیری و پدافندی تیپ ۱ لشکر ۹۲ زرهی ۳۹
کلیات ۴۱
مشخصات کلی عملیات ۴۱
مأموریت ۴۳
طرح کلی منطقه عملیات ۴۳
جو ۴۳
زمین ۴۴
عوارض طبیعی ۴۴
عوارض مصنوعی ۴۵
جنبه‌های نظامی زمین ۴۷
اثرات مشخصات منطقه در عملیات دشمن ۴۸
اثرات مشخصات منطقه در عملیات خودی ۴۹
سازمان و گسترش نیروهای متجاوز ۵۱
سازمان و گسترش نیروهای خودی ۵۲

پیام‌ها، دستورات، طرح‌ها و هدایت عملیات ۵۵

خاطرات سرهنگ زرهی ستاد سید علی بدرخواهان ۲۰۹

بررسی و تجزیه و تحلیل عملیات تأخیری و پدافندی تیپ ۱ لشکر ۹۲ زرهی ۲۲۱
۱- کلیات ۲۲۳
۲- ایمان و اعتقاد ۲۲۷
۳- چگونگی اجرای اصول جنگ ۲۲۹
اصل هدف ۲۲۹
اصل وحدت فرماندهی ۲۳۰
اصل تمرکز قوا ۲۳۱
اصل صرفه‌جویی در قوا ۲۳۲
اصل غافل‌گیری ۲۳۳
اصل سادگی ۲۳۵
اصل تأمین ۲۳۶
اصل مانور ۲۳۶
اصل تعرض ۲۳۷
۴- چگونگی همکاری و هماهنگی ۲۴۰
هماهنگی بین رده‌های فرماندهی ۲۴۰
هماهنگی با سازمان‌های غیر ارتشی ۲۴۰
۵- پشتیبانی‌های مردمی ۲۴۳
۶- چگونگی مسائل اطلاعاتی در نبردهای منطقه اهواز ۲۴۴
جو ۲۴۴
زمین ۲۴۴
وضعیت دشمن ۲۴۶

۷- چگونگی مسائل عملیاتی در نبردهای جنوب‌غربی اهواز **۲۴۹**

برآورد وضعیت **۲۴۹**

سازمان دفاع **۲۵۱**

طرح عملیاتی **۲۵۲**

هدایت عملیات **۲۵۴**

۸- مسائل پرسنلی عملیات پدافندی در جنوب غربی اهواز **۲۸۰**

۹- مسائل لجستیکی عملیات پدافندی در جنوب غربی اهواز **۲۸۰**

۱۰- نتیجه کلی عملیات **۲۸۱**

محاسن کلی **۲۸۳**

معایب کلی **۲۸۴**

ضمیمه: طرح ایجاد آبگرفتگی **۲۸۷**

نمایه **۲۹۹**

نقشه **۳۰۷**

فهرست پیام‌ها، دستورات، طرح‌ها و هدایت عملیات

تعویض یگان‌های تیپ ۱ (در نوار مرزی)؛ از تیپ ۱ زرهی – ۵۹/۶/۳ **۵۷**

وضعیت آمادگی رزمی یگان‌های لشکر ۹۲ زرهی؛ گردان ۱۲۱ پیاده زرهی **۵۹**

وضعیت آمادگی رزمی یگان‌های لشکر ۹۲ زرهی؛ گردان ۲۳۲ تانک چیفتن **۶۱**

اعزام یگان‌های مهندسی به نوار مرزی؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۶/۸ **۶۳**

نقل و انتقال ارتش عراق؛ از ناحیه ژاندارمری خوزستان – ۵۹/۶/۱۱ **۶۳**

نیروهای عراقی در مرز شلمچه؛ از ل ۹۲ زرهی – ۵۹/۶/۱۱ **۶۴**

درخواست پشتیبانی آتش؛ از گردان ۲۲۱ زرهی – ۵۹/۶/۱۱ **۶۴**

پاسخ دشمن با آتش شدید؛ از ل ۹۲ زرهی – ۵۹/۶/۱۱ **۶۴**

چاه‌های نفت طلایه؛ از ل ۹۲ زرهی – ۵۹/۶/۱۲ **۶۵**

گزارش بازدید از محل چاه نفت پایدار هـ غربی؛ از حراست مناطق نفت‌خیز – ۵۹/۶/۱۸ **۶۵**

رها سازی نیروهای مأمور **۶۷**

موقعیت چاه پایدار هـ غربی **۶۸**

محاصره چاه نفت؛ از ل ۹۲ زرهی – ۵۹/۶/۱۹ **۶۸**

محاصره چاه نفت طلایه قدیم؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۶/۱۹ **۶۸**

احتمال حمله ارتش عراق؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۶/۱۹ **۶۹**

حرکت و استقرار در طلایه و شلمچه؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۶/۲۱ **۶۹**

حرکت به پادگان حمید؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۶/۲۱ **۶۹**

مأموریت پوشش؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۶/۲۱ **۷۰**

اعزام گروهان تانک به پادگان دژ؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۶/۲۱ **۷۰**

اعزام گردان ۲۳۲ تانک به خرمشهر؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۶/۲۱ **۷۱**

تخریب گلوله‌های عمل نکرده؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۶/۲۲ **۷۱**

احتمال حمله هوایی به خرمشهر و اهواز؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۶/۲۳ **۷۲**

تهیه وسایل سنگین مهندسی؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۶/۲۳ **۷۲**

اعزام گروه تخریب به هنگ ژاندارمری آبادان؛ از گردان مهندسی – ۵۹/۶/۲۴ **۷۳**

قصد تجاوز از طریق عماره، دوسلگ، دزفول؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۶/۲۵ **۷۳**
گسترش یگان‌ها؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۶/۲۵ **۷۴**
پاسگاه‌ها زیر آتش نیروهای عراق؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۶/۲۵ **۷۴**
محورهای حمله دشمن؛ از ل ۹۲- ۵۹/۶/۲۶ **۷۵**
گزارش دیدبان توپخانه و قصد حمله دشمن؛ از گردان ۳۱۸ – ۵۹/۶/۲۶ **۷۵**
اعزام یگان؛ از توپخانه لشکری – ۵۹/۶/۲۶ **۷۵**
تغییر موضع گردان ۳۱۲ توپخانه؛ از توپخانه لشکری – ۵۹/۶/۲۶ **۷۶**
قصد حمله دشمن ظرف روز جاری یا فردا؛ از توپخانه لشکری – ۵۹/۶/۲۶ **۷۶**
نیاز به توپخانه ۱۳۰ مم؛ از توپخانه لشکری – ۵۹/۶/۲۶ **۷۶**
محل استقرار یگان‌ها؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۶/۲۷ **۷۷**
ورود گردان ۲۳۱ تانک؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۶/۲۷ **۷۸**
تانک‌های دشمن در مقابل پاسگاه فکه و دویرج؛ از بستان – ۵۹/۶/۲۷ **۷۸**
پراکندگی خودروها در مواضع مناسب؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۶/۲۸ **۷۹**
امکان حمله دشمن و مقابله با تجاوز احتمالی؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۶/۲۸ **۷۹**
بارگیری هلی‌کوپترهای کبری؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۶/۲۸ **۷۹**
حفر سنگر توسط عراقی‌ها در مقابل پاسگاه طلایه؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۶/۲۸ **۸۰**
اشغال مواضع توسط گردان ۲۳۱ تانک؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۶/۲۸ **۸۰**
نقل مکان گردان ۲۳۱ تانک؛ از گد ۲۳۱ تانک – ۵۹/۶/۲۸ **۸۰**
نیروهای ایرانی در فکه در گزارش نیروهای عراق؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۶/۲۹ **۸۱**
پیش‌بینی مقابله با هواپیماهای دشمن؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۶/۲۹ **۸۱**
توجه جدی به استتار و پراکندگی؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۶/۲۹ **۸۲**
هدف‌های توپخانه خودی؛ ۵۹/۶/۳۰ **۸۲**
تقویت گروه رزمی ۲۳۲ تانک با دسته پیاده؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۶/۳۰ **۸۳**
آتش شدید با حجم زیاد علیه دشمن از هدف‌های خرمشهر و آبادان؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۶/۳۰ **۸۳**

گزارش آخرین وضعیت؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۶/۳۰ **۸۳**

دستور جزء به جزء شماره ۱؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۶/۳۰ **۸۴**

قصد نفوذ دشمن در محور بصره، تنومه، طلایه و کوشک؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۶/۳۰ **۸۴**

محورهای مورد نظر در حمله به ایران؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۶/۲۹ **۸۵**

احتمال انهدام پل خرمشهر و آبادان؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۶/۳۰ **۸۵**

حرکت گردان به تیپ ۳؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۶/۳۰ **۸۶**

صدمات سنگین به دشمن از نیروهای لشکر؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۶/۳۰ **۸۶**

انهدام پایگاه موشک سام؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۶/۳۰ **۸۷**

ارتباطات؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۶/۳۰ **۸۷**

عدم اجرای دستور در کاشت مین؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۶/۳۱ **۸۹**

اعزام یک تیم به سمت راست کوشک؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۶/۳۱ **۸۹**

اعزام یک دسته پیاده زرهی به گردان ۲۳۲؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۶/۳۱ **۸۹**

حمله هوایی دشمن و قصد تجاوز زمینی؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۶/۳۱ **۹۰**

تک هوایی دشمن به پایگاه وحدتی و تیپ ۲ دزفول؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۶/۳۱ **۹۰**

اجرای کلیه آتش‌ها در صورت تجاوز دشمن؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۶/۳۱ **۹۰**

درگیری و آتش شدید در کوشک و طلایه؛ از گد ۲۲۱ – ۵۹/۶/۳۱ **۹۱**

اطلاع‌رسانی در مورد حمله هواپیماهای دشمن؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۶/۳۱ **۹۱**

پیام‌های اعلام خطر هوایی؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۶/۳۱ **۹۱**

گزارش آخرین وضعیت؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۱ **۹۲**

طلایه قدیم و جدید و کوشک؛ از گد ۲۲۱ – ۵۹/۷/۱ **۹۲**

درخواست نیروی کافی جهت ترمیم خط پدافندی؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۱ **۹۳**

گزارش گردان کاتیوشا؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۱ **۹۳**

مأموریت پدافندی تیپ و اقدامات انجام شده؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۱ **۹۳**

درگیری شدید در طلایه قدیم و جدید و کوشک؛ از گد ۲۲۱ – ۵۹/۷/۱ **۹۴**

درگیری در تمام منطقه پدافندی؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۷/۱ **۹۴**

گسترش و مأموریت تیپ ۱؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۷/۱ **۹۵**

اعزام گردان ۳۱۲ به طلایه؛ از توپخانه لشکری – ۵۹/۷/۱ **۹۶**

تغییر موضع گردان ۳۱۲ کاتیوشا؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۱ **۹۶**

پاسگاه طلایه در اختیار عراقی‌هاست؛ از توپخانه لشکری؛ ۵۹/۷/۱ **۹۶**

محاصره یگان کاتیوشا؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۱ **۹۷**

پشتیبانی آتش گردان ۳۱۲ و ۳۳۰؛ از توپخانه لشکری – ۵۹/۷/۱ **۹۷**

سد پیشروی دشمن با انبوه آتش؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۱ **۹۸**

دشمن در حال عقب‌نشینی است؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۲ **۹۸**

گردان ۳۳۰ توپخانه زیر آتش کاتیوشای دشمن؛ از توپخانه لشکری – ۵۹/۷/۲ **۹۸**

ادامه مقاومت و درخواست توپخانه دوربرد؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۲ **۹۹**

آتش‌های تمرکزی؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۲ **۹۹**

اعزام توپ‌های پدافند هوایی؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۲ **۹۹**

سد پیشروی دشمن؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۲ **۱۰۰**

ترمیم مواضع مربوطه؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۲ **۱۰۰**

درخواست پشتیبانی هوایی؛ از توپخانه لشکری – ۵۹/۷/۲ **۱۰۱**

احتمال حمله از جناح راست تیپ؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۷/۲ **۱۰۱**

احتمال حمله گازانبری دشمن از کوشک و شلمچه؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۲ **۱۰۲**

درخواست تقویت و پشتیبانی هوایی تیپ؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۷/۳ **۱۰۲**

تیراندازی با توپخانه به طرف دشمن با نیاز به آتش هواپیما؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۷/۳ **۱۰۳**

سوختن تانک‌های دشمن؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۷/۳ **۱۰۳**

در محاصره کامل قرار گرفتیم، کمک، کمک؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۷/۳ **۱۰۳**

نیاز به آب، بنزین و مهمات؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۷/۳ **۱۰۳**

تیپ ۱ در محاصره شدید و تقاضای کمک فوری؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۷/۳ **۱۰۴**

در کوشک، سه دستگاه تانک دشمن منهدم شد؛ از توپخانه لشکری – ۵۹/۷/۳ **۱۰۴**
انهدام ۳ تانک دشمن؛ از تیپ۱ – ۵۹/۷/۲ **۱۰۴**
احتیاج به هواپیما؛ از گد ۲۲۱ – ۵۹/۷/۳ **۱۰۴**
پیشروی دشمن را سد نمایید؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۳ **۱۰۵**
اعزام توپ از اصفهان؛ از گروه ۲۲ - ۵۹/۷/۳ **۱۰۵**
گزارش آخرین وضعیت؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۴ **۱۰۵**
شناخت هلی‌کوپتر خودی و دشمن؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۴ **۱۰۶**
سد پیشروی دشمن؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۳ **۱۰۶**
یگان مأمور در پاسگاه کوشک؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۴ **۱۰۶**
اشغال مواضع پدافندی قبلی؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۴ **۱۰۷**
نیاز به نیروی کمکی؛ از گد ۲۲۱ – ۵۹/۷/۴ **۱۰۷**
گزارش آخرین وضعیت؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۴ **۱۰۷**
توجه خدمه ضدهوایی به آژیر اعلام خطر هوایی؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۴ **۱۰۸**
مقابل با تمام قدرت؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۴ **۱۰۸**
اجرای آتش ضد آتشبار بر پادگان حیمد؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۴ **۱۰۸**
عقب‌نشینی نیروهای دشمن؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۴ **۱۰۹**
گروه رزمی مشهدزیر امر تیپ ۱؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۴ **۱۰۹**
عدم امکان تغییر موضع یگان‌های توپخانه؛ از گد ۳۷۲؛ ۵۹/۷/۴ **۱۰۹**
تیپ ۱ در محاصره و دشمن در ۲۰ کیلومتری اهواز؛ از تیپ ۱- ۵۹/۷/۴ **۱۱۰**
پراکندگی نیروها؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۷/۴ **۱۱۰**
کمبود مهمات و محاصره یگان‌ها؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۷/۴ **۱۱۰**
در محاصره دشمن و نیاز به کمک هوایی؛ از گد ۲۲۱ – ۵۹/۷/۴ **۱۱۱**
آخرین وضعیت؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۷/۵ **۱۱۱**
پشتیبانی هوایی، خدمه تانک، مهمات؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۴ **۱۱۲**

دهکده زیر کارخانه نورد زیر آتش شدید؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۷/۵ **۱۱۲**
تیپ زیر آتش شدید و شهر زیر آتش؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۷/۵ **۱۱۲**
مختصات توپخانه دشمن؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۵ **۱۱۳**
تعداد تانک حاضر به کار؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۷/۵ **۱۱۳**
سد پیشروی دشمن با تمام امکانات موجود؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۵ **۱۱۳**
گزارش موقعیت نیروهای خودی؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۵ **۱۱۴**
پیشروی دشمن با ۵۰ دستگاه تانک؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۷/۵ **۱۱۴**
خطر سقوط اهواز و نیاز به هواپیما؛ از گد ۲۲۱ – ۵۹/۷/۵ **۱۱۴**
موقعیت تیپ ۱ و توپخانه دشمن بر اهواز؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۷/۵ **۱۱۵**
دشمن با ۷۰ دستگاه تانک نزدیک می‌شود؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۷/۵ **۱۱۵**
حرکت تانک‌های دشمن به طرف اهواز؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۷/۵ **۱۱۵**
موضع گردان ۳۳۰ توپخانه در منطقه کارخانه نورد؛ از توپخانه لشکری – ۵۹/۷/۵ **۱۱۵**
نیاز به دانستن موقعیت یگان‌های خودی، پشتیبانی هوایی؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۵ **۱۱۶**
دیدار از منطقه عملیاتی تیپ ۱؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۷/۵ **۱۱۶**
تیپ ۱ حمله را آغاز نماید؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۶ **۱۱۷**
موجودی تانک خودی ۳، و دشمن ۷۰ تانک؛ از فرماندهی جنوب – ۵۹/۷/۵ **۱۱۷**
منطقه اشغالی دشمن در فولی‌آباد زیر آتش شدید؛ از گروه رزمی ۱۴۸ – ۵۹/۷/۶ **۱۱۷**
با آتش پشتیبانی تک نمایید؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۶ **۱۱۸**
دشمن در حال عقب‌نشینی نابود گردد؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۶ **۱۱۸**
یگان‌های آن تیپ سریعاً تک نمایند؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۶ **۱۱۸**
آخرین وضعیت دشمن؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۷/۶ **۱۱۹**
اعزام افسر رکن ۳ لشکر؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۶ **۱۱۹**
ضمن پدافند به جلو بروید؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۷ **۱۱۹**
حرکت به مواضع فولی‌آباد؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۷ **۱۲۰**

درخواست پشتیبانی هوایی؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۷/۷ **۱۲۰**
آخرین وضعیت دشمن؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۷ **۱۲۰**
یگان دشمن با حملات هلی‌کوپتر آسیب شدید دیده؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۷/۷ **۱۲۱**
قصد حمله دشمن به صنایع فولاد اهواز؛ از ل ۹۲ - **۱۲۱**
استعداد باقی‌مانده تیپ ۱ و ۳؛ از ل ۹۲ - **۱۲۱**
موقعیت خودی و دشمن و کنترل ورود غیرنظامیان؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۷/۸ **۱۲۲**
پیش‌بینی پدافند مناسب؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۸ **۱۲۳**
موقعیت یگان؛ از ل ۹۲ - ۵۹/۷/۸ **۱۲۴**
حفظ منطقه تا آخرین نفس؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۶ **۱۲۴**
اعلام سریع خط تماس نیروهای خودی؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۶ **۱۲۴**
نیاز به فداکاری و جانبازی بیشتر؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۶ **۱۲۵**
گزارش آخرین وضعیت و استقرار؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۷ **۱۲۵**
گزارش آخرین موقعیت و وضعیت؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۷ **۱۲۶**
احتمال تجدید سازمان دشمن جهت حمله؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۸ **۱۲۶**
انجام عملیات چریکی علیه دشمن؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۸ **۱۲۶**
دستورات تکمیلی؛ از ل ۹۲ - **۱۲۷**
مقاومت تا آخرین لحظه؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۸ **۱۲۷**
آتشبار کاتیوشا؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۸ **۱۲۸**
گروهان دوم گردان ۱۶۵؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۸ **۱۲۸**
محاصره گروهان دوم گردان ۲۲۱؛ از گد ۲۲۱ – ۵۹/۷/۸ **۱۲۸**
انهدام دشمن؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۸ **۱۲۹**
سد پیشروی دشمن؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۸ **۱۲۹**
پشتیبانی مهمات؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۸ **۱۲۹**
خط حد تیپ ۱ اعلام گردد؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۷/۸ **۱۳۰**

موقعیت دشمن در جنوب کارخانه نورد؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۷/۸ **۱۳۰**
عقب‌نشینی گردان ۱۶۵ و ۲۳۲؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۷/۸ **۱۳۱**
مقاومت باقی‌مانده گردان ۲۸۳؛ از گد ۲۸۳ – ۵۹/۷/۸ **۱۳۱**
مختصات جغرافیایی موقعیت دشمن؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۸ **۱۳۱**
محدودیت پشتیبانی شبانه نهاجا؛ از نزاجا – ۵۹/۷/۸ **۱۳۲**
آخرین موقعیت دشمن؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۹ **۱۳۳**
درخواست پشتیبانی هوایی؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۷/۹ **۱۳۳**
اقدام دشمن جهت عبور از کرخه؛ از گروه ۱۴۱ - **۱۳۴**
غیرنظامیان مظنون؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۹ **۱۳۴**
درخواست پشتیبانی هوایی از طریق ناظر مقدم؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۱۰ **۱۳۴**
برقراری تأمین بیشتر؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۱۰ **۱۳۵**
دشمن در پاسگاه حمید و حفر کانال؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۱۰ **۱۳۵**
ابراز همدردی و گزارش آخرین وضعیت؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۱۰ **۱۳۵**
قدردانی و تک محدود؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۱۰ **۱۳۶**
بمباران روی مواضع دشمن در حردان؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۷/۱۱ **۱۳۶**
سد دشمن در محورها؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۱۰ **۱۳۷**
آخرین وضعیت و موقعیت دشمن؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۱۱ **۱۳۷**
سد دشمن با اجرای آتش‌های ایذایی؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۱۱ **۱۳۸**
حداکثر استفاده از یگان‌های توپخانه سنگین؛ از ل ۹۲ - **۱۳۹**
گزارش منطقه دشت آزادگان و ارتفاعات الله‌کبر؛ از گروه رزمی ۱۴۸ – ۵۹/۷/۱۳ **۱۳۹**
پیشروی دشمن؛ از ل ۹۲ زرهی – ۵۹/۷/۱۳ **۱۳۹**
موقعیت لجمن؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۷/۱۳ **۱۴۰**
هوشیاری کامل؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۱۳ **۱۴۰**
موقعیت دشمن؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۱۳ **۱۴۰**

بازدید تیپ و دستورات تکمیلی؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۱۴ **۱۴۱**
عملیات تأخیری در جاده اهواز – دزفول؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۱۴ **۱۴۲**
موقعیت تیپ؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۷/۱۴ **۱۴۲**
حرکت فوری گردان ۱۴۸؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۱۵ **۱۴۲**
پاک‌سازی عناصر دشمن در شمال‌شرق کارون؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۱۵ **۱۴۳**
حرکت دشمن به طرف فولی‌آباد؛ از سرگرد ذاکری - **۱۴۳**
آسیب‌پذیری خودی؛ از تیپ ۳ – ۵۹/۷/۱۶ **۱۴۳**
نیاز به تجدید سازمان؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۷/۱۶ **۱۴۴**
تغییر موضع تانک‌ها؛ از گروه رزمی ۳۸ شیراز – ۵۹/۷/۱۶ **۱۴۴**
عدم تغییر مواضع تانک‌ها؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۱۶ **۱۴۵**
قدردانی؛ از ل ۹۲ - **۱۴۵**
استقرار در فولی‌آباد؛ از ل ۹۲ - **۱۴۵**
تقاضای بلدوزر؛ از گروه رزمی شیراز – ۵۹/۷/۱۶ **۱۴۶**
مفقود شدن هلی‌کوپتر هلال‌احمر؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۱۷ **۱۴۶**
عملیات در منطقه حردان؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۱۷ **۱۴۶**
نتیجه عملیات ۵۹/۷/۱۶؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۷/۱۷ **۱۴۷**
جمع‌آوری کلیه وسایل سنگین مهندسی؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۱۸ **۱۴۸**
وسایل سنگین؛ از گردان ۴۲۹ مهندسی – ۵۹/۷/۱۸ **۱۴۸**
انهدام وسایل دشمن؛ از گروه رزمی شیراز – ۵۹/۷/۱۸ **۱۴۹**
وسایل مخابراتی به شهر آمده؛ از گردان ۲۲۱ – ۵۹/۷/۱۹ **۱۴۹**
آتش توپخانه؛ از گروه رزمی شیراز – ۵۹/۷/۱۹ **۱۵۰**
سد پیشروی دشمن؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۱۹ **۱۵۰**
سد پیشروی دشمن در مسیر بستان – سوسنگرد؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۱۹ **۱۵۰**
قصد محاصره اهواز از سوی دشمن؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۲۰ **۱۵۱**

ورود یک گروهان پیاده از مشهد؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۲۰ **۱۵۱**
وضعیت گردان ۲۳۱ تانک؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۷/۲۱ **۱۵۱**
گزارش از هرگونه حرکات دشمن؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۲۱ **۱۵۲**
حرکت تانک‌های دشمن؛ از گروه رزمی شیراز - **۱۵۲**
آتش دشمن بر مواضع گروه؛ از گروه رزمی شیراز – ۵۹/۷/۲۱ **۱۵۳**
قصد دشمن بین فولی‌آباد و دب حردان؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۲۳ **۱۵۳**
تغییر موضع؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۲۳ **۱۵۳**
توپخانه‌های دشمن؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۷/۲۳ **۱۵۴**
توپخانه‌های دشمن و اجرای ضدآتش؛ از ل ۹۲ - **۱۵۴**
راهنما جهت تغییر مواضع؛ از گروه رزمی ۱۴۸ – ۵۹/۷/۲۳ **۱۵۵**
اجرای سریع دستور؛ از ل ۹۲ - **۱۵۵**
حرکت ضد تانک دشمن به سمت فولی‌آباد؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۲۴ **۱۵۶**
وضعیت بد زمین مواضع خودی؛ از گروه رزمی ۳۷ – ۵۹/۷/۲۴ **۱۵۶**
قدردانی و ادامه پدافند؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۲۴ **۱۵۷**
عبور دشمن از پل‌های شناور در سلیمانه **۱۵۷**
تهیه سنگر و مواضع سد کننده؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۲۴ **۱۵۷**
موقعیت دشمن؛ از گروه رزمی ۱۴۸ – ۵۹/۷/۲۴ **۱۵۸**
عقب‌نشینی دشمن در ۵۹/۷/۲۴؛ از ناحیه ژ خوزستان – ۵۹/۷/۲۵ **۱۵۸**
آخرین اخبار؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۷/۲۵ **۱۵۹**
قصد دشمن در محاصره شهر اهواز؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۲۷ **۱۵۹**
سرکوب دشمن در صورت پیشروی؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۲۷ **۱۵۹**
دسته موشک تاو؛ از گروه رزمی ۱۴۸ – ۵۹/۷/۲۸ **۱۶۰**
اجرای مأموریت واگذاری؛ از ل ۹۲ - **۱۶۰**
اجرای آتش با سلاح‌های موجود تیپ؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۲۹ **۱۶۰**

پرواز هواپیماهای دشمن در سطح پایین؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۷/۲۹ **۱۶۱**
انهدام هواپیماهای دشمن با امکانات ضد هوایی؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۲۹ **۱۶۱**
آتش توپخانه دشمن؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۷/۲۹ **۱۶۲**
استفاده از آتش توپخانه عمل کلی و تقویت؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۲۹ **۱۶۲**
تک دشمن؛ از گروه رزمی ۱۴۸ – ۵۹/۷/۳۰ **۱۶۲**
گزارش نتیجه تک دشمن؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۳۰ **۱۶۳**
ابلاغ به واحد ذیربط؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۷/۲۹ **۱۶۳**
دشمن مشاهده نمی‌شود؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۷/۳۰ **۱۶۳**
گزارش گمراه کننده؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۳۰ **۱۶۴**
نتیجه تک دشمن؛ از گروه رزمی ۱۴۸ – ۵۹/۷/۳۰ **۱۶۴**
گزارش و بررسی مجدد؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۱ **۱۶۴**
انفجار مهمات کاتیوشا؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۸/۱ **۱۶۵**
تک دشمن به سمت حمیدیه؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۱ **۱۶۵**
توانایی تیپ ۱؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۱ **۱۶۵**
وصول دسته موشک‌انداز تاو؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۲ **۱۶۶**
تانک چیفتن؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۳ **۱۶۶**
حرکت تانک‌های دشمن از حردان؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۸/۴ **۱۶۷**
گزارش کامل وضعیت دشمن؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۴ **۱۶۷**
حرکت دشمن به سمت اهواز؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۴ **۱۶۸**
تصحیح بند ۱ وضعیت؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۴ **۱۶۸**
اعزام بلدوزر؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۸/۱ **۱۶۸**
گسترش گروه به طرف شمال‌غربی؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۵ **۱۶۹**
احتمال تک دشمن به منطقه اهواز؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۵ **۱۶۹**
هلی‌کوپترهای دشمن با رنگ و پرچم ایران؛ از پشتیبانی هوایی مستقر در ل ۹۲ – ۵۹/۸/۵ **۱۷۰**

اجرای آتش هلی‌کوپترهای دشمن؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۸/۵ **۱۷۰**

پشتیبانی وسایل مهندسی؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۸/۳ **۱۷۱**

تیراندازی بر هر نوع هلی‌کوپتر؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۶ **۱۷۱**

بلدوزر؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۷ **۱۷۲**

اعزام گشتی و هوشیاری کامل؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۸ **۱۷۲**

اطلاع از پرواز هواپیماها و هلی‌کوپترهای خودی؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۸ **۱۷۲**

گروه رزمی ۳۸ زیر امر تیپ ۱؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۸ **۱۷۳**

هوشیاری و مراقبت کامل؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۸ **۱۷۳**

آخرین وضعیت خودی و دشمن؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۸/۸ **۱۷۳**

تلفات و خسارات دشمن؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۸/۸ **۱۷۴**

آتش توپخانه دشمن و خودی؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۸/۹ **۱۷۴**

گشتی رزمی و شناسایی؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۸ **۱۷۵**

پدافند هوایی؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۹ **۱۷۵**

تک دشمن در منطقه دزفول؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۹ **۱۷۵**

پشتیبانی آتش از سپاه پاسداران در سلمانیه؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۹ **۱۷۶**

مختصات خواسته شده؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۹ **۱۷۷**

هواپیما و هلی‌کوپترهای دشمن با رنگ پرچم ایران؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۱۰ **۱۷۷**

تلفات و ضایعات دشمن؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۸/۱۰ **۱۷۷**

نتیجه حمله هوایی نیروی هوایی خودی در اطراف خونین‌شهر و آبادان؛ از مرکز پشتیبانی هوایی – ۵۹/۸/۱۰ **۱۷۸**

نتیجه آتش توپخانه خودی؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۸/۱۰ **۱۷۹**

ستون خودرویی و آتش دشمن؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۸/۱۰ **۱۷۹**

ستون خودرویی دشمن به طرف دب حردان؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۱۱ **۱۸۰**

انفجار گلوله‌های شیمیایی؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۱۰ **۱۸۰**

استفاده دشمن از گازهای شیمیایی و میکروبی و گزارش کسری ماسک؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۱۱ **۱۸۱**

هدف‌های آتش دشمن؛ از گروه ۱۴۸ – ۵۹/۸/۱۱ **۱۸۱**
گزارش اقدامات ضد آتشباری دشمن؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۹ **۱۸۱**
استعداد دشمن در دب حردان؛ از گروه ۳۸ – ۵۹/۸/۱۰ **۱۸۲**
نتیجه آتش دشمن و خودی؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۸/۱۱ **۱۸۲**
گشتی شناسایی چریک‌های چمران؛ از گروه رزمی ۱۴۸ – ۵۹/۸/۱۲ **۱۸۲**
اعزام گشتی شناسایی و همکاری با دکتر چمران؛ از ل ۹۲ - **۱۸۳**
انهدام دشمن با توپخانه؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۱۳ **۱۸۳**
حرکت دشمن از فولی‌آباد به جلو؛ از گروه ۱۴۸ – ۵۹/۸/۱۳ **۱۸۴**
آتش شدید توپخانه دشمن در مواضع فولی‌آباد؛ از گروه ۱۴۸ مشهد - ۵۹/۸/۱۳ **۱۸۴**
آخرین وضعیت؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۸/۱۳ **۱۸۵**
تجمع گسترش در شمال‌شرقی دب حردان؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۸/۱۳ **۱۸۵**
موقعیت گردان ۲۸۳؛ از گد ۲۸۳ سوارزرهی - ۵۹/۸/۱۴ **۱۸۶**
نیاز به نیروی کمکی؛ از تیپ ۳ – ۵۹/۸/۱۴ **۱۸۶**
وضعیت خط جبهه اهواز و سوسنگرد؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۱۵ **۱۸۶**
توپخانه ۱۷۵ مم و ۱۵۵ مم؛ از گروه ۱۴۸ – ۵۹/۸/۱۴ **۱۸۷**
منطقه دیدبانی گروه رزمی ۱۴۸؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۱۵ **۱۸۷**
روانه شدن آب به مواضع دشمن؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۱۵ **۱۸۸**
مراقبت حرکات دشمن و آب‌گرفتگی؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۱۵ **۱۸۸**
آخرین وضعیت دشمن؛ از گروه رزمی ۱۴۸ – ۵۹/۸/۱۶ **۱۸۹**
گسترش دشمن تا دب حردان؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۱۶ **۱۸۹**
آخرین وضعیت خودی؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۸/۱۶ **۱۹۰**
اعزام به مواضع جلو؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۱۶ **۱۹۰**
گزارش نوبه‌ای از ساعت ۰۶۰۰ الی ۱۸۰۰ روز جاری؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۸/۱۶ **۱۹۰**
تلفات خودی و مهمات مصرفی؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۸/۱۶ **۱۹۱**

مین‌گذاری در منطقه جلو؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۱۷ **۱۹۱**

آخرین وضعیت؛ از گروه ۱۴۸ – ۵۹/۸/۱۷ **۱۹۲**

وضعیت خودی و گلوله‌های مصرفی؛ از تیپ ۳ - **۱۹۲**

تک هلی‌کوپترهای خودی؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۸/۱۸ **۱۹۲**

حرکت دشمن از حردان به طرف فولی‌آباد؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۸ **۱۹۳**

منطقه فولی‌آباد و جنگل مجاور؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۸/۱۸ **۱۹۳**

ستون دشمن از حردان به فولی‌آباد؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۸/۱۸ **۱۹۳**

عکس‌العمل گردان ۲۲۱؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۱۸ **۱۹۴**

گروهان یکم گردان مهندسی؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۸/۱۸ **۱۹۴**

وضعیت مواضع ترک شده دشمن؛ از گروه ۱۴۸ – ۵۹/۸/۲۱ **۱۹۵**

هوشیاری دسته شناسایی؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۲۲ **۱۹۵**

مقابله با دشمن؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۲۱ **۱۹۶**

نیروی چریکی دکتر چمران؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۲۱ **۱۹۶**

تک شیمیایی دشمن؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۲۲ **۱۹۶**

تجمع دشمن در حوالی پل کرخه‌کور؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۲۲ **۱۹۷**

اقدامات دشمن پس از شکست در سوسنگرد؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۲۶ **۱۹۷**

حماسه شکست دشمن در سوسنگرد؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۲۶ **۱۹۸**

آمادگی در ایام تاسوعا و عاشورا؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۲۶ **۱۹۸**

گزارش وضعیت و اشغال مواضع پدافندی در فولی‌آباد؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۲۶ **۱۹۹**

باز کردن آب به سمت جنوب جاده؛ از ل ۹۲ - **۱۹۹**

حرکت تانک‌های دشمن؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۲۶ **۱۹۹**

اشغال مواضع پدافندی و آمادگی کامل؛ از گروه رزمی ۳۷ – ۵۹/۸/۲۷ **۲۰۰**

تلفات و ضایعات دشمن؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۸/۲۷ **۲۰۰**

انهدام توپخانه دشمن؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۲۷ **۲۰۱**

قصد دشمن در محاصره مجدد دشت آزادگان؛ از استانداری خوزستان – ۵۹/۸/۲۷ **۲۰۱**
مسئول نظامی دفاع از شهر سوسنگرد؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۲۷ **۲۰۲**
ضایعات دشمن؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۸/۲۷ **۲۰۲**
اعزام دسته ضدتانک؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۷/۲۸ **۲۰۳**
ممانعت از عملیات پل‌زنی دشمن؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۲۸ **۲۰۳**
ارتباط تیپ ۲ با تیپ ۳؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۲۸ **۲۰۳**
تغییر موضع دشمن در امتداد جاده آبادان – اهواز؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۲۸ **۲۰۴**
آب‌گرفتگی و موقعیت دشمن؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۲۸ **۲۰۴**
گسترش نیروی خودی برای تأمین شهر سوسنگرد؛ از توپخانه لشکری - ۵۹/۸/۲۸ **۲۰۵**
مختصات پاسگاه فرماندهی تیپ ۱؛ از تیپ ۱ – ۵۹/۸/۲۸ **۲۰۵**
شناسایی و انتصاب مواضع مناسب؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۲۹ **۲۰۶**
شناسایی مناطق و آماد احتیاجات؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۲۹ **۲۰۶**
آمادگی تک در صورت رخنه؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۲۹ **۲۰۶**
پیشروی دشمن به سمت مواضع تیپ ۳؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۳۰ **۲۰۷**
نیاز به توپخانه ۱۳۰ مم؛ از گروه ۱۴۸ – ۵۹/۸/۳۰ **۲۰۷**
مقابله با آبگرفتگی مواضع خودی؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۳۰ **۲۰۷**
آتش گردان ۳۸۸ توپخانه؛ از ل ۹۲ – ۵۹/۸/۳۰ **۲۰۸**
چگونگی کنترل عملیاتی تیپ؛ از تیپ۱ ل ۱۶ – ۵۹/۸/۳۰ **۲۰۸**

معرفی نویسنده

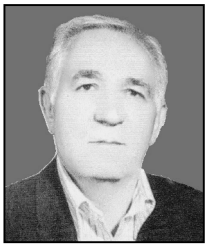

سرهنگ زرهی ستاد، سیّد یعقوب حسینی در سال ۱۳۱۱ در خانواده‌ای مذهبی در ابهر به دنیا آمد. تحصیلات خود را در ابهر و سپس در تهران ادامه داد و در سال ۱۳۳۱ وارد دانشکدهٔ افسری و سال ۱۳۳۴ با درجهٔ ستوان دومی فارغ‌التحصیل شد. پس از پایان دورهٔ آموزش رسته زرهی، در لشکر اصفهان مشغول به خدمت شد.

در سال ۱۳۴۶ پس از طی دورهٔ دانشکده فرماندهی و ستاد به لشکر ۹۲ اهواز منتقل شد که آن زمان مصادف با آغاز اختلافات مرزی ایران و عراق و صف‌آرایی نظامی طرفین بود. وی به‌عنوان افسر عملیات و طراح طرح‌های عملیاتی مربوطه در لشکر تا سال ۱۳۵۴ و عقد قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر فعال بود. از سال۱۳۵۶، فرماندهی تیپ سوم لشکر ۹۲ زرهی را عهده‌دار و پس از پیروزی انقلاب اسلامی در مدیریت آمادگی رزمی معاونت عملیات و اطلاعات ستاد نیروی زمینی خدمت کرد. با آغاز جنگ تحمیلی در سال ۱۳۵۹ به‌عنوان جانشین عملیاتی نزاجا به خوزستان اعزام شد. در سال ۱۳۶۰ با درخواست شخصی، بازنشسته شد.

پس از بازنشستگی در دانشکدهٔ فرماندهی و ستاد نیروی زمینی و سازمان عقیدتی سیاسی ارتش، مشغول تهیه و تنظیم تاریخ جنگ شد. با حمایت فرمانده وقت نزاجا ـ سرهنگ صیاد شیرازی - توانست تعداد قابل توجهی کتاب، دربارهٔ عملیات‌های هشت سال جنگ تدوین کند که تا کنون تعدادی از آن‌ها در مرحلهٔ انتشار قرار گرفته و بقیه نیز در مراکز دانشگاهی و پژوهشی آجا مورد استفاده می‌باشد.

در دی ماه سال ۱۳۸۸ وفات و به دیار ابدی پیوستند . روحشان شاد .

سخن ویراستار کتاب

در مرکز اسناد و هیئت معارف جنگ «شهید سپهبدعلی صیاد شیرازی» کپی نسخه‌ای از این کتاب را در کنار سایر کتابهایی که به قلم نویسنده محترم آن، مرحوم جناب سرهنگ سیدیعقوب حسینی در زمان خود تهیه شده است، مشاهده، مطالعه و بررسی نمودم.

با مطالعه و بررسی مطالب این کتاب و دیگر کتابها به قلم ایشان متوجه شدم که چه کار بزرگ و بی‌نظیری توسط نویسنده، در زمان جنگ انجام گرفته است. شاید اگر چنین همت‌عالی از سوی نویسنده و حمایت از طرف فرمانده وقت نزاجا، دافوس و رئیس عقیدتی سیاسی اجا که از سال ۶۱ به بعد به اجرا درآمد، وجود نداشت، امروز با نیرویی چندبرابر آن زمان، هرگز به چنین مدارک و نگارش نمی‌توانستیم دست یابیم. بدین ترتیب تاریخ نظامی این کشور از چگونگی رویدادها، درگیری‌ها، محدودیت‌ها، اقدامات‌ها، عملیات‌ها محروم می‌ماند. همین کمبودها سبب دورشدن ازبیان واقعیت‌ها و تحریف‌ها ... می‌گردید. همچنان که بسیاری از حوادث جنگ تحمیلی، به سبب آن که از جزئیات و اطلاعات کمی و کیفی آن، مدارکی باقی نمانده و یا به موقع دراختیار پژوهشگران قرار داده نشده است، امکان تدوین و تحلیل دقیق آن وجود ندارد.

یادم می‌آید در سال ۱۳۶۲ که مشغول طی دوره دافوس بودم، در یکی از روزها که فرمانده وقت نزاجا ـ **جناب سرهنگ صیاد شیرازی** ـ جهت سخنرانی برای دانشجویان و اساتید به سالن اجتماعات دانشکده تشریف آورده بوند، در مسیر خروج ایشان از سالن، **جناب سرهنگ حسینی** که در آن زمان بازنشسته و با لباس شخصی بودند و در آن جمع به غیر از فرمانده وقت دافوس ـ **جناب سرهنگ غلامحسین فاضل** ـ که همدوره ایشان نیز بودند و از همه مسن‌تر بودند، تعدادی از کتاب‌های مجلد شده را درباره دفاع مقدس در روی میزی به صورت تایپ شده، به حضور فرمانده نیروی زمینی ارائه و توضیح دادند. از آن صحبت‌ها، این طور یادم می‌آید که این دیدار و اقدامات، سابقه

قبلی داشته و قبلاً فرمانده نیرو دستوراتی درباره پشتیبانی از اقدام ایشان و دراختیار گذاردن مدارک و نیروی انسانی موردنیاز صادر نموده بودند. در آن جلسه، درپی گزارش **جناب سرهنگ حسینی**، دستورات تکمیلی دیگری به فرمانده دافوس و همراهان ابلاغ نمودند.

سالها از زمان این خاطره گذشت، تا آن که ۲۴ سال بعد، در سال ۱۳۸۴ به واسطه مسئولیت مدیریتی که در مجموعه هیئت معارف جنگ داشتم، با ملاحظه نسخه‌های کتابهای تایپ شده موجود به قلم ایشان در مرکز اسناد و نیز به سبب آن که ماموریت تهیه، تنظیم و انتشارات کتابهای موردنظر هیئت معارف جنگ را داشتم، درصدد برآمدم که با ایشان تماس و راجع به انتشار این کتابها، نظرشان را جویا شوم. بالاخره بعد از مدتی جستجو، موفق به تماس تلفنی شده و درخواست نمودم که به هیئت معارف جنگ تشریف بیاورند و حضوری مذاکره نمائیم. محبت نمودند و از کرج به تهران در روز تعیین شده – ۸۴/۴/۲۱- تشریف آوردند. خلاصه نظرشان این بود که «من هر چه در توانم بود، در زمان خود به نگارش درآوردم و دراختیار دافوس و عقیدتی سیاسی اجا قرار دادم، اکنون دیگر توان ادامه و اقدامات تکمیلی در مورد این موضوعات ندارم. شما آن چه که به صلاح و مفید برای تاریخ نظامی این کشور می‌دانید انجام دهید»

یک جلسه دیگر نیز برای مصاحبه – ۸۴/۵/۱۸- همراه یکی از همکاران افتخاری به منزل **جناب سرهنگ حسینی** رفتیم. ای کاش این مصاحبه‌ها ادامه می‌یافت، که متاسفانه از طرف آن همکار محترم، چنین امکانی حاصل نشد.

بعد از آن جلسه، هیئت معارف جنگ توانست سه عنوان کتاب «**تاریخ نظامی جنگ تحمیلی ج ۱ و ۲ و جبهه جنوب در شهریور ۵۹**» به قلم ایشان منتشر و تعدادی به منزل نویسنده محترم ارسال نماید. احتمالا آنها را ملاحظه کردند. تا آن که در سال ۱۳۸۸ خبر ناگوار فوت ایشان دریافت شد ...

دو عنوان دیگر نیز به نام «**عملیات والفجر مقدماتی و نبردهای سال ۱۳۶۲ تا پایان سال ۱۳۶۴**» بعد از

فوت نویسنده محترم انتشار یافت که در مقدمه کتاب‌ها به شرح موضوع اشاره شده است.

ریاست محترم هیئت معارف جنگ ... **امیر سرتیپ آراسته**، همیشه اصرار دارند تا فرصت‌ها از دست نرفته و پیشکسوتان دفاع مقدس درحیات هستند، کلیه مطالب و مدارک جمع‌آوری شده، تنظیم، تدوین و انتشار یابند، تا نسل کنونی و آیندگان بتوانند از مجموعه افتخارات دفاعی کشور خود بهره‌برداری نمایند.

براساس این تدبیر، تاکنون - سال ۹۱- بیش از ۸۰ عنوان کتاب‌های مستند درباره دفاع مقدس توسط این هیئت انتشار یافته و در فهرست منابع بسیاری از کتابهای مستند درباره جنگ‌تحمیلی قرار گرفته‌اند. مسلما اگر حمایت و تشویق ریاست هیئت نبود، چنین دستاوردی حاصل نمی‌شد. برخود لازم می‌دانم به این جهت سپاسگزاری خود را از ایشان اعلام نمایم.

همان‌طور که خوانندگان محترم ملاحظه می‌فرمایند، مدارک، مکاتبات، خاطرات و اظهارنظرهایی که در کتابهای این نویسنده محترم آمده است، بیانگر چگونگی بخش مهمی از فعالیت‌ها، اقدامات ستادی، اجرایی یگانهای نظامی میدان رزم، در آن زمان است که از بایگانی‌های غیرقابل دسترس دیگران خارج گشته و به ملت ایران برای ماندگاری در تاریخ و بهره‌برداری‌های متنوع ارائه شده است. مسلما اگر آن روز این کار انجام نمی‌شد، امروز دیگر به هیچ وجه، چنین مدارکی یافت نمی‌شد.

انتظار نیست که این نوع کتابها که صرفا بیان رسمی و نظامی دارند، مورداستفاده و علاقه عموم قرار گیرند. بلکه این کتابها با هدف‌های پژوهشی، تاریخی نظامی برای پژوهشگران، علاقمندان، کارشناسان، افسران، مدیران مراکز و دانشگاه‌های نظامی تدوین و انتشار می‌یابند. این نوع کتابها تعریف و کاربرد خاص خود را دارند و نگارش آنها نیز فقط از صاحبان دانش و تخصص نظامی که استعداد قلم‌نگاری هم داشته باشند برمی‌آید. انصافا، نویسنده این کتاب که از بزرگان این فن بودند، به خوبی از عهده این تعریف‌ها و هدف‌های خاص موردنظر برآمده اند.

همان طور که اهل فن ملاحظه می‌فرمایند، کلیه پیامها و اسناد آورده شده در این کتاب جای توضیح، تفسیر، بحث و اظهارنظر کارشناسی دارد. برای دریافت نکات آموزشی، تاریخی، نظامی و بالاخره درس‌هایی که از این حوادث و تجارب برای حال و آینده می‌توان کسب نمود، جای چنین مباحثی خالی است.

در این مرحله از تدوین و تنظیم و نشر کتاب، تصمیم گرفته شد، وقت و توان خود را بیشتر صرف انتشار آثار باقی‌مانده با شکل موجود نمائیم، تا درحدی که خداوند توفیق زندگی دنیوی به ما می‌دهد، این خدمت را انجام و این آثار و اسناد تاریخی نظامی کشور را از قفسه‌های بایگانی خارج و با انتشار آنها به شکل مناسب، در انظار و دسترس عموم قرار دهیم.

اقدامات تکمیلی و بهره‌برداری کارشناسانه از این کتابها، اگر ما هم فرصت نیابیم، مسلما دیگران با در اختیار داشتن این کتابها انجام خواهند داد. آن قسمت از خواسته نهایی ما نیز به این ترتیب به خواست خداوند برآورده خواهد شد.

ضمنا باید توجه داشت که با توجه به اهمیت و حیاتی بودن موضوع مورد نگارش، نویسنده محترم آن چه که به نظرش مثبت و یا منفی رسیده، بیان نموده است. با همین نگرش، اسناد منفی نیز ارائه گردیده است. اما متاسفانه مشکلی که افراد بشر دارند، آن است که ذهن آنان قادر به اندازه‌گیری دقیق از دیده‌ها و شنیده‌ها که بطور نمونه ارائه می‌شوند نمی‌باشد. ممکن است با دیدن، شنیدن و خواندن یک نمونه از موضوعی، آن نمونه را خارج از اندازه واقعی در کل موضوع تعریف و نتیجه‌گیری مثبت یا منفی نمایند، درحالی که هیچ وقت این نوع قضاوت و نتیجه‌گیری درست نیست. قضاوتی می‌تواند درست باشد که دقیقا تمام جزئیات و ابعاد کمی و کیفی و شرایط زمان، مکان و اوضاع و احوال اجتماعی آن مشخص باشد. درباره این بحث، هر کس مثالهای زیادی در ذهن خود دارد. مثلاً چقدر شنیدید که همه ... اینطورند، یا همه ... چنین‌اند و یا .... گوینده با محور قرار دادن یک نمونه، آن را به کل موضوع تطبیق می‌دهد.

با توجه به چنین آسیبی که مطالب یا اسناد منفی در خوانندگان ایجاد می‌کننـد، معمـولا در کتابها از ارائه آن‌ها خودداری می‌کنند.

رسانه‌ها هم در دنیای امروز، وقتی نظر خاصی را می‌خواهند به مخاطبان خـود بـه غلـط یـا درست باور دهند، با استفاده از همین ضعف اندازه‌گیری ذهنی افراد بشر، بـا ارائـه چنـد نمونـه محدود مثبت یا منفی، نتیجه‌گیری مثبت یا منفی به مخاطبان القاء می‌کنند.

این توضیحات به جهت آن بود که خوانندگان محترم با مطالعه اسناد و مطالـب مثبـت یـا منفی این کتاب، از نتیجه‌گیری غلط اجتناب نمایند و یا بـا برداشـت نـاقص از مـتن کتـاب بـه بیراهه کشانده نشوند.

ما نیز همان طور که نویسنده محترم ارائه داده، امانتداری نموده و در کتـاب آوردیـم. هـر چند که ممکن است بعضی از مباحث ارائه شده نیاز به نقد کارشناسان و اهل فـن دیگـری هـم باشد. این برداشت نیز طبیعی و منطقی است. نویسنده محترم نیز خود به ایـن نکتـه توجـه ودر پایان مقدمه کتابهای خود به آن اشاره نموده‌اند.

نکته آموزنده دیگری که مسلما خوانندگان محترم توجه خواهند نمود، آن است کـه در آن شرایط و زمان سخت، چگونه یگانها و رده‌های مختلف فرماندهی، با بالادست و زیردست خـود، صادقانه و مودبانه، مکاتبه و به دور از رعایت ملاحظات خوش‌آیندی و یا بدآیندی رده‌هـا، بـه بیان واقعیت‌های موجود و مدیریت بحران پرداخته‌اند.

امید است که درجهت ادامه راه شهدا و شرح بخشی از حماسه تاریخی ملت بـزرگ ایـران در دفاع مقدس موفق بوده باشیم. ثواب این کار را نیز برای نویسنده محترم اهدا می‌نمائیم.

با سلام و احترام

سرتیپ۲ ستاد نجاتعلی صادقی‌گویا

بهمن ۱۳۹۰

مقدمه

قُلْ سِیرُوا فِی الاَرْضِ فَانْظُروا کَیْفَ کانَ عاقِبَةُ الَّذِینَ مِنْ قَبْل

بگو! در روی زمین بگردید و ببینید پایان کار پیشینیان چگونه بوده است (سورهٔ روم آیه ۴۲)

پیش‌گفتار درباره مدارک تاریخی جنگ تحمیلی

یادآوری مهم :

از بررسی‌کنندگان، خوانندگان و استفاده‌کنندگان این مدارک درخواست می‌شود قبل از بررسی به نکات زیر توجه فرمایند:

۱. دستورالعمل تهیهٔ مدارک:

این مدارک در اجرای امریهٔ ۶۰/۰۲/۱/۸۵ ـ ۶۱/۴/۳۰ معاونت آموزشی نیروی نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران گردآوری، تنظیم و تدوین شده است.

۲. هدف‌های اصلی تهیه این مدارک طبق دستورالعمل یادشده بالا به شرح زیر بوده است:

الف) تجزیه و تحلیل هر یک از نبردهای عمده و بررسی علل پیروزی یا شکست آنها.

ب) ایجاد زمینهٔ مطلوب برای تهیهٔ مسائل آموزشی مراکز فرهنگی نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران.

ج) بهره‌برداری آموزشی از تجربیات به دست آمده از جنگ تحمیلی.

۳. اسناد اصلی بهره‌برداری شده برای تهیه این مدارک:

الف) برآوردهای ستادی و طرح‌ها و دستورهای عملیاتی تهیه شده در ستاد مشترک، نیروی زمینی و لشکرها و تیپ‌های اجرا کننده عملیات که در پرونده‌های عملیاتی و اطلاعاتی نیروی زمینی و رده‌های پایین‌تر ثبت شده بود.

ب) پیام‌ها و دستورات و گزارش‌های مبادله شده بین قرارگاه‌ها، شامل ستاد مشترک، نیروی زمینی، لشکرها و تیپ‌های اجرا کنندهٔ عملیات که در پرونده‌های عملیاتی و اطلاعاتی این قرارگاه‌ها ثبت شده بود.

ج) خاطرات شخصی معدودی از فرماندهان و افسران ستاد که شخصاً در طرح‌ریزی و هدایت عملیات شرکت و یا حضور داشتند.

د) مدارک مورد نظر تا رده قرارگاه، لشکرها و تیپهای مستقل بوده است و پیام‌ها و دستوراتی که بین قرارگاه تیپ‌ها و گردان‌ها و رده‌های پایین‌تر مبادله شده در بیشتر این مدارک منظور نشده است.

۴. درخواست اسناد از سازمان‌های خارج از نزاجا

از سازمان‌های خارج از ردهٔ نیروی زمینی درخواست شد برای تکمیل این مدارک، اسناد و مدارک عملیاتی مربوط به نبردهای جنگ تحمیلی را در اختیار نیروی زمینی قرار دهند، ولی تا تکمیل این مجموعه مدارک خواسته شده را ارسال نکردند. این سازمان‌ها عبارتند از:

الف) سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران که نقش فعال و سهمی بسیار در عملیات داشتند.

ب) ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران که در طرح‌ریزی و هدایت جنبه‌های سیاسی و اقتصادی جنگ تحمیلی نقش اصلی را داشته است.

ج) ژاندارمری جمهوری اسلامی ایران که قسمت عمده یکان‌های آن دوش به دوش برادران سرباز خود در یکان‌های نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران در نبردها شرکت داشتند.

د) نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران که در پشتیبانی نزدیک هوایی و ترابری یکان‌های نیروی زمینی عامل مهمی بود.

هـ) نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران که در منطقه آبادان و خرمشهر قسمتی از تلاش‌های پدافندی و آفندی در این منطقه را عهده‌دار بود.

توجه: به تهیه‌کنندگان تاریخ کامل جنگ تحمیلی توصیه می‌شود ضمن بررسی این مجموعه، همکاری سازمان‌های یادشده بالا را نیز درخواست کنند و مدارک عملیاتی آن سازمان‌ها را دریافت و در جریان حوادث جنگ تحمیلی منظور کنند.

۵. روش گردآوری مدارک مورد نیاز:

الف) عین پرونده‌های عملیاتی و دستورات و طرح‌های عملیاتی قرارگاه‌های شرکت کننده در عملیات درخواست و دریافت شد و تمام برگ‌های این اسناد و مدارک مورد بررسی قرار گرفت.

ب) از کلیهٔ طرح‌ها و دستورات عملیاتی و برآوردهای ستادی و دستورات جزء به جزء نسخه برداری شد و عیناً در کتاب مربوطه آورده شد.

ج) پرونده‌های ستادی معاونت عملیات و اطلاعات نیروی زمینی، قرارگاه مقدم نیروی زمینی در جنوب و لشکرهای ۱۶ و ۲۱ و ۷۷ و ۹۲ و تیپ‌های ۵۵ هوابرد و ۸۴ پیاده که در اختیار گروه بررسی قرار گرفت، همگی مطالعه شد و پیام‌ها و دستوراتی که بین قرارگاه‌های شرکت کننده در عملیات (تا ردهٔ تیپ داخل) مبادله شده بود و تأثیر قابل ملاحظه‌ای در

هدایت نبردها داشت عیناً نسخه‌برداری شد و در کتاب‌ها آورده شد. ذکر این نکته لازم است که فقط پیام‌هایی نسخه‌برداری شد که از نظر افسر بررسی کننده حایز اهمیت تشخیص داده شد و ممکن است پیام‌هایی وجود داشته باشند که از نظر افسران دیگر مهم بوده‌اند ولی در کتاب منظور نشده‌اند.

د) طی امریه‌ای از طریق ستاد نیروی زمینی، از کلیهٔ افسران، درجه‌داران، سربازان و غیر نظامیان شرکت کننده در جنگ تحمیلی درخواست شد خاطرات خود را بنویسند و برای گروه بررسی ارسال کنند تا به نام خود آنان ثبت شود، ولی پاسخ مثبتی به این خواسته گروه بررسی داده نشد.

۶. نکته قابل توجه خوانندگان

نکته مهمی که لازم است مورد توجه قرار گیرد، مطالب مربوط به استنباط و نظریات و مشاهدات وخاطرات شخصی افسر بررسی کننده از جریان حوادث با توجه به مدارک گردآوری شده و ارتباط دادن حوادث با یکدیگر است. از این‌رو به‌صورت یک نتیجهٔ قطعی و کامل نباید تلقی شود. بلکه ممکن است بررسی کنندگان بعدی مدارک دیگری از هر عملیات به دست آورند یا شخصاً در عملیاتی حضور داشته‌اند و شاهد عینی جریان حوادث نبردها بوده‌اند که در ارتباط حوادث، نتیجه‌گیری دیگری از هر عملیات بکنند و نظریات کامل‌تری ارائه کنند. مسلماً مدارک گردآوری شده در این کتاب، ثبت و ضبط همه جریانات نیست و چه‌بسا اسناد و مدارک عملیاتی در پرونده‌های عملیاتی تیپ‌ها، گردان‌ها، گروهان‌ها و سایر سازمان‌ها وجود داشته باشند که می‌تواند جریان وقایع را روشن‌تر ارائه کند. این‌گونه مدارک در هنگام تدوین این کتاب در اختیار افسر بررسی کننده نبود. امید است در آینده بررسی‌کنندگان و محققان دیگر تاریخ جنگ تحمیلی برای تکمیل این مدرک

گردآوری شده اقدام‌کنند، تا تاریخ نظامی و در صورت امکان تاریخ سیاسی این جنگ تحمیلی که قسمتی از تاریخ میهن اسلامی ما برای نسل‌های آینده ملت ایران عزیز خواهد بود، هر چه کامل‌تر تهیه و تدوین شود.

غرض نقشی است کز ما باز ماند که هستی را نمی‌بینم بقایی

افسرتهیه کننده:
سرهنگ زرهی ستاد سید یعقوب حسینی
فروردین سال ۱۳۶۲

عملیات تأخیری و پدافندی تیپ۱ لشکر۹۲ زرهی

شامل پاتک در دب حردان

کلیات

مشخصات کلی عملیات

الف) عنوان: پدافند در جنوب غربی اهواز

ب) منطقه عمومی عملیات:

از غرب: خط مرز (از پاسگاه طلایه در شمال تا پاسگاه کیلومتر ۲۵ در جنوب)، از شرق: ۱۵ کیلومتری جنوب‌غربی اهواز و امتداد رودخانه کارون، از شمال: رودخانه کارون از شمال رودخانه کرخه‌کور و خط اتصال کرخه‌کور به رودخانه کارون در امتداد آبادی اژدک و ملیحان و از جنوب خط اتصال حسینیه بر رودخانه کارون.

ج) تاریخ اجرا از آغاز عملیات تجاوزات مرزی ارتش متجاوز عراق در شهریورماه تا تثبیت مواضع پدافندی در جنوب‌غربی اهواز در دهۀ سوم مهر ۱۳۵۹.

د) نوع عملیات:

ابتدا عملیات تأخیری از خط مرز تا ۱۵ کیلومتری جنوب‌غربی اهواز و پس از متوقف شدن پیشروی دشمن پدافند در ۱۵ تا ۲۰ کیلومتری جنوب‌غربی اهواز شامل پاتک در دب حردان در ۱۶ مهرماه.

هـ) قرارگاه کنترل‌کننده: قرارگاه لشکر ۹۲ زرهی

و) یگان‌های عمده شرکت‌کننده خودی:

- تیپ ۱ لشکر ۹۲ زرهی
- توپخانه لشکر ۹۲ زرهی (منهای ۲ گردان)
- سپاه پاسداران اهواز
- گروه نامنظم چمران
- دانشجویان دانشکده افسری

ز) یگان‌های عمده متجاوز:

- عناصری از لشکر۵ مکانیزه شامل تیپ۱۰ و تیپ۲۰ مکانیزه و تیپ۲۶ زرهی
- عناصری از لشکر۹ زرهی شامل تیپ ۳۵ و تیپ۴۳ زرهی
- عناصری از لشکر۱ مکانیزه در محور تنومه پاسگاه کیلومتر ۲۵

ح) اسامی فرماندهان

- فرمانده لشکر۹۲ زرهی: ابتدا **سرهنگ زرهی ستاد ملک‌نژاد** و از سوم مهر به بعد **سرهنگ زرهی ستاد غلامرضا قاسمی**

- فرمانده تیپ۱ زرهی: ابتدا **سرگرد مخابرات صفری** و **سرگرد زرهی قاسمی**، بعداً **سرهنگ زرهی ستاد جلالی**، **سرهنگ زرهی ستاد سرانجام** و **سرهنگ زرهی ستاد بدرخواهان** که هرکدام مدتی فرماندهی تیپ را عهده‌دار بودند.

- فرمانده توپخانه لشکر: **سرهنگ توپخانه ستاد آخوندزاده**

ط) نتیجه نهایی عملیات

در آغاز تجاوزات ارتش عراق یکی از هدف‌های اصلی ارتش بعث، تصرف شهر اهواز بود و برای این منظور یک ستون عمده نیروی متجاوز شامل عناصری از لشکرهای ۵ و ۹ زرهی به سمت اهواز پیشروی کردند و موفق شدند عناصر لشکر۹۲ زرهی را که در مقایسه با نیروی دشمن بسیار ضعیف بود، تا ۱۵ کیلومتری جنوب‌غربی اهواز عقب برانند و در این محور حدود ۱۰۰ کیلومتر در خاک ایران پیشروی نمایند. عناصر لشکر۹۲ زرهی که تیپ۱ آن لشکر و چند یگان تقویتی بودند با وجود از دست دادن قسمت عمده توان رزمی خود موفق شدند با باقیماندهٔ توان رزمی پیشروی دشمن را در جنوب کارخانه نورد و آبادی دب حردان و جنگل کمبویه سد نمایند. پس از متوقف شدن پیشروی اولیه نیروهای متجاوز، تیپ۱ لشکر۹۲ زرهی و گروه رزمی۳۸ اعزامی از مرکز زرهی در جنوب کارخانه نورد دب حردان، حملهٔ متقابل کردند و با وجود این‌که تعدادی تانک دیگر در این

حمله از دست دادند، ولی این حمله اثر روانی مثبتی برای نیروهای خودی و اثر منفی برای نیروهای دشمن کرد و بعد از این عملیات، نیروهای دشمن تلاش قابل ملاحظه‌ای برای شکستن خط دفاعی لشکر۹۲ زرهی و تهدید اهواز از خود نشان دادند و تلاش اصلی خود را متوجه تصرف سوسنگرد و حمیدیه و تهدید اهواز از سمت غرب کردند. پس از سرازیر کردن آب کارون از طریق کانال ایجاد شده در شمال‌غربی اهواز به جنوب منطقه دفاعی در جنوب دب حردان، نبرد در این جبهه به حالت رکود کامل درآمد. این وضع تا عملیات بیت‌المقدس در خرداد ۱۳۶۱ ادامه یافت و در این مدت قریب به ۲۰ ماه عملیات مهمی در منطقه عملیاتی جنوب‌غربی اهواز به مرحلهٔ اجرا درنیامد.

مأموریت

برابر طرح عملیات ابوذر نیروی زمینی، مأموریت لشکر۹۲ زرهی در مقابل تجاوز عراق این بود که در منطقه خوزستان پدافند کند و پیشروی دشمن را در جنوب اهواز در مناسب‌ترین مواضع سد نماید. لشکر طرح عملیاتی خود را بر مبنای طرح ابوذر تهیه کرده بود که در این طرح، مأموریت تیپ۱ زرهی، پدافند در جنوب‌غربی اهواز بود.

شرح کلی منطقهٔ عملیات

جو

همان گونه که در قسمت‌های دیگر ذکر شد، شرایط آب و هوا در پاییز سال ۱۳۵۹ گرم و خشک و صاف بود. بارندگی‌های فصلی شروع نشده بود، گرمای هوا به تدریج کم می‌شد و در اوایل مهرماه حدود ۴۲ درجه بود. به طور کلی شرایط جوی برای عملیات نظامی مناسب بود.

زمین

عوارض طبیعی:

(۱) برجستگی‌ها: در منطقهٔ عملیات اهواز، تپه‌های رملی گمبویه در جنوب‌شرقی حمیدیه، تپه‌های فولی‌آباد در غرب اهواز و تپه‌های کریت و مُشَرّحات در شرق اهواز مهم‌ترین ارتفاعات این منطقه هستند. این‌ارتفاعات با وجود این که ارتفاع چندانی ندارند، ولی برای منطورهای نظامی ارزش زیادی دارند. تپه‌های فولی‌آباد، تا شمال حمیدیه نیز ادامه دارد و غیر از این تپه‌ها در منطقهٔ اهواز، زمین مرتفع قابل ملاحظه‌ای وجود ندارد.

(۲) رودخانه‌ها: رودخانهٔ کارون که از وسط شهر اهواز می‌گذرد، بزرگ‌ترین رودخانه ایران است و غیر قابل عبور می‌باشد. حداقل عرض آن حدود ۹۰ متر و حداکثر تا ۱۶۰ متر می‌رسد. در ۳۰ کیلومتری غرب اهواز، رودخانهٔ کرخه جریان دارد که پس از عبور از بخش حمیدیه، مسیر آن شرقی – غربی می‌شود و در بخش حمیدیه، یک انشعاب طبیعی به نام کرخه کور از این رودخانه جدا می‌شود که حدود ۳۰ کیلومتر مسیر آن شمالی – جنوبی است و در ۲۰ کیلومتری جنوب‌غربی اهواز مسیر آن شرقی – غربی می‌شود و به سمت هویزه جریان پیدا می‌کند. این نهر با یک کانال انشعابی از سد کرخه به رودخانهٔ کرخه وصل شده و آب آن به وسیله دریچه‌های سد تنظیم می‌گردد.

(۳) باطلاق‌ها و آبگرفتگی‌ها: باطلاق طبیعی در منطقهٔ اهواز – حمیدیه وجود ندارد، ولی در صورت بارندگی‌های شدید فصلی، قسمتی از زمین‌های کشاورزی شرق حمیدیه تبدیل به باطلاق می‌شود.

(۴) جنس زمین: جنس زمین در جنوب‌غربی اهواز نسبتاً محکم است و در مواقع

خشکی مانع حرکت نیست، ولی در مواقع بارندگی، معمولاً زمین‌های خارج از جاده غیر قابل عبور می‌شود.

(۵) روئیدنی‌ها: درخت‌زار کمبویه در ۱۵ کیلومتری غرب اهواز مهم‌ترین منطقهٔ درختی است و باغ‌های حمیدیه نیز تا حدودی منطقه سبز و پوشیده از درخت تشکیل می‌دهند، ولی قسمت کلی جنوب اهواز عاری از درخت و روئیدنی است.

عوارض مصنوعی

(۱) شهرها و آبادی‌ها: شهر اهواز مرکز استان خوزستان و مهم‌ترین شهر مرکزی خوزستان است. در حومهٔ این شهر، بخش حمیدیه دومین منطقهٔ مسکونی را تشکیل می‌دهد. در جنوب‌غربی اهواز در یک قسمت بین کارخانه نورد تا امام‌زاده طاهر در ۲۵ کیلومتری جنوب اهواز، تعدادی آبادی روستانشین وجود دارد که آبادی دب حردان در مرکز این آبادی‌ها است.

(۲) کانال‌های آبیاری: در این منطقه به علت عدم استفاده از رودخانه کارون کانال‌کشی انجام نگرفته است و تعدادی کانال کم اهمیت (از نظر نظامی) وجود دارد که مانعی برای حرکات نمی‌باشند.

(۳) زمین‌های کشاورزی: در کرانهٔ رودخانه کارون و کرخه‌کور، زمین‌های کشاورزی وجود دارد، ولی در فصل پاییز معمولاً کشت نمی‌شوند، به خصوص در پاییز سال ۱۳۵۹ در آن‌ها کشت نشده بود.

(۴) راه‌آهن و جاده‌ها: راه‌آهن اهواز – خرمشهر از مرکز این منطقه عبور می‌کند و جاده اهواز – خرمشهر به موازات راه‌آهن امتداد دارد که غیر از این راه اصلی، هیچ راه فرعی غیرقابل ملاحظه‌ای در منطقه جنوب اهواز وجود ندارد و جاده اهواز – حمیدیه – سوسنگرد از شرق به غرب امتداد دارد که در بستان به خط مرز می‌رسد.

(۵) خاکریزها: در شروع جنگ، خاکریز مهمی در تمام جبهه جنوب اهواز تا خط مرز ایجاد نشده بود. تنها فعالیت مهندسی در خط مرز برای احداث ۶۰ دستگاه دژ و جاده ارتباطی آن‌ها به کار رفته بود که این خط دژ نیز عملاً ارزش نظامی چندانی نداشت، فقط به صورت پست‌های دیدبانی و مراقبت به کار رفته بود که در ۳ ردیف از مرز به سمت عقب (شرق) ساخته شده بود. ردیف یکم شمال، ۲۹ دستگاه دژ از شلمچه تا پاسگاه طلایه به طول ۹۰ کیلومتر در ۳ کیلومتری شرق خط مرز ساخته شده بود. هر دژ شامل یک پناهگاه ۱۲ نفری و دو سکوی بتونی استقرار تانک و تفنگ ۱۰۶ مم ضد تانک بود و یک جاده مرزی در این ۹۰ کیلومتری ساخته شده بود. در خط دوم، ۱۸ دستگاه و خط سوم ۱۲ دستگاه دژ ساخته شده بود. بعد از منطقه دژها، زمین منطقه عملیات تا وصول به ۱۵ کیلومتری جنوب اهواز کاملاً صاف بود و در ۱۵ کیلومتری جنوب اهواز یک خاکریز با ارتفاع حدود ۲ متر احداث شده بود که آب رودخانه کارون از کانال روی این خاکریز به جنگل‌های گمبویه و جنوب‌غربی اهواز روانه می‌شد.

(۶) باطلاق‌ها و آب‌گرفتگی‌ها: به علت کمی بارندگی، زمین منطقه عموماً خشک بود، لذا برای ایجاد زمین‌های باطلاقی و کم کردن عرض منطقه دفاعی، دو اقدام اساسی زیر انجام گرفت.

(الف) در شاخه شمالی جنوبی نهر کرخه‌کور در حوالی آبادی اژدک، سد خاکی احداث شد و آب سد کرخه جمع شد و ناگهانی دریچه سد باز شد و آب زیاد در کانال حمیدیه و کرخه‌کور ایجاد سیل کرد و زمین‌های اطراف نهر کرخه‌کور به عرض ۱۰ کیلومتر تبدیل به باطلاق شد.

(ب) در شمال پلیس‌راه اهواز – اندیمشک، یک کانال به عرض بیش از ۲۰ متر کنده شد و آب رودخانهٔ کارون به وسیلهٔ ۹ دستگاه پمپ به این کانال روانه شد تا

منطقهٔ جنوب اهواز را زیر آب فرو برد. اجرای این طرح عملاً در بهمن سال ۱۳۵۹ مورد بهره‌برداری قرار گرفت. *

جنبه‌های نظامی زمین

(۱) عوارض حساس: حساس‌ترین عارضه در منطقهٔ عملیات اهواز، شهر اهواز است که کلید مواصلاتی قسمت جنوبی و غربی خوزستان می‌باشد و تپه‌های شرقی و غربی اهواز نیز برای کنترل و تأمین این شهر حائز اهمیت می‌باشد. از نظر کنترل شهر اهواز از سمت غرب بخش حمیدیه حساس است و بعد از این مناطق، آبادی‌ها و تأسیسات جنوب‌غربی با وجود کوچک بودن در دفاع از شهر اهواز مؤثر است.

(۲) معابر وصولی: برای وصول به شهر اهواز از سمت جنوب، مهم‌ترین معبر همان جادهٔ اهواز – خرمشهر است که تنها مسیر قابل اعتماد همه فصلی می‌باشد. زمین‌های غربی جاده سخت‌تر از زمین‌های شرقی آن است. معبر دیگر، مسیر جفیر - حمیدیه – اهواز است که پس از عبور از کرخه کور و صول به حمیدیه از سمت غرب به اهواز می‌رسد. ضمناً محور سوبله – بستان – سوسنگرد – حمیدیه – اهواز در جنوب رودخانهٔ کرخه و محور سوبله – بستان – تپه‌های الله‌اکبر جادهٔ شمالی رودخانهٔ کرخه به پادگان دشت آزادگان و حمیدیه و بالاخره به شهر اهواز منتهی می‌گردد.

یک معبر دیگر در شرق رودخانه کارون می‌باشد که برای استفاده از آن باید ابتدا از رودخانهٔ کارون که فاقد پل در تمام طول مسیر می‌باشد، از غرب به شرق عبور نموده و در امتداد محور جادهٔ اهواز – آبادان از سمت جنوب‌شرق به اهواز رسید.

(۳) اختفاء و پوشش: زمین منطقهٔ عملیات جنوب‌غربی اهواز از ۴۰ کیلومتری جنوب اهواز تا خط مرز کاملاً صاف و هموار و عاری از هرگونه روئیدنی و آبادی می‌باشد و

* . برای اطلاعات بیشتر به قسمت ضمیمه، در پایان کتاب مراجعه شود.

فاقد هرگونه اختفاء و پوشش است، ولی از ۴۰ کیلومتری جنوب اهواز که پادگان حمید در آن ساخته شده است به سمت شمال آبادی‌های پراکنده‌ای وجود دارد که تا حدودی اختفاء و پوشش در حرکات زمینی ایجاد می‌کند و از ۲۵ کیلومتری جنوب اهواز به سمت شمال، اطراف آبادی‌ها درخت‌های پراکنده نیز وجود دارد که بالاخره بیشه‌زار کمبویه در غرب اهواز پوشش و اختفای مناسبی به وجود می‌آورد.

(۴) میدان دید و تیر: همان‌گونه که در بالا اشاره شد، قسمت عمده زمین باز است، لذا طبعاً میدان دید و تیر در این منطقه عالی است؛ فقط در بیشه‌زار کمبویه میدان دید و تیر محدود می‌گردد.

(۵) موانع: در شرایط خشک بودن زمین، از خط مرز تا اهواز هیچ‌گونه مانعی وجود ندارد.

اثرات مشخصات منطقه در عملیات دشمن

(۱) اثر بر تک دشمن: دشمن برای عبور از زمین‌های باز و بدون عارضه از خط مرز تا پادگان حمید باید متکی به به جاده اصلی اهواز – خرمشهر و راه فرعی کوشک – جفیر و کیلومتر ۲۵ حسینیه می‌شد و برای حفظ سمت فقط از این راه‌ها می‌توانستند استفاده کند. اولین هدف برای دشمن پادگان حمید بود که یک تأسیسات کاملاً مشخص در وسط آن منطقه باز بود. بعد از پادگان حمید با اتکاء به جاده اصلی اهواز – خرمشهر نیروهای دشمن می‌توانستند با آرایش باز به سمت شمال برای وصول به اهواز پیشروی نمایند و از کیلومتر ۲۵ جنوب اهواز به بعد بدون داخل شدن به بیشه‌زار کمبویه در جنوب جاده پیشروی را به سمت اهواز ادامه دهند. یا این‌که از اختفاء و پوشش نسبی این بیشه‌زار استفاده کنند و از شمال جاده در مسیر آبادی‌های دب حردان و ملاشیه

به سمت تپه‌های فولی‌آباد پیشروی کنند و شهر اهواز را از سمت غـرب مـورد تهدیـد قرار دهند.

(۲) اثر بر پدافند دشمن: این منطقه باز برای پدافند به هیچ وجه مناسـب نیسـت، مگـر این‌که با استفاده از وسایل سنگین مهندسی برای کلیـه واحـدها خـاکریز تهیـه شـود و نیروهای متجاوز عراق قبل از تجاوز به ایران پیش‌بینی ایـن کـار را کـرده بودنـد و در سازمان هر یگان تعدادی بلدوزر و لودر قرار داده بودند که بـه محـض توقـف کامـل نیروهای متجاوز، با استفاده از وسایل سنگین مهندسی موضع و سنگر و حفاظ و جان‌پناه برای کلیه نیروها و وسایل تهیه می‌کردند.

(۳) اثر بر عقب‌نشینی دشمن: به علت باز بودن منطقه، اجـرای عملیـات تـأخیری بسـیار مشکل و آسیب‌پذیر است و چنانچه نیروهای دشمن مواجه با حمله متقابل شدید قـرار می‌گرفتند، مجبور بودند به سرعت عقب بروند و قطع تماس کننـد تـا در یـک زمـان مناسب، مواضع سد کننده تهیه نمایند.

(۴) اثر در کاربرد هوایی دشـمن: چنانچـه دشـمن برتـری هـوایی بـه دسـت مـی‌آورد و می‌توانست آزادانه نیروی هوایی و هلی‌کوپترهای رزمی را وارد عمل سازد، می‌توانسـت تلفات و خسارات مهمی به نیروهای ما وارد سازد، زیرا در این منطقه هـیچ محـدودیتی برای دید هوایی وجود ندارد.

ث- اثرات مشخصات منطقه در عملیات خودی

(۱) اثر بر تـک: چنانچه نیروهای ما در جنوب‌غربی اهواز اقدام به حملـه مـی‌کردنـد ، باید در یک زمین با عرض بیش از ۶۰ تا ۸۰ کیلومتر و با عمق بـیش از ۸۰ کیلـومتر پیشروی می‌کردند تا به خط مرز می‌رسیدند. با توجـه بـه ایـن‌کـه در آغـاز عملیـات، نیروهای ما فاقد وسایل سنگین مهندسی بودند، هرگونه توقـف در ایـن بیابـان بـاز در

مقابل حمله متقابل دشمن، مواجه با خطرات فوق‌العاده‌ای می‌شد، مگر این‌که پیشروی تا تصرف کرانه شرقی رودخانه دجله به سرعت ادامه می‌یافت و این امر مستلزم پیش‌دستی در اجرای آفند نیروهای ما بود.

(۲) اثر بر پدافند خودی: از این لحاظ وضعیت مشابه بر اثر بر پدافند دشمن می‌باشد و نیروهای ما در این منطقه باز با استعداد رزمی کمی که داشتند، نمی‌توانستند حتی پرده پوشش در تمام عرض منطقه برقرار کنند، لذا مجبور بودند در مقابل تهاجم عناصر ۲ لشکر زرهی دشمن به محلی که حداقل عرض را داشته باشد عقب‌نشینی نمایند تا بتوانند حداقل به صورت پاسدار عمومی در مقابل دشمن مقاومت کنند. برای این منظور حداقل عرض جبهه در ۲۵ کیلومتری جنوب اهواز خط بین رودخانهٔ کارون و کرخه کور بود که بعد از این خط نیز با اتکاء به بیشه‌زار کمبویه در غرب اهواز و آبادی‌های پراکنده دفاع و عمل تأخیری امکان‌پذیرتر بود.

(۳) اثر بر عقب‌نشینی خودی: نیروی پوشش خودی در این منطقه قبل از شروع جنگ در خط دژ در ۳ کیلومتری شرق خط مرز مستقر بود و بایستی با استفاده از ۳ خط متناوب در عمق دژها عمل تأخیری انجام می‌داد و پس از عقب‌نشینی از خط دژ هیچ خط تأخیری تا پادگان حمید وجود نداشت و پادگان حمید نیز برای این منظور آرایش نشده بود، لذا در صورت شکستن اولین خط پوشش، نیروهای ما مجبور بودند تا ۲۵ کیلومتری جنوب اهواز عقب‌نشینی کنند و چنانچه فشار دشمن ادامه می‌یافت، نیروهای ما مجبور بودند از ۱۰ کیلومتری جنوب اهواز پدافند در داخل شهر را اجراء نمایند.

(۴) اثر بر کاربرد نیروی هوایی: مانند وضعیت دشمن بود.

سازمان و گسترش نیروهای متجاوز

نظر به اینکه فعالیت اطلاعاتی برای به دست آوردن اطلاعات از وضعیت دشمن در مراحل اول عملیات بسیار ضعیف بود، اطلاعات دقیق و قابل اعتمادی از سازمان و گسترش نیروی متجاوز در مدارک ثبت نشده و اطلاعات کلی از وضعیت سازمان و گسترش نیروی متجاوز در منطقهٔ جنوب‌غربی اهواز که در دسترس بوده به شرح زیر است:

الف) عناصری از لشکر ۵ مکانیزه شامل:

- گردان‌های ۱ و ۲ مکانیزه تیپ ۱۵ مکانیزه لشکر
- گردان ۵ تانک تیپ ۱۵ مکانیزه لشکر
- گردان‌های ۱ و ۲ مکانیزه تیپ ۲۰ مکانیزه لشکر
- گردان ۱۰ تانک تیپ ۲۰ مکانیزه لشکر
- گردان‌های ۱۲ و ۴۰ توپخانه لشکر
- گردان ۱۷ ضدهوایی نیروی هوایی
- گردان ۲۹ ضدهوایی لشکر
- آتشبار ۱ و ۴ ضدتانک لشکر
- آتشبار سبک توپخانه لشکر

عناصر یاد شده بالا به صورت یگان درگیر در خط مقدم جبهه گسترش داشتند. تقویت این یگان‌ها عبارت بود از:

- گردان ۳ مکانیزه تیپ ۱۵ لشکر ۵
- گردان ۳ مکانیزه تیپ ۲۰ مکانیزه لشکر ۵

ب) عناصری از لشکر ۱ که در محور تنومه کیلومتر ۲۵ گسترش داشت و می‌توانست وارد منطقهٔ اهواز یا خرمشهر گردد شامل:

- گردان تانک علی و حسین تیپ ۲۶ لشکر ۱ مکانیزه
- گردان ۷ مکانیزه تیپ ۲۶ لشکر ۱
- گردان ۶۸ ضدهوایی نیروی هوایی
- یک آتشبار سبک از توپخانه لشکر ۹ زرهی
- ۳ آتشبار ضدتانک از لشکر ۵ مکانیزه
- گردان تانک الوحده تیپ۲۶ لشکر ۱ و گردان ۱۸ توپخانه لشکر ۵ در بصره مستقر بودند که می‌توانستند یگان‌های جنوب‌غربی اهواز را تقویت نمایند.

ج) عناصر تقویتی دور که در غرب شلمچه – کوشک – طلایه گسترش داشتند به شرح زیر بودند:

- تیپ۴۳ لشکر ۹ زرهی
- تیپ ۷۷ نیروی مخصوص
- تیپ ۲ گارد مرزی
- تیپ ۱۱۳ لشکر ۱۱
- گردان شناسایی حنین لشکر ۵
- گردان ۶۴ توپخانه ساحلی
- گردان‌های ۴۴ و ۶۲ ضدهوایی نیروی هوایی

سازمان و گسترش نیروهای خودی

الف) سازمان:

تیپ ۱ لشکر ۹۲ زرهی خوزستان در منطقه جنوب‌غربی اهواز گسترش داشت. سازمان این تیپ عبارت بود از:

- قرارگاه و گروهان قرارگاه تیپ
- گردان ۱۲۱ مکانیزه
- گردان ۲۶۴ تانک چیفتن
- گردان ۲۳۱ تانک ام-۶۰
- گردان ۲۲۱ سوار زرهی
- گروه رزمی ۱۴۸ پیاده از لشکر ۷۷ پیاده (زیر امر)
- گروه رزمی ۳۷ زرهی از مرکز زرهی (زیر امر)
- گردان ۳۱۲ توپخانه ۱۵۵ مم خودکششی
- گردان ۳۲۰ توپخانه ۱۵۵ مم خودکششی

توضیح اینکه گردان ۱۶۵ مکانیزه و ۲۳۲ تانک تیپ ۱ زرهی در خرمشهر زیر امر فرماندهی اروند بود و در جریان عملیات گروه رزمی ۱۴۸ پیاده و ۳۷ زرهی زیر امر تیپ ۱ زرهی قرار گرفت. ضمناً عناصر کمتر از گردان در این سازمان ذکر نشده است.

ب) گسترش

قبل از آغاز تجاوز عمومی گردان ۲۲۱ سوار زرهی به عنوان نیروی پوشش لشکر در منطقه مرزی گسترش یافته بود و عناصر یک تیپ شامل گردان ۱۲۱ مکانیزه و ۲۳۱ و ۲۶۴ تانک بود در مواضع سد کننده طلایه و کوشک و پاسگاه، کیلومتر ۲۵ مستقر بودند پس از آغاز تجاوز عمومی ارتش عراق کلیهٔ این یگان‌ها به ۱۵ کیلومتری جنوب‌غربی اهواز عقب‌نشینی کردند و خط پدافندی را اشغال و تحکیم نمودند.

پیامها، دستورات، طرح‌ها و هدایت عملیات

از: تیپ ۱ زرهی (ر۳) محرمانه شماره: ۲۰۲-۱۶-۰۱-۲۰۷

به : فرماندهی لشکر۹۲ زرهی (ر۳) تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۳

موضوع: تعویض یگان‌های تیپ۱ (در نوار مرزی)

بازگشت به شماره ۱۲۵۶-۴۸-۲۰۱ - ۱۳۵۹/۵/۵

مقام عالی‌را آگاه می‌سازم:

در اجرای امریه شماره فوق، یگان‌هایی که در اختیار لشکر می‌باشد مقرر گردیده به طور ماهانه تعویض گردند، لذا در صورت تصویب، مشکلات زیر بررسی و نتیجه را به این یگان ابلاغ فرمایند:

۱) به علت کمبود نیروی فنی و تخصصی در یگان‌های تیپ (مکانیسین، راننده، تلگرافچی) و تدارک نشدن قطعات یدکی و استهلاک خودروها در رفت و برگشت و نامساعد بودن شرایط مرزی باعث گردیده که در هر مرحله نقل و مکان‌ها بیشتر خودروها از کار افتاده و آمادگی رزمی یگان‌ها را پایین آورده است.

۲) در مدت یک ماه وجود پرسنل در نوار مرزی (جهت آمادگی رزمی) مورد لزوم بود، لذا پس از برگشت به پادگان در اثر تراکم مرخصی مشکلاتی را به وجود می‌آورد و در نتیجه چنانچه برای حفظ روحیه نیروها اقدام به مرخصی آن‌ها شود، در امر آموزش آن‌ها و نگهداری خودروها دچا وقفه حاصل خواهد شد.

لذا پیشنهاد می‌گردد:

۱) گروه رزمی سه راهی حمید به نوبت از (یگان‌های رزمی تیپ و سوار زرهی‌های موجود در لشکر) استفاده گردد، به صورتی‌که در هر سه ماه یک مرتبه یگان‌ها تعویض شوند تا مشکلات فوق در فرصت مناسبی حل شوند.

۲) گروه رزمی سه راهی حمید به ترکیب زیر باشد:

الف- ایستگاه حمید (قرارگاه و گروهان ارکان گردان‌ها، یک گروهان رزمی به علاوه یک گروهان تانک)

ب- یگان مستقر در جفیر (یک گروهان رزمی)

پ- در خرمشهر (یک گروهان رزمی)

۳)به منظور جلوگیری از استهلاک خودروها و کمبود راننده و قطعات با مسئولان راه‌آهن هماهنگی شود در ایستگاه حمید سکویی ایجاد گردد تا خودروهای شنی‌دار موجود یگان‌ها (تانک و نفربر) در صورت لزوم خودروهای چرخ‌دار به وسیله راه‌آهن جمهوری اسلامی از اهواز به ایستگاه حمید و خرمشهر نقل و مکان داده شود (چنین عملی باعث خواهد شد از تانک‌برهای موجود در لشکر کمتر استفاده شود و یگان‌ها به موقع تعویض شوند)

امید است مشکلات پرسنلی و خودرویی و عملیاتی یگان‌ها در اثر درایت فرماندهان بالا حل گردیده و زیر دستان در کمال آرامش، مأموریت‌های محوله را به نحو احسن انجام دهند.

به جای فرمانده تیپ۱ سرگرد قاسمی

«خیلی محرمانه»

وضعیت آمادگی رزمی یگان‌های لشکر ۹۲ زرهی

گردان ۱۲۱ پیاده زرهی

وضعیت پرسنل

ردیف	شرح	سازمانی	موجودی	درصد موجودی	طبقه‌بندی
۱	افسر	۳۹	۱۵	۳۸ درصد	۴
۲	درجه‌دار	۳۰۰	۹۴	۳۱ درصد	۴
۳	سرباز	۵۸۷	۲۴۹	۴۲ درصد	۴
طبقه‌بندی کلی پرسنل					

وضعیت آموزش

نام یگان	تاریخ آزمایش	نمره دریافتی	طبقه‌بندی
گردان ۱۲۱ پیاده زرهی			

وضعیت لجستیکی (اقلام مؤثر)

ردیف	شرح اقلام	سازمانی	موجودی	تعمیری	حاضر به کار	درصد حاضر	طبقه‌بندی
۱	خودرو حمل مواد نفتی	۵	۵	۳	۲	۴۰ درصد	۲
۲	تفنگ ژ۳ معمولی و تاشونده که فعلاً تفنگ ژ۳ جایگزین تاشونده می‌باشد با هم جمع شده است	۸۰۳	۷۷۴	۴۴	۷۳	۹۰ درصد	۱
۳	تعمیرگاه سیار ۳/۴ تن	۲	۲	۱	۱	۵۰ درصد	۴
۴	نارنجک‌انداز آرپی‌جی۷	۵۷	۱۷	-	۱۷	۲۹ درصد	۴
۵	نارنجک‌انداز چرخدار با تیربار۷/۶۲ و بی‌سیم آر۱۱۳ و تیربار۱۴/۵	۱۴	۱۴	۸	۶	۴۳ درصد	۴

«خیلی محرمانه»

اقلام مؤثر در آمادگی رزمی گردان ۱۲۱ پیاده زرهی

ردیف	شرح اقلام	سازمانی	موجودی	تعمیری	حاضر به کار	درصد حاضر	طبقه‌بندی
۱	خودرو پل‌گذار تی-ام-ام با پل مربوطه و متعلقات	۴	۴	-	۴	۱۰۰ درصد	۱
۲	خودرو جمع‌آوری تمام شنی زرهی	۵	۵	۳	۲	۴۰ درصد	۴
۳	نفربر شنی‌دار زرهی مخصوص حمل افراد با تیربار۷/۶۲ و بی‌سیم آر۱۱۳	۳۳	۳۳	۹	۲۲	۷۳ درصد	۳
۴	خمپاره‌انداز ۱۲۰ مم با زاویه‌یاب و بادبزن و خط‌کش تیر	۴	۴	-	۴	۱۰۰ درصد	۱
۵	خودرو ۱/۴ تن مخصوص تفنگ ۱۰۶ مم	۸	۸	۴	۴	۵۰ درصد	۴
۶	تفنگ ۱۰۶ مم با متعلقات مربوطه	۸	۸	۱	۷	۸۷ درصد	۲
۷	سربازبر ام – ۱۱۳ مخصوص حمل موشک‌انداز تاو و بی‌سیم مربوطه (وی آر سی ۱۲ و ۵۳)	۶	۶	۱	۵	۸۳ درصد	۲
۸	سربازبر ام – ۱۱۳ مخصوص حمل خمپاره‌انداز ۱۲۰ و بی‌سیم مربوطه	۴	۴	۳	۱	۲۵ درصد	۴
۹	موشک‌انداز تاو با متعلقات مربوطه	۶	۶	-	۶	۱۰۰ درصد	۱
۱۰	خمپاره‌انداز ۸۱ مم با متعلقات	۹	۹	-	۹	۱۰۰ درصد	۱
۱۱	خودرو ۲/۵ تن معمولی و با وینچ	۲۷	۲۴	۹	۱۵	۵۵ درصد	۴

«خیلی محرمانه»

نمونه ۳ فرم کامپیوتری (آمادگی رزمی)

وضعیت آمادگی رزمی یگان‌های لشکر ۹۲ زرهی

گردان ۲۳۲ تانک چیفتن

وضعیت پرسنل

ردیف	شرح	سازمانی	موجودی	درصد موجودی	طبقه‌بندی
۱	افسر	۳۵	۱۳	۳۵ درصد	۴
۲	درجه‌دار	۳۰۹	۱۷۶	۵۹ درصد	۴
۳	سرباز	۱۷۷	۸۱	۳۳ درصد	۴
طبقه‌بندی کلی پرسنل					۴

وضعیت آموزش

نام یگان	تاریخ آزمایش	نمره دریافتی	طبقه‌بندی
گردان ۲۳۲ تانک چیفتن	۵۶/۱۰/۵	۸۰/۱۵	۲

وضعیت لجستیک

ردیف	شرح اقلام	سازمانی	موجودی	تعمیری	حاضر به کار	درصد حاضر	طبقه‌بندی
۱	تانک تمام شنی با تجهیزات مربوطه	۵۳	۵۳	۲۱	۳۲	۶۱ درصد	۴
۲	خودرو شناسایی	۸	۲	-	۲	۲۵ درصد	۴
۳	خودرو ۱/۴ تن با تجهیزات مربوطه	۲۶	۲۲	۱۰	۱۲	۴۲ درصد	۴
۴	خودرو سربازبر پست فرماندهی تمام شنی	۸	-	-	-	-	۴
۵	خودرو سربازبر پست فرماندهی	۲	۲	۲	-	-	۴
۶	خودرو ۵ تن ۶×۶ با تجهیزات بدون وینچ	۲۰	۱۷	۵	۱۲	۶۰ درصد	۴
۷	خودرو سربازبر زرهی تمام شنی حامل خمپاره	۴	۲	۲	-	۰ درصد	۴
۸	خودرو چرثقیل ۵ تن ۶×۶ با تجهیزات مربوطه	۴	۴	۱	۳	۷۵ درصد	۴

بقیه وضعیت لجستیک (اقلام)

ردیف	شرح اقلام	سازمانی	موجودی	تعمیری	حاضر به کار	درصد حاضر	طبقه‌بندی
۹	خودرو ۲/۵ تن	۲۳	۲۰	۱۵	۵	۲۱ درصد	۴
۱۰	خودرو ۲/۵ تن مخزن بنزین	۱۰	۱	۱	–	۰ درصد	۴
۱۱	خودرو جمع‌آوری تمام شنی مربوطه	۵	–	–	–	۰ درصد	۴
۱۲	نارنجک‌انداز آرپی‌جی۷	۱۸	۴	۲	۲	۱۱ درصد	۴
۱۳	تانک چیفتن پل‌گذار	۱	–	–	–	۰ درصد	۴
۱۴	خودرو ۳/۴ تن حامل بی‌سیم	۹	–	–	–	۰ درصد	۴
۱۵	خمپاره‌انداز ۱۲۰ مم با کلیه وسایل	۴	۲	۱	۱	۲۵ درصد	۴
۱۶	تانکر مایعات سوار بر روی یدک ۱/۴ تن دوج	۶	۴	۲	۲	۳۳ درصد	۴
۱۷	تیربار ۱۲/۷ مم سوار بر خودرو سنگین	۲۱	۲۱	–	۲۱	۱۰۰ درصد	۱
۱۸	یدک مخزن آمبولانس اواز	–	–	–	–	۰ درصد	۴
۱۹	بی‌سیم آ ان آر سی ۱۶۰	۸	–	–	–	۰ درصد	۴
۲۰	بی‌سیم وی آر سی کیو ۲۰۱	۸۷	۷۹	۸	۷۱	۸۱ درصد	۲
۲۱	بی‌سیم وی آر سی ۴۷	۲۲	۷	۱	۶	۹۸ درصد	۱
۲۲	بی‌سیم آ ان جی آر سی ۱۰۶	۷	–	–	–	۰ درصد	۴
۲۳	بی‌سیم وی آر سی ۶	۱۴	۸	۲	۶	۵۰ درصد	۴

طبقه‌بندی کلی لجستیک شامل ۲۳ قلم

رئیس رکن یکم ستوانیار خیراندیش

رئیس رکن۴ گردان ستوانیکم مدد

فرمانده گردان۲۳۲ سروان مازوجی

از: ستاد لشکر ۹۲ زرهی (ر۳) «محرمانه» شماره: ۲۰۱-۴۸-۱۶۰۷

به : فرماندهی گردان ۴۲۹ مهندسی تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۸

موضوع: اعزام یگان‌های مهندسی به نوار مرزی

در اجرای دستورات استانداری خوزستان و تصویب شدن شورای تأمین منطقه به منظور حفر سنگر و ایجاد سایر استحکامات دستور دهید سه گروهان از آن گردان به ترتیب یک گروهان به شرح زیر از تاریخ دوشنبه ۵۹/۶/۱۰ اعزام نمایند. ضمناً وسایل سنگین واگذار شده به استانداری و سایر سازمان‌ها را با مراجعت به معاونت استانداری (آقای فروزنده) جمع‌آوری و به محل مأموریت جدید اعزام دارند. نتیجه اقدامات و اشکالات موجود را به لشکر گزارش نمایند.

الف: یک گروهان به منطقه تیپ ۲ عین خوش و موسیان (از بیات تا سوبله)

ب: یک گروهان به منطقه تیپ ۳ (منطقه سوسنگرد از سوبله تا طلایه)

پ: یک گروهان به منطقه تیپ ۱ (از طلایه تا اروندکنار)

سرپرست لشکر۹۲ زرهی سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

***

از : ناحیه ژاندارمری خوزستان رکن۲ شماره: ۲-۵۰۱-۰۳-۱۰-۱۳۱

به: مقام محترم استانداری خوزستان تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۱۱

موضوع: نقل و انتقال ارتش عراق

برابر اطلاع واصله اخیراً نقل و انتقال قابل توجهی از ارتش عراق در منطقه نوار مرزی آبادان و خرمشهر مشاهده گردیده و احتمال هرگونه خطر و حمله می‌رود. مراتب جهت استحضار به عرض می‌رسد.

فرمانده ناحیه ژاندارمری خوزستان سرهنگ ستاد رضوی

از : ستاد ل۹۲ زرهی (ر۳) شماره: ۲۰۱-۴۸-۱۶۴۷

به: ف. تی ۲، تی ۳، خیز و ستاد عملیاتی اروند تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۱۱

[نیروهای عراقی در مرز شلمچه]

پیرو شماره ۸۷۴-۱۳۵۹/۶/۱۱ صادره از رکن دوم لشکر

برابر گزارش رسیده تعدادی در حدود ۲ هزار نفر از عوامل عراقی با تعدادی در حدود ۸۰ دستگاه خودرو که در روز ۵۹/۶/۱۰ در مجاورت شلمچه مشاهده شده بودند، هم‌اکنون در مقابل کیلومتر ۳۴ در حال حرکت می‌باشند. دستور فرمایید هرگونه نقل و انتقال دشمن در منطقه را گزارش ضمناً آمادگی کامل جوابگوی هرگونه عکس‌العمل را داشته باشند.

سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

***

از : گردان ۲۲۱ شماره: ۴

به: ف. ل۹۲ زرهی تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۱۱

موضوع: درخواست پشتیبانی آتش

برابر گزارش شماره ۵۸۳۹ – ۳۵ – ۰۹ – ۵۰۱ که از ژاندارمری واصل شده در مقابل پاسگاه طلایه قدیم یک گردان تانک و توپخانه دشمن مستقر شده‌اند، درخواست پشتیبانی آتش نموده‌اند. با توجه به این‌که از این یگان یک دسته در پاسگاه طلایه جدید و یک دسته در کوشک و بقیه در مرکز مستقراند، اوامر مقتضی صادر فرمایید.

رکن سوم

***

از : ر.۳ ل ۹۲ زرهی شماره: ۲۰۱-۴۸-۱۶۴۷

به: ف . گد ۲۲۱ سوار زرهی تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۱۱

[پاسخ دشمن با آتش شدید]

آگهی به ف.پادگان حمید

بازگشت به رمز شماره ۴-۱۳۵۹/۶/۱۱

با پاسگاه مربوطه در تماس باشید. در صورتی‌که خطری از طرف دشمن متوجه گردید، با آتش

شدید پاسگاه را پشتیبانی نمایند.

ف. ل۹۲ سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

***

از : ستاد لشکر۹۲ زرهی رکن۳ شماره: ۲۰۱-۴۸-۱۶۷۵

به: فرماندهی یگان سوارزرهی مستقر در جفیر تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۱۲

[چاه‌های نفت طلایه]

دستور دهید در مسیر چاه‌های نفت طلایه به گشت‌زنی پرداخته در صورتی‌که مشاهده نمودید چاه‌های نفت را خطری تهدید می‌نماید با هماهنگی با پاسگاه ژاندارمری طلایه قدیم شدیداً مقابله کنید.

سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

***

از : شرکت ملی نفت ایران شماره: هـ ع ح م /۵۹/۱۰۷

به : هماهنگ کننده عملیات حراست مناطق نفت‌خیز تاریخ: ۱۵ شهریور ۱۳۵۹

گزارش بازدید از محل چاه نفت پایدار هـ غربی:

در اجرای دستور در تاریخ ۵۹/۶/۱۴ در معیت برادران عبدالله جوانبخت و عنایت احمدی به محل عزیمت و نتایج بررسی را به شرح زیر به استحضار می‌رساند:

الف- موقعیت محل:

محلی که باید چاه پایدار هـ غربی در آن‌جا حفر شود، در فاصلهٔ ۱۰۰ متری میله‌های مرزی عراق قرار دارد که خط مرزی در این قسمت از ارتفاعات می‌گذرد که عموماً توسط نیروهای عراقی سنگربندی شده است و شدیداً منطقه را زیر نظر دارند و به وسیلهٔ نیروهای سنگین از پشت سر محافظت می‌شوند.

دو دستگاه دکل حفاری یکی به فاصلهٔ ۵۰۰ متر و دیگری به فاصلهٔ ۳۰۰ متری میله‌های مرزی به وسیلهٔ کارکنان ایرانی در حال کار است (ریگ‌های شمارهٔ۱ و ۷) و دکل حفاری دیگری نیز ظرف هفتهٔ آینده برای حفاری چاه پایدار شمارهٔ ۳ در فاصلهٔ حدود ۲۰۰ متری مرز مستقر خواهد شد. چاه‌های

شمارهٔ ۱ و ۲ پایدار نیز قبلاً حفاری شده‌اند و گویا چاه شمارهٔ ۱ به نفت رسیده و آمادگی برای بهره‌برداری است، اما هنوز لوله‌کشی برای انتقال نفت آن صورت نگرفته است.

ب- موقعیت عراقی‌ها:

نیروهای عراقی همان‌طور که گفته شد ارتفاعات خط مرزی را در اختیار دارند. خط مرزی در این قسمت به صورت خمیده و در خاک عراق پیش رفته است. عراقی‌ها حدود ۲۰ حلقه چاه در طول مرز حفر کرده‌اند و تأسیسات نفتی آن‌ها روبه‌روی محل چاه پایدار هـ قرار دارد و شعله‌های آتش گازهای در حال سوختن در نزدیک خط مرزی دیده می‌شود.

ضمناً تأسیسات مشابهی نیز در روبه‌روی چاه شمارهٔ ۱ پایدار دارند که در نزدیکی پاسگاه عراقی صدام قرار دارد و یک دکل حفاری عراقی نیز در مجاورت مرز در حال کار است. پاسگاه‌های مرزی عراق و تأسیسات نفتی و نیروهای مستقر در ارتفاعات به وسیلهٔ نیروهای سنگین پشتیبانی می‌شود و آسیب‌پذیری تأسیسات عراقی و در تیررس بودن آن‌ها امتیازی است که اگر به خوبی از آن‌ها استفاده شود، می‌توان مزاحمت‌های احتمالی عراقی‌ها را به خوبی دفع کرد و با تهدید واحدهای بهره‌برداری آن‌ها ابتکار عمل را در دست گرفت.

ج- موقعیت نیروهای مرزی:

پاسگاه مرزی سُمِیدِه در فاصلهٔ یک کیلومتری مرز در امتداد محل چاه پایدار هـ غربی و در دکل حفاری (ریک ۱) قرار دارد و به وسیلهٔ تعدادی سلاح سنگین از تیپ زرهی دزفول پشتیبانی می‌شود، ولی برای ادامه عملیات و شروع فعالیت‌های جدید در مجاورت نوار مرزی، نیروی پشتیبانی، کافی به نظر نمی‌رسد. افراد پاسگاه به ویژه جوانمردان محلی از روحیه بسیار خوبی برخوردارند، به طوری‌که وقتی برای بازدید محل چاه پایدار هـ غربی به اتفاق فرمانده پاسگاه و تعدادی از جوانمردان به طرف میله‌های مرزی پیش می‌رفتیم، در فاصلهٔ ۲۰۰ متری چاه مشاهده کردیم تعداد زیادی از نیروهای عراقی درون سنگرهایی در ارتفاعات مشرف به محل چاه، اسلحه‌های خود را به طرف ما نشانه رفته‌اند. فرمانده پاسگاه برای اجتناب از درگیری احتمالی به افراد خود دستور توقف و بازگشت داد. جوانمردان به شدت ناراحت شدند و از این‌که به آن‌ها اجازه

پیشروی داده نمی‌شد عصبانی بودند. نظیر همین روحیه در کارکنان حفاری مشاهده گردید. اغلب آن‌ها می‌گفتند ما دوره نظام وظیفه را گذرانده‌ایم و به کاربرد سلاح آشنایی داریم و برای دفاع از جان خود و کمک در مواقع لزوم درخواست واگذاری اسلحه داشتند. مسئول دکل حفاری شمارهٔ ۷ از کمبود نگهبانان دکل شکایت داشت و می‌گفت در هر نوبت فقط دو نگهبان محلی که مسلح هستند از محل دکل محافظت می‌نمایندکه با توجه به احتمال شبیخون نیروهای عراقی کافی نیستند. کما این‌که چند روز قبل سه نفر از کارکنان همین دکل حفاری در ساعت ۱۱ صبح توسط نیروهای عراقی اسیر شده‌اند و هنوز از سرنوشت آن‌ها اطلاعی نیست. ایشان عقیده داشتند که چنانچه تعدادی از جوانمردان محلی جهت محافظت از کمپ و دکل حفاری گمارده شوند در روحیه کارکنان نیز تأثیر به سزایی خواهد داشت.

یک برگ صورتجلسه تنظیمی در پاسگاه و دو نسخه کروکی موقعیت محل به پیوست تقدیم می‌گردد.

با احترام عبدالحسین آیباقی

***

از : لشکر۹۲ زرهی (رکن۳) خیلی محرمانه شماره: ۱/۵۵-۴۸-۲۰۱

به: فرماندهی ناحیه ژاندارمری خوزستان تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۱۶

[رهاسازی نیروهای مأمور]

در اجرای اوامر ریاست جمهوری اسلامی ایران و فرماندهی کل قوا در مسافرت اخیر به خوزستان و بررسی وضع استقرار یگان‌های ارتش مبنی بر این‌که واحدهای ارتش را نباید خُرد کرد و کاربرد آن‌ها را از بین برد، بلکه باید به صورت توده آماده عملیاتی نظامی باشند و مأموریت‌های حفاظتی و تأمینی اماکن و تأسیسات باید به مسئولان همان سازمان و یا حداکثر از ناحیه ژاندارمری استفاده نمود.

خواهشمند است دستور فرمایید ۱۵ نفر از نیروهای این لشکر را که در سد به صورت نگهبان سد از وجود آن‌ها استفاده می‌شود، رها ساخته تا در یگان مربوطه بتوانند کاربرد نظامی داشته باشند.

سرپرست لشکر۹۲ زرهی سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

به : معاونت امور اداری و مالی مناطق نفت‌خیز شماره: ۱۱۱۲۱/دز/۵۹

از: هماهنگ‌کننده عملیات حراست مناطق نفت‌خیز تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۱۸

موضوع: موقعیت چاه پایدار هـ غربی

به پیوست گزارش مربوط به موقعیت و وضعیت محلی چاه پایدار هـ غربی جهت اطلاع به استحضار می‌رساند. اقدامات بعدی در آینده عیناً گزارش خواهد شد.

محمود احمدپور

***

از: ستاد لشکر۹۲ زرهی رکن سوم شماره: ۲۰۱-۴۸-۱۸۰۳

به: ستاد عملیاتی اروند تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۱۹

[محاصره چاه نفت]

فرمانده گروه اعزامی مستقر در جفیر **[از]** گردان ۳۱۱ **[** گزارش نموده**]** ، برابر اطلاع چاه نفت واقع در طلایه قدیم در محاصره مزدوران بعثی عراق قرار گرفته است. سریعاً نسبت به سرکوب مهاجمین اقدام و نتیجه را به لشکر گزارش نمایید.

سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

***

از: ستاد لشکر۹۲ زرهی رکن سوم شماره: ۲۰۱-۴۸-۱۸۲۸

به: فرماندهی ناحیه ژاندارمری خوزستان تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۱۹

موضوع: محاصره چاه نفت طلایه قدیم

بازگشت به ۴۰۱/۵۰/۵ – ۹۰/۶/۱۹

به طوری‌که در نامه بازگشتی فوق ذکر گردید، چاه نفت طلایه قدیم محاصره شده است و این‌طور که استنباط می‌گردد به خاک کشور ایران تجاوز شده، اگر چنین است چرا ژاندارمری اجازه تجاوز داده است؟

دستور فرمایید مسئول آن پاسگاه را به نام معرفی نمایند، ضمناً از طریق تیپ ۱ زرهی نیروی کمکی اعزام گردید.

از طرف فرمانده لشکر ۹۲ زرهی سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

از: ستاد لشکر۹۲ زرهی رکن سوم شماره: ۲۰۱-۴۸-۱۸۳۳
رمز – ستاد عملیاتی اروند – گروه رزمی ۱۶۵ – گردان ۲۲۱ تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۱۹
تیپ۲ و ۳ زرهی – گروه رزمی۳۷ – گروه رزمی عین خوش

[احتمال حمله ارتش عراق]

برابر اطلاع واصله، ارتش عراق به احتمال بسیار قوی قصد حمله به منطقه خوزستان را دارد. قویاً تأکید می‌کنم که در مقابل حملات دولت مزدور عراق با تمام امکانات و قدرت عکس‌العمل نشان داده و هر تجاوزی را به شدت سرکوب نمایید. فرماندهان به نیروها تأکید نمایند که از این ساعت به بعد لحظه‌ای غفلت ننموده و با تمام وجود مراقب اوضاع باشند.

سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

***

از: ستاد لشکر۹۲ زرهی (رکن سوم) شماره: ۲۰۱-۴۸-۱۸۷۵
به: فرماندهی تیپ ۱ زرهی تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۲۱

[حرکت و استقرار در طلایه و شلمچه]

۱- تماماً حرکت کنید، مواضع جلو را با گروه رزمی یکی در طلایه و یکی در شلمچه مستقر نمایید.
۲- گردان ۳۱۲ توپخانه در کمک مستقیم آن تیپ خواهد بود.
۳- مأموریت آن تیپ پدافند از مناطق یاد شده خواهد بود.
۴- دسته ۱ جلویی گردان مخابرات زیر امر آن تیپ قرار خواهد گرفت.

سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

***

از: ستاد لشکر۹۲ زرهی (رکن سوم) «خیلی محرمانه» شماره: ۲۰۱-۴۸-۱۸۷۸
به: فرماندهی پادگان هفتگل تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۲۱

[حرکت به پادگان حمید]

۱- به محض رؤیت این دستور با کلیه نیروها و تجهیزات و خودرو حرکت کنید و در پادگان حمید زیر امر تیپ ۱ زرهی قرار بگیرید.

۲- تاریخ و ساعت حرکت را سریعاً گزارش نمایید.

۳- خدمات پادگانی هفتگل مسئول حفاظت پادگان خواهد بود.

سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

***

از: ستاد لشکر۹۲ زرهی (رکن سوم) شماره: ۲۰۱-۴۸-۱۰۸۸۰

به: فرماندهی گردان ۲۲۱ سوار زرهی تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۲۱

[مأموریت پوشش]

۱- به محض رؤیت این دستور بقیه یگان را حرکت دهید.

۲- از خرابه تا کیلومتر ۲۵ را با بقیه یگان پوشش دهید.

۳- محل استقرار پاسگاه فرماندهی خود را گزارش کنید

سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

***

از: ستاد لشکر۹۲ زرهی (رکن سوم) شماره: ۲۰۱-۴۸-۱۸۸۸

به: فرماندهی تیپ ۱ زرهی تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۲۱

[اعزام گروهان تانک به پادگان دژ]

دستور فرمایید یک گروهان تانک با تجهیزات کامل از گردان زرهی [به] پادگان دژ اعزام و زیر امر ستاد عملیاتی اروند قرار بگیرد.

سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

تلفنگرام - آنی

از: رکن سوم لشکر　　شماره: ۲۰۱-۴۸-۱۹۰۵

به: تیپ ۱ زرهی　　تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۲۱

[اعزام گردان ۲۳۲ تانک به خرمشهر]

پیرو شماره ۲۰۱-۴۸-۱۸۸۸ - ۵۹/۶/۲۱

دستور فرمایید گردان ۲۳۲ تانک با تجهیزات و بار مبنای کامل به خرمشهر اعزام و زیر امر ستاد عملیات جنوب قرار گیرد.

سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

***

از: ستاد لشکر۹۲ زرهی (رکن سوم)　　شماره: ۲۰۱-۴۸-۲۰۱۷

به: ف گردان مهندس　　تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۲۳

[تخریب گلوله‌های عمل نکرده]

برابر گزارش هنگ ژاندارمری آبادان، تعداد زیادی گلوله‌های عمل نکرده ارتش بعث عراق در اطراف پاسگاه خیّن که در این چند روز با ارتش جمهوری اسلامی ایران درگیری داشته وجود دارد.

دستور فرمایید یک اکیپ تخریب به منظور پاکسازی اطراف پاسگاه خیّن به هنگ ژاندارمری آبادان اعزام دارند. نتیجه اقدام گزارش گردد. این دستور جنبه فوریتی دارد.

سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

رمز - آنی

از: ستاد ل ۹۲ ر. ۳ شماره: ۲۰۱-۴۸-۲۱۲۷

به: فرماندهی تی ۱، تی ۲، تی ۳، تی ۳۷، ستاد عملیاتی جنوب، تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۲۳

گد۲۲۱، گد ۲۸۳

[احتمال حمله هوایی به خرمشهر و اهواز]

برابر اطلاع واصله، نیروی هوایی دشمن قصد حمله به خرمشهر و اهواز را ظرف روز جاری و فـردا دارد؛ دستور فرمایید:

۱- یگان‌های پدافند هوایی آمادگی کامل جهت مقابله را داشته باشند.

۲- یگان‌هایی‌که سلاح ضدهوایی دارند مقابله نمایند.

۳- به کلیه نیروها تفهیم گردد که همه مسئولند؛ در صورتی‌که هواپیماهای دشمن در تیررس آن‌ها باشد تیراندازی نمایند.

سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

***

رمز – خیلی محرمانه

از: ستاد لشکر۹۲ زرهی رکن سوم شماره: ۲۰۱-۴۸-۲۰۳۸

به: گروه رزمی۳۷، گردان ۲۲۱، عملیات مشترک جنوب تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۲۳

[تهیه وسایل سنگین مهندسی از فرمانداری‌ها و بخش‌داران]

دستور فرمایید با مراجعه به فرمانداری‌ها و بخش‌داران مناطق مربوطه و اخذ وسایل سنگین مهندسی (بلدوزر) و نظارت مستمر فرمانده گردان مهندس (سرکار سرهنگ شـالچی) در منطقـه اسـتحفاظی خـود برابر دستورات داده شده مواضع و سنگرها و هر نوع استحکامات صحرایی دیگری که مورد نیاز است تهیه و نتیجه را ضمن ترسیم کروکی مواضع و سنگرهای تهیه شده به لشکر گزارش نمایند.

تأخیر و قصور در این امر موجب مسئولیت شدید فرماندهان و رؤسای رکن سوم آن یگان خواهد بود.

سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

از: گردان ۴۲۹ مهندس (ر ۳) خیلی محرمانه شماره: ۲۰۱-۴۸-۱۷۶

به: ف ل ۹۲ زرهی در ر ۳ تلفن ۳۲۲۲ تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۲۴

موضوع: اعزام گروه تخریب به هنگ ژاندارمری آبادان

بازگشت به شماره ۲۰۱-۴۸-۲۱۱۷ - ۵۹/۶/۲۳

مقام عالی را آگاه می‌سازم:

یگان‌های رزمی این گردان از تاریخ ۵۹/۶/۱۰ زیر امر تیپ‌های ۱ و ۲ و ۳ قرار گرفته‌اند و در گردان نیروی متخصص تخریب وجود ندارد که از آن‌ها استفاده گردد. مقرر فرمایید از طریق تیپ ۱ زرهی به یگان یکم مهندسی ابلاغ فرمایند تا این مأموریت را انجام دهند.

مراتب جهت استحضار به عرض می‌رسد.

فرمانده گردان ۴۲۹ مهندس

***

رمز – آنی خیلی محرمانه

از: ستاد لشکر ۹۲ زرهی (رکن سوم) شماره: ۲۰۱-۴۸-۲۱۶۰

به: فرماندهی تیپ ۱ و ۲ و ۳، گروه رزمی ۳۷، ستاد عملیاتی اروند، تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۲۵

یگان جفیر، گردان ۱۵۱ دژ، عین خوش

[قصد تجاوز ارتش عراق از طریق عماره، دوسلک، دزفول]

برابر اعلام نزاجا، ارتش عراق قصد تجاوز به خاک کشور اسلامی ایران را از طریق عماره، دوسلک و دزفول دارد. یگان‌ها با هوشیاری کامل آماده مقابل و سرکوبی متجاوزین باشند. یادآور می‌شود این‌گونه دستورات بایستی با اهمیت و بسیار جدی تلقی گردد، چون اطلاعات کسب شده تجاوز عراق را به ایران محرز می‌سازد.

سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

از: ستاد تیپ ۱ شماره: ۳/۲۰

به: فرماندهی لشکر ۹۲ زرهی تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۲۵

[گسترش یگان‌ها]

بازگشت به شماره ۶۰۶۱ – ۵۹/۶/۲۳

۱- قرارگاه تیپ ۱ و گردان ۱۲۱ و یگان‌های زیر امر در ایستگاه حسینیه

۲- گروه رزمی ۲۶۴ (از طلایه تا کوشک)

۳- گروه رزمی ۱۶۵ (یک دستهٔ تقویت شده در پاسگاه ۲۵) و گد ۲۳۲ و باقیمانده یگان ۱۶۵ در ستاد اروند مأمور گردیده‌اند. مقرر فرمایید گسترش یگان مزبور را از طریق اروند انجام گیرد.

***

از: ستاد لشکر۹۲ زرهی رکن سوم شماره: ۱۶۴-۱۷۰-۵۰۱

به: فرماندهی ستاد عملیات جنوب، ف تی ۱، ف گردان دژ، تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۲۵

[پاسگاه‌های زیر آتش نیروهای عراق]

فرماندهی یگان مستقر در جفیر، ف تی ۳، ف تی ۳۷

از ساعت ۱۶۴۵ روز جاری، پاسگاه‌های سوبله، صفریه، رشیده، طاوسیه و دویرج زیر آتش نیروهای عراق قرار گرفته است. دستور فرمایید به یگان‌های مربوطه به خصوص توپخانه‌های زیر امر دستور هوشیاری و آمادگی لحظه‌ای داده شود.

دستور فرمایید یک اکیپ تخریب به منظور پاکسازی اطراف پاسگاه خیّن به هنگ ژاندارمری آبادان اعزام دارند. نتیجه اقدام گزارش گردد. این دستور جنبه فوریتی دارد.

سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

از: ستاد لشکر۹۲ زرهی رکن سوم «خیلی محرمانه» شماره: ۲۲۳۲-۴۸-۲۰۱

به: تیپ‌های ۱ و ۲ و ۳ زرهی، گروه رزمی ۳۷، عملیات مشترک جنوب تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۲۶

گردان‌های ۱۵۱ و ۲۲۱ و ۲۸۳

[محورهای حمله دشمن]

برابر اطلاع واصله، دشمن قصد دارد در محورهای زیر اقدام به حمله نماید:

۱- محور فکه – دوسلک

۲- محور سعیده – دوسلک

۳- محور تنومه – شلمچه

۴- محور تنومه – کوشک کیلومتر ۲۵

در اجرای امریه شماره ۲۱۸۶-۴۸-۲۰۱ - ۵۹/۶/۲۵ اقدام گردد. موفق باشید.

سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

***

از: گردان ۳۱۸ توپخانه شماره: ۱۱ سیار ف گد ۳۱۸

به: ف توپخانه لشکری تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۲۶

[گزارش دیدبان توپخانه و قصد حمله دشمن]

برابر گزارش دیده‌بان گردان ۳۱۲ توپخانه به کشور مقابل قصد دارد ظرف امروز یا فردا به پاسگاه‌های کیلومتر۲۵، طلایه،کوشک و مؤمنی حمله نماید.

***

از: ستاد توپخانه لشکری ر.۳ «خیلی محرمانه» شماره: ۲-۴۸/۳-۲۰۱

به: ستاد عملیاتی لشکر ر.۳ تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۲۶

موضوع: اعزام یگان

گردان ۳۳۰ توپخانه در ساعت ۱۲۳۰ روز ۵۹/۶/۲۶ به سوی مواضع مربوطه حرکت کرد، در ساعت ۱۶۳۰ روز جاری بدون هیچ‌گونه اتفاقی وارد موضع گردید.

فرمانده توپخانه لشکری سرهنگ ستاد آخوندزاده

از: ستاد توپخانه لشکری ر.۳ «خیلی محرمانه» شماره: ۵-۴۸/۲-۲۰۱

به: ستاد عملیاتی لشکر ر.۳ تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۲۶

[تغییر موضع گردان ۳۱۲ توپخانه]

مقام عالی را آگاه می‌سازم:

گردان ۳۱۸ توپخانه پس از مأموریت در سوبله به علت قرار گرفتن زیر آتش توپخانه ۱۳۰ مم دشمن، به موضع تصویبی خود تغییر مکان داده و تا کنون تلفاتی نداده است.

فرمانده توپخانه لشکری سرهنگ ستاد آخوندزاده

***

از: ستاد توپخانه لشکر ر.۳ «خیلی محرمانه» شماره: ۶-۴۸/۱-۲۰۱

به: ستاد عملیاتی لشکر ر.۳ تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۲۶

[قصد حمله دشمن ظرف روز جاری یا فردا]

مقام عالی را آگاه می‌سازم:

برابر گزارش گردان ۳۱۲ توپخانه، کشور هدف قصد دارد ظرف امروز یا فردا به پاسگاه‌های کیلومتر ۲۵ خرمشهر، طلایه و کوشک حمله نماید.

مراتب جهت اطلاع و هرگونه اقدام به عرض می‌رسد. ضمناً به گردان مزبور ابلاغ شد هرگونه حرکت دشمن را در هم بکوبد.

فرمانده توپخانه لشکری سرهنگ ستاد آخوندزاده

***

از: ستاد توپخانه لشکری ر.۳ «خیلی محرمانه» شماره: ۷-۴۸/۲-۲۰۱

به: ستاد عملیاتی لشکر ر.۳ تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۲۶

[نیاز به توپخانه ۱۳۰ مم]

مقام عالی را آگاه می‌سازم:

برابر گزارش گردان ۳۱۸ توپخانه جهت مقابله با توپخانه ۱۳۰ مم عراق بین پاسگاه سوبله تا

رشیدیه، نیاز به توپخانه ۱۳۰ مم می‌باشد.

فرمانده توپخانه لشکری سرهنگ ستاد آخوندزاده

***

از: ستاد تیپ ۱ ۹۴ سیار

به: ستاد عملیاتی لشکر ر.۳ تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۲۷

[محل استقرار یگان‌ها]

در اجرای امریه شماره ۶۲۶۷ – ۵۹/۶/۲۵، رأس ساعت ۱۰۰۰ روز ۵۹/۶/۲۷ استقرار خود را تکمیل و به شرح زیر مراتب به عرض می‌رسد.

۱- قرارگاه تیپ (۴ – ۳۴ – ۳ ۲): گروهان مهندس، نگهداری، بهداری، دسته مخابرات

۲- ایستگاه ۲۵ (۰ – ۳۴ – ۲ ۲) :

- یک دسته پیاده زرهی از گردان ۱۶۵
- یک دسته تانک از گردان ۲۳۲ تانک
- یک گردان منها ۳۹۲ توپخانه

۳- شلمچه (۸ ۳۲ – ۳ ۲):

- گردان منهای ۲۳۲ تانک (یک دسته در ایستگاه ۳)
- گردان منهای ۱۶۵ (یک دسته در ایستگاه حمید)

۴- گروه رزمی ۲۶۴ کوشک و طلایه قدیم (۳ ۳۴ – ۴ ۲):

- گردان ۲۶۴ تانک در کوشک
- آتشبار در پشتیبانی گروهان دوم تانک ۲۶۴
- یک گروهان پیاده در گردان ۱۲۱

۵- احتیاط تیپ (۲ – ۳۴ – ۵ ۲):

- گردان منهای ۱۲۱ (یک گروهان در کوشک)

- گردان ۲۳۱ تانک (۱۲ دستگاه تانک)

ف تیپ ۱

***

از: ستاد تیپ ۱ (ر ۳) ۱۱ سیار

به: فرماندهی لشکر۹۲ زرهی رکن سوم تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۲۷

[ورود گردان ۲۳۱ تانک]

۱- گردان ۲۳۱ تانک از هفتگل روز ۵۹/۶/۲۷ خود را در کوشک به تیپ ۱ معرفی و در احتیاط این یگان قرار گرفت.

۲- یک دسته تانک از گردان ۲۳۲ تانک به ایستگاه ۲۵ معرفی، تشکیل یک تیم رزمی را در ایستگاه ۲۵ با گروهان ۱۶۵ پیاده زرهی را داده است.

۳- مراتب بالا به عرض می‌رسد.

***

از: بستان ۶ سیار

به: ف ل ۹۲ زرهی اهواز ر.۳ تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۲۷

[تانک‌های دشمن در مقابل پاسگاه فکه و دویرج]

در ساعت ۰۸۰۰ مورخه ۵۹/۶/۲۷ ( ) دستگاه تانک دشمن در مقابل پاسگاه فکه و همین تعداد در مقابل پاسگاه دویرج موضع گرفته‌اند. ضمناً پاسگاه طاوسیه و رشیدیه عراق هم‌اکنون زیر آتش توپخانه خودی است. مقرر فرمایید هر چه زودتر در مورد اعزام قوای کمکی درخواستی اقدام نمایند.

از: ستاد لشکر۹۲ زرهی رکن سوم شماره: ۲۰۱-۴۸-۲۴۲۵

به: تیپ‌های ۱ و ۲ و ۳ زرهی، گردان‌های ۲۲۱ و ۲۸۳ و ۱۵۱ تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۲۸

و ستاد عملیات جنوب

[پراکندگی خودروها در مواضع مناسب]

دستور فرمایید کلیه خودروهای چرخ‌دار و شنی‌دار را در مواضع مناسب پراکنده کنید به طوری‌که در حملات هوایی دشمن کمتر آسیب‌پذیر باشند و از تجمع آن‌ها در یک نقطه در هر شرایطی خودداری نمایند.

سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

***

از: ستاد لشکر۹۲ زرهی رکن سوم «خیلی محرمانه» شماره: ۲۰۱/۴۸-۲۴۴۶

به: تیپ ۱ زرهی – گردان ۲۲۱ تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۲۸

[امکان حمله دشمن و مقابله با تجاوز احتمالی]

با توجه به جابه‌جایی نیروهای دشمن، امکان حمله در منطقهٔ آن یگان می‌باشد. دستور فرمایید رزمندگان با هوشیاری و به هر قیمت از هرگونه تجاوز احتمالی جلوگیری نمایند.

سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

***

از: ستاد لشکر۹۲ زرهی رکن سوم «خیلی محرمانه» شماره: ۲۰۱-۴۸-۲۴۶۵

به: سرپرست پرسنل هوانیروز تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۲۸

موضوع: بارگیری هلی‌کوپترهای کبرا

دستور دهید ظرف امروز هلی‌کوپترهای کبرا موجود را بارگیری نموده و آماده باشند بنا به دستور یگان‌های در خط لشکر را با رعایت مقررات و تأمین کافی پشتیبانی نمایند.

فرمانده لشکر سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

از: ستاد لشکر۹۲ زرهی رکن سوم رمز - آنی شماره: ۲۰۱-۴۸-۲۴۷۹

به: فرماندهی تیپ ۱ – گردان ۲۲۱ تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۲۸

[حفر سنگر توسط عراقی‌ها در مقابل پاسگاه طلایه]

عوامل عراقی در مقابل پاسگاه طلایه جدید از خاک عراق مشغول حفر سنگر هستند و از قرائن چنین برمی‌آید که قصد تجاوز دارند. هرگونه حرکتی را با هوشیاری زیر نظر داشته و بلافاصله سرکوب سازید.

سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

***

از: ستاد لشکر۹۲ زرهی رکن سوم رمز - آنی شماره: ۲۰۱-۴۸-۲۵۰۰

به: فرماندهی تیپ ۱ تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۲۸

[اشغال مواضع توسط گردان ۲۳۱ تانک]

دستور فرمایید گردان ۲۳۱ تانک با راهنمایی گردان ۲۲۱ در اولین فرصت مواضع خود را در سمت راست پاسگاه کوشک (قسمت شمالی) با رعایت اصول تاکتیکی شبانه اشغال و با استفاده وسایل سنگین مهندسی مواضع اشغالی را تحکیم نمایند و آماده باشد هرنوع تجاوز دشمن را در منطقه سرکوب نماید.

سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

***

از: گد ۲۳۱ تانک (منطقه اردوگاه عملیاتی) شماره: ۴-۷۰۱-۰۳-۲

به: فرماندهی لشکر ۹۲ زرهی ر.۳ تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۲۹

[نقل مکان گردان ۲۳۱ تانک]

در اجرای رمز واصله، گردان ۲۳۱ تانک با نیروها و تجهیزات و وسایط در تاریخ ۵۹/۶/۲۶ از هفتگل به منطقه اردوگاه عملیاتی حوالی هویزه نقل مکان نموده است. به عرض می‌سد.

سرپرست سروان گودرزی

از: ستاد لشکر۹۲ زرهی ر.۳ شماره: ۳۴۳-۱۷۰-۵۰۱

به: فرماندهی مرکز پشتیبانی تاکتیکی هوایی تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۲۹

رکن سوم ستاد لشکر۹۲ زرهی جهت اطلاع.

[نیروهای ایرانی در فکه در گزارش نیروهای عراق]

بنابر اعلام نزاجا، نیروهای عراق مستقر در فکه گزارش نموده‌اند که نیروهای ایرانی در فکه تانک سنگین مستقر نموده‌اند و جهت کوبیدن نیروهای ایرانی در فکه درخواست پشتیبانی هوایی نموده‌اند. دستور فرمایید ضمن اعلام هوشیاری، پیش‌بینی لازم جهت دفع حمله هوایی عراق را داشته باشند. ضمناً کلیه مسلسل‌های کالیبر ۵۰ و هر نوع سلاح ضدهوایی دیگر به کار ببرند.

سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

***

از: ستاد لشکر۹۲ زرهی رکن سوم شماره: ۲۵۴۳-۴۸-۲۰۱

به: فرماندهی تی ۱ و ۲ و ۳، گروه رزمی۳۷، توپخانه ۲۲۱ و ۲۸۳ تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۲۹

[پیش‌بینی مقابله با هواپیماهای دشمن]

به علت استقرار ادوات زرهی یگان‌های لشکر در کنار مرز، امکان حمله هواپیماهای دشمن به هنگام تشخیص موضع یگان‌ها پیش‌بینی می‌شود. دستور فرمایید تانک‌ها و خودروها را در یگان‌ها بسیار مناسب استتار نموده و به هنگام حمله هواپیماهای دشمن حداکثر استفاده از سلاح‌های در دسترس، بر علیه هواپیماهای عراقی به عمل آید.

سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

از: ستاد لشکر۹۲ زرهی رکن سوم شماره: ۲۰۱-۴۸-۲۵۷۹

به: رمز تیپ ۱ و ۲ و ۳، گروه رزمی۳۷، توپخانه لشکر، ستاد عملیات اروند تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۲۹

[توجه جدی به استتار و پراکندگی]

مشاهدات خلبانان نیروی هوایی از نحوه پراکندگی و استتار یگان‌ها در مرز به خصوص از بستان تا شمال فکه حاکی از این است که وضع استتار یگان‌ها و نحوه پراکندگی آن‌ها بسیار اسف‌بار و هر آن امکان دارد هواپیماهای دشمن با یک یورش، همه آن‌ها را نابود سازند.

این دستور برای چندمین بار تکرار و ابلاغ می‌گرد که فرماندهان به مسئله استتار و پراکندگی توجه دقیق و جدی به عمل آورده و با عدم توجه و تلقی نکردن استتار و پراکندگی به طور جدی باعث نشوند هواپیماهای دشمن خدای نکرده در همان دقایق نخست همه چیز را نابود سازند.

سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

***

از: ستاد لشکر۹۲ زرهی رکن سوم «خیلی محرمانه» شماره: ۲۰۱-۴۸-۲۵۹۶

به: فرماندهی توپخانه لشکری ر۳ تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۳۰

[هدف‌های توپخانه خودی]

دستور فرمایید یگان‌های توپخانه نسبت به بردن هدف‌های مشروحه زیر را در روی طرح تیر خود و زاویه تیر و سمت تیر اقدام و بنا به دستور اجرای آتش نمایند.

سرپرست لشکر ۹۲ زرهی: سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

مختصات:

۱- طول شرقی ۲۰۰۲۱۵ عرض شمالی ۴۸۲۵۳۰ به نام معامر (روبه‌روی خسروآباد)

۲- طول شرقی ۳۰۱۹۰۰ عرض شمالی ۴۸۱۷۰۰ به نام وافلیه (روبه‌روی خسروآباد)

۳- طول شرقی ۳۰۰۸۴۰ عرض شمالی ۴۸۲۱۴۰ به نام الدوره (روبه‌روی خسروآباد)

۴- طول شرقی ۳۰۱۹۴۰ عرض شمالی ۴۸۱۴۴۰ به نام سبیه (روبه‌روی خسروآباد)

۵- طول شرقی ۳۰۰۹۴۰ عرض شمالی ۴۸۰۸۲۰ به نام کوت زین (روبه‌روی خسروآباد)

از: ل ۹۲ زرهی رکن سوم رمز - آنی شماره: ۲۶۰۵-۴۸-۲۰۱
به: ف تی ۱ تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۳۰

[تقویت گروه رزمی ۲۳۲ تانک با دسته پیاده]

چون گروه رزمی ۲۳۲ تانک در وضعیت کنونی نیاز مبرم به تقویت نیروهای موجود دارد، دستور فرمایید یک دستهٔ پیاده زرهی با تجهیزات و نفرات کامل ظرف روز جاری با رعایت کلیه اصول تاکتیکی در اختیار گردان ۲۳۲ تانک مستقر در شلمچه قرار دهند. اجرای امر ضرورت دارد.

سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

***

از: ستاد لشکر۹۲ زرهی رکن سوم رمز شماره: ۲۶۱۸-۴۸-۲۰۱
به: فرماندهی توپخانه لشکری ر۳ تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۳۰

[آتش شدید با حجم زیاد علیه دشمن از هدف‌های خرمشهر و آبادان]

برابر اوامر تیمسار فرماندهی نزاجا، با کلیه امکانات با آتش شدید و حجم زیاد یگان‌هایی از کشور عراق را که به نقاط زیر: ۱- پایگاه خرمشر، ۲- خسروآباد، ۳- ترمینال خرمشهر و اسکله‌های ۱۱ و ۱۲ آبادان تیراندازی می‌نمایند، سرکوب و منهدم سازید و سایر یگان‌های تانک و توپخانه کشور هدف مستقر در کنار اروندرود را منهدم نمایند. ضمناً هدف‌های در تیررس را با توپ ۲۳ مم پدافند هوایی منهدم نمایند.

سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

***

از: ستاد لشکر۹۲ زرهی رکن سوم رمز شماره: ۲۶۱۹-۴۸-۲۰۱
به: تی ۱ و ۲ و ۳ و گروه رزمی ۳۷ تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۳۰

[گزارش آخرین وضعیت]

آخرین وضعیت یگان‌های آن منطقه را به لشکر گزارش کنید.

سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

از: ل ۹۲ زرهی رکن سوم رمز – آنی شماره: ۲۰۱-۴۸-۲۵۹۶

به: ف تی ۱ زرهی تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۳۰

آگهی به ت ف نزاجا (عملیات)

دستور جزء به جزء شماره ۱

پیرو شماره ۲۰۱-۴۸-۲۳۶۱ – ۵۹/۶/۲۸ ، طرح پدافندی «حرّ» دستور دهید نقطه هماهنگی به مختصات ۳۱۰۵ شمالی و ۴۸۰۵ شرقی کوشک را به مختصات ۳۱۰۹ شمالی و ۴۷۴۷ شرقی طلایه (چاه نفت) تغییر و منطقه پدافندی آن یگان جهت پوشش خطرناک‌ترین معبر (بصره، تنومه، کوشک) در طلایه قدیم (چاه نفت) تا شلمچه داخل می‌باشند.

سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

***

از: ستاد لشکر۹۲ زرهی رکن سوم رمز شماره: ۲۰۱-۴۸-۲۶۲۶

به: ستاد عملیاتی جنوب، تی ۱ و ۳، گروه رزمی۳۷، تیپ۲، گردان ۲۲۱ تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۳۰

[قصد نفوذ دشمن در محور بصره، تنومه، طلایه و کوشک]

دشمن در منطقهٔ تی ۱ و در ۴۸ ساعت گذشته نیروهای خود را تقویت نموده و احتمالاً قصد نفوذ در محور بصره – تنومه – طلایه و کوشک را دارد. یگان‌های در خط با رعایت کامل کلیهٔ اصول تاکتیکی و تأمینی لازم، آمادگی مقابله با هرگونه تجاوز از طرف دشمن را داشته باشند و در صورت نفوذ با استفاده از حداکثر امکانات موجود و بهره‌برداری از اطلاعات داده شده توسط رکن دوم لشکر، دشمن را سرکوب و جلو پیشروی احتمالی دشمن را با آتش سد نمایند.

سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

از: ستاد لشکر۹۲ زرهی رکن سوم «سری» شماره: ۲۶۳۳-۴۸-۲۰۱

به: تیپ ۱ و ۲ و ۳، گروه رزمی۳۷، توپخانه لشکر تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۲۹

[محورهای مورد نظر در حمله به ایران]

برابر اعلام سماجا ۲، ارتش عراق در نظر دارد یک حمله غافلگیرانه به شرح زیر در آیندهٔ نزدیک به ایران بنماید:

۱- گروه رزمی تانک سنگین از محور عماره – فکه – دزفول – شوش

۲- یک گروه رزمی پیاده مکانیزه از محور حلفائیه – الله اکبر

۳- یک گروه رزمی سنگین از محور تنومه – کوشک وارد منطقه شده و شهر خرمشهر را محاصره نمایند.

مراتب جهت پیش‌بینی‌های لازم و آمادگی و هوشیاری هر چه بیشتر به یگان‌ها اعلام می‌گردد.

سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

***

از: رکن سوم لشکر شماره: ۲۶۵۰-۴۸-۲۰۱

به: گردان ۴۱۴ پل تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۳۰

[احتمال انهدام پل خرمشهر و آبادان]

به احتمال زیاد عراق در نظر دارد پل خرمشهر – آبادان را با سلاح سنگین مورد هدف قرار دهد، نظر به این‌که چنان‌چه این پل خراب شود، رابطهٔ آبادان با خرمشهر قطع می‌گردد.

دستور دهید هر چه زودتر گردان ۴۱۴ پل آماده باشد بنا به دستور به خرمشهر حرکت نمایید.

سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

از: ستاد لشکر ۹۲ زرهی شماره ۲۸۶۵-۴۸-۲۰۱

به: فرماندهی گردان ۳۸۸ توپخانه (سرگرد آجوری) تاریخ ۱۳۵۹/۶/۳۰

[حرکت گردان به تیپ ۳]

به محض رؤیت این دستور وسایل گردان را بارگیری و ساعت ۰۵۰۰ صبح ۵۹/۶/۳۱ پادگان را ترک و با مراجعه به باقی‌مانده تیپ ۳ دشت آزادگان و گرفتن یک نفر راهنما ستون را در قرارگاه فرماندهی تیپ ۳ مستقر و با راهنمایی فرماندهی تیپ و گردان ۳۱۸ توپخانه، مواضع مربوطه را اشغال و هدف‌هایی که از طرف تیپ و توپخانه واگذار می‌شود زیر آتش گرفته و نابود نمایید.

سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

***

از: ستاد لشکر۹۲ زرهی رکن سوم شماره: ۲۸۷۵-۴۸-۲۰۱

به: تیپ ۱ و ۲ و ۳، گروه رزمی۳۷، گردان ۲۸۲ و ستاد عملیاتی اروند تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۳۰

[صدمات سنگین به دشمن از نیروهای لشکر]

گزارشاتی که از طریق یگان‌ها به لشکر واصل می‌شود این امر را ثابت می‌کند که کشور دست‌نشاندهٔ عراق با صدمات و پاسخ‌های دندان‌شکنی که در برخورد با یگان‌های لشکر دریافت می‌دارد، آن‌طور هم که می‌اندیشید نیست و نیروهای لشکر ۹۲ زرهی با اعتقاد و ایمان کامل، هر آن‌چه در توان دارند برای نگهداری از انقلاب اسلامی خوب به کار می‌برند تا دشمنان ایران هرگز فکر تجاوز به خاک کشور اسلامی ایران را به خود راه ندهند. عملکرد یگان‌ها در چند روز اخیر با همه مشکلاتی که وجود دارد برای لشکر بسیار با ارزش و در خور تقدیر و سپاسگزاری است. ضمن قدردانی از فرماندهان و یکایک نیروها، توفیق همگان را در جانبازی از انقلاب اسلامی ایران خواستارم و مطمئن هستم لحظه‌ای از هوشیاری و مراقبت چشم‌پوشی نخواهید کرد.

سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

از: ستاد لشکر۹۲ زرهی رکن سوم «خیلی محرمانه» شماره: ۲۸۸۹-۴۸-۲۰۱

به: فرماندهی توپخانه لشکری تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۳۰

موضوع: انهدام پایگاه موشک سام

طی شمارهٔ ۶۷۶۹ – ۵۹/۶/۲۸ به گروه رزمی ۳۷ ابلاغ گردید که پایگاه موشک سام کشور هدف واقع در مختصات ۳۲۴۸ طولی و ۴۷۴۲ عرضی را واقع در خاک کشور هدف با استفاده از توپخانه مستقیم منهدم کند. پاسخی داده است که هدف روبه‌روی توپخانه گروه رزمی نمی‌باشد. دستور فرمایید مختصات مزبور در برد هر کدام از یگان‌های توپخانه هست، سریعاً نسبت به انهدام آن اقدام، در غیر این‌صورت پشتیبانی هوایی در منطقه ذکر شده با وجود موشک‌های یاد شده امکان‌پذیر نمی‌باشد.

سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

***

از: ستاد لشکر۹۲ زرهی « محرمانه» شماره: ۳۲-۳۷-۱۱۰۱

به: ف تیپ ۱ زرهی تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۳۰

موضوع: ارتباطات

دستور دهید با توجه به مراتب زیر سریعاً اقدامات انجام شده را در مورد وضع ارتباط آن یگان به یگان‌های تابعه به عمل آورد تا از تاریخ رویت این امریه ۴ روز فرصت به آن یگان داده می‌شود که نارسایی ارتباطات موجود را برطرف نمایید. پس از خاتمه مدت، از وضع ارتباطات وسایل نیروی مخابراتی آن یگان بازدید به عمل خواهد آمد، در صورتی‌که ایرادی مشاهده شود یگان مسئول خواهد بود. وصول امریه گزارش شود.

سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

۱- کلیه پرسنل تلگراف‌چی ورزیده و مبتدی قرارگاه تیپ و سایر یگان‌های تابعه تیپ بر حسب نیاز بین یگان‌ها تعدیل شوند.

۲- ارتباط آ - ام بین قرارگاه لشکر در مواقعی‌که ارتباط تله‌تایپی قطع می‌شود برقرار و از طریق

شبکه آ – ام پیام‌ها مبادله شوند.

۳- بی‌سیم‌های آ – ام ۱۰۶ و وی – آر – سی ۳۴ موجود در قرارگاه تیپ و یگان‌های تابعه تیپ ۱۲۱، ۱۶۵، ۲۳۲ و ۲۶۴ با توجه به نیازمندی تعدیل شوند.

۴- از آتلیه تعمیرگاه مخابرات در بنه تیپ برای تعمیر و تخلیه بی‌سیم‌های خراب استفاده گردد.

۵- در صورتی‌که تعمیرکاران آتلیه تعمیرگاه قادر به تعمیر وسایل مخابراتی نمی‌باشند، در اسرع وقت وسایل تعمیری جهت تعمیر به رده ۳ مخابرات تخلیه نمایید.

۶- افسر مخابرات و درجه‌دار ارتباط یگان‌های تابعه تیپ با هماهنگی لازم نسبت به برقراری ارتباطات داخلی آن یگان اقدام نموده در صورت نیاز با سایر یگان‌های هم‌جوار ارتباط جانبی برقرار نمایند.

۷- هیچ‌گونه بهانه در مقابل عدم برقراری ارتباط از هیچ‌کس به هیچ عنوان قابل قبول نخواهد بود.

۸- اشکالات و معایب مخابراتی را تا آن‌جایی‌که مقدور هست در سطح تیپ برطرف و در صورتی‌که تیپ نمی‌تواند انجام دهد با ذکر علت به لشکر گزارش دهد تا اقدامات بعدی به عمل آید.

۹- همکاری لازم را در مورد تسهیلات دستهٔ مخابرات جلویی از نظر سوخت و تأمین نیازمندی و سایر وسایل که در حد امکان تیپ است، به عمل آورید.

۱۰- ارتباط اف – ام و آ – ام بین قرارگاه تیپ با یگان‌های تابعه برقرار شود.

۱۱- یگان‌هایی‌که از آن یگان به شلمچه اعزام می‌شوند می‌بایستی با مراجعه به ف ستاد عملیاتی جنوب نسبت به برقراری ارتباط خود با ستاد اروند اقدام نمایند.

۱۲- وسایل مورد نیاز ارتباطی یگان‌های زیر امر از گروهان ارکان گردان‌های تابعه تیپ تأمین گردد.

از: ستاد لشکر۹۲ زرهی رکن سوم تلفنگرام – خیلی فوری شماره: ۲۹۴۸-۴۸-۲۰۱

به: فرماندهی گردان ۴۲۹ مهندسی تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۳۱

[عدم اجرای دستور در کاشت مین]

برابر گزارش تیپ ۳ زرهی ستوان‌دوم علیزاده از اجرای دستور مبنی بر کاشت مین در مواضع صفریه و سوبله خودداری می‌نماید دستور دهید سریعاً پرسنل متخصص جهت کاشتن مین به محل اعزام و برابر دستور ف تی ۳ عمل نمایند. ضمناً (نامبرده علت عدم اجرای امر را گزارش نماید)

ف ل ۹۲ سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

***

از: تیپ ۱ زرهی شماره: ۱۲۲

به: ف ل ۹۲ زرهی تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۳۱

آگهی به:

[اعزام یک تیم به سمت راست کوشک]

بازگشت به شماره ۶۷۸۷ – ۵۹/۶/۲۸

در اجرای امریهٔ فوق یک تیم از گد ۱۲۶ جهت تقویت به سمت راست کوشک اعزام گردید.

ف تیپ ۱

***

از: تیپ ۱ زرهی شماره: ۱۲۴۰

به: ف ل ۹۲ زرهی تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۳۱

آگهی به:

[اعزام یک دسته پیاده زرهی به گردان ۲۳۲]

بازگشت به شماره ۶۹۶۹ – ۵۹/۶/۳۰

در اجرای امریهٔ فوق، یک دستهٔ پیاده زرهی از گد ۱۲۱ جهت تقویت گد ۲۳۲ تانک به منطقهٔ شلمچه اعزام گردید. مراتب جهت استحضار به عرض می‌رسد.

ف تیپ۱

از: لشکر۹۲ زرهی رکن سوم رمز - آنی. قابل توجه با اهمیت تلقی شود

به: تیپ ۱ و ۲ و ۳، گروه رزمی۳۷، گردان ۲۸۳ و عملیات جنوب

[حمله هوایی دشمن و قصد تجاوز زمینی]

دشمن به یک حمله هوایی گسترده دست زده است مواظب باشید، از راه زمین نیز قصد تجاوز ۱۰۰ درصد دارد، غافل‌گیر نشوید، خونسردی خود را حفظ کنید، در مقابل تجاوز دشمن مقاومت کنید و آن‌ها را سرکوب کنید.

ف ل ۹۲ سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

***

از: ستاد لشکر۹۲ زرهی رکن سوم تلفنگرام شماره: ۲۰۱-۴۸-۲۹۶۵

به: تیمسار فرماندهی نزاجا مد عملیات تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۳۱

[تک هوایی دشمن به پایگاه وحدتی و تیپ ۲ دزفول]

در ساعت ۱۳۳۰ روز جاری، پادگان تیپ ۲ دزفول و پایگاه وحدتی مورد تک هوایی توسط ۳ فروند میگ و دو فروند فانتوم قرار گرفت. خسارات بعداً اعلام می‌گردد. احتمال بمباران بعدی می‌رود.

ف ل ۹۲ سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

***

از: لشکر۹۲ زرهی رکن سوم رمز شماره: ۲۰۱-۴۸-۲۹۶۹

به: تیپ ۱ و ۲ و ۳، گروه رزمی۳۷، گردان ۲۸۳ و عملیات جنوب تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۳۱

[اجرای کلیه آتش‌ها در صورت تجاوز دشمن]

۱- در صورت تجاوز زمینی، کلیه آتش‌های خود را به روی دشمن باز کنید.

۲- کلیه توپخانه‌ها آتش پشتیبانی یگان‌ها، ژاندارمری و نیروی زمینی را اجرا نمایند.

۳- آتش آتشبارهای مستقر در اروند بنا به درخواست گارد ساحلی و ژاندارمری الزامی است.

ف ل ۹۲ سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

از: گد ۲۲۱ شماره: ۱۰۷

به: ف ل ۹۲ زرهی تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۳۱

[درگیری و آتش شدید در کوشک و طلایه]

چاه طلایه جدید، کوشک و طلایه قدیم شدیداً درگیر و زیر آتش دشمن ولی مشغول مقابله هستیم.

ف ل ۹۲ سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

***

از: تیپ ۱ شماره: ۳/۸۴

به: ف ل ۹۲ زرهی تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۳۱

[اطلاع‌رسانی در مورد حمله هواپیماهای دشمن]

۱- چنانچه هواپیمایی قصد پرواز روی یگان‌های خودی را دارند قبلاً اطلاع داده شود.

۲- رأس ساعت ۱۴۲۰ روز جاری دو فروند هواپیمای میگ ۲۲ یا ۲۳ نزدیک یگان‌های تیپ در سطح پایین در پرواز بود.

۳- برابر گزارش یگان ۲۲۱، ۴ فروند هواپیمای میگ ۲۱ یا ۲۳ رأس ساعت ۱۴۲۰ در ارتفاع پایین روی یگان‌های گردان در پرواز بوده.

۴- مقرر فرمایید جهت هوشیاری و مراقبت بیشتر نیروها، یک دستگاه آژیر هوایی به تیپ واگذار گردد.

ف تیپ ۱

***

از: ل ۹۲ زرهی رکن سوم شماره: ۲۰۱-۴۸-۳۰۵۹

به: ف تی ۱ زرهی تاریخ: ۱۳۵۹/۶/۳۱

[پیام‌های اعلام خطر هوایی]

بازگشت به ۳۸۴ – ۵۹/۶/۳۱

۱- کلیه پروازهای خودی قبلاً از طریق بی‌سیم به اطلاع یگان‌های در خط می‌رسد.

۲- گیرنده (آ – آر ۵) بایستی به طور ۲۴ ساعته به گوش باشد تا پیام‌های اعـلان خطـر هـوایی را که به صورت آژیر پخش می‌شود، دریافت نمایید.

۳- علاوه بر آژیر بی‌سیم، از رادیوهای محلی نیز آژیر پخش می‌گردد.

۴- تمام هواپیماها و یا وسایل پرنده‌ای که بدون اطلاع قبلی در منطقه پروازی کنند، شناسایی کرده و پدافند عامل را اجرا نمایند.

ف ل ۹۲ سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

***

از: ستاد لشکر ۹۲ زرهی رکن سوم شماره: ۳۰۹۹-۴۸-۲۰۱

به: تی ۱ و ۲ و ۳، تی ۳۷ و گد ۲۲۱ و۲۸۳ و ستاد عملیات جنوب تاریخ: ۱۳۵۹/۷/۱

[گزارش آخرین وضعیت]

دستور فرمایید آخرین وضعیت را آنی جواب دهید.

ف ل ۹۲ سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

***

از: گد ۲۲۱ شماره: ۱۱۱

به: ف ل ۹۲ زرهی تاریخ: ۱۳۵۹/۷/۱

[طلایه قدیم و جدید و کوشک]

بازگشت به شماره ۷۳۲۱/۵۰۱/۱۷۰/۷۳۴ – ۵۹/۷/۱

منطقه طلایه قدیم و جدید و کوشک از کنترل یگان‌های خودی خارج شده و به قرار اطـلاع یگـان کاتیوشا در منطقه طلایه قدیم نمی‌باشد.

از: تی ۱

به: ف ل ۹۲

[درخواست نیروی کافی جهت ترمیم خط پدافندی]

طبق دستور لشکر یگان‌های تیپ پدافند منطقه‌ای خود را در مواضع اشغال به خوبی تقویت نمود فشار دشمن از ساعت ۱۹۳۰ -۶/۳۱ نیروی احتیاط تیپ ۱ گردان ۲۳۱ و یک دسته از گد۱۲۱ پیاده زرهی در حال حاضر چنانچه در منطقه این تیپ دشمن رخنه حاصل شود نیروی کافی جهت ترمیم خط پدافندی را ندارد. مراتب جهت پیشگیری و پیش‌بینی جهت استحضار به عرض می‌رسد.

ف تیپ۱

***

از: توپخانه لشکری ر.۳ شماره: ۳۷-۴۸-۲۰۱

به: ف ل ۹۲ زرهی عملیات تاریخ: ۱۳۵۹/۷/۱

[گزارش گردان کاتیوشا]

برابر رمز گردان کاتیوشا پاسگاه شهابی تخلیه گردیده و زیر آتش دشمن می‌باشد. در حوالی یگان هیچ‌گونه نیرویی نیست و یگان در محاصره دشمن می‌باشد. وسایل مخابراتی و هدایت آتش منهدم گردیده امکان اخذ مهمات از پادگان دژ مقدور نیست.

ف توپخانه آخوندزاده

***

رمز - آنی

از: ل ۹۲ زرهی رکن سوم شماره: ۴۸-۲۰۱

به: ف تی ۱ زرهی تاریخ: ۱۳۵۹/۷/۱

[مأموریت پدافندی تیپ و اقدامات انجام شده]

بازگشت به ۱۲۰ – ۵۹/۶/۳۱

با تشکر از فرد فرد نیروهای شجاع و از جان گذشته تیپ:

۱- مأموریت تیپ پدافند از منطقه پدافندی برابر با طرح پدافندی «حرّ» پیوست کالک عملیاتی می‌باشد.

۲- تقویت واحد شلمچه ضروری و لازم بوده است.

۳- تیپ مأموریت دارد با استعداد موجود و با توجه به مشکلات با تمام قوا در مقابل تجاوز دشمن مقاومت نماید.

۴- در مورد اعزام نیروهای تقویتی با نزاجا مکاتبه و قریباً به منطقه وارد خواهند شد.

۵- درخواست‌های پشتیبانی هوایی از طریق دیده‌بان مقدم هوایی به دسک و در صورت فوریت به پایگاه دزفول مستقیماً ارسال شود.

فرمانده لشکر ۹۲ زرهی سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

***

از: گد ۲۲۱ شماره: ۱۰۹

به: ف ل ۹۲ زرهی تاریخ: ۱۳۵۹/۷/۱

[درگیری شدید در طلایه قدیم و جدید و کوشک]

طلایه قدیم و جدید و کوشک شدیداً درگیر می‌باشند و نیروهای ما از ساعت ۱۸۳۰ دیروز تاکنون درگیر می‌باشند.

ف گد ۲۲۱

***

از: تیپ ۱ زرهی شماره: ۳۰۹-۴۸-۲۰۱

به: ف ل ۹۲ زرهی تاریخ: ۱۳۵۹/۷/۱

[درگیری در تمام منطقه پدافندی]

بازگشت به ۸۲۸۹ – ۵۹/۷/۱

- درگیری در تمام منطقه پدافندی از طلایه قدیم تا کوشک ادامه دارد.

- به علت قطع تماس با پاسگاه ۲۵ از وضعیت آن یگان اطلاعی در دست نیست.
- یگان مستقر در شلمچه زیر امر ستاد اروند می‌باشد.
- دستور فرمایید با آن ستاد تماس تا وضعیت آن یگان را گزارش نمایند.

ف تیپ ۱

***

از: تیپ ۱ زرهی

به: ف ل ۹۲ زرهی

[گسترش و مأموریت تیپ ۱]

در اجرای امریه لشکر، تیپ ۱ با دو گروه رزمی از طلایه قدیم تا شلمچه که حدوداً ۷۵ کیلومتر محورهای مهم بصره تنومه شلمچه یا بصره تنومه گسترش حسینیه یا بصره تنومه کوشک مستقر و پدافند نماید. این امر از نظر گسترش تیپ ۱ مسافت زیادی است. در نتیجه مأموریت به نیروی پوششی تبدیل شده، در ضمن در هر مرحله از استقرار از گروه‌های رزمی این یگان کم نموده به ستاد اروند اعزام می‌شود. مقرر فرمایند به طور روشن این یگان با چه استعدادی از یگان‌های زیر امر، این مسافت را بپوشاند و مأموریت این یگان چگونه است.

ف تیپ ۱

پاسخ:

- مأموریت تیپ، پدافند از منطقه واگذاری طبق طرح است.
- تقویت یگان شلمچه، ضروری و لازم بوده است.
- تیپ مأموریت دارد با استعداد موجود با تمام قوا در مقابل دشمن ایستادگی کند.
- درخواست نیروی تقویتی به نزاجا ارسال و قریباً یگان‌های تقویتی خواهند رسید.
- درخواست‌های پشتیبانی هوایی از طریق دیدبان هوایی به دسک و در صورت فوریت به پایگاه چهارم ارسال شود.

از : سرهنگ آخوندزاده

به: ف ل ۹۲

[اعزام گردان ۳۱۲ به طلایه]

گردان ۳۱۲ دیشب به طلایه رفت و تی ۱ آتشبارهای گد ۳۳۰ نیز آماده برای تیراندازی در پاسگاه ۲۵ است.

***

از : ستاد لشکر ۹۲

به: ف توپخانه لشکری

[تغییر موضع گردان ۳۱۲ کاتیوشا]

بازگشت به ۳۷-۴۸-۲۰۱ – ۵۹/۷/۱

دستور دهید به گردان ۳۷۲ کاتیوشا ابلاغ نمایند بلافاصله تغییر موضع داده و از نیروی موجود تا سرحد امکان استفاده نمایند، در این زمینه توپخانه هرگونه نیازمندی یگان مزبور را تأمین نماید.

سرهنگ ملک‌نژاد

***

تلفنگرام خیلی فوری شماره: ۳۸-۴۸-۲۰۱

از : ستاد توپخانه لشکری (۳) تاریخ: ۵۹/۷/۱

به: ف ل ۹۲ زرهی ستاد عملیات

[پاسگاه طلایه در اختیار عراقی‌هاست]

برابر گزارش گردان ۳۷۲ کاتیوشا مستقر در طلایه، دیده‌بان و بی‌سیم‌چی دستگیر و پاسگاه در اختیار عراقی‌ها می‌باشد.

از طرف توپخانه سرهنگ پورمهران

از : ل ۹۲ زرهی رکن سوم　　شماره: ۲۰۱-۴۸-۳۱۵۲

به: ف گد ۲۲۱ و تی ۱　　تاریخ: ۵۹/۷/۱

آگهی به تی ۳ – نزاجا (مد عملیات)

[محاصره یگان کاتیوشا]

۱- برابر گزارش یگان کاتیوشا مستقر در منطقه طلایه قدیم یگان مزبور در محاصره دشمن و کمبود مهمات دارد. ارتباط یگان نیز قطع گردیده و وسایل هدایت آتش آن‌ها منهدم گردیده است. دستور فرمایید سریعاً پشتیبانی لازم به عمل آورده و یگان را از محاصره خارج و نتیجه را گزارش نمایند.

۲- مهمات از طریق مسئولان امر، اقدام شده و ارسال گردیده است.

سرهنگ آخوند زاده

***

از : توپخانه لشکری　　شماره: ۲۰۱-۴۸-۴۵

به: ف ل ۹۲ عملیات　　تاریخ: ۵۹/۷/۱

[پشتیبانی آتش گردان ۳۱۲ و ۳۳۰]　　ساعت ۱۶۲۵

گد ۳۱۲ توپخانه از نیمه شب از یگان‌های تیپ با یک تغییر موضع متوالی پشتیبانی می‌کند و تیپ فاقد فرمانده و یگان دلخواه عقب‌نشینی می‌نماید، جلوترین یگان به طرف دشمن گردان ۳۱۲ می‌باشد و گردان ۳۳۰ توپخانه امروز پاسگاه جلو کیلومتر ۲۵ را کوبیده و مواضع توپخانه اطراف پاسگاه دشمن را منهدم نموده و هواپیماهای دشمن روی هر دو گردان فوق حمله هوایی نموده و تلفات و مصدوم نداریم. مهمات هر دو گردان در شُرُف اتمام است.

سرهنگ آخوندزاده

رمز - آنی

از : ستاد ل ۹۲ ر ۳ شماره: ۲۰۱-۴۸-۳۲۵۳

به: تی ۱ ،۲ ، ۳، ۳۷، گد۲۸۳ و ۲۲۱، ستاد عملیاتی جنوب تاریخ: ۵۹/۷/۱

[سد پیشروی دشمن با انبوه آتش]

دستور فرمایید با انبوه آتش جلوی هرگونه پیشروی دشمن را سد نمایند و در اولین فرصت نیروی کمکی از طریق پشتیبانی هوایی اعزام خواهند شد.

ف ل ۹۲ سرهنگ ملک‌نژاد

***

از : ستاد لشکر ر ۳ شماره: ۲۰۱-۴۸-۳۳۲۰

به: ف تی ۱ و تی ۲ و تی ۳ و تی ۳۷، ف گد۲۸۳ سوار زرهی تاریخ: ۵۹/۷/۲

ف ۲۳۱سوار زرهی، ف ستاد عملیات جنوب و توپخانه لشکری

[دشمن در حال عقب‌نشینی است]

برابر اطلاع قوای دشمن شکست خورده و در حال عقب‌نشینی و فرار است. دستور فرمایید با آتش شدید توپخانه آنها را زیر آتش بگیرید تا قادر به عقب‌نشینی منظم نشوند.

ف ل ۹۲ سرهنگ ملک‌نژاد

***

از : ستاد توپخانه لشکری (۳) شماره: ۲۰۱-۴۸-۵۹

به: ستاد عملیات لشکر تاریخ: ۵۹/۷/۲

[گردان ۳۳۰ توپخانه زیر آتش کاتیوشای دشمن]

برابر گزارش گردان ۳۳۰ توپخانه مستقر در کیلومتر ۲۵ در ساعت ۱۶۳۰ به پاسگاه کیلومتر ۲۵ دشمن درگیری حاصل و تلفات سنگینی به دشمن وارد و در نتیجه چاه نفت آن آتش گرفت، ضمناً در ساعت ۱۹۰۰ گردان ۳۳۰ توپخانه زیر آتش رگبار کاتیوشای دشمن قرار گرفته و تغییر موضع داده و به علت برد زیاد کاتیوشای دشمن احتیاج مبرمی به توپخانه دوربرد دارد که بتواند پشتیبانی آتش

یگان‌های در خط را داشته باشد.

ف توپخانه سرهنگ آخوندزاده

***

از : ستاد عملیاتی لشکر ۹۲ شماره: ۲۰۱-۴۸-۳۲۷۸

به: ف توپخانه تاریخ: ۵۹/۷/۲

[ادامه مقاومت و درخواست توپخانه دوربرد]

بازگشت به ۵۹-۴۸-۲۰۱ – ۵۹/۷/۲

به مقاومت دلیرانه خود در سرکوبی متجاوز ادامه دهید. توپخانه دوربرد درخواست شده است.

***

از : ستاد لشکر رکن سوم شماره: ۲۰۱-۴۸-۳۲۸۷

به: فرماندهی گردان ۲۳۱ سوار زرهی تاریخ: ۵۹/۷/۲

[آتش‌های تمرکزی]

۱- یگان کاتیوشا در اثر حمله هوایی لطمه‌های فراوان دیده است که ترمیم شد.

۲- دستور دهید مواضع خود را طوری در اختیار داشته باشند که آتش‌های به صورت تمرکزی به روی هدف اجرا نمایند.

سرهنگ ملک‌نژاد

***

از : رکن سوم تلفنگرام شماره: ۲۰۱-۴۸-۳۲۹۷

به: فرماندهی توپخانه لشکری تاریخ: ۵۹/۷/۲

[اعزام توپ‌های پدافند هوایی]

گردان ۳۳۰ توپخانه طی گزارش اعلام داشته است که به منظور جلوگیری از ورود میگ‌های عراقی و آسیب‌پذیری گردان وجود یک دسته توپخانه پدافند هوایی در محل استقرار ضروری به نظر

می‌رسد. دستور فرمایید چنانچه توپ‌های پدافند هوایی ۵۷ مم آماده وجود دارد نسبت به اعزام آن‌ها به پاسگاه کیلومتر ۲۵ اقدام نمایید.

سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

***

از : ستاد لشکر ۹۲ زرهی شماره: ۲۰۱-۴۸-۳۳۰۸

به: فرماندهی تیپ ۱ زرهی تاریخ: ۵۹/۷/۲

[سد پیشروی دشمن]

بازگشت به ۱۳۰ – ۵۹/۷/۱

دستور دهید با تحکیم قوا و زیر امر گرفتن گردان ۲۳۱ تانک مواضع پدافندی خود را مستحکم نموده و با اجرای آتش توپخانه جلو پیشروی دشمن را سد نمایند. ضمناً نیروی کمکی در اسرع وقت در اختیار گذارده می‌شود.

سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

***

از : ستاد لشکر ۹۲ زرهی شماره: ۲۰۱-۴۸-۳۳۱۶

به: فرماندهی تی ۱ تاریخ: ۵۹/۷/۲

[ترمیم مواضع مربوطه]

برابر اطلاع واصله یگان‌های آن تیپ بدون توجه به طرح و دستور عملیاتی از ساعت ۱۵۰۰ ۵۹/۷/۱ مواضع خود را در محور کوشک ترک نموده‌اند دستور فرمایید نقاط از دست رفته را مجدداً اشغال و مواضع مربوطه را ترمیم و آخرین وضعیت را گزارش نمایند

سرهنگ ستاد ملک‌نژاد

از : ستاد توپخانه لشکری ر۳ شماره: ۷۶-۴۸-۲۰۱

به: ف ل ۹۲ زرهی تاریخ: ۵۹/۷/۲

[درخواست پشتیبانی هوایی]

به یگان‌های ۳۱۲ توپخانه و ۳۳۰ و ۳۷۲ کاتیوشا و سرگرد حسینی، موقعیت توپخانه دشمن پاسگاه کوشک ایران است که در موضع تیپ ۱ می‌باشد زیر آتش شدید دشمن قرار دارد درخواست فوری پشتیبانی آتش هوایی را دارد.

ف توپخانه لشکری

***

از : تیپ ۱ شماره: ۳/۱۱۰

به: ف لشکر ۹۲ تاریخ: ۵۹/۷/۲

[احتمال حمله از جناح راست تیپ]

ساعت ۰۹۳۰ روز جاری ضمن هماهنگی گردان‌های ۲۶۴ تانک ۲۳۱ و توپخانه شب قبل طبق دستور فرماندهی بر اثر فشار نیروهای تحت فرماندهی به عقب کشیده بودند.

۱- پیشروی خیز به خیز حرکت در نتیجه از سمت راست جاده کوشک یعنی از طریق پشت جاده طلایه جدید که خودروهای شنی‌دار حمله و در نتیجه چند دستگاه آسیب دید و تعدادی از نیروها شهید شدند. ضمناً طبق آخرین اطلاع از یگان جلویی گردان ۲۶۴ تانک در اثر اجرای تیر توپخانه‌ها (کاتیوشا و ۱۰۰ مم) به سمت راست نیروهای دشمن انجام و در نتیجه دشمن نیروهای خود را عقب کشیده و احتمال حمله از جناح راست تیپ جاده طلایه جدید و قدیم را دارد. مقرر فرمایند ضمن تقویت یگان‌های تیپ از پشتیبانی کافی از طریق زمین و هوایی را نمایند.

سرهنگ صفری

از : ستاد توپخانه لشکری ر۳ شماره: ۷۶-۴۸-۲۰۱

به: ف ل ۹۲ عملیات تاریخ: ۵۹/۷/۲

[احتمال حمله گازانبری دشمن از کوشک و شلمچه]

برابر گزارش گردان ۳۳۰ توپخانه وضعیت یگان به شرح زیر می‌باشد:

سمت راست یگان از طرف کوشک زیر آتش شدید توپخانه و تانک عرق است. در جلوی یگان که پاسگاه کیلومتر ۲۵ بوده یک گروهان پیاده و سه تانک چیفتن از تیپ ۱ از کار افتاده و گروهان مذکور با تیپ و لشکر تماس ندارند. مقرر فرمایید در مورد آتش پشتیبانی هوایی برای تقویت روحیه نیروها ی توپخانه و سایر یگان‌های موجود اعزام نموده ، در ضمن احتمال حمله گاز انبری دشمن از طرف کوشک و شلمچه نیز به نظر می‌رسد.

ف توپخانه سرهنگ آخوندزاده

***

از تی ۱ شماره: ۱۴۰

به: ف ل ۹۲ تاریخ: ۵۹/۷/۳

[درخواست تقویت و پشتیبانی هوایی تیپ]

با دلایل و شواهدی که از یگان‌ها در تماس با دشمن خبر می‌رسد، دشمن یگان‌های خود را در سمت کوشک و طلایه جدید تمرکز می‌دهد، چنانچه با شناسایی در رزم استنباط گردیده به استعداد یک گردان یا بیشتر در محل تمرکز داده‌اند و وجود استعداد یگان ۲۶۴ گروه رزمی تانک حدود ۱۲ تانک عمل جلوگیری ندارد. مقرر فرمایند:

۱- سمت کوشک و طلایه جدید را به وسیله پشتیبانی هوایی اجرای آتش نموده و نیروهای دشمن را در محل سرکوب نمایند.

۲- یا با یگان‌های زمینی فوراً این تیپ را تقویت نمایند.

۳- فوراً در محل پاسگاه فرماندهی تصمیم‌گیری شده نتیجه را به این یگان ابلاغ فرمایند.

برابر اظهار تلگرافچی

از : تیپ ۱

به: ل ۹۲

[تیراندازی با توپخانه به طرف دشمن با نیاز به آتش هواپیما]

ما الان سر آسفالت بین راه خرمشهر هستیم و به وسیله توپخانه به طرف دشمن تیراندازی می‌کنیم و چند تانک پشت جاده جفیر هم مستقر هستند و بقیه پخش هستند و به آتش هواپیما احتیاج دارند.

***

از : تیپ ۱ زرهی　　شماره: ۱۳۸

به: ف لشکر ۹۲ زرهی اهواز　　تاریخ: ۵۹/۷/۳

[سوختن تانک‌های دشمن]

۵ دستگاه از تانک‌های دشمن در حال سوختن می‌باشد.

***

از : تیپ ۱

به: ل ۹۲ ر۳

[در محاصره کامل قرار گرفتیم، کمک، کمک]

دشمن قرارگاه تیپ ۱ را کوبیده و ما در محاصره کامل قرار گرفتیم. بنزین و کمک هوایی مورد احتیاج ضروری می‌باشد. کمک کمک از تهران قم و دیگر جاهای ایران برای ما.

***

از : تیپ ۱

به: ل ۹۲

[نیاز به آب، بنزین و مهمات]

هر چه زودتر کمک هوایی، آب، بنزین، مهمات به ما برسانید.

از : تیپ ۱

به: ل ۹۲ ر۳

[تیپ ۱ در محاصره شدید و تقاضای کمک فوری]

ساعت ۰۳۱۴۴۵

تیپ ۱ اظهار می‌دارد ما در محاصره شدید هستیم تقاضای کمک فوری دارند.

***

از : ستاد توپخانه لشکری ر۳ شماره: ۹۰-۴۸-۲۰۱

به: ف ل ۹۲ عملیات تاریخ: ۵۹/۷/۳

[در کوشک سه دستگاه تانک دشمن منهدم شد]

برابر گزارش گردان ۳۱۲ توپخانه مستقر در کوشک، سه دستگاه تانک دشمن بر اثر اجـرای آتـش مداوم منهدم گردید و آتش ادامه دارد. دشمن در حال عقب‌نشینی است.

سرهنگ آخوندزاده

***

از : تیپ ۱ زرهی شماره: ۱۳

به: ف لشکر ۹۲ زرهی اهواز تاریخ: ۵۹/۷/۲

[انهدام ۳ تانک دشمن]

برابر گزارش دیدبان جلو توپخانه یگان مستقر در جلو ۳ تانک دشمن منهدم و بقیه متواری شدند.

***

از : ۲۲۱ شماره: ۱۱۵

به: ف ل ۹۲ تاریخ: ۵۹/۷/۳

[احتیاج به هواپیما]

تمام واحد عقب‌نشینی کرده و احتیاج به هواپیما دارد جهت اطلاع.

ف۲۲۱

از : ل ۹۲ رکن سوم　　شماره: ۳۷۵-۴۸-۲۰۱
به: ف گد ۲۲۱　　تاریخ: ۵۹/۷/۳
[پیشروی دشمن را سدنمایید]

بازگشت به ۱۱۵ – ۵۹/۷/۳

با وسایل و تجهیزات و سلاح‌های موجود پیشروی دشمن را سد نمایید، فردا هوانیروز پشتیبانی کامل را خواهد نمود. به هیچ وجه عقب نباید بیایید. تعصب غیرت و ایمان داشته باشید و با این مشروحه بایستی دستور مرا اجرا نمایید.

سرهنگ غلامرضا قاسمی

***

از : گروه ۲۲ شهرضا　　«خیلی محرمانه – خیلی فوری»　　شماره: ۱۲۱۷
به: ف ل ۹۲ زرهی نزاجا　　تاریخ: ۵۹/۷/۳
[اعزام توپ از اصفهان]

الف- یک آتشبار شامل ۴ عراده توپ ۱۳۰ مم و ۲ عراده توپ ۲۳ مم پدافند هوایی در ساعت ۰۷۳۰ روز ۵۹/۷/۲ به ایستگاه راه‌آهن اصفهان اعزام گردید.

ب- یک آتشبار ۲۰۳ مم ۸ اینچ و دو عراده توپ ۲۳ مم پدافند هوایی ساعت ۰۷۳۰ روز ۵۹/۷/۳ اعزام خواهد شد.

پ- علت تأخیر اعزام عدم امکانات ایستگاه راه‌آهن اصفهان می‌باشد.

ف گروه ۲۲ شهرضا

***

از : ر ۳　　شماره: ۳۳۴۱-۴۸-۲۰۱
به: فرماندهی تیپ ۲، ۱، ۳، ۱۳۷، ۲۸۳، ۲۳۱　　تاریخ: ۵۹/۷/۴
[گزارش آخرین وضعیت]

دستور دهید آخرین وضعیت یگان‌های تابعه را سریعاً به لشکر گزارش تا به نزاجا تقدیم گردد.

سرهنگ ستاد قاسمی

از : ستاد ل ۹۲ ر ۳ شماره: ۲۰۱-۴۸-۴۳۴۲

به: تی ۱، ۲، ۳، ۳۷، گد ۲۳۱، ۲۸۳، گروه رزمی ۱۳۸، ستاد عملیاتی جنوب تاریخ: ۵۹/۷/۴

[شناخت هلی‌کوپتر خودی و دشمن]

با توجه به این‌که شکل و رنگ آتشبار و مشخصات هلی‌کوپترهای موجود ارتش جمهوری اسلامی ایران برای نیروها شناخته شده است به هیچ‌وجه تیراندازی آن‌ها ننمایند مگر مطمئن باشند که هلی‌کوپتر دشمن است.

ف ل ۹۲ سرهنگ ستاد قاسمی

گیرندگان کتبی:

ناحیه ژاندارمری اهواز، سپاه پاسداران، مقام محترم استانداری خوزستان (معاونت سیاسی و اداری)

***

از : ل ۹۲ ر ۳ شماره ۲۰۱-۴۸-۳۷۷

به: ف تی ۱ تاریخ ۵۹/۷/۳

[سد پیشروی دشمن]

دستور فرمایید به گردان ۱۶۵ ابلاغ نمایند که به هیچ عنوان حق عقب‌نشینی ندارند و با تمام امکانات موجود جلو پیشروی دشمن را سد نمایند.

***

از : ل ۹۲ ر ۳ شماره: ۲۰۱-۴۸-۴۳۵۱

به: ف تی ۱ تاریخ: ۵۹/۷/۴

[یگان مأمور در پاسگاه کوشک]

دستور فرمایید پاسگاه کوشک حوزه مأموریت کدام یگان آن تیپ بوده یگان مزبور در حال حاضر کجاست.

سرهنگ قاسمی

از : ل ۹۲ زرهی رکن سوم　　شماره: ۲۰۱-۴۸-۳۷۵۵

به: فرماندهی تیپ ۱ زرهی　　تاریخ: ۵۹/۷/۴

[اشغال مواضع پدافندی قبلی]

دستور فرمایید سریعاً در اولین فرصت زیر آتش‌های پشتیبانی توپخانه موجود مواضع پدافندی قبلی را اشغال نماید آماده باشند بنا به دستور مأموریت‌های واگذاری را اجرا نمایند، ضمناً موقعیت یگان را هر نیم ساعت یکبار گزارش نمایند.

سرهنگ زرهی ستاد قاسمی

***

از : گد ۲۲۱　　شماره: ۱۱۷

به: ل ۹۲ ر ۳　　تاریخ: ۵۹/۷/۴

[نیاز به نیروی کمکی]

کیلومتر ۴۰ را دارند می‌کوبند به کمک احتیاج هست.

گد۲۲۱

***

رمز

از : ر ۳　　شماره: ۲۰۱-۴۸-۳۷۶۰

به: فرماندهی تیپ ۱، ۲، ۳، ۱۳۷، ۲۸۳　　تاریخ: ۵۹/۷/۴

[گزارش آخرین وضعیت]

دستور دهید آخرین وضعیت یگان‌های تابعه را سریعاً به لشکر گزارش تا به نزاجا تقدیم گردد.

سرهنگ ستاد قاسمی

تلفنگرام

از : ل ۹۲ زرهی شماره: ۲۰۱-۴۸-۳۷۸۰

به: یگان‌های تابعه تاریخ: ۵۹/۷/۴

[توجه خدمه ضدهوایی به آژیر اعلام خطر هوایی]

به کلیه نیروها به خصوص خدمه ضدهوایی و تفنگ ۵۷ مم ابلاغ گرد که تا اعلام خطر بـه وسـیله آژیر نگردیده، حق تیراندازی هیچ‌کس ندارد. بی‌توجهی به این دستور عواقب وخیمی برای همه ملت به خصوص نیروها خواهد داشت.

سرهنگ قاسمی

***

از : ل ۹۲ ر ۳ رمز آنی شماره: ۲۰۱-۴۸-۳۷۶۴

به: گد ۲۲۱ تاریخ: ۵۹/۷/۴

[مقابله با تمام قدرت]

بازگشت به ۱۱۷ – ۵۹/۷/۴

دستور دهید با تمام قدرت مقابله و پیشروی دشمن را سد نمایند و از توپخانه تقاضای آتش کنیـد. آتش هوایی از پشتیبانی هوایی اجرا می‌شود.

سرهنگ قاسمی

***

از : ل ۹۲ زرهی رمز آنی شماره: ۲۰۱-۴۸-۳۷۷۸

به: ف تیپ ۱ تاریخ: ۵۹/۷/۴

[اجرای آتش ضد آتشبار و پادگان حیمد]

دستور دهید بررسی شود چنانچه توپخانه دشمن پادگان حمید را زیر آتش قرار داده است از آتش گـردان ۳۱۲ توپخانه کمک مستقیم آن تیپ استفاده نموده و آتش ضد آتشبار روی توپخانه دشمن اجرا نماید.

سرهنگ قاسمی

از : ل ۹۲ ر ۳ رمز آنی شماره: ۲۰۱-۴۸-۳۷۸۰

به: یگان‌های تابعه تاریخ: ۵۹/۷/۴

[عقب‌نشینی نیروهای دشمن]

طبق اطلاع نیروی دشمن که گردان ۱۵۱ دژ را زیر آتش تانک قرار داده بودند در حال عقب‌نشینی هستند. دستور دهید واحدهای دشمن را تعقیب و مرز را ترمیم نمایند.

سرهنگ قاسمی

***

از : ل ۹۲ شماره: ۲۰۱-۴۸-۳۷۸۶

به: ف تیپ ۱ تاریخ: ۵۹/۷/۴

[گروه رزمی مشهدزیر امر تیپ ۱]

گروه رزمی مشهر زیر امر تیپ قرار گرفت. محل استقرار یگان مزبور و مختصات دقیق آن را گزارش نمایید.

سرهنگ قاسمی

***

از : گردان ۳۷۲

به: ل ۹۲ زرهی

[عدم امکان تغییر موضع یگان‌های توپخانه]

یگان‌های توپخانه در ۱۰ کیلومتری کارخانه نورد سمت راست جاده مستقر گردیده‌اند و برای آن‌ها مقدور نیست تغییر موضع بدهند. چون پاسداران و مردم به هیچ وجه اجازه نمی‌دهند از موضع خود بیرون بیایند.

ف گد ۳۷۲

از : تیپ ۱ شماره: یک سیار

به: ل ۹۲ ر ۳ تاریخ: ۵۹/۷/۴

[تیپ ۱ در محاصره و دشمن در ۲۰ کیلومتری اهواز]

ما در ۲۰ کیلومتری اهواز هستیم. ما همه محاصره هستیم، آن‌ها به سمت اهواز می‌رسند و نزدیک هستند.

***

از : تیپ ۱

به: فرمانده لشکر ۹۲ زرهی

[پراکندگی نیروها]

ما در حال عقب‌نشینی هستیم و کاملاً پخش و پلا می‌باشیم. در ملاشیه هستیم. دشمن نزدیک است و مرتباً ما را زیر آتش می‌گیرند. در ضمن کسی به کسی نیست.

***

از : تی ۱ شماره: ۲۰۱-۴۸-۴۸۰۴

به: ل ۹۲ تاریخ: ۵۹/۷/۴

[کمبود مهمات و محاصره یگان‌ها]

۱- نیروی دشمن ۷۵ دستگاه تانک و موجودی تیپ، ۶ دستگاه تانک که ۲ دستگاه آن خراب است.

۲- در کیلومتر ۵۵ از هوا حمله کرده‌اند و در یک زمان هلی‌کوپتری برای سرکوب نیامد.

۳- کلیه یگان‌ها محاصره می‌باشند و فقط فرار به سمت کارون راه دیگری نداریم.

۴- یگان‌های ما در حین فرار در کیلومتر پاسگاه حمید مورد حمله دشمن قرار گرفتند.

۵- در حال حاضر یگان‌های موجود در پشت نورد هستیم که از چند کیلومتری به طرف نورد تیراندازی می‌شود.

۶- مهمات خیلی کم و شناسایی روی دشمن نداریم که به آن‌ها تیراندازی کنیم و سرگرد قاسمی از

قرار معلوم به سمت کارون رفته و اطلاعی از ایشان نیست. دستور فرمایند گروه رزمی ۱۴۸ خیلی سریع از طریق راه‌آهن به سمت اهواز حرکت نماید و یگان در ایستگاه مستقر مأموریت بعدی ابلاغ می‌گردد.

تیپ ۱ زرهی

***

از : گد ۲۲۱ شماره: ۱۱۹

به: ل ۹۲ ر ۳ تاریخ: ۵۹/۷/۴

[در محاصره دشمن و نیاز به کمک هوایی]

تمام یگان‌ها در محاصره دشمن می‌باشد احتیاج به کمک هوایی لازم است.

***

از : تیپ ۱ زرهی شماره: ۵۷

به: فرماندهی لشکر ۹۲ زرهی تاریخ: ۵۹/۷/۵

[آخرین وضعیت]

۱- تا ساعت ۰۵۳۰ روز ۵۹/۷/۵ هیچ‌گونه تک هوایی خودی روی مواضع دشمن انجام نگردیده است.

۲- ۷ دستگاه تانک اعزامی از شیراز بدون خدمه و مهمات می‌باشد.

۳- از ۵ دستگاه تانک باقی‌مانده تیپ، ۱ دستگاه قابل تیراندازی می‌باشد. با توجه به استعداد دشمن نظر عالی را امر به ابلاغ فرمایند.

فرمانده تیپ ۱ زرهی

از : ل ۹۲ ر ۳ شماره: ۲۰۱-۴۸-۳۸۴۸

به: ف تیپ ۱ زرهی تاریخ: ۵۹/۷/۴

[پشتیبانی هوایی، خدمه تانک، مهمات]

بازگشت به ۵۷ – ۵۹/۷/۵

۱- در مورد پشتیبانی هوایی اقدام گردید. همیشه مختصات مورد درخواست را بنویسید.

۲- در مورد خدمه‌های تانک‌های اعزامی از شیراز به تیپ ۳۷ ابلاغ که فوری خدمه مورد نظر را بفرستید.

۳- در مورد مهمات، افسر توپخانه مربوطه و درجه‌دار مهمات تیپ اقدام نماید.

۴- هر چند دستگاه تانک از ۵ دستگاه آماده به کار است مورد استفاده قرار گیرد تا در مورد واگذاری تانک اقدام شود. با تدبیر آن فرمانده از خدمه تانک‌های خراب استفاده شود.

سرهنگ قاسمی

***

از : تی ۱ شماره: ۵۹

به: ل ۹۲ تاریخ: ۵۹/۷/۵

[دهکده زیر کارخانه نورد زیر آتش شدید]

دهکده زیر کارخانه نورد زیر آتش شدید توپخانه دشمن می‌باشد.

تی ۱

***

از : تی ۱ شماره: یک سیار

به: ل ۹۲ تاریخ: ۵۹/۷/۵

[تیپ زیر آتش شدید و شهر زیر آتش]

در حال حاضر باقیمانده این تیپ زیر آتش شدید توپخانه دشمن بوده و شهر زیر آتش توپخانه دشمن است. با توجه به اینکه یگان فاقد تانک به اندازه کافی می‌باشد.

تی ۱

از : ستاد لشکر ۹۲ ر۳

به: ف تی ۱

[مختصات توپخانه دشمن]

بازگشت به شماره یک سیار – ۵۹/۷/۵

دستور دهید فوری مختصات توپخانه دشمن را جهت درخواست پشتیبانی هوایی ارسال نمایید.

سرهنگ قاسمی

***

از : تیپ ۱ شماره: ۲ سیار

به: ف ل ۹۲ تاریخ: ۵۹/۷/۵

[تعداد تانک حاضر به کار]

برابر بررسی‌هایی که به عمل آمد این تیپ فقط ۵ دستگاه تانک حاضر به کار دارد که می‌تواند تیراندازی نماید. با توجه به استعداد دشمن نظریه عالی را امر به ابلاغ فرمایند.

تی ۱

***

از : ستاد ل ۹۲ زرهی ر۳

به: یگان‌های تابعه

[سد پیشروی دشمن با تمام امکانات موجود]

بازگشت به ۲ سیار – ۵۹/۷/۵

هرچه در دسترس دارید با موجودی و با قدرت موجودی جلو پیشروی دشمن را بگیرید.

سرهنگ قاسمی

از : لشکر ۹۲ زرهی رکن رسوم　　شماره: ۲۰۱-۴۸-۳۸۸۴

به: فرماندهی تیپ ۱ زرهی　　تاریخ: ۵۹/۷/۵

[گزارش موقعیت نیروهای خودی]

چون پشتیبانی هوایی بدون داشتن موقعیت یگان‌های خودی مخاطراتی دارد. دستور فرمایند سریعاً موقعیت نیروهای خودی (تیپ ۱) را توسط حامل لشکر به لشکر ارسال دارید تا پشتیبانی هوایی مؤثر انجام شود.

سرهنگ زرهی ستاد قاسمی

***

از : تی ۱ زرهی　　شماره: ۱۱۳

به: لشکر ۹۲　　تاریخ: ۵۹/۷/۵

[پیشروی دشمن با ۵۰ دستگاه تانک]

از طرف راست زیر آتش شدید خمپاره و توپخانه قرار گرفته تعداد ۵۰ دستگاه تانک دشمن از سمت راست در حال پیشروی به طرف قوای خودی می‌باشد.

سرهنگ قاسمی

***

از : گد ۲۲۱　　شماره: ۱۱ سیار

به: ل ۹۲　　تاریخ: ۵۹/۷/۵

[خطر سقوط اهواز و نیاز به هواپیما]

اهواز در خطر است. احتیاج به هواپیما دارند.

از : تی ۱ شماره: ۱۰۶

به: ل ۹۲ ر۳ تاریخ: ۵۹/۷/۵

[موقعیت تیپ ۱ و توپخانه دشمن بر اهواز]

تی ۱ در محل روز گذشته می‌باشند ولی برد توپخانه دشمن برای اهـواز خطرنـاک اسـت. مراتـب جهت صدور هرگونه مقتضی به عرض می‌رسد

تی ۱

***

از : تی ۱ شماره: ۱۰۷

به: ل ۹۲ ر۳ تاریخ: ۵۹/۷/۵

[دشمن با ۷۰ دستگاه تانک نزدیک می‌شود]

برابر خبر رسیده افسر اطلاعات تیپ دشمن با تعداد مرکب از ۷۰ دستگاه تانک سریعاً به نیروهای خودی نزدیک می‌شود. با توجه به استعداد نیروهای خودی اوامر عالی را ابلاغ فرمایند.

تی ۱

***

از : تی ۱ شماره: ۱۰۸

به: ل ۹۲ ر۳ تاریخ: ۵۹/۷/۵

[حرکت تانک‌های دشمن به طرف اهواز]

سمت چپ تی ۱ که از کنترل این یگان خارج می‌باشد تانک‌های دشمن به طرف اهواز در حرکت می‌باشند.

تی ۱

***

از : توپخانه لشکری شماره: ۱۵۸-۴۸-۲۰۱

به: ف ل ۹۲ زرهی (ستاد عملیات) تاریخ: ۵۹/۷/۵

[موضع گردان ۳۳۰ توپخانه در منطقه کارخانه نورد]

گردان ۳۳۰ توپخانه در ساعت ۲۳۵۰ وارد موضع خود در منطقه کارخانه نورد شد کـه مختصـات

آن متعاقباً تقدیم خواهد شد.

فرمانده توپخانه لشکری سرهنگ آخوندزاده

***

از : لشکر ۹۲ زرهی رکن رسوم شماره: ۸۸۴-۴۸-۲۰۱

به: فرماندهی تیپ ۱ زرهی تاریخ: ۵۹/۷/۵

[نیاز به دانستن موقعیت یگان‌های خودی، پشتیبانی هوایی]

چون پشتیبانی هوایی بدون داشتن موقعیت یگان‌های خودی مخاطراتی دارد. دستور فرمایند سریعاً موقعیت نیروهای خودی (تیپ ۱) را توسط حامل لشکر به لشکر ارسال دارید تا پشتیبانی هوایی مؤثر انجام شود.

سرهنگ زرهی ستاد قاسمی

***

از : تیپ ۱ شماره: ۶۰

به: ل ۹۲ تاریخ: ۵۹/۷/۵

[دیدار از منطقه عملیاتی تیپ ۱]

۱- جناب آقای عشعری و نمایندگان رکن سوم در ساعت ۲۱۲۰ روز ۵۹/۷/۵ وارد منطقه عملیاتی تی ۱ گردیدند.

۲- تا ورود عشعری آقای استاندار در لشکر ماندند.

۳- باقی‌مانده گردان ۲۶۴ با پیوست آمار متعاقباً گزارش خواهد شد.

تی ۱

از : ل ۹۲ شماره: ۲۰۱-۴۸-۳۹۹۸

به: تی ۱ تاریخ: ۵۹/۷/۶

[تیپ ۱ حمله را آغاز نماید]

تیپ ۱ حمله را آغاز و ساعت حمله را گزارش نمایید و مواضع اولیه خود را اشغال کنید.

سرهنگ قاسمی

***

فرماندهی جنوب ( ) شماره: ۵۶

از: تیپ ۱ زرهی (پرپر) تاریخ: ۵۹/۷/۵

به: فرماندهی لشکر ۹۲ زرهی (افشین)

[موجودی تانک خودی ۳، و دشمن ۷۰ تانک]

با بررسی به عمل آمده موجودی تانک قابل تحرک ۳ دستگاه می‌باشد که در مقابل ۷۰ دستگاه تانک دشمن نمی‌توان مقابله نمود.

فرمانده تیپ ۱ زرهی سرهنگ زرهی ستاد پرپر

***

از : گروه رزمی ۱۴۸ پ ر۳ شماره: ۲۰۱-۰۸-۴-۱۸

به: ف ل ۹۲ زرهی – ر۳ تاریخ: ۵۹/۷/۶

[منطقه اشغالی دشمن در فولی‌آباد زیر آتش شدید]

در اجرای اوامر شفاهی ف ل ۹۲ زرهی منطقه اشغالی به وسیله دشمن در جنوب‌غربی فولی‌آباد داخل جنگل با توجه به آتش دشمن در آن محل به هلی‌کوپترها و هواپیماهای ایران تیراندازی می‌کردند شناسایی و در یک آتش شدید گروهان تانک و خودروها و سلاح‌ها و نفرات موجود در آن منطقه کلاً نابود و متلاشی شدند.

ف گروه رزمی ۱۴۸ سرگرد امیر شقاقی

از : ل ۹۲ شماره: ۴۲-۴۸-۲۰۱

به: ف تی ۱ تاریخ: ۵۹/۷/۶

[با آتش پشتیبانی تک نمایید]

ف تی ۱ دستور دهید به یگان‌ها با هماهنگی آتش پشتیبانی آتش، تک نمایند و از حالت دفاعی به حالت حمله به سمت غرب درآیند.

ف ل ۹۲ سرهنگ قاسمی

از طرف سرهنگ فهندژ

***

از : ل ۹۲/ ر۳ شماره: ۷۶-۴۸-۲۰۱

به: گد ۲۲۱ تاریخ: ۵۹/۷/۶

[دشمن در حال عقب‌نشینی نابود گردد]

به یگان مستقر در خط ابلاغ گردد که چنانچه دشمن را در حال عقب‌نشینی یا فرار در منطقه دید او را نابود نماید.

ف ل ۹۲ سرهنگ قاسمی

***

از : ل ۹۲ شماره: ۹۶-۴۸-۲۰۱

به: تیپ ۱ زرهی تاریخ: ۵۹/۷/۶

[یگان‌های آن تیپ سریعاً تک نمایند]

دستور دهید یگان‌های آن تیپ به سمت دشمن سریعاً تک نموده و پس از درگیری مراتب را گزارش نمایند.

سرهنگ قاسمی

سرهنگ مفید

از : تیپ ۱ شماره: ۵ سیار

به: ف ل ۹۲ زرهی تاریخ: ۵۹/۷/۶

آخرین وضعیت دشمن

۱- بین دهکده حردان و دهکده شموس

۲- در منتها الیه سمت شرق جنگل کارخانه نورد می‌باشد.

۳- وضعیت تدارکاتی دشمن خوب نیست.

ف تیپ ۱

***

از : ستاد ل ۹۲ زرهی (ر۳) شماره: ۱۶۵-۴۸-۲۰۱

به: فرماندهی تیپ ۱ زرهی تاریخ: ۵۹/۷/۶

[اعزام افسر رکن ۳ لشکر]

دستور فرمایید به محض دریافت این امریه سریعاً افسران رکن سوم لشکر را که در مورخه ۵۹/۷/۵ به آن تیپ اعزام گردیده‌اند به ستاد عملیاتی مراجعه فرمایند.

سرهنگ قاسمی

***

از : لشکر ۹۲ شماره: ۳۷-۴۸-۲۰۱

به: ف تی ۱ زرهی تاریخ: ۵۹/۷/۷

[ضمن پدافند به جلو بروید]

تا ورود یگان‌های مورد نظر به منطقه، شما مأموریت دارید ضمن پدافند در مواضع فعلی در پناه آتش هلی‌کوپتر با امکانات موجود جلو بروید و نیروهای متلاشی شده دشمن را تعقیب و نابود کنید.

ف ل ۹۲ زرهی سرهنگ زرهی ستاد قاسمی

از : ل ۹۲ زرهی / رکن۳ شماره: ۴۸-۴۸-۲۰۱

به: ف گروه رزمی مشهد تاریخ: ۵۹/۷/۷

[حرکت به مواضع فولی‌آباد]

دستور دهید فوراً از مواضع فعلی در فولی‌آباد حرکت و در سمت فولی‌آباد – دب حردان به طرف مواضع دب حردان واقع در مختصات (۳۱۱۸، ۴۸۳۰) با آرایش جنگی و رعایت اصول تاکتیکی جرکت و مواضع جدید را در مختصات یاد شده اشغال نمایند. ضمناً ارتباط بی‌سیمی خود را با لشکر و تی ۱ مستقر در شرق دب حردان برقرار نموده و هماهنگی‌های لازم را قبل و بعد از اشغال مواضع دب حردان به عمل آورید. موفق باشید.

ف ل ۹۲ زرهی سرهنگ زرهی ستاد قاسمی

***

از : تیپ ۱ شماره: ۱۲۴

به: فرماندهی لشکر تاریخ: ۵۹/۷/۷

[درخواست پشتیبانی هوایی]

مواضع تیپ زیر آتش شدید توپخانه دشمن قرار گرفته ، مقرر فرمایید پشت ایستگاه آب تیمور و پادگان حمید درخواست آتش پشتیبانی هوایی گردد به مختصات (۴۵ - ۲۴)

فرمانده تیپ ۱

***

از : ستاد ل ۹۲ / ر۳ شماره: ۸۳-۴۸-۲۰۱

به: تی ۱ زرهی تاریخ: ۵۹/۷/۷

[آخرین وضعیت دشمن]

۱- به استناد شناسایی هوایی مورخه ۵۹/۷/۷ که در ساعت ۰۸۳۰ از منطقه بین اهواز و کوت عبدالله به عمل آمد پل مشاهده نگردیده.

۲- بنا به اظهار اهالی منطقه تعدادی تانک سوخته و منهدم شده دشمن را در آن طرف رودخانه در میان جنگل و منطقه الطمیر وجود دارد و دشمن از این منطقه عقب‌نشینی نموده است.

۳- از قسمت کوت عباس واقع در ۲۵ کیلومتری اهواز تیراندازی از دشمن وجود نداشت.

۴- تیپ در صورت امکان با اعزام گشتی رزمی به منطقه بررسی و نتیجه را گزارش نماید.

فرمانده لشکر سرهنگ قاسمی

***

از : تیپ ۱ شماره: ۱۲۱۵

به: ف ل ۹۲ زرهی تاریخ: ۵۹/۷/۷

[یگان دشمن با حملات هلی‌کوپتر آسیب شدید دیده]

یگان دشمن واقع در حردان در اثر حملات هلی‌کوپتر شدیداً آسیب دیده با فشار یگان مستقر در فولی‌آباد کاملاً منحل خواهد شد. منوط به امر عالی منبع مکالمات دیدبان.

تیپ ۱

***

از : ستاد لشکر ۹۲ زرهی شماره: ۱۳۵-۱۷۰-۵۰۱

به: فرماندهی تیپ ۱

[قصد حمله دشمن به صنایع فولاد اهواز]

دشمن قصد حمله به صنایع فولاد اهواز را دارد. ضمن هوشیاری کامل حرکات دشمن را زیر نظر داشته باشید و هرگونه حرکات آنان را گزارش و اقدام نمایید.

فرمانده لشکر ۹۲ زرهی سرهنگ ستاد قاسمی

***

از : ستاد ل ۹۲ زرهی (ر۳) شماره:

به: ت ف نزاجا / مد عملیات

[استعداد باقی‌مانده تیپ ۱ و ۳]

۱- تیپ ۱ زرهی

الف- یگان‌های خودی با فاصله ۴ کیلومتری در جلو کارخانه نورد موضع گرفته‌اند.

ب- توپخانه به فاصله یک کیلومتری جلو کارخانه نورد قرار دارد.

پ- استعداد باقی‌مانده تیپ ۱ زرهی در منطقه عبارت است از: ۱۰ دستگاه تانک چیفتن، ۵ دستگاه تانک ام-۶۰ ، دو دستگاه اسکورپیون، تعدادی خودرو و سلاح پی‌ام‌ام ۱، در حدود ۱۰ دستگاه تفنگ ۱۰۶ و ۱۵ دستگاه توپ ۱۵۵ مم خودکششی.

ت- دشمن به فاصله تقریبی ۸ کیلومتر در مقابل یگان‌های مسیر خط قرار دارد و حدود ۲۲ کیلومتری اهواز می‌باشد.

۲- تیپ۳ زرهی

الف- تیپ ۳ زرهی به فاصله ۱۰ کیلومتری سد کرخه رسیده است.

ب- از مجموع تانک‌های تیپ جمعاً ۳ الی ۵ دستگاه باقی‌مانده است.

پ- از مجموع نفربرها در حدود ۸ دستگاه در قرارگاه و اطراف محوطه مشاهده شده است.

ت- بنا به تقاضای فرمانده تیپ، یک گروه رزمی با استعداد کامل مورد نیاز است.

ث- تعدادی از پرسنل تیپ در حالت فرار یا مفقود شده‌اند تا کنون خبری از آنها به دست نیامده است.

ج- درخواست پشتیبانی به منظور برهم زدن نظم دشمن در ارتفاعات الله اکبر شد.

***

از : تیپ ۱ شماره: ۱۳۰-۳

به: فرماندهی لشکر۹۲ زرهی (ر-۳) تاریخ: ۵۹/۷/۸

[موقعیت خودی و دشمن و کنترل ورود غیرنظامیان]

۱- موقعیت قوای خودی در منطقه پشت کارخانه نورد ۱۵ کیلومتری اهواز مستقر گردیدند.

۲- موقعیت دشمن در مواضع پدافندی (دب حردان، ملاشیه ۱ و ۲ و ۳، ایستگاه بی‌سیم، ۲۰ کیلومتری اهواز و احیاناً در سنگر ۱ و ۳) می‌باشند. ضمناً نقطه تدارکات و احیاناً ستاد عملیاتی در حوالی پادگان حمید می‌باشد.

۳- به علت اجرای آتش توپخانه دشمن روی گردان ۳۱۲ توپخانه ۲ افسر کشته و ۲ نفر زخمی و

فرمانده گردان در بیمارستان بستری است. لذا گردان فوق تاکنون به علت کمبود پرسنل افسری اجرای آتش مؤثر روی دشمن را نتوانسته اجرا نماید.

۴- به علت برد کم سلاح‌های پشتیبانی رزمی روی دشمن مؤثر واقع نشده.

۵- چنانچه در مناطق ذکر شده فوق به وسیله آتش هوایی اجرا شود خیلی مؤثر واقع خواهد شد.

۶- به علت مراجعه زیاد غیر نظامیان و نبودن دسته دژبان جهت کنترل، عبور و مرور منطقه گاهی بی اندازه شلوغ شده و تأمین مورد نیاز به دست نمی‌آید.

۷- به علت عدم هماهنگی رده‌های بالا وجود غیر نظامیان باعث اتلاف وقت و احیاناً کشف مواضع خودی می‌گردد.

۸- در حال حاضر تیپ فاقد معاون تیپ، افسر رکن یکم و افسر رکن چهارم می‌باشد.

۹- تأکید می‌شود هر چه زودتر دسته دژبان به عقب منطقه اعزام شود.

فرمانده تیپ۱ زرهی سرهنگ جلالی

***

از : ستاد ل۹۲ زرهی شماره: ۱۳۱-۴۸-۲۰۱

به: تیپ ۱ زرهی تاریخ: ۵۹/۷/۸

آگهی به گروه رزمی مشهد

[پیش‌بینی پدافند مناسب]

به احتمال قوی ستون محور سوسنگرد – اهواز به یگان دشمن در دب حردان ملحق خواهد شد. یگان‌ها پیش‌بینی پدافند مناسب نمایند.

سرهنگ ستاد قاسمی

از : ستاد ل ۹۲ زرهی (ر۳)

به: تیپ۱، تیپ۲، تیپ۳، تیپ ۳۷

موقعیت یگان

دستور فرمایید آخرین وضعیت را با مختصات اعلام دارید. ضمناً سورتی‌های انجام شده هوایی را اعلام گردد.

سرهنگ قاسمی

***

از : ستاد ل ۹۲ زرهی — شماره: ۲۰۱-۴۸-۱۱۴

به: کلیه یگان‌های در خط — تاریخ: ۵۹/۷/۶

[حفظ منطقه تا آخرین نفس]

۱- بدینوسیله به کلیه فرماندهان تاکیداً ابلاغ می‌شود به هیچ‌وجه حق عقب‌نشینی از مواضع تعیین شده را ندارند و باید تا آخرین نفس منطقه را حفظ کنند.

۲- کلیه افراد که مواضع را ترک نمایند فراری زمان جنگ محسوب و برابر مقررات زمان جنگ رفتار خواهد شد.

۳- ملت ایران از برادران نظامی هیچ انتظار فرار و عدم اجرای دستور را ندارند.

فرمانده لشکر سرهنگ قاسمی

***

از : ستاد ل ۹۲ زرهی (ر۳) — شماره: ۲۰۱-۴۸-۱۶۹

به: تی۱، تی۲، تی۳، تی ۳۷ و یگان‌های در خط — تاریخ: ۵۹/۷/۶

[اعلام سریع خط تماس نیروهای خودی]

دستور فرمایید به محض این‌که خط تماس نیروی خودی عوض بشود مراتب را سریعاً اطلاع دهند که لشکر به نهاجا اعلام نموده تا نیروی خودی را اشتباهاً نزنند.

سرهنگ قاسمی

از : ل ۹۲ (ر۳) شماره: ۱۷-۴۸-۲۰۱

به: ف تی۱، ف تی۲، ف تی۳، تی ۳۷، ف ستاد عملیات جنوب، گر ۲۸۳ تاریخ: ۵۹/۷/۶

[نیاز به فداکاری و جانبازی بیشتر]

لشکر و نیروهای زمینی معتقد به جانبازی‌های این لشکر بوده و هست و تمام یگان‌هایی که می‌توانسته در اختیار قرار دهد انجام گرفته است.

نیروی زمینی طرحی دارد که نیرویی را در منطقه متمرکز و تجاوز را سرکوب نماید. فداکاری و جانبازی بیشتر ل ۹۲ مورد نیاز ملت ایران و انقلاب اسلامی ایران است. با توجه به این وضعیت و شرایط منطقه، نیروی زمینی اعتقاد دارد و تدابیری توسط ف لشکر اتخاذ می‌شود و خواهد شد که مورد تأیید است.

ف ل ۹۲ سرهنگ قاسمی

***

از : ل ۹۲ (ر۳) شماره: ۳۱-۴۸-۲۰۱

به: ف تی۱، تی۲، تی۳، تی ۳۷ و ستاد عملیاتی جنوب تاریخ: ۵۹/۷/۷

[گزارش آخرین وضعیت و استقرار]

دستور فرمایید سریعاً آخرین وضعیت و محل استقرار دقیق (با ذکر مختصات) به این ستاد گزارش نمایند.

سرهنگ قاسمی

***

از : ستاد ل ۹۲ زرهی (ر۳) رمز – آنی - حضوری شماره: ۱۰۲-۴۸-۲۰۱

به: کلیه یگان‌های در خط تی۱، تی۲، تی۳، تی ۳۷، گروه رزمی ۱۴۸، تاریخ: ۵۹/۷/۷

گروه رزمی ۱۴۱، گروه رزمی ۱۳۸، آشبار ۱۳۰ مم گروه کازرون،

آتشبار ۲۳ مم گروه ۵۵ شهرضا، آتشبار ۱۳۰ گروه اصفهان،

گد ۲۸۳ سوار زرهی، گد ۲۲۱ سوار زرهی، آتشبار ۱۷۵ مم،
گروه ۲۲، آتشبار ۱۷۵ مم خرمشهر، گروهان ۱۶۵ مستقر در جفیر

[گزارش آخرین موقعیت و وضعیت]

با توجه به اینکه لشکر مکرراً خواستار گردیده تا موقعیت موضع و وضعیت یگان را از لحاظ استعداد گزارش نماید. تا کنون هیچ‌کدام از یگان‌ها گزارش ننموده‌اند. دستور فرمایید آنی نتیجه را گزارش نمایند تا لشکر بتواند به درخواست‌های آن یگان در اسرع وقت کمک نماید.

ف ل ۹۲ زرهی سرهنگ قاسمی

***

از : ستاد لشکر ۹۲ (ر۳) شماره: -۴۸-۲۰۱

به: ف تی۱ و ۲ و ۳ و ف گد ۲۲۱ و ۲۸۳، ف ستاد عملیات جنوب تاریخ: ۵۹/۷/۸

[احتمال تجدید سازمان دشمن جهت حمله]

با توجه به سکوت تقریبی از ۵۹/۷/۷ مهاجم عراق در مناطق لشکرهای ۸۱ و ۹۲ زرهی چنین استنباط می‌شود که دشمن مشغول تجدید سازمان بوده احتمال دارد در ساعات آینده مبادرت به حملات تهاجمی با پشتیبانی توپخانه و هوایی انجام دهد. ضروری است که پیش‌بینی‌های لازم معمول به ویژه به آمادگی رادارهای سلاح‌های پدافندی و هواپیمایی توجه شود.

ف ل ۹۲ سرهنگ۲ ستاد قاسمی

***

از : ستاد ل ۹۲ زرهی (ر۳) شماره: ۲۷۱-۴۸-۲۰۱

به: تی۱ و ۳ و گروه رزمی ۱۴۸ پیاده مشهد تاریخ: ۵۹/۷/۸

[انجام عملیات چریکی علیه دشمن]

برابر اطلاع نیروهای عراقی در روستای ام‌الطمیر، بیوض، سلیمان، جنیه سفلی و مگطوع مستقر شده‌اند. این آبادی‌ها در حاشیه رودخانه کارون بعد از نورد (در کیلومتر ۱۵) در جاده به طرف کارون

امتداد دارند.

دستور فرمایید امشب به صورت عملیات چریکی با استفاده از نیروهای یگان‌های خود نسبت به انهدام آن‌ها اقدام نمایند. این عمل را با تشکیل گردان‌های کماندو انجام دهید.

سرهنگ قاسمی

***

از : ستاد ل ۹۲ زرهی (ر۳) شماره: ۲۰۱-۴۸-۲۷۸

به: یگان‌های تابعه و زیر امر

[دستورات تکمیلی]

دستورات زیرین صادر می‌گردد:

۱- در هر تانک کلیه مواد غذایی و آب و امکانات ضروری گذاشته شود.

۲- شب‌ها با دوربین مادون قرمز منطقه را دیده‌بانی کنید.

۳- کندن سنگر برای حفظ جان خود باید انجام گردد.

۴- تمام مکالمات بی‌سیمی از طریق کد و رمز انجام شود.

ف ل ۹۲ سرهنگ قاسمی

***

از : ستاد ل ۹۲ زرهی (ر۳) شماره: ۲۰۱-۴۸-۱۵۴

به: ف گد ۲۲۱ سوار زرهی تاریخ: ۵۹/۷/۸

[مقاومت تا آخرین لحظه]

دستور دهید در صورت مشاهده دشمن در منطقه تا آخرین لحظه مقاومت خود را ادامه داده و پدافند نمایند

سرهنگ ستاد قاسمی

از : ستاد توپخانه لشکر ر ۳ شماره: ۱۲۷-۴۸-۲۰۱

به: ف ل ۹۲ (عملیات) تاریخ: ۵۹/۷/۸

[آتشبار کاتیوشا]

آتشبار کاتیوشا اعزامی از تیپ ۱ در ساعت ۱۴۰۰ مورخه ۵۹/۷/۷ خود را به تیپ ۲ معرفی و به محل تعیین شده اعزام و تاکنون آتشبار کاتیوشا زیر امر ستاد اروند به این یگان ملحق نگردیده است.

فرمانده توپخانه لشکری سرهنگ ستاد آخوندزاده

***

از : ستاد ل ۹۲ زرهی (ر۳) شماره: ۲۰۵-۴۸-۲۰۱

به: فرماندهی تیپ ۱ زرهی تاریخ: ۵۹/۷/۸

[گروهان دوم گردان ۱۶۵]

برابر گزارش ستاد اروند، گروهان دوم گردان ۱۶۵ که در پاسگاه کیلومتر ۲۵ مستقر بود به علت درگیری عقب‌نشینی و قرار است به تیپ ملحق شود. دستور دهید وصول یگان مزبور به لشکر گزارش شود.

سرهنگ ستاد قاسمی

***

از : ۲۲۱ شماره: ۱۸۰

به: ف ل ۹۲ زرهی تاریخ: ۵۹/۷/۸

[محاصره گروهان دوم گردان ۲۲۱]

گروهان دوم این یگان در سه راهی هویزه – یزد نو اطراف پاسگاه کیاندشت در محاصره است و هیچ‌گونه ارتباط زمینی و مخابراتی نداریم. مراتب جهت هرگونه آگهی و هرگونه اقدام به عرض می‌رسد.

ف گد ۲۲۱

جواب داده شده فرمانده گردان مسئول عواقب وخیم این بی‌توجهی خواهد بود. سعی شود تماس برقرار و محل دقیق تعیین و شبانه از محاصره درآید.

سرهنگ قاسمی

از : ل ۹۲ / ر۳ شماره: ۲۰۱-۴۸-۲۲۱

به: فرمانده تیپ ۱ زرهی تاریخ: ۵۹/۷/۸

[انهدام دشمن]

برابر اطلاع، دشمن در مقابل شما مهمات و سوخت تمام کرده است. به محض رؤیت این امریه تک نموده و آن‌را منهدم نمایید. ضمناً از توپخانه موجود به منظور آتش تیپ استفاده نموده و هلی‌کوپتر نیز به سمت پشتیبانی اعزام خواهد شد.

سرهنگ ستاد قاسمی

***

از : ل ۹۲ زرهی شماره: ۲۰۱-۴۸-۲۲۸

به: ف تی ۱ تاریخ: ۵۹/۷/۸

[سد پیشروی دشمن]

طبق اطلاع واصله تعدادی در حدود ۳۰ دستگاه تانک دشمن که در جلو آن‌ها ۲ دستگاه بلدوزر حرکت می‌کند از جناح چپ پایین‌تر از کارخانه نورد در امتداد کارون در حال پیشروی و دور زدن مواضع تیپ می‌باشند و ۸ دستگاه تانک چیفتن بدون خدمه در همان حوالی رها شده است. دستور دهید سریعاً عوامل شناسایی رزمی اعزام و جلو پیشروی دشمن را سد نمایید.

سرهنگ ستاد قاسمی

***

از : ستاد لشکر ۹۲ زرهی (ر۳) شماره: ۲۰۱-۴۸-۲۶۴

به: ف تی ۲ دزفول تاریخ: ۵۹/۷/۸

[پشتیبانی مهمات]

برابر اطلاع نیروهای خودی اظهار داشته‌اند به موقع مهمات به ما نمی‌رسد. با توجه به این‌که تیپ۲ در این مورد مکاتبه نکرده چنانچه به موقع مهمات نرسد مسئول تیپ خواهد بود.

ف ل ۹۲ سرهنگ قاسمی

از : تیپ ۱ شماره: ۱۳۴

به: ف ل ۹۲ تاریخ: ۵۹/۷/۸

[خط حد تیپ ۱ اعلام گردد]

۱- بنا به نامه، سرگرد شقاقی، نیروهای عراقی از مسیر حمیدیه به فولی‌آباد در حرکت بوده به آن‌ها کمین شده و نابود شوند بایستی اظهار داشت منطقه حمیدیه در محدوده این یگان نبوده است. جهت آگهی به عرض می‌رسد.

۲- مقرر فرمایید خط حد این یگان را در موفقیت فعلی به تیپ ۱ اعلام دارند.

سرهنگ ستاد قانع

***

از : تیپ ۱ شماره: ۱۵۲

به: ف ل ۹۲ ر۲ تاریخ: ۵۹/۷/۸

آگهی به:

[موقعیت دشمن در جنوب کارخانه نورد]

بازگشت به شماره ۵۴-۴۸-۲۰۱ – ۵۹/۷/۷ و ۹۸-۰۳-۵۰۱ – ۵۹/۷/۸

الف: در جنوب کارخانه نورد در حدود یک گردان پیاده مکانیزه وجود دارد. اطراف دکل بیسیم کیلومتر ۲۰ و شرکت داکتیران به مختصات ۲۶۲۰۰ / ۴۵۸۰۰

ب: در دهکده حردان و شمال به مختصات ۴۵۵۰۰/۲۶۰۰۰

(۱) استعداد یک گردان پیاده مکانیزه

(۲) افراد بین ۳۰۰ الی ۴۰۰ نفر

(۳) ۴ تا ۵ دستگاه خودرو شنی‌دار احتمالاً ۳ یا ۵ تانک

(۴) ۸ تا ۱۰ دستگاه جیپ ، ۵ تا ۶ دستگاه تانکر سوخت

(۵) خودرو وذیل تا ۱۰ دستگاه

(۶) تعدادی مسلسل یوزی. مختصات بقیه نقاطی که دشمن احتمال وجود دارد به قرار ذیل است:

ملاشیه ۲ ۴۶۶۰۰/۲۶۵۰

ملاشیه ۱ ۴۶۵۰۰/۲۶۷۵۰

ف تیپ ۱

از : تیپ ۱ شماره: ۱۳۹

به: ل ۹۲ تاریخ: ۵۹/۷/۸

[عقب‌نشینی گردان ۱۶۵ و ۲۳۲]

برابر امریه فوق چنانچه یگان‌های ۱۶۵ و ۲۳۲ از پاسگاه ۲۵ به طرف اهواز عقب‌نشینی نماید و جاده و حوالی پادگان حمید در اختیار دشمن می‌باشد مقرر فرمایید با تماس و راهنمایی‌های لازم گردان‌های مزبور در حال عقب‌نشینی به دست دشمن اسیر نشوند.

ف تیپ ۱

***

از : گد ۲۸۳ شماره: ۱۳۴

به:ف ل ۹۲ تاریخ: ۵۹/۷/۸

آگهی به:

[مقاومت باقی‌مانده گردان ۲۸۳]

بازگشت به شماره ۱۷-۴۸-۲۰۱ – ۵۹/۷/۸

باقی‌مانده یگان‌های رزمی گردان با استعداد کلاً ۴ دستگاه تانک اسکورپیون و ۲ دستگاه موشک تاو و ۵ قبضه خمپاره‌انداز و ۸ عدد تامپلا می‌باشد که در ساحل نزدیک رودخانه کرخه روی تپه‌ها و سمت راست سنگر گرفته و مقاومت می‌نمایند.

گد ۲۸۳

***

از : ستاد لشکر ۹۲ زرهی (ر۲) شماره: ۲۴۷-۱۷۰-۵۰۱

به: ریاست رکن دوم لشکر تاریخ: ۵۹/۷/۸

[مختصات جغرافیایی موقعیت دشمن]

پیرو شماره ۲۳۲-۱۷۰-۵۰۱ – ۵۹/۷/۸

بدینوسیله مختصات جغرافیایی نقاطی که در مقابل اهواز و حاشیه کارون موضع گرفته به شرح زیر

اعلام می‌گردد و آگهی می‌دارد چنان‌چه این هدف‌ها فردا اول وقت توسط نهاجا زده شود از چندین جهت تیراندازی به اهواز آغاز شده و خدای نکرده سقوط اهواز حتمی است

رئیس رکن دوم ل ۹۲ سرگرد ترکپور

از طرف ستوان حاجیان

۱- مختصات جغرافیایی ملیحان	۳۱ ۱۱ – ۴۸ ۲۸
۲- مقطوع یا مگطوع	۳۱ ۱۳ – ۴۸ ۳۲
۳- دب حردان	۳۱ ۱۴ – ۴۸ ۳۰
۴- ملاشیه ۲	۳۱ ۱۴ – ۴۸ ۳۲
۵- ملاشیه ۱	۳۱ ۱۳ – ۴۸ ۳۳
۶- ام‌الطمیر	۳۱ ۱۵ – ۴۸ ۳۴
۷- بیوض	۳۱ ۰۹ – ۴۸ ۲۶
۸- جنیه سفلی	۴۸ ۳۹ – ۳۱ ۱۶

درخواست شما سرکار قاضی بررسی و در صورت صحیح بودن، فوری ظرف امشب به دسک داده شده و در هر درخواست یادآوری شود. حتماً اجرا وگرنه اهواز سقوط می‌کند.

سرهنگ قانع

***

از : نزاجا شماره: ۸۲

به: ل ۹۲ زرهی تاریخ: ۵۹/۷/۸

[محدودیت پشتیبانی شبانه نهاجا]

برابر اعلام سماجا بنا به گزارش نهاجا

همانگونه که اعلام گردیده است نیروی هوایی در شب به علت دید کم و عدم امکان نیروهای دشمن و خودی قادر به پشتیبانی نزدیک شبانه نمی‌باشند.

سرهنگ قانع

از : ل ۹۲ شماره: ۳۲۵-۱۷۰-۵۰۱

به: ف تی ۱ تاریخ: ۵۹/۷/۹

[آخرین موقعیت دشمن]

برابر اطلاع واصله یگان‌های دشمن در مکان‌های زیر مستقر می‌باشند:

۱- پاسگاه برزگر ۲۰ نفر پرسنل عراقی وجود دارد.

۲- در پاسگاه حاتمی ۳۵ تانک (یک گردان) مستقر است.

۳- در پاسگاه کوشک ایران ۷ قبضه توپ عراقی استقرار دارد ضمناً همین محل مرکز توزیع آماد می‌باشد.

۴- در جفیر نیروهای زیادی وجود دارد.

۵- در کیلومتر ۴۰ امشب عراق در حال پل زدن می‌باشند تا پس از عبور از رودخانه کارون جاده آبادان – اهواز را قطع و آبادان را تصرف نماید.

ف ل ۹۲ سرهنگ قاسمی

***

از : تیپ ۱ شماره: ۱۳۹

به: ف ل ۹۲ زرهی تاریخ: ۵۹/۷/۹

[درخواست پشتیبانی هوایی]

۱- برابر اطلاع دیدبان توپخانه یک گردان تقویت شده تانک از مواضع ملاشیه به سوی تپه‌های فولی‌آباد احتمالاً در حرکت و آتش می‌نمایند.

۲- روی مواضع فوق آتش پشتیبانی هوایی درخواست می‌گردد. ۴۷۳۶

سرگرد قاضی

از : گروه ۱۴۱

به: ل ۹۲

[اقدام دشمن جهت عبور از کرخه]

توپخانه و تانک دشمن از محل استقرار که در حدود ۳۱۰ درجه در قسمت غربی رودخانه مستقر شده‌اند با آتش شدید تمام منطقه و شوش و آبادی‌ها را زیر آتش گرفته و مشغول عبور از رودخانه هستند و گروه رزمی قادر به دفاع نمی‌باشند. درخواست پشتیبانی هوایی آنی اقدام شود.

مهدی‌پور

***

از : ل ۹۲ زرهی شماره: ۲۸۷-۱۷۰-۵۰۱

به: یگان‌های تابعه لشکر ۹۲ تیپ ۱ و ۲ و ۳ و گردان دژ تاریخ: ۵۹/۷/۹

[غیرنظامیان مظنون]

برابر اطلاع رسیده اشخاصی در داخل عشایر و آبادی‌های نزدیک منطقه نبرد با دشمن همکاری مستقیم نموده و حتی برای آن‌ها جاسوسی کرده و مواضع خودی را به دشمن نشان می‌دهد و آذوقه و خواربار برای آن‌ها تهیه می‌نمایند. دستور فرمایید پرسنل مواظب این‌گونه رفتار مشکوک ده‌ها باشند و یک دفاع دورتادور برقرار تا از نزدیک شدن غیرنظامیان مظنون جلوگیری شود.

ف لشکر ۹۲ زرهی سرهنگ قاسمی

***

از : ل ۹۲ زرهی (ر۳) شماره: ۵۰-۴۸- ۲۰۱

به: ف تی ۱ و ۲ و ۳ و تی ۳۷ و ستاد اروند تاریخ: ۵۹/۷/۱۰

گردان ۱۴۱ و گردان‌های ۱۳۸ و ۱۴۸ و ۲۲۱ و ۲۸۳

[درخواست پشتیبانی هوایی از طریق ناظر مقدم]

برابر امریه شماره ۸ – ۵۹/۷/۱۰ نزاجا

دستور دهید از این تاریخ به بعد کلیه درخواست پشتیبانی‌های نزدیک هوایی را به علت نفوذ دشمن

در شبکه مخابراتی (تلفن) از طریق ناظر مقدم و دسک مربوطه انجام گیرد تا به وسیله کد مخابره گردد. همچنین از ارسال هرگونه پیام در مورد جابجایی نیروهای خودی توسط تلفن اکیداً خودداری گردیده و این‌گونه پیام‌ها حتماً با تلکس مخابره شود. اجرای امر مستلزم دقت خاص بوده و متخلفین تحت تعقیب قانونی قرار خواهند گرفت

ف ل ۹۲ سرهنگ قاسمی

***

از : ل ۹۲ زرهی (ر۳) شماره: ۸۲-۴۸- ۲۰۱

به: ف تی ۱ و ۲ و ۳ و تی ۳۷ و ستاد اروند تاریخ: ۵۹/۷/۱۰

[برقراری تأمین بیشتر]

در بازدیدی‌که در تاریخ ۵۹/۷/۹ از یگان‌ها به عمل آمد تعدادی از پرسنل خودروهای چرخ‌دار و شنی‌دار و وسایل مربوطه را ترک و اغلب در حال تردد بوده و با افراد غیر نظامی صحبت می‌کردند غافل از این‌که این افراد به احتمال قوی عناصر کسب خبر دشمن می‌باشند؛ علیهذا دستور دهید که در برقراری تأمین بیشتر عقب یگان‌ها اقدام لازم مبذول گردد.

ف ل ۹۲ سرهنگ قاسمی

از طرف سرهنگ بدرخواهان

***

از : ل ۹۲ شماره: ۳۳۲-۱۷۰-۵۰۱

به: تی ۱ تاریخ: ۵۹/۷/۱۰

[دشمن در پاسگاه حمید و حفر کانال]

برابر اطلاع واصله نیروهای عراقی مستقر در پاسگاه حمید (کیلومتر ۴۰) مشغول حفر کانال از لبه آسفالت تا کنار کارون می‌باشند. مراتب جهت اطلاع اعلام می‌گردد.

ف ل ۹۲ سرهنگ قاسمی

از : ل ۹۲ شماره: ۱۰-۴۸-۲۰۱

به: ف گد ۲۸۳ تاریخ: ۵۹/۷/۱۰

[ابراز همدردی و گزارش آخرین وضعیت]

بازگشت به ۴۴ – ۵۹/۷/۹

۱- با ابراز همدردی باید به اطلاع کلیه پرسنل غیور و شرافتمند گردان برسانید که ملت ایران جز این انتظاری از فرزندان سرباز خود ندارند.

۲- موقعیت فعلی خود و دشمن را گزارش نمایید.

سرهنگ ستاد قاسمی

***

از : لشکر ۹۲ (ر۳) شماره: ۵۶-۴۸-۲۰۱

به: ف تی ۱ تاریخ: ۵۹/۷/۱۰

[قدردانی و تک محدود]

جناب سرهنگ جلالی ضمن این‌که بدین وسیله از زحمات شما که در این چند روز به عمل آورده‌اید قدردانی و اظهار رضایت می‌کنم.

شما به شمال یا جای دیگری تک کنید فقط در منطقه خود تک محدود کنید مراقب دشمن باشید و با توپخانه خود مواضع دشمن را که تقویت می‌گردد به شدت بکوبید و مراقب باشید مشغول پل زدن می‌باشد.

ف ل ۹۲ سرهنگ قاسمی

***

از : تیپ ۱ شماره: ۱۸ سیار

به: ل ۹۲ / ر۲ تاریخ: ۵۹/۷/۱۱

[بمباران روی مواضع دشمن در حردان]

طبق گفته افسر ناظر مقدم هوایی در بمباران هوایی که از ساعت ۱۲۰۰ الی ۱۵۰۰ روز جاری روی

حردان انجام شد ۷۰ درصد تجهیزات نیروی دشمن از بین رفته است.

ف تیپ ۱

***

از : لشکر ۹۲ زرهی / ر۳ شماره: ۸۹-۴۸-۲۰۱

به: تیپ۱ زرهی ۲ و ۳ و ۳۷ زرهی تاریخ: ۵۹/۷/۱۰

[سد دشمن در محورها]

۱- دشمن قصد دارد به پیشروی به سوی اهواز ادامه دهد.

۲- نیروهای دشمن در محور سوسنگرد در حال عقب‌نشینی هستند.

۳- تیپ ۱ زرهی با اجرای تک محدود لبهٔ جلویی و جنوب‌غربی جنگل مصنوعی را تأمین نموده و پیشروی به سوی دشمن را سد نمایند.

۴- گروه رزمی شیراز مستقر در فولی‌آباد با وضع موجود خود در موضع مستقر شده، پیشروی دشمن را از پهلو مورد تک قرار داده و سد نمایند.

۵- تیپ ۳ در مواضع مستقر شده خود پیشروی دشمن را با تک محدود سد نمایند.

۶- تیپ ۲ با یگان‌های زیر امر تیپ از تیپ ۳۷ در مواضع مستقر شده خود پیشروی دشمن را با تانک‌های محدود سد نمایید.

سرهنگ ستاد قاسمی

***

از : ر-۲ لشکر ۹۲ زرهی شماره: ۴۴۹-۱۷۰-۵۰۱

به: ریاست رکن سوم ستاد لشکر تاریخ: ۵۹/۷/۱۱

[آخرین وضعیت و موقعیت دشمن]

برابر اطلاع واصله از یکی از افراد تیپ ۱ که در محل می‌باشد.

۱- استعداد دشمن ۵۰۰ الی ۱۰۰۰ نفر و به صورت اکیپ اکیپ می‌باشد.

۲- یگان توپخانه در حوالی پادگان حمید می‌باشد.

۳- روحیه دشمن بسیار ضعیف است.

۴- تعداد زخمی و کشته زیاد دارند، سوخت ندارند، مهمات ندارند.

۵- محل آن‌ها آخر جنگل پشت اداره راه خرمشهر – اهواز حدود ۲ الی ۳ کیلومر از طرف جنگل به طرف غرب قرار دارد.

۶- دشمن به علت نداشتن غذا، گوسفند و ارزاق از دهات می‌گیرند.

۷- چنانچه یگان پیاده وجود داشته باشد همگی محاصره و خلع سلاح می‌گردند.

۸- یگان فاقد دیده‌بان است که وجودش لازم است.

۹- چنانچه یگان زرهی کمی به طرف آن‌ها حرکت کند همگی متواری می‌شوند.

***

از : ل ۹۲ زرهی (رکن سوم) شماره: ۸۹-۴۸-۲۰۱

به: تی ۱ و ۲ و ۳ و ۳۷، ستاد عملیاتی جنوب تاریخ: ۵۹/۷/۱۱

[سد دشمن با اجرای آتش‌های ایذایی]

توپخانه لشکر دستور فرمایید به طور شبانه‌روز حداکثر استفاده را از یگان‌های توپخانه به عمل آورده و با اجرای آتش‌های ایذایی عملیات دشمن را سد کند و اختلالاتی در سلسله مراتب فرماندهی نیروی متخاصم به وجود آوردند و تا زمان رسیدن قرارگاه گروه ۲۲ توپخانه به اهواز هدایت گردان‌ها و آتشبارهای گروه مزبور از قرارگاه گروه ۵۵ توپخانه استفاده گردد.

ف ل ۹۲ سرهنگ زرهی ستاد قاسمی

از : ل ۹۲ زرهی (ر۳)

به: تی ۱ و ۳ و ۲ عملیات دزفول، عملیات جنوب

[حداکثر استفاده از یگان‌های توپخانه سنگین]

در اجرای امریه شماره ۱۴۲۶۴ – ۵۹/۷/۱۳ دستور فرمایید به منظور جلوگیری از پیشروی یگان‌های زرهی دشمن حداکثر استفاده از یگان‌های توپخانه سنگین به عمل آید زیرا دشمن سیستم پدافند هوایی خود را در جبهه خوزستان تقویت نموده که ادامه پشتیبانی هوایی به نحو مطلوب در حال حاضر میسر نیست.

ف ل ۹۲

***

از : گروه ۱۴۸ مشهد — شماره: ۲۰۱-۰۸-۴-۳۶

به: ف ل ۹۲ — تاریخ: ۵۹/۷/۱۳

[گزارش منطقه دشت آزادگان و ارتفاعات الله‌کبر]

در منطقه دشت آزادگان و ارتفاعات الله‌اکبر که گروه رزمی ۱۴۸ مستقر می‌باشد تا ساعت ۱۸۰۰ روز ۷/۱۳ هیچ‌گونه اتفاقی رخ نداده است.

ف گروه ۱۴۸

***

از : ل ۹۲ زرهی — شماره: ۲۰۱-۴۸-۹۶

به: تیپ ۱ زرهی — تاریخ: ۵۹/۷/۱۳

پیشروی دشمن

برابر اطلاع دشمن از دب حردان و دشت آن به [منطقه] تیپ پیشروی می‌کند و یگان جلویی به شدت و از دور پیشروی دشمن را سد می‌نماید.

رونوشت گروه رزمی شیراز

ضمن تغییر موضع به روی ستون‌های دشمن آتشبار کنید و آرایش نیروهای دشمن را به هم زنید.

سرهنگ ستاد قاسمی

***

از : تی ۱ شماره: ۱۴۸

به: ف ل ۹۲ تاریخ: ۵۹/۷/۱۳

[موقعیت لجمن]

وضعیت یگان در لجمن به مختصات الف ۶۲ و ۶۱، ب ۶۴-۶۰ در ۱۸ کیلومتری جاده اهواز – خرمشهر می‌باشد.

ف تی ۱

***

از : ل ۹۲ / ر۳ شماره: ۱۰۴-۴۸-۲۰۱

به: تی ۱ تاریخ: ۵۹/۷/۱۳

[هوشیاری کامل]

با هوشیاری کامل وضعیت منطقه را زیر نظر داشته باشید و در صورت پیشروی دشمن به طرف مواضع شما اقدام لازم به عمل آورید.

ف ل ۹۲ سرهنگ ستاد قاسمی

از طرف سرهنگ بدرخواهان

***

از : ل ۹۲ رکن سوم شماره: ۱۵۵-۴۸-۲۰۱

به: ف تی ۱ تاریخ: ۵۹/۷/۱۳

آگهی به گروه رزمی ۳۸ مستقر در فولی‌آباد

[موقعیت دشمن]

قسمتی از نیروهای دشمن از منطقه خرمشهر عقب‌نشینی و در حوالی هرمزگان متمرکز شده‌اند. دستور

دهید پیش‌بینی‌های لازم را جهت مقابله با آن‌ها داشته باشند و هرگونه حرکت دشمن را گزارش نمایید.

ف ل ۹۲ زرهی سرهنگ قاسمی

***

از : ل ۹۲ زرهی شماره: ۸۰-۴۸-۲۰۱

به: ف تی ۱ تاریخ: ۵۹/۷/۱۴

[بازدید تیپ و دستورات تکمیلی]

در بازدیدی که از وضع عملیاتی تیپ ۱ صورت گرفته موارد زیر رعایت نشده، دستور فرمایید موارد فوق سریعاً به مورد اجرا گذارده شود:

۱- همان‌طور که شفاهاً دستور دادم مواضع تاکتیکی انتخاب نمایید، مواضع شما به صورت خط دشت بان اشغال شده که در صورت اولین تک هوایی یگان منهدم خواهد شد.

۲- اغلب خدمه سلاح‌های تفنگ ۱۰۶، موشک تاو و سلاح‌های دیگر پشت سلاح خود نبوده و آمادگی نداشتند.

۳- اغلب نفرات در کنار نفربر نبودند فرماندهان گروه نفرات خود را کاملاً اداره نمایند و در کنار نفربر سنگر تعبیه شود.

۴- وسایل و وسائط در منطقه از جلو وارد نشوند حتی‌الامکان از پشت جبهه وارد شوند.

۵- از تور استتار در مواضع پدافند استفاده شده بود، استفاده از تور استتار و حالت پدافندی را تأکید کنید.

۶- برابر دستور اداری که قبلاً داده شده تدارکات از عقب به جلو و در شب انجام شود.

۷- سنگرکنی‌ها در شب انجام گردد و در روز پرسنل آماده اجرای مأموریت محوله باشند.

۸- فرماندهان گردان پرسنل را کاملاً توجیه نموده حتی تا رده نفر و قبضه.

۹- ارتباط باسیم را در منطقه برقرار نمایید و سعی‌گردد از بی‌سیم کمتر استفاده شود.

سرهنگ ستاد قاسمی

از : ستاد لشکر ۹۲ زرهی رکن ۳ شماره: ۱۰۲-۴۸-۲۰۱

به: فرماندهی دانشکده افسری سرکار سرهنگ نامجوی تاریخ: ۵۹/۷/۱۴

[عملیات تأخیری در جاده اهواز – دزفول]

به شما مأموریت داده می‌شود با نیرویی به استعداد ۴۰ نفر افسر و دانشجو یا نیروی مردمی و یگان‌های نامنظم در جاده اهواز – دزفول به منظور انجام عملیات تأخیری در ورود دشمن به شهر در تاریخ ۵۹/۷/۱۴ تا دستور ثانوی این مأموریت را انجام دهید

فرمانده لشکر ۹۲ زرهی سرهنگ ستاد قاسمی‌نو

***

از : تیپ ۱ شماره: ۱۵۱

به: ل ۹۲ تاریخ: ۵۹/۷/۱۴

[موقعیت تیپ]

بازگشت به شماره ۵۵-۱۷۰-۵۰۱ – ۵۹/۷/۱۴

وضعیت این یگان در ( ) به مختصات اف ۶۲-۶۰، ب ۶۴ و ۶۰ در حدود ۱۸ کیلومتری جاده اهواز – خرمشهر می‌باشد.

تیپ ۱

***

تلفنگرام

از : ل ۹۲ شماره: ۹۲-۴۸-۲۰۱

به: تیپ ۳ تاریخ: ۵۹/۷/۱۵

[حرکت فوری گردان ۱۴۸]

گردان ۱۴۸ فوراً حرکت و امشب در فولی‌آباد مستقر شود.

ف ل ۹۲ سرهنگ قاسمی

از : ل ۹۲ زرهی رکن سوم　　شماره: ۲۰۱-۴۸-۱۲۰

به: ف تی ۱ زرهی　　تاریخ: ۵۹/۷/۱۵

[پاک‌سازی عناصر دشمن در شمال‌شرق کارون]

تعداد ۶۰ نفر دانشجویان دانشکده افسری و پرسنل نیروی مخصوص ساعت ۱۷۰۰ روز جاری به وسیله هلی‌برن در ۲ کیلومتری شمال‌شرق گردان پیاده مشغول پاک‌سازی عناصر دشمن هستند. ضمن تماس با نیروی مزبور روی طول موج اصلی ۶۱۶۰ و فرعی ۷۵۷۰ با معرف سیمرغ هماهنگی لازم به منظور جلوگیری از هرگونه حادثه‌ای به عمل آورید.

فرمانده لشکر ۹۲ زرهی　سرهنگ قاسمی

***

از : سرگرد ذاکری

[حرکت دشمن به طرف فولی‌آباد]

دشمن از طرف ملاشیه بین کرخه‌کور و جنگل به طرف فولی‌آباد در حرکت است. با فاصله یک کیلومتری کانال آب.

***

از : تیپ ۳　　شماره: ۴۳۲۳

به: لشکر ۹۲　　تاریخ: ۵۹/۷/۱۶

[آسیب‌پذیری خودی]

بازگشت به شماره ۲۳-۴۸-۲۰۱ – ۵۹/۷/۱۵

با اعزام گروه زرهی ۱۴۸ و پی‌ام‌پی یگان‌های مأمور این تیپ در مقابل دشمن آسیب‌پذیر است.

سرهنگ ستاد قاسمی

از : تیپ ۱ شماره: ۲۰۱-۴۸-۱۵۲

به: فرماندهی لشکر ۹۲ زرهی تاریخ: ۵۹/۷/۱۶

[نیاز به تجدید سازمان]

در عملیات روز جاری و عملیات چند روز گذشته بر اثر تلفات و ضایعات سنگین، تیپ استعداد رزمی خود را به کلی از دست داده و طبقه ۴ گردیده است. مراتب جهت استحضار و صدور اوامر مقتضی در مورد تجدید سازمان تیپ به عرض می‌رسد.

فرمانده تیپ ۱ سرهنگ ستاد جلالی

***

از : گروه رزمی ۳۸ شیراز شماره: ۲۰۱-۲۸-۱۴

به: فرماندهی لشکر ۹۲ اهواز تاریخ: ۵۹/۷/۱۶

موضوع: تغییر مکان تانک‌ها

به استحضار عالی می‌رساند همانطوری که از طریق بی‌سیم به عرض رسیده، منطقه استقرار تانک‌های این یگان بی‌نهایت آسیب‌پذیر بوده و به خصوص در زمان تاریکی شب به هیچ وجهی نمی‌توان تأمین آن‌ها را برقرار نمود.

لذا استدعا می‌گردد به منظور حفظ این نیرو که در مأموریت‌های آینده برای لشکر مثمر ثمر واقع خواهد شد اجازه فرمایند تانک‌ها را به ضلع جنوبی محور اهواز – خرمشهر تغییر مکان تا در زمین باز و مواضع مستحکم حفاظ تانک‌ها برقرار گردد.

منوط به اوامر عالیست.

فرمانده گروه رزمی ۳۸ شیراز سرگرد حجت صادقی

از : ستاد لشکر ۹۲ زرهی رکن سوم　　شماره: ۲۰۱-۴۸-۱۲۰

به: فرماندهی گروه رزمی ۳۸ شیراز　　تاریخ: ۵۹/۷/۱۶

[عدم تغییر مواضع تانک‌ها]

بازگشت به شماره ۲۰۱-۲۸-۱۴ – ۵۹/۷/۱۶

مراتب به عرض فرماندهی لشکر رسید فرمودند مگر می‌شود موضعی را که از چنگ دشمن درآورده‌ایم مجدداً پس بدهیم؟ پس آنوقت خواهد شد روز از نو روزی از نو.

رئیس ستاد لشکر ۹۲ زرهی

***

از : ل ۹۲ زرهی (ر۳)　　شماره

به: تی ۱ ، گروه رزمی ۳۸ شیراز

[قدردانی]

مراتب قدردانی سلسله مراتب و ملت ایران از شما فرماندهان غیور و پرسنل فداکار شما در انجام مأموریت قائم ۱۵ ابلاغ و آرزوی موفقیت شما را دارم مواضع مستحکم و نیازمندی‌ها را سریعاً گزارش دهید.

ف ل ۹۲ زرهی سرهنگ قاسمی‌نو

***

از : ل ۹۲　　شماره: ۲۰۱-۰۸-۴-۵۰

به: گردان ۱۴۸ مشهد　　تاریخ:

[استقرار در فولی‌آباد]

گروه رزمی ۱۴۸ در ساعت ۱۴۰۰ روز ۵۹/۷/۱۶ از ارتفاعات الله‌اکبر دشت آزادگان در مسیر محور جاده اندیمشک پلیس‌راه حرکت و در ساعت ۱۴۰۰ روز جاری در منطقه فولی‌آباد مستقر گردید.

ف گد ۱۴۸

برابر اطلاع تلفنی دفتر دکتر چمران دشمن به سرعت به طرف جنگل‌های حردان در حرکت است.

از : گروه رزمی شیراز شماره:

به: فرماندهی لشکر تاریخ: ۵۹/۷/۱۶

[تقاضای بلدوزر]

گروه رزمی شیراز که درخواست بلدوزر کرده‌اند قرار شد یک عدد از تیپ ۱ بگیرند ولی تیپ۱ در جواب گفت که بلدوزرهای ما منهدم شده است و خود آن‌ها هم نیاز به بلدوزر دارند.

سریعاً بر اعزام بلدوزر به گروه رزمی شیراز و تیپ را بدهید

***

از : دفتر ستاد لشکر ۹۲ زرهی رکن ۳ شماره: ۵۹-۴۸-۲۰۱

به: تی ۱، گروه رزمی ۳۸ تاریخ: ۵۹/۷/۱۷

[مفقود شدن هلی‌کوپتر هلال‌احمر]

یک فروند هلی‌کوپتر سفید رنگ متعلق به هلال‌احمر در روز ۵۹/۷/۱۶ در منطقه آن تیپ پرواز می‌نموده که تا کنون مراجعت ننموده است. هرگونه اطلاعی در این‌مورد دارید فوراً به لشکر گزارش کنید.

سرهنگ ستاد قاسمی‌نو

***

از : ل ۹۲ زرهی رکن ۳ شماره: ۸۹-۴۸-۲۰۱

به: ف تی ۱، ف گروه رزمی ۳۸ شیراز؛ ف گروه رزمی ۱۴۸ تاریخ: ۵۹/۷/۱۷

[عملیات در منطقه حردان]

عملیاتی از ساعت ۱۶۱۵ روز جاری در منطقه حردان از طرف نیروهای مردمی بر علیه دشمن اجرا می‌شود. دستور فرمایید در صورت دایر شدن و حرکت نیروهای دشمن به طرف مواضع آن یگان با رعایت احتیاط لازم که خودی نباشد نسبت به دستگیری و یا از بین بردن نیروهای دشمن اقدام نمایند.

ف ل ۹۲ زرهی سرهنگ ستاد قاسمی

از: تیپ ۱ شماره: ۱۵۶

به: فرماندهی لشکر ۹۲ زرهی تاریخ: ۵۹/۷/۱۷

[نتیجه عملیات ۵۹/۷/۱۶]

در اجرای دستور عملیاتی قائم، تیپ ۱ با زمان‌بندی هماهنگ شده در رأس ساعت ۰۵۱۰ روز ۵۹/۷/۱۶ یک تک غافل‌گیرانه را به سمت جنوب آغاز نموده و تا تیررس دشمن نزدیک و باعث عقب‌نشینی عوامل تأمینی دشمن گردید، ولی به محض رسیدن به خط مقدم پدافندی دشمن زیر آتش شدید تانک‌های دشمن قرار گرفته به‌طوری‌که هرگونه پیشروی تانک‌های خودی را در اثر عدم اجرای موارد زیر سد نمود:

۱- پس از اجرای آتش تهیه توپخانه بعضی از دیدبان‌ها ارتباط خود را با یگان‌های مادر قطع و آتش به صورت مؤثر روی دشمن اجرا نگردید.

۲- آتش پشتیبانی هوایی به موقع روی تانک‌های دشمن و مواضع آن‌ها اجرا نگردید.

۳- نیروی سپاه پاسداران ضمن هماهنگی قبلی به صورت تانک و پیاده اجرا نگردیده فقط در پشت کانال به صورت تدافعی اجتماع نموده بودند و پس از مدتی کوتاه مراجعت نمودند.

۴- نیروهای مردمی و گروه چریکی ۲۰۰ یا ۳۰۰ نفری هیچ‌گونه کمکی جهت همکاری تک تیپ ۱ انجام ندادند.

۵- گروه رزمی شیراز بدون هماهنگی، شب قبل یک ساعت و نیم پس از آغاز تک به صورت ستون خودرویی از حاشیه به سمت چپ جنگل تا آخر حرکت و پس از مقاومت شدید دشمن عقب‌نشینی نموده و توسط سرهنگ ستاد بدرخواهان در حوالی کارخانه نورد دوباره به مواضع اصلی هدایت که این عمل در اصل می‌بایستی به صورت زیر انجام می‌گرفت:

الف: پس از عبور از یگان احتیاط تیپ (۲۲۱ سوار زرهی) به سمت دب حردان یک تک اجرا می‌نمود.

ب: علاوه بر این‌که بند ۱ اجرا ننمودند باعث به هم پاشیدن یگان ۱۲۱ پیاده زرهی در جناح

راست تیپ گردیده و اشتباهاً ایستگاه آب تیمور را هدف گرفته بود.

با توجه به نارسایی‌های فوق و از دست دادن توان رزمی تیپ ۱ و پایین بودن روحیه پرسنل که شفاهاً با اکثر پرسنل این تیپ با نماینده لشکر صحبت نمودند مقرر فرمایید مأموریت این تیپ را مشخص و نتیجه را امر به ابلاغ فرمایند.

ف تیپ ۱ سرهنگ ستاد جلالی

***

از : ستاد لشکر ۹۲ زرهی رکن ۳ شماره: ۶۳-۴۸-۲۰۱

به: فرماندهی گردان مهندسی تاریخ: ۵۹/۷/۱۸

[جمع‌آوری کلیه وسایل سنگین مهندسی]

نزاجا اعلام نموده به منظور استفاده و استقرار وسایل سنگین رزمی و حفاظت آنان در مقابل حملات هوایی سریعاً کلیه وسایل سنگین مهندسی بلدوزر و گریدر موجود در یگان‌ها را جمع‌آوری و آماده نمایند که در هنگام اجرای مأموریت‌های واگذاری بدون عیب و ایراد مأموریت محوله را انجام دهند.

سرهنگ ستاد قاسمی‌نو

***

از : گردان ۴۲۹ مهندسی (ر۳) شماره: ۲۵۴-۴۸-۲۰۱

به: ف ل ۹۲ زرهی (ر۳) تاریخ: ۵۹/۷/۱۸

موضوع: وسایل سنگین

بازگشت به شماره ۶۳-۴۸-۲۰۱ – ۵۹/۷/۱۸

مقام عالی‌را آگاه می‌سازم:

از وسایل سنگین مهندسی آماده چیزی باقی نمانده، چون یگان‌ها عقب‌نشینی وسایل سنگین را که سرعتی ندارند جا گذاشته و عموماً توسط ارتش مزدور عراق منهدم شده است و فعلاً لشکر از وسایل

سنگین غیر نظامی استفاده می‌کند مراتب جهت استحضار به عرض می‌رسد.

فرمانده گردان ۴۲۹ مهندسی سرگرد شالچی

***

از : گروه رزمی شیراز شماره: ۱۶ سیار

به: ف ل ۹۲ زرهی تاریخ: ۵۹/۷/۱۸

[انهدام وسایل دشمن]

ساعت ۱۶۳۰ روز ۵۹/۷/۱۸ دشمن در ۳۰۰ متری شرق ایستگاه آب‌تیمور مشعول سنگرکنی برای ۴ دستگاه تانک بود. وسیله این گروه برابر گزارش دیدبان‌ها ۳ دستگاه تانک، یک دستگاه خودرو و مهمات و یک دستگاه آمبولانس از دشمن منهدم و تلفات به نفرات دشمن وارد و یک نفر از ما جراحات سطحی برداشت.

ف گروه رزمی شیراز

***

از : گردان ۲۲۱ شماره:

به: فرماندهی لشکر ۹۲ زرهی تاریخ: ۵۹/۷/۱۹

[وسایل مخابراتی به شهر آمده]

طبق اطلاعات واصله از طریق بی‌سیم، تمام وسایل مخابراتی گردان ۲۲۱ به وسیله راننده آن به طرف شهر آمده و هیچ‌گونه وسایل مخابراتی برای ارسال پیام در اختیار نداریم و احتیاج به وسایل مخابراتی داریم و برایمان ارسال دارند.

ف گردان ۲۲۱

رکن سوم ساعت: ۰۶۲۰

۱- به دژبان ابلاغ کنید درجه‌داران متفرقه را دستگیر و زندانی تا تکلیف آن‌ها روشن گردد.

۲- به گردان بنویسید از طریق بی‌سیم‌چی تی ۱ درجه‌دار مربوطه را معرفی کنند تا وی را به دادگاه نظامی تسلیم کنیم.

از : گروه رزمی شیراز

به: فرماندهی لشکر تاریخ: ۵۹/۷/۱۹

[آتش توپخانه]

آتش توپخانه را در همان نقطه‌ای که دیروز اجرا می‌گردید (آب‌تیمور ۲۰۰ متر شرق ساختمان بزرگ در جاده خرمشهر به طرف خرمشهر به سمت چپ جاده) به همان نقطه و نیز ۲۰۰ متری آن آتش اجرا کنید، چون دشمن آتش را تقویت می‌کند.

***

از : ل ۹۲ زرهی رکن ۳ شماره: ۹۹-۴۸-۲۰۱

به: تاریخ: ۵۹/۷/۱۹

[سد پیشروی دشمن]

بازگشت به شماره ۲۰ – ۵۹/۷/۱۹

دستور فرمایید با قدرت موجود و استفاده از تدبیر فرماندهی پیشروی دشمن سد و آرایش دشمن را به هم بزنید.

ف ل ۹۲ سرهنگ ستاد قاسمی‌نو

***

از : ل ۹۲ زرهی شماره: ۱۴۹-۴۸-۲۰۱

به: تی ۱ (ر۳)، گروه رزمی ۱۴۸ تاریخ: ۵۹/۷/۱۹

[سد پیشروی دشمن در مسیر بستان – سوسنگرد]

پیشروی دشمن در مسیر بستان – سوسنگرد سد شد و منهدم گردید. مراقب هرگونه حرکات شبانه دشمن بوده حتی اخبار منفی را ساعت به ساعت گزارش نمایید.

ف ل ۹۲ سرهنگ ستاد قاسمی‌نو

از : ستاد ل ۹۲ زرهی ر۳ شماره: ۷۴-۴۸-۲۰۱

به: ف گروه رزمی ۱۴۸ تاریخ: ۵۹/۷/۲۰

[قصد محاصره اهواز از سوی دشمن]

دشمن با تمرکز نیرو در شمال دب حردان احتمالاً قصد محاصره اهواز و دور زدن مواضع شما را دارد. دستور فرماید با اعزام گشتی و پست استراق سمع هرگونه حرکات دشمن را گزارش و در صورت حرکت دشمن با استفاده از تفنگ‌های ۱۰۶ عکس‌العمل مناسب نشان دهید و گزارش منفی را هر یک ساعت گزارش نمایید.

ف ل ۹۲ زرهی سرهنگ قاسمی‌نو

***

از : لشکر ۹۲ زرهی رکن سوم شماره: ۷۸-۴۸-۲۰۱

به: ف گروه رزمی ۱۴۸ مستقر در فولی‌آباد تاریخ: ۵۹/۷/۲۰

[ورود یک گروهان پیاده از مشهد]

۱- یک گروهان پیاده از مشهد به لشکر وارد دستور فرمایید یک نفر راهنما به لشکر اعزام و یگان مزبور را در فولی‌آباد مستقر نمایند (صبح فردا)

۲- با سازمان دادن یگان ذکر شده و یا ادغام آن در سایر گروهان‌های گردان آماده باشید یک گردان کامل با تمام تجهیزات جهت استقرار در شرق کارون در اسرع وقت اعزام نمایید.

ف ل ۹۲ زرهی سرهنگ ستاد قاسمی‌نو

***

از : تی ۱ شماره: ۱۶۱

به: ف ل ۹۲ تاریخ: ۵۹/۷/۲۱

[وضعیت گردان ۲۳۱ تانک]

گردان ۲۳۱ تانک فقط ۵ دستگاه تانک ناقص بدون خدمه و سرپرست گردان در محل می‌باشد.

مقرر فرمایید نسبت به اعزام فرمانده گردان و خدمه تانک اقدام و نتیجه را امر به ابلاغ فرمایند.

ف تی ۱

***

از : ستاد لشکر ۹۲ زرهی رکن ۳ شماره: ۱۳۸-۴۸-۲۰۱

به: فرماندهی گروه رزمی ۳۸ تاریخ: ۵۹/۷/۲۱

رونوشت یگان ۱۴۸ اعزامی از مشهد

[گزارش از هرگونه حرکات دشمن]

برابر اطلاع واصله تیراندازی‌های توپ از ملاشیه ۳ روی مواضع خودی به وسیله دشمن اجرا گردید. چنانچه دشمن از طریق دب حردان و ملاشیه ۳ و فولی‌آباد حرکت نماید بایستی یک یگان پیشروی در منطقه ملاشیه مستقر تا لشکر را به موقع از حرکت دشمن آگاه سازد دستور فرمایید با هوشیاری مراقبت گردد و هرگونه اطلاعی از حرکات دشمن بلافاصله به لشکر گزارش شود.

سرهنگ ستاد قاسمی‌نو

***

از : گروه رزمی شیراز آنی حضوری

به: فرماندهی لشکر

[حرکت تانک‌های دشمن]

از ساعت ۲۱۳۰ تانک‌های دشمن از قسمت حردان به طرف ایستگاه آب‌تیمور و کارون در حرکت‌اند.

گروه رزمی شیراز

از : گروه رزمی شیراز شماره: ۵۶-۲۸-۲۰۱

به: لشکر ۹۲ تاریخ: ۵۹/۷/۲۱

[آتش دشمن بر مواضع گروه]

مواضع این گروه برای دشمن کشف شده و مدام زیر آتش توپخانه او هستیم به طوری‌که ظرف یک روز ۲ نفر شهید و یک نفر نیز ۲ پایش قطع گردیده. مراتب جهت استحضار و تغییر مواضع به عرض می‌رسد.

***

از : ل ۹۲ زرهی (ر۳) شماره: ۱۶-۴۸-۲۰۱

به: ف گروه رزمی ۱۴۸، آگهی تی ۱، گروه رزمی ۳۸ تاریخ: ۵۹/۷/۲۳

[قصد دشمن بین فولی‌آباد و دب حردان]

برابر خبر واصله دشمن قصد دارد در منطقه بین فولی‌آباد تا دب حردان به سمت شمال حرکت و حمیدیه و فولی‌آباد را دور زده و محاصره نماید لذا ضروریست:

الف: با اعزام گشتی شناسایی و پست‌های استراق سمع در تمام مدت حرکات دشمن را کنترل نموده و عکس‌العمل مناسب در زمان مناسب داده شود.

ب: هرگونه خبر سریعاً به قرارگاه لشکر گزارش نمایند.

پ: متوجه فعالیت‌های فریبنده دشمن مانند تیراندازی‌های ایذایی و سایر حرکات باشید.

سرهنگ قاسمی

***

از : ل ۹۲ ر۳ شماره: ۲۴-۴۸-۲۰۱

به: ف گروه رزمی ۱۴۸ مشهد تاریخ: ۵۹/۷/۲۳

[تغییر موضع]

دستور دهید فوراً تغییر موضع داده و مواضع جدید خود را در نزدیکی‌های حمیدیه اشغال نمایند که دشمن از محور حمیدیه مشغول پیشروی است و با اجرای آتش‌های پشتیبانی پیشروی دشمن را سد نمایید.

ف ل ۹۲ سرهنگ قاسمی

از : تی ۱ شماره: ۱۷۱-۳-

به: ل ۹۲ تاریخ: ۵۹/۷/۲۳

[توپخانه‌های دشمن]

برابر اطلاع واصله توپخانه‌های دشمن در دو نقطه به طور تقریبی قرار دارد به منظور کاهش آتش دشمن و رسیدن برد توپخانه‌های برد مستقیم و تقویت استدعا می‌شود هر چه سریع‌تر توپخانه دور زن اعم از کاتیوشا ۱۷۵ به دو نقطه زیر را به مختصات مشروحه در مقیاس زیر روی ۵۰۰۰۰ زیر آتش بگیرند فوری سقاویه بزرگ طول ۵۸۹۰۰ و عرض ۲۱۷۰۰ گرای ۴۴۰۰ مصاف ۷۰۰۰ متر با احاطه ۲۰۰ متری مختصات ۵۶۵۰۰ طول ۴۹۵۰۰ عرض با احاطه ۲۰۰ متری.

ف تیپ ۱

***

از : ستاد لشکر ۹۲ زرهی رکن ۳ شماره: -۴۸-۲۰۱

به: مرکز تطبیق آتش‌ها تاریخ:

[توپخانه‌های دشمن و اجرای ضدآتش]

تی ۱ گزارش نموده برابر اطلاع واصله توپخانه نیروهای دشمن در دو نقطه به طور تقریبی قرار دارد. به منظور کاهش آتش دشمن و نرسیدن برد توپخانه‌های برد مستقیم و تقویت خواستار انهدام توپخانه دشمن به وسیله کاتیوشا گردیده است. مختصات روی نقشه ۱/۵۰۰۰۰ به شرح زیر است:

سقاویه بزرگ طول ۵۸۹۰۰ و عرض ۲۱۷۰۰ گرای ۴۴۰۰ مصاف ۷۰۰۰ متر با احاطه ۲۰۰ متری مختصات ۵۶۵۰۰ طول ۴۹۵۰۰ عرض با احاطه ۲۰۰ متری.

فرمانده لشکر ۹۲ زرهی سرهنگ ستاد قاسمی

از : ف گروه ۱۴۸ مشهد　　شماره: ۶۹-۴-۰۸-۲۰۱

به: ف ل ۹۲ زرهی　　تاریخ: ۵۹/۷/۲۳

[راهنما جهت تغییر مواضع]

بازگشت به ۱۶-۴۸-۲۰۱ -

جهت تغییر مواضع، چند نفر راهنمای مطمئن و افسر عملیات به این گروه اعزام تا مأموریت خواسته شده سریعاً اقدام شود. ضمناً پرسنل پیاده جهت اجرای مأموریت، کمبود وسایل نقلیه وسائل خودرو سلاحی دارند. عدم واگذاری آتشبار لطمه غیر قابل جبران را به این گروه تحمیل خواهد کرد.

ف تیپ ۱

***

از : لشکر ۹۲ زرهی رکن ۳　　شماره:

به: فرماندهی گروه ۱۴۸　　تاریخ:

[اجرای سریع دستور]

بازگشت به شماره ۶۹-۴-۰۸-۲۰۱

۱- بیش از ۱۰ روز است در منطقه فولی‌آباد هستید و بایستی، تمام منطقه خود را شناسایی می‌کردید.

۲- اعزام گشتی شناسایی قبل از ظهر ۵۹/۷/۲۳ به شما ابلاغ شده و بایستی اجرا می‌گردید. این برای سومین بار است که مأموریت‌های محوله از طریق لشکر را به عناوین مختلف اجرا نمی‌نمایید.

۳- برای آخرین مرتبه ابلاغ می‌شود افسر لجستیک خود را با نیازمندی‌های ضروری اعزام و در اجرای مأموریت تعلل نکنید. دستور بایستی سریعاً اجرا و نتیجه امشب به لشکر گزارش شود.

فرمانده لشکر ۹۲ زرهی سرهنگ ستاد قاسمی

از : ستاد لشکر رکن ۳ شماره: ۵۹-۴۸-۲۰۱

به: فرماندهی گروه رزمی ۱۴۸ تاریخ: ۱۳۵۹/۷/۲۴

رونوشت تیپ ۱ جهت اطلاع و هرگونه اقدام

[حرکت ضد تانک دشمن به سمت فولی‌آباد]

برابر گزارش دیدبان یگان کاتیوشا توپخانه، در حدود صد دستگاه تانک از از محور شبیله گمپوعه بزرگ، گمپوعه کوچک به سمت فولی‌آباد در حرکت می‌باشند. دستور دهید نسبت به سد نمودن پیشروی آنان اقدام نمایند.

سرهنگ ستاد قاسمی‌نو

***

از : گروه رزمی ۳۷ شماره: ۶۸-۲۸-۲۰۱

به: ف ل ۹۲ تاریخ: ۱۳۵۹/۷/۲۴

[وضعیت بد زمین مواضع خودی]

حدود شش روز از انجام تک که توسط این یگان و سایر عوامل انجام شده، می‌گذرد. این یگان در حوالی غرب و جنوب جنگل حالت پدافندی اتخاذ نموده و به علت موقعیت بدی زمین و موقعیت خوب دشمن از نظر مواضع، این یگان هر روز متحمل تلفات جانی و غیره می‌گردد و تا کنون هیچ‌گونه دستور جدیدی از لشکر نرسیده و حتی هیچ‌یک از عوامل لشکر به این یگان سرکشی ننموده تا ضمن بررسی موقعیت زمین نسبت به روشن نمودن وضعیت این گروه اقدام گردد علیهذا خواهشمند است تا آنجایی‌که مقدور است مواضع دشمن که در جبهه این یگان واقع است توسط اکیپ‌های پشتیبانی اعم از زمینی و هوایی نابود گردد تا از تلفات و ضایعات این یگان کم شود. ضمناً به عرض می‌رساند این یگان با خمپاره و جنگ‌افزارهای سازمانی توپخانه هرروز تلفاتی را به دشمن وارد نموده است.

گروه رزمی ۳۷

از : ل ۹۲ زرهی (ر۳) شماره: ۱۱۶-۴۸-۲۰۱

به: ف گروه رزمی ۳۷ تاریخ: ۱۳۵۹/۷/۲۴

[قدردانی و ادامه پدافند]

۱- در مواضع پدافندی خود تا آخرین لحظه پدافند نمایید.

۲- از دلاوری‌ها و شجاعت شما کمال تشکر را داشته و به موقع وظایف خود را انجام داده‌اید.

۳- کلیه پشتیبانی‌های لازم از طریق هوا و زمین اجرا خواهد شد و انجام گردید.

۴- تلفات و ضایعات زیادی که به شما وارد شد گزارش نمایید.

۵- با اجرای آتش جنگ‌افزارهای سازمانی و توپخانه همانطوری‌که تا به حال تلفاتی به دشمن وارد نموده‌اید وارد نمایند.

ف ل ۹۲ زرهی سرهنگ ستاد قاسمی

***

[عبور دشمن از پل‌های شناور در سلیمانه]

یک تیپ زرهی که از پل‌های شناور در منطقه سلیمانیه عبور داده می‌شود مستقر هستند و عناصر جلوی آن‌ها ۱۰ کیلومتری آبادان می‌باشند و بقیه در طول راه مستقر می‌باشند. فعالیت توپخانه دشمن در دو روز اخیر در منطقه آبادان کمتر شده است.

ستاد اروند

***

از : ستاد لشکر۹۲ زرهی رکن ۳ شماره: ۱۶۰-۴۸-۲۰۱

به: گروه رزمی ۱۴۸ مستقر در فولی‌آباد تاریخ: ۱۳۵۹/۷/۲۴

[تهیه سنگر و مواضع سد کننده]

بر روی ارتفاعات فولی‌آباد از قسمتی که مستقر شده‌اید تا انتهای همان ارتفاعات به سمت حمیدیه به تعداد کافی سنگر و مواضع سد کننده تهیه و حتی‌الامکان اشغال نمایید.

سرهنگ ستاد قاسمی

از : گروه رزمی ۱۴۸ شماره: ۵۷-۴-۰۸-۲۰۱

به: ف ل ۹۲ زرهی تاریخ: ۱۳۵۹/۷/۲۴

[موقعیت دشمن]

برابر گزارش گشتی شناسایی که در ساعت ۱۴۰۰ روز ۵۹/۷/۲۴ اعزام شده، دشمن بـه اسـتعداد یک گردان با ۸۰ دستگاه تانک و نفربر و خودرو به فاصله ۵ کیلومتری بالاتر از کوت و ۵ کیلـومتر بـه چپ در نزدیکی خرابه‌ای مستقر می‌باشد. گزارشات بعدی متعاقباً به عرض می‌رسد.

ف گروه ۱۴۸ مشهد

***

از : ناحیه ژ خوزستان شماره: ۵۰۹-۰۲-۱-۱۶۴۲

به: ف ل ۹۲ زرهی تاریخ: ۱۳۵۹/۷/۲۵

[عقب‌نشینی دشمن در ۵۹/۷/۲۴]

گزارش فرمانده پاسگاه کوت عبداله حاکی است پس از یک درگیری شدید در روز گذشته، نیروی دشمن در ساعت ۲۲۰۰ مورخه ۵۹/۷/۲۴ مجبور به عقب‌نشینی شد و مواضع خود را در ساحل غربـی رودخانه ترک و حدود ۴ کیلومتر به سمت جاده آسفالته اهواز – خرمشهر عقب‌نشـینی نمـود. فرمانـده پاسگاه اعلام داشته چنانچه ابزار کار از قبیل قایق فراهم شود و عوامـل همراهـی آقـای دکتـر چمـران هماهنگی داشته باشند، از رودخانه عبور و مواضع دشمن را در ساحل غربی کارون اشغال خواهند نمـود. مراتب جهت استحضار و هرگونه اقدام مقتضی به عرض می‌رسد.

سرهنگ صفایی

از : تیپ ۱

به: ف ل ۹۲ زرهی تاریخ: ۱۳۵۹/۷/۲۵

[آخرین اخبار]

۱- امشب در صدای عراق، صدام حسین پیام تلویزیونی برای ارتش می‌فرستد.

۲- مقدار خوراکش برای فردا کم است.

۳- فردا قرار است مجدداً هواپیما برای منطقه نوشهر.

۴- از طرف فولی‌آباد درگیر هستیم.

۵- ضمناً در حال حاضر وضعیت ما خوب است.

***

از : ستاد لشکر۹۲ زرهی رکن ۳ شماره: ۲۰۱-۴۸-۱۲۰

به: تی ۱ زرهی تاریخ: ۱۳۵۹/۷/۲۷

[قصد دشمن در محاصره شهر اهواز]

برابر اعلام نزاجا در جنوب‌غربی اهواز دشمن قصد دارد خود را به سمت جنوب اهواز بکشاند و این شهر را محاصره کند. کاملاً هوشیار بوده و هر حرکتی را سرکوب و سد نمایید.

سرهنگ ستاد قاسمی

***

از : ستاد لشکر۹۲ زرهی رکن ۳ شماره: ۲۰۱-۴۸-۱۳۷

به: تی ۱ زرهی تاریخ: ۱۳۵۹/۷/۲۷

[سرکوب دشمن در صورت پیشروی]

به محض رؤیت این دستور، به یگان‌ها سریعاً ابلاغ کنید کاملاً هوشیار بوده و با نهایت دقت مواظب حرکات دشمن بوده و در صورت پیشروی آن‌ها را سرکوب نمایند.

سرهنگ ستاد قاسمی

از : گروه ۱۴۸ شماره: ۹۹-۴-۰۸-۲۰۱

به: ف ل ۹۲ تاریخ: ۱۳۵۹/۷/۲۸

[دسته موشک‌انداز تاو]

بازگشت به شماره ۹۹۰-۴-۰۸-۲۰۱ – ۵۹/۷/۲۸

دسته موشک تاو و با تأمین کافی در ساعت ۰۵۱۰ روز ۵۹/۷/۲۸ به منطقه دستور داده شده اعزام و بعد از گرفتن مواضع لازم در فاصله بین حمیدیه و دشت آزادگان، چون هیچ گونه اثری از دشمن نبوده و تیپ ۳ در مناطق پدافند مستقر و هیچ‌گونه شکی از دشمن یا عقب‌نشینی از الله‌اکبر نبوده لذا دستور داده شد جهت جلوگیری از تقسیم نیرو در مواضع پدافندی سریعاً به مواضع اصلی در فولی‌آباد مراجعت نمایند.

گروه ۱۴۸

***

از : ستاد لشکر۹۲ زرهی رکن ۲ شماره: ۵۰-۴۸-۲۰۱

به: گروه رزمی ۱۴۸ تاریخ:

[اجرای مأموریت واگذاری]

بازگشت به شماره ۹۹-۴-۰۸-۲۰۱ – ۵۹/۷/۲۸

دستور قبلی به قوت خود باقی است. مأموریت واگذاری را انجام دهید چنانچه لزومی نبود مجدداً به وسیله لشکر دستور داده خواهد شد.

سرهنگ ستاد قاسمی

***

از : ل ۹۲ رکن سوم شماره: ۷۹-۴۸-۲۰۱

به: ف تی ۱ تاریخ: ۵۹/۷/۲۹

[اجرای آتش با سلاح‌های موجود تیپ]

برابر گزارش ف توپخانه لشکری، آن تیپ روی هدف‌هایی که در برد خمپاره‌انداز و تانک‌های تیپ می‌باشد اجرای آتش نمی‌نماید و به توپخانه محول می‌نماید. دستور فرمایید از این پس هدف‌هایی را که

در برد سلاح‌های موجود تیپ می‌باشند با اجرای آتش دقیق منهدم تا یگان‌های توپخانه نسبت به انهدام آن‌ها هدف‌هایی را که در عمق منطقه واقع شده‌اند اقدام نمایند.

سرهنگ ستاد قاسمی‌نو

***

از : تیپ ۱ شماره: ۲۵

به: ف ل ۹۲ زرهی تاریخ: ۵۹/۷/۲۹

[پرواز هواپیماهای دشمن در سطح پایین]

در ساعت ۱۳۲۰ روز جاری یک فروند میگ از سمت غرب به شرق در سطح خیلی پایین از روی مواضع تیپ ۱ عبور کرد.

تیپ ۱

***

از : ل ۹۲ رکن سوم شماره: ۸۱-۴۸-۲۰۱

به: ف تی ۱ تاریخ: ۵۹/۷/۲۹

[انهدام هواپیماهای دشمن با امکانات ضد هوایی]

بازگشت به شماره ۲۵ – ۵۹/۷/۲۹

دستور فرمایید با استفاده از امکانات ضدهوایی موجود این قبیل هواپیماهای ناشناخته دشمن را که در سطح پایین از روی مواضع تیپ پرواز می‌کنند منهدم نمایند.

سرهنگ ستاد قاسمی‌نو

از : تیپ۱ شماره: ۳۶ سیار

به: لشکر ۹۲ تاریخ: ۵۹/۷/۲۹

[آتش توپخانه دشمن]

از ساعت ۰۶۰۰ روز جاری تا ساعت ۱۸۰۰ تیپ زیر آتش توپخانه دشمن که بین بیوض و مگسوبه مختصات ۲۱ درجه ۰۷ دقیقه و ۴۸ درجه و ۲۸ دقیقه می‌باشد که از برد توپخانه پشتیبانی کمک مستقیم این تیپ خارج می‌باشد. در ساعت ۱۸۰۰ در اثر ترکش گلوله یک نفر شهید و ۴ نفر مجروح شدند.

تیپ ۱

***

از : ل ۹۲ رکن ۳ شماره: ۷۹-۴۸-۲۰۱

به: ف تی ۱ تاریخ: ۵۹/۷/۲۹

[استفاده از آتش توپخانه عمل کلی و تقویت]

بازگشت به شماره ۳۶ سیار – ۵۹/۷/۲۹

دستور فرمایید، از یگان توپخانه کمک مستقیم بخواهد که از توپخانه عمل کلی و تقویت درخواست آتش روی هدف‌های مزبور نمایند.

سرهنگ ستاد قاسمی‌نو

***

از : گروه رزمی ۱۴۸ شماره ۱۱۰-۴-۰۸-۲۰۱

به: ف ل ۹۲ زرهی تاریخ ۵۹/۷/۳۰

[تک دشمن]

از ساعت ۱۷۴۵ مورخه ۵۹/۷/۳۰ دشمن از سمت راست و جلو به گروه رزمی ۱۴۸ مستقر در فولی‌آباد تک نموده است.

ف گروه رزمی ۱۴۸

از : ل ۹۲ ر۳ شماره: ۱۳۱-۴۸-۲۰۱

به: ف گروه ۱۴۸ تاریخ: ۵۹/۷/۳۰

[گزارش نتیجه تک دشمن]

بازگشت به شماره ۲۰۱/۰۸/۴/۱۱۰ – ۵۹/۷/۳۰

دستور دهید نتیجه تک دشمن از دو سمت و عکس‌العمل گروه و عاقبت کار را گزارش نمایند.

سرهنگ قاسمی‌نو

***

از : تی ۱ زرهی شماره: ۲۰۰

به: ف ل ۹۲ تاریخ: ۵۹/۷/۲۹

[ابلاغ به واحد ذیربط]

بازگشت به شماره ۶۶-۴۸-۲۰۱ – ۵۹/۷/۳۰

مراتب ذکر شده در امریه فوق مربوط به این یگان نیست. مقرر فرمایند به واحد ذیربط ابلاغ گردد. ضمناً پیش‌بینی‌های لازم معمول گردیده است.

ف تی ۱

***

از : تی ۱ شماره: ۳۸ سیار

به: ف ل ۹۲ زرهی تاریخ: ۵۹/۷/۳۰

[دشمن مشاهده نمی‌شود]

بازگشت به ۱۲۰-۴۸-۲۰۱ – ۵۹/۷/۳۰

طبق گزارش یگان‌های در خط، این تیپ هم اکنون که ساعت ۲۰۵۰ دقیقه می‌باشد هیچ‌گونه دشمن مشاهده نمی‌شود و دشمن هم در سنگرهای خود می‌باشد.

ف تی ۱

از : ستاد لشکر ۹۲ زرهی رکن ۳ شماره: ۲۰۱-۴۸-۱۴۲

به: فرماندهی گروه رزمی ۱۴۸ تاریخ: ۵۹/۷/۳۰

[گزارش گمراه کننده]

بازگشت به ۲۰۱-۰۸-۴-۱۱۰ – ۵۹/۷/۳۰

دیدبان مستقر در فولی‌آباد و بالاتر از فولی‌آباد و همچنین تیپ ۱ گزارش مبنی بر تک دشمن به آن گروه را تکذیب می‌نمایند. به چه دلیل گزارش گمراه کننده به لشکر تسلیم می‌کنید.

سرهنگ ستاد قاسمی

***

از : گروه ۱۴۸ شماره: ۲۰۱-۰۸-۴-۱۱۱

به: ف ل ۹۲ تاریخ: ۵۹/۷/۳۰

[نتیجه تک دشمن]

پیرو ۲۰۱-۰۸-۴-۱۱۰ – ۵۹/۷/۳۰

از سمت راست و جلو که توسط دشمن در ساعت ۱۵۴۵ به گروه رزمی ۱۴۸ مستقر در فولی‌آباد تک را شروع نمودند توسط کلیه سلاح‌های سنگین تانک توپخانه خمپاره‌انداز ۱۰۶ بر روی دشمن آتش و دشمن را تار و مار و در حال حاضر آتش دشمن قطع گردیده است.

رکن ۳

***

از : ستاد لشکر ۹۲ زرهی ر۳ شماره: ۲۰۱-۴۸-۲۰

به: ف گروه رزمی ۱۴۸ تاریخ: ۵۹/۸/۱

[گزارش و بررسی مجدد]

بازگشت به شماره ۲۰۱-۰۸-۴-۱۱۱ – ۵۹/۷/۳۰

رئیس ستاد لشکر و رئیس رکن سوم در حدود ساعت گزارش شده در آن حوالی بودند و آثاری از

دشمن ندیدند. مجدداً بررسی و گزارش شود، چون موضوع حائز اهمیت است.

سرهنگ زرهی ستاد قاسمی

***

از : تیپ ۱ شماره: ۲۹ سیار

به: ف لشکر ۹۲ تاریخ: ۵۹/۸/۱

[انفجار مهمات کاتیوشا]

در ساعت ۱۰۰۰ روز جاری مواضع کاتیوشا زیر آتش توپخانه دشمن قرار گرفت که در نتیجه مهمات کاتیوشا منفجر گردید.

***

از : ل ۹۲ رکن سوم شماره: ۲۰۱-۴۸-۱۱۱

به: ف تی ۱، گروه رزمی ۱۴۸، تی ۳ دشت آزادگان تاریخ: ۵۹/۸/۱

[تک دشمن به سمت حمیدیه]

برابر اطلاع پناهندگان عراقی، دشمن قصد دارد صبح روز ۵۹/۸/۲ به سمت حمیدیه تک نماید. مراتب جهت هوشیاری و پیش‌بینی لازم به اطلاع می‌رسد.

سرهنگ ستاد قاسمی‌نو

***

از : ل ۹۲ رکن سوم شماره: ۲۰۱-۴۸-۱۲۵

به: قرارگاه مقدم نزاجا در دزفول تاریخ: ۵۹/۸/۱

[توانایی تیپ ۱]

به تیپ ۱ زرهی طی شماره ۲۰۱-۴۸-۶۲ – ۵۹/۷/۳۰ یک دستور آگهی صادر و طی آن ابلاغ شده بود که آماده باشد به محض ابلاغ به سمت مواضع دشمن تک نماید، تیپ طی شماره ۲۱۰-۳-۵۹/۸/۱ پاسخ داده است که تیپ به علت درگیری‌های متعدد و تحمل تلفات و ضایعات و کمبود

وسایل و جنگ‌افزار و پرسنل متخصص آمادگی رزمی خود را از دست داده است و مأموریت فوق‌الذکر در حد توانایی تیپ نمی‌باشد. مراتب جهت استحضار به عرض می‌رسد.

سرهنگ ستاد قاسمی‌نو

***

از : ستاد لشکر رکن سوم — شماره: ۲۰۱-۴۸-۷۴

به: فرماندهی گروه ۱۴۸ — تاریخ: ۵۹/۸/۲

[وصول دسته موشک‌انداز تاو]

برابر گزارش تیپ ۳، دسته موشک‌انداز تاو در ساعت ۰۹۳۰ روز جاری به سمت فولی‌آباد حرکت نموده است وصول آن‌را اعلام می‌داریم.

سرهنگ ستاد قاسمی

از طرف سرهنگ فهندژ

***

از : ل ۹۲ زرهی — شماره: ۲۰۱-۴۸-۲۹

به: ف تی۱ و تی۳ — تاریخ: ۵۹/۸/۳

[تانک چیفتن]

بررسی‌هایی که به وسیله یکی از افسران به عمل آمده نشان می‌دهد خدمه تانک‌های چیفتن به علت عدم اعتماد کافی به کارایی تانک‌های چیفتن، روح سلحشوری کامل، مانند تانک‌های ام-۶۰ و ام-۴۷ از خود نشان نمی‌دهند و به بهانه‌های مختلف تانک‌ها را در خط تعمیری قرار می‌دهند. این افسر پیشنهاد کرده است تدابیری اتخاذ شود حتی‌المقدور در عملیات تعرضی تانک‌های ام-۶۰ و ام-۴۷ در خط مقدم مورد توجه باشد و یگان‌هایی که به تانک‌های چیفتن مجهز می‌باشند در خط دوم قرار گیرند و از آتش تانک‌های چیفتن استفاده شود.

گرچه:

تانک ام-۶۰ در لشکر ۹۲ زرهی و یک گروه رزمی تیپ ۳۷ و یک گردان تانک ام-۴۷ لشکر مشهد مجهز به تانک‌های ام-۶۰ و ام-۴۷ می‌باشد، مع‌الوصف دستور فرمایند این موضوع در کاربرد تاکتیکی تانک در حدود امکانات موجود مورد توجه قرار گیرند.

سرهنگ قاسمی‌نو

***

از : تی ۱ شماره: ۴۹ سیار

به: ف ل ۹۲ زرهی تاریخ: ۵۹/۸/۴

[حرکت تانک‌های دشمن از حردان]

طبق گزارش یگان‌های در خط، تانک‌های دشمن از حردان به سمت جنوب‌غربی جنگل در حرکت هستند.

ف تی ۱

***

از : ل ۹۲ ر۳ شماره: ۲۰-۴۸-۲۰۱

به: ف تی ۱ تاریخ: ۵۹/۸/۴

[گزارش کامل وضعیت دشمن]

بازگشت به شماره ۴۹ سیار – ۵۹/۷/۴

دستور فرمایید سریعاً ساعت زمان و محل دقیق و استعداد دشمن را گزارش نمایید. ضمناً گزارش نظامی می‌بایستی کامل باشد.

سرهنگ قاسمی

از : ل ۹۲ زرهی شماره: ۸۳-۴۸-۲۰۱

به: ف گروه رزمی ۱۴۸ تاریخ: ۵۹/۸/۴

[حرکت دشمن به سمت اهواز]

۱- برابر گزارش یگان‌های در خط، دشمن از سمت ملاشیه ۳ به طرف اهواز در حرکت است.

۲- ضمن پوشش قسمت شمالی مواضع فولی‌آباد تا حمیدیه آماده سد نمودن پیشروی دشمن در جنوب جنگل گمبویه باشید.

۳- سرهنگ جلالی و سرگرد حسینی و سروان علمی و با هماهنگی لازم تصمیم اتخاذ شود.

فرمانده لشکر ۹۲ زرهی سرهنگ قاسمی

***

از : ل ۹۲ زرهی ر۳ شماره: ۹۴-۴۸-۲۰۱

به: ت ف نزاجا مد عملیات تاریخ: ۵۹/۸/۴

[تصحیح بند ۱ وضعیت]

پیرو شماره ۸۴-۴۸-۲۰۱ – ۵۹/۸/۴

در بند ۱ وضعیت نیرو، ماده پ محل استقرار گروه رزمی ۱۴۸ از تپه‌های الله‌اکبر به فولی‌آباد تصحیح گردد.

سرهنگ قاسمی‌نو

***

از : تیپ ۱ شماره: ۲۲۴-۳

به: فرماندهی لشکر ۹۲ زرهی ر۳ تاریخ: ۵۹/۸/۱

[اعزام بلدوزر]

بازگشت به شماره ۸۸-۴۸-۲۰۱ – ۵۹/۸/۲

برابر دستور عملیاتی شماره ۲ که طی نامه بازگشتی فوق‌الذکر ابلاغ گردیده جهت اشغال مواضع

پدافندی با توجه به صاف بودن منطقه و در تماس بودن با دشمن نیاز به وسایل سنگرکنی از قبیل بلدوزر می‌باشد تا یگان‌های تیپ بتوانند مواضع خود را قبلاً که فقط در شب تهیه آن‌ها مقدور می‌باشد اشغال نمایند. لذا استدعا دارد دستور فرمایید گردان مهندس لشکر وضعیت منطقه تی ۱ را از نزدیک بازدید نموده و نسبت به اعزام راننده بلدوزر اقدام تا یگان‌های تیپ ۱ بتوانند مواضع واگذاری را به موقع اشغال نمایند و در غیر این‌صورت یگان‌ها در زمین باز قرار خواهند گرفت و با توجه به تیراندازی مداوم توپخانه دشمن تلفات و ضایعات بسیار شدید خواهد بود.

ف تیپ ۱

***

از : ستاد لشکر ۹۲ زرهی ر۳ شماره: ۲۰۱-۴۸-۱۲۸

به: ف گروه رزمی ۱۴۸ تاریخ: ۵۹/۸/۵

[گسترش گروه به طرف شمال‌غربی]

دستور فرمایید هم‌زمان با گسترش گروه به طرف شمال‌غربی تپه‌های فولی‌آباد تا سه راهی حمیدیه، پاسدار رزمی و رده تأمینی خود را به جلو اعزام نماید و در منطقه، گمبویه و محل کوره‌های آجرپزی را اشغال و هرگونه حرکات دشمن را به گروه گزارش دهند.

سرهنگ ستاد قاسمی‌نو
از طرف سرهنگ فهندژ

***

از : ستاد ل ۹۲ زرهی شماره: ۲۰۱-۴۸-۳۹

به: تی ۱ و تی ۳، توپخانه لشکری تاریخ: ۵۹/۸/۵

[احتمال تک دشمن به منطقه اهواز]

احتمال تک زمینی و هوایی امروز ۵۹/۸/۵ به منطقه اهواز می‌رود. دستور فرمایید یگان‌ها در استتار و اختفاء کامل باشند و جنگ‌افزارهای پدافند، آمادگی کامل خود را حفظ نمایند و از لحاظ زمینی دستورات مراقبتی و تأمینی کامل داده شده و هرگونه حرکت دشمن را با اجرای آتش توپخانه و

جنگ‌افزارهای سازمانی سرنگون سازند.

سرهنگ قاسمی

***

از : پشتیبانی هوایی مستقر در لشکر ۹۲ زرهی　　شماره: ۱ سیار

به: فرماندهی لشکر ۹۲ زرهی اهواز　　تاریخ: ۵۹/۸/۵

[هلی‌کوپترهای دشمن با رنگ و پرچم ایران]

درباره اطلاعیه:

۱- طبق اطلاع حاصله از پایگاه چهارم شکاری، دولت عراق تعداد یک گردان از هلی‌کوپترهای خود را به رنگ و پرچم ایران رنگ‌آمیزی کرده و قرار است از ساعت ۱۳۰۰ مورخه ۵۹/۸/۵ در جبهه جنوب ایران وارد کارزار نماید.

۲- مراتب جهت استحضار به عرض می‌رسد.

مدیر دسک – سرگرد کامران

***

از : تی ۱　　شماره: ۲۲۹-۳

به: ف ل ۹۲　　تاریخ: ۵۹/۸/۵

[اجرای آتش هلی‌کوپترهای دشمن]

پیرو شماره ۲۲۸ – ۵۹/۸/۵

در اثر اعلام ضد و نقیض بی‌سیم لشکر در مورد پرواز هلی‌کوپترها و هواپیماها که در منطقه این تیپ رأس ساعت ۱۳۰۰ به این یگان ابلاغ نمود، هلی‌کوپترهای دشمن توانستند پس از شناسایی و اجرای آتش از منطقه تیپ خارج و تلفات زیر به گروه رزمی ۳۷ وارد آوردند:

۶ نفر شهید، ۴ نفر مجروح

ف تیپ ۱

از : تیپ ۱ شماره: ۲۲۱

به: فرماندهی لشکر ۹۲ زرهی ر۳ تاریخ: ۵۹/۸/۳

[پشتیبانی وسایل مهندسی]

بازگشت به شماره ۱۳۱-۴۸-۲۰۱ – ۵۹/۸/۲

مقام عالی‌را آگاه می‌سازم:

۱- تیپ ۱ هم‌اکنون از نظر لجمن جلوتر از گروه ۳۸ می‌باشد.

۲- موقعیت گروه رزمی به هیچ وجه مناسب نیست و دارای قدرت مانور و استیل نمی‌باشد.

۳- از ابتدای عملیات تا کنون دیدبان از آتش توپخانه کافی در اختیار گروه ۳۸ بوده و از کلیه امکانات تیپ برخوردار بوده است.

با توجه به این‌که منطقه بدون عارضه بوده و در تیررس مستقیم دشمن قرار دارد تا هنگامی‌که سنگر وسیله بلدوزر و لودر جهت تانک‌ها و نفربرها قبلاً تهیه نشود یگان قادر نخواهد بود در زمین بدون عارضه مستقر شود. استدعا دارد مقرر فرمایید در مورد پشتیبانی وسایل مهندس جهت تهیه سنگر اقدام عاجل به عمل آورده تا مواضع پدافندی تهیه و تحکیم شوند.

ف تی ۱ سرهنگ زرهی ستاد جلالی

***

از : ر۳ ل ۹۲ زرهی شماره: ۲-۴۸-۲۰۱

به: ف تی ۱ زرهی تاریخ: ۵۹/۸/۶

[تیراندازی بر هر نوع هلی‌کوپتر]

بازگشت به شماره ۲۲۹-۳ – ۵۹/۸/۵

من مدرک کتبی پیدا نکردم، ولی این دستوری است که می‌دهم: هر نوع هلی‌کوپتر بر روی یگان تی ۱ یا یگان زیر امر آن یگان پرواز کند با سلاح‌های ضدهوایی به آن‌ها تیراندازی و ساقط نمایید.

سرهنگ ستاد قاسمی‌نو

از : ستاد لشکر ۹۲ زرهی رکن ۳ شماره: ۸۷-۴۸-۲۰۱

به: فرماندهی تیپ ۱ زرهی تاریخ: ۵۹/۸/۷

[بلدوزر]

بازگشت به شماره ۲۲۱-۳ – ۵۹/۷/۳۰

گروهان مهندس تیپ بایستی اقدام نماید چنانچه نیازی به بلدوزر هست تیپ از جهاد سازندگی دریافت نماید.

ف ل ۹۲ زرهی سرهنگ ستاد قاسمی

***

از : ل ۹۲ زرهی شماره: ۱-۴۸-۲۰۱

به: تی ۱، ۳، گروه ۱۴۸ تاریخ: ۵۹/۸/۸

[اعزام گشتی و هوشیاری کامل]

دستور فرمایید با توجه به وضع دید و هوا با هوشیاری کامل و اعزام گشتی مانع پیشروی‌های جزئی و غافل‌گیری دشمن شوید.

سرهنگ قاسمی

***

از : ل ۹۲ زرهی رکن سوم شماره: ۶-۴۸-۲۰۱

به: ف گروه هوانیروز تاریخ: ۵۹/۸/۸

[اطلاع از پرواز هواپیماها و هلی‌کوپترهای خودی]

به استناد امریه شماره ۳۲۶ – ۵۹/۸/۸ دشمن تعدادی از هواپیماها و هلی‌کوپترهای خود را به رنگ پرچم ایران درآورده است. به منظور جلوگیری از هرگونه حادثه ناگواری دستور فرمایید هر نوع هلی‌کوپترهای خودی را قبلاً به مرکز کنترل پدافند هوایی (سروان روستایی) و رکن سوم لشکر اطلاع دهند.

سرهنگ ستاد قاسمی

از : ستاد لشکر ۹۲ زرهی رکن ۳ شماره: ۱۷-۴۸-۲۰۱

به: فرماندهی گروه رزمی ۳۸ – رونوشت تی ۱ تاریخ: ۵۹/۸/۸

[گروه رزمی ۳۸ زیر امر تیپ ۱]

از این تاریخ به بعد زیر امر تیپ ۱ زرهی قرار می‌گیرید. مقتضی است کلیه هماهنگی‌ها را با تیپ انجام و مکاتبات خود را از آن طریق انجام دهید. قبلاً نیز طی رمز شماره ۱۲-۴۸-۲۰۱ – ۵۹/۸/۵ مراتب ابلاغ شده بود.

سرهنگ ستاد قاسمی

***

از : ل ۹۲ ر۳ شماره: ۸۴-۴۸-۲۰۱

به: ف تی ۱ – رونوشت ف گروه رزمی ۱۴۸ تاریخ: ۵۹/۸/۸

[هوشیاری و مراقبت کامل]

دستور فرمایید در صورت تیراندازی دشمن در فاصله بین ۲ جنگل ضمن هوشیاری کامل با تمام سلاح‌ها، پیشروی دشمن را با تیربار مستقیم تانک، موشک و خمپاره سد نمایید. ضمناً یگان پاسدار که در پشت میدان مین قرار گرفته و امکان وجودی نیروی خودی نیز در آن‌جا می‌باشد کاملاً مراقب باشید.

سرهنگ قاسمی

***

از : تی ۱ شماره: ۵۴

به: ف ل ۹۲ تاریخ: ۵۹/۸/۸

[آخرین وضعیت خودی و دشمن]

۱- مواضع تیپ ۱ از ساعت ۱۱۰۰ روز جاری الی ۱۷۳۰ زیر آتش شدید توپخانه قرار گرفت.

۲- در اثر ترکش گلوله‌های توپخانه از گردان ۲۶۴ تانک ( ) نفر شهید و ۴ نفر از سپاه پاسداران مجروح گردید.

۳- برابر اطلاع گروه رزمی ۳۸، [حرکت] یگان‌هایی از نیروهای دشمن به طرف دب حردان در جریان است.

ف تیپ ۱

***

از : تی ۱ شماره: ۱۵۹

به: ف ل ۹۲ تاریخ: ۵۹/۸/۸

[تلفات و خسارات دشمن]

۱- موقعیت یگان طبق دستور عملیاتی پدافند شماره ۲ مواضع خود را اشغال می‌نمایند.

۲- در اثر آتش توپخانه خودی و خمپاره‌اندازها چند نفر از دشمن زخمی و یک خودرو آتش گرفت.

ف تی ۱

***

از : تی ۱ شماره: ۵۴-۲

به: لشکر ۹۲ زرهی اهواز تاریخ: ۵۹/۸/۹

[آتش توپخانه دشمن و خودی]

بازگشت به شماره ۸-۱۷۰-۵۰۱ – ۵۹/۸/۹

۱- در وضعیت گسترش نیروهای دشمن تغییری حاصل نشده است.

۲- توپخانه دشمن در روز جاری فعالیت زیادی نداشت.

۳- در اثر آتش توپخانه‌های خودی یک خودرو و یک پاسگاه دیده‌بانی دشمن منهدم گردید و تعدادی از نفرات دشمن مجروح گردیدند.

۴- در اثر برخورد ترکش گلوله توپخانه ۲ نفر از گردان ۳۳۰ توپخانه مجروح و متقابلاً اسامی گزارش خواهد شد.

فرمانده تیپ ۱

از : ل ۹۲ زرهی ر۳ شماره: ۹۹-۴۸-۲۰۱

به: تی ۱، ۳، گروه رزمی ۱۴۸ تاریخ: ۵۹/۸/۸

[گشتی رزمی و شناسایی]

دستور فرمایند به منظور جلوگیری از فعالیت‌های شناسایی و دستبرد عناصر دشمن علیه مواضع خودی با اعزام گشتی‌های رزمی و شناسایی فعالیت‌های ضد شناسایی خود را تقویت نمایند.

سرهنگ زرهی ستاد قاسمی

***

از : ل ۹۲ ر۳ شماره: ۱۷-۴۸-۲۰۱

به: تی ۱، تی ۳، گروه رزمی ۱۴۸، گروه رزمی ۳۸ تاریخ: ۵۹/۸/۹

[پدافند هوایی]

دشمن قصد دارد در روز ۹ آبان‌ماه حملات هوایی خود را شدت دهد. دستور فرمایید هوشیاری کامل داشته باشند و ضمن تفرقه در سنگرها کاملاً استتار شده باشد و پرسنل حتماً از کلاه آهنی و رنگ‌های روبان استفاده کنند. ضمناً توپخانه ضد هوایی و تیربارهای ضد هوایی در تمام مدت روز برای تیراندازی به هواپیماهای دشمن آماده باشند.

سرهنگ ستاد قاسمی‌نو

***

از : ستاد لشکر ۹۲ زرهی ر۳ شماره: ۲۰-۴۸-۲۰۱

به: ف تی ۱، ۳، گروه رزمی ۱۴۸ تاریخ: ۵۹/۸/۹

[تک دشمن در منطقه دزفول]

برابر اطلاع، دشمن در منطقه دزفول تک خود را آغاز نموده است. دستور فرمایند پیش‌بینی‌های لازم را معمول و آتش توپخانه را حداکثر مورد استفاده قرار دهند.

سرهنگ ستاد قاسمی

از : ل ۹۲ ر۳ شماره: ۲۹-۴۸-۲۰۱

به: فرماندهی آتشبار ۱۰۵ مم مستقر در کوت عبداله تاریخ: ۵۹/۸/۹

[پشتیبانی آتش از سپاه پاسداران در سلمانیه]

دستور فرمایند با هماهنگی با فرمانده پاسگاه کوت عبداله و نماینده سپاه پاسداران منطقه، چون سپاه پاسداران در منطقه سلمانیه در محاصره قرار گرفته‌اند لذا به محض دریافت این امریه به اتفاق برادران سپاه که تأمین شما را در حرکت و در حین تیراندازی برقرار می‌نمایند، به طرف محل مأموریت در حوالی سلمانیه حرکت نموده و با هماهنگی لازم برادران محاصره شده را با اجرای آتش پشتیبانی نمایید، حرکت از مواضع به طرف محل مأموریت را از طریق سپاه اطلاع دهید.

سرهنگ ستاد قاسمی‌نو

***

از : تیپ ۱ شماره: ۳-۱۶۲

به: ل ۹۲ تاریخ: ۵۹/۸/۹

بازگشت به شماره ۸۴-۴۸-۲۰۱ – ۵۹/۸/۸

مقرر فرمایید با توجه به دستور عملیاتی پدافندی شماره ۲ اسد ۴۰، گسترش یگان‌های تیپ ۱ مختصات ۲ جنگل را امر به ابلاغ فرمایند.

تیپ۱

جنگل گمبویه	۵۰"	۳۱'	۴۸°
	۵۵"	۱۹'	۳۱°
مصنوعی	۲۰"	۳۱'	۴۸°
	۰۰"	۱۷'	۳۱°

ف تیپ ۱

از : ستاد لشکر ر۳ شماره: ۹۳-۴۸-۲۰۱

به: تی ۱ تاریخ: ۵۹/۸/۹

[مختصات خواسته شده]

بازگشت به ۱۶۲-۳ – ۵۹/۸/۹

مختصات خواسته شده به شرح زیر است:

۱- جنگل گمبویه	۵۰"	۳۱'	۴۸°	چهل و هشت درجه و سی و یک دقیقه و پنجاه ثانیه
	۵۵"	۱۹'	۳۱°	سی و یک درجه و نوزده دقیقه و پنجاه و پنج ثانیه
۲- مصنوعی	۲۰"	۳۱'	۴۸°	چهل و هشت درجه و سی و یک دقیقه و بیست ثانیه
	۰۰"	۱۷'	۳۱°	سی و یک درجه و هفده دقیقه

سرهنگ ستاد قاسمی

***

از : ل ۹۲ زرهی ر۳ شماره: ۳۱-۴۸-۲۰۱

به: ف تی ۱، تی ۲، تی ۳، گروه رزمی ۱۴۸ تاریخ: ۵۹/۸/۱۰

[هواپیما و هلی‌کوپترهای دشمن با رنگ پرچم ایران]

برابر اطلاع رکن دوم لشکر، دشمن تعدادی از هواپیما و هلی‌کوپترهای خود را به رنگ پرچم ایران رنگ‌آمیزی نموده است. مراتب جهت آگاهی و جلوگیری از غافل‌گیری ابلاغ می‌گردد.

سرهنگ ستاد قاسمی

***

از : تیپ ۱ شماره: ۱۷۳-۳

به: ل ۹۲ تاریخ: ۵۹/۸/۱۰

[تلفات و ضایعات دشمن]

بازگشت به ۵-۴۸-۲۰۱ – ۵۹/۸/۱۰

۱- برابر گزارش دیده‌بان گردان ۱۲۱ در اثر آتش توپخانه خودی تعداد یک دستگاه تانک و افرادی از دشمن به هلاکت رسیدند.

۲- برابر گزارش دیده‌بان یگان‌های در خط گردان ۲۶۴ تانک، رأس ساعت ۱۶۳۰ روز ۵۹/۸/۹ یک دستگاه خودرو و مهمات و پاسگاه دیده‌بانی دشمن منهدم و به تعدادی از نفرات دشمن تلفاتی وارد آمد.

۳- متعاقباً مقدار مصرفی مهمات گزارش خواهد شد.

تیپ ۱

***

از : مرکز پشتیبانی هوایی شماره: ۱ سیار

به: فرماندهی لشکر ۹۲ زرهی تاریخ: ۵۹/۸/۱۰

[نتیجه حمله هوایی نیروی هوایی خودی در اطراف خونین‌شهر و آبادان]

طبق گزارش افسر ناظر مقدم آبادان:

در حمله هواپیماهای نیروی هوایی جمهوری اسلامی ایران به مواضع دشمن در اطراف خونین‌شهر و آبادان خسارات و تلفات به شرح زیر به دشمن وارد آمده است:

۱- تانک ۱۳ دستگاه

۲- خودرو فرماندهی ۳ دستگاه

۳- تریلر پر از مهمات ۴ دستگاه

۴- کمپرسی پر از مهمات ۱ دستگاه

۵- لودر ۶ دستگاه

۶- گاز ۶۶ پر از مهمات ۱ دستگاه

۷- پی‌ام‌پی ۳ دستگاه

۸- خدمه و نفرات حدود ۱۰۰ نفر

سرهنگ ستاد قاسمی

از : تی ۱ شماره: ۱۷۷-۳

به: ف ل ۹۲ تاریخ: ۵۹/۸/۱۰

[نتیجه آتش توپخانه خودی]

برابر گزارش توپخانه زیر امر و دیدبان‌های مقدم، تلفات و ضایعات دشمن به قرار زیر می‌باشد:

۱- ۵ دستگاه تانک و ۲ دستگاه خودرو سبک دشمن منهدم گردید.

۲- یک پایگاه دیده‌بانی دشمن منهدم.

۳- در اثر آتش توپخانه در مجموع ۲۰ نفر مجروح یا کشته شدند.

۴- یک سنگر تانک و یک سنگر تیربار منهدم گردید.

۵- مقدار مصرفی مهمات دو توپخانه مجموعاً پانصد و چهل و یک گلوله بوده است.

۶- در وضعیت نیروی خودی هیچ‌گونه تغییری حاصل نشده است مراتب جهت آگاهی به عرض می‌رسد.

ف تیپ ۱

***

از : تیپ ۱ شماره ۳۱۷۷

به: فرماندهی لشکر ۹۲ زرهی تاریخ ۵۹/۸/۱۰

[ستون خودرویی و آتش دشمن]

۱- گزارش دیده‌بان‌های مقدم تیپ یک رأس ساعت ۲۰۰۰ روز جاری ستون‌های خودرویی دشمن مشاهده و در جنوب ایستگاه آب‌تیمور به طرف دب حردان در حرکت بودند.

۲- از ساعت ۲۲۰۰ روز جاری آتش توپخانه دشمن در رمزیّه یک شروع به فعالیت نموده، هدف توپخانه، اهواز یا فولی‌آباد می‌باشد.

۳- برابر گزارش گروه رزمی شیراز به نظر می‌رسد نیروی چریکی خودی، گلوله‌های توپخانه خمپاره به سمت دشمن تیراندازی می‌نمایند.

تیپ ۱

از : ل ۹۲ زرهی ر۳ شماره ۱۰-۴۸-۲۰۱

به: ف تی ۱ تاریخ ۵۹/۸/۱۱

[ستون خودرویی دشمن به طرف دب حردان]

برابر گزارش دیدبان‌های مقدم توپخانه آن تیپ، در ساعت ۲۰۰۰ مورخه ۵۹/۸/۱۰ ستون‌های خودرویی دشمن از ایستگاه آب‌تیمور به طرف دب حردان حرکت کرده‌اند، با در نظر گرفتن این‌که فاصله ایستگاه آب‌تیمور در ۳ کیلومتری خط تماس تی ۱ است، در مقابل حرکت دشمن که فاصله آن بین ۱ تا ۳ کیلومتری به طرف دب حردان می‌باشد تیپ چه اقدامی نموده است.

سرهنگ آخوندزاده

***

از : ل ۹۲ زرهی (ر۱ عملیات) اقدام سریع شماره: ۵۴۳

به: فهرست گیرندگان تاریخ: ۵۹/۸/۱۰

[انفجار گلوله‌های شیمیایی] ساعت ۰۷۰۰

برابر گزارش تیپ ۱ به علت انفجار گلوله‌های شیمیایی در منطقه نورد، استوار۲ جهانبخش نیک‌پور و سرباز دیپلمه سید ناصر قاضی نصیری مسموم و به حالت اغما درآمده که نامبردگان به بیمارستان رازی اعزام و برابر اطلاع یکی از آنان فوت می‌نماید. دستور فرمایید جهت جلوگیری از حوادث فوق اقدام زیر را انجام دهند:

سرهنگ فهندژ

۱- رکن سوم مجدداً به یگان‌ها یادآوری نمایید که عملیات ماسک‌گذاری و ماسک‌برداری را تمرین، با بوی غیر عادی جملگی ماسک بگذارند.

۲- رکن چهارم با توجه به کمبود ماسک‌ها در مورد درخواست آن اقدام نماید.

از : ستاد لشکر ۹۲ زرهی رکن۳ شماره: ۱۵-۴۸-۲۰۱

به: تی ۱، ۳، گروه رزمی ۱۴۸، ستاد اروند آبادان تاریخ: ۵۹/۸/۱۱

[استفاده دشمن از گازهای شیمیایی و میکروبی و گزارش کسری ماسک]

دشمن به طور جدی قصد استفاده از گازهای شیمیایی و میکروبی را در جنگ بر علیه ارتش جمهوری اسلامی ایران دارد. قویاً تأکید می‌گردد در استفاده از ماسک‌های ضد گاز دقت عمل بیشتری اعمال و کسری ماسک‌ها بلافاصله به رکن سوم گزارش گردد.

سرهنگ ستاد قاسمی

از طرف سرهنگ ستاد آخوندزاده

***

از : گروه ۱۴۸ شماره: ۲۲۷۱-۴-۰۸-۲۰۱

به: ف ل ۹۲ تاریخ: ۵۹/۸/۱۱

[هدف‌های آتش دشمن]

دشمن به وسیله خمپاره‌انداز و توپخانه د ر ساعت ۰۸۴۵ روز ۵۹/۸/۱۰ سمت راست جنگل و تقاطع جاده حمید را زیر آتش گرفت.

***

از : ل ۹۲ زرهی ر۳ شماره: ۲۴-۴۸-۲۰۱

به: ف گروه رزمی ۱۴۸، ف گروه رزمی ۳۸ تاریخ: ۵۹/۸/۹

[گزارش اقدامات ضد آتشباری دشمن]

بازگشت به ۲۲۷-۴-۰۸-۲۰۱ – ۵۹/۸/۱۰ و ۱۷۴-۴۸-۲۰۱ – ۵۹/۸/۱۰

پیرو شماره ۵-۴۸-۲۰۱ – ۵۹/۸/۱۰ خواسته شد که هدف‌های در برد خمپاره و سایر جنگ‌افزارهای اجتماعی را زیر آتش قرار دهید. پاسخ دهید در قبال عملیات دشمن چه واکنشی انجام داده‌اید.

سرهنگ آخوندزاده

از : گروه ۳۸ شماره: ۱۷۴-۲۸-۲۰۱

به: ف ل ۹۲ تاریخ: ۵۹/۸/۱۰

[استعداد دشمن در دب حردان]

۱- مشاهده گردید تعداد ۳۰ تانک و نفربر در ضلع شرقی کانال دب حردان مستقر می‌باشند.

۲- در دب حردان تعداد زیادی ضدهوایی مستقر می‌باشند در این منطقه فعالیت دشمن بسیار چشمگیر بوده.

گروه ۳۸

***

از : تیپ ۱ شماره: ۵۶

به: ل ۹۲ تاریخ: ۵۹/۸/۱۱

[نتیجه آتش دشمن و خودی]

دشمن از ساعت ۰۸۰۰ تا ساعت ۱۸۰۰ روز جاری مواضع تیپ را زیر آتش توپخانه قرار داده که با آتش متقابل یگان‌های توپخانه خودی مواجه گردید که در نتیجه خساراتی به شرح زیر به دشمن وارد گردید:

تعداد ۴ دستگاه تانک و یک دستگاه خودرو حامل مهمات دشمن منهدم گردید و تعداد ۳۸ نفر کشته و زخمی شدند.

ف تیپ ۱

***

از : گروه ۱۴۸ شماره: ۲۳۶-۰۸-۲۰۱

به: ف ل ۹۲ زرهی تاریخ: ۵۹/۸/۱۲

[گشتی شناسایی چریک‌های چمران]

گشتی شناسایی در ساعت ۰۹۳۰ تماس با چریک‌های چمران در جلو جنگل اطلاعات به شرح زیر

داده‌اند:

۱- استعداد دشمن در مقابل ما یک تیپ زرهی تازه نفس است.

۲- این تیپ از نهر اولی عبور چنانچه عکس‌العملی به وجود نیاید از دو نهر دیگر می‌گذرد.

۳- چمران اظهار داشته اگر آرپی‌جی۷ و خمپاره داشته باشند می‌توان به دشمن ضربه زد.

۴- دیدبان توپخانه ۱۷۵ بایستی با عناصر چریکی چمران به جلو اعزام تا نسبت به هدف‌گیری دقیق اقدام کند. ضمناً یک نی‌زار (شیار) در مسیر هست که مین‌گذاری شده است.

گروه ۱۴۸

***

از : ل ۹۲ زرهی ر۳

به: ف گروه رزمی ۱۴۸ پیاده

[اعزام گشتی شناسایی و همکاری با دکتر چمران]

۱- با اعزام گشتی شناسایی در منطقه شناسایی لازم را به عمل آورید.

۲- هماهنگی‌های لازم را با گروه دکتر چمران به عمل آورید.

۳- با اجرای آتش توپخانه و خمپاره‌انداز موضع دشمن را منهدم نمایید.

۴- دیدبانان خمپاره‌انداز و توپخانه به جلو اعزام و بنا به درخواست آنان اجرا آتش گردد.

۵- مقصود از نی‌زار در کدام منطقه، است مختصات منطقه را گزارش کنید.

به جای ف ل ۹۲ زرهی سرهنگ آخوندزاده

***

از : ل ۹۲ ر۳ شماره: ۱۷-۴۸-۲۰۱

به: تی ۱ تاریخ: ۵۹/۸/۱۳

[انهدام دشمن با توپخانه]

نیروی دشمن به حالت تجمع در سمت شمال‌شرقی دب حردان مستقر و پیام‌ها دستور دهید ضمن

هماهنگی با دیدبان‌های توپخانه در منطقه، با توپخانه‌ای که زیر امر دارید دشمن را منهدم نمایند.

سرهنگ قاسمی

***

از : گروه ۱۴۸ شماره: ۲۰۱-۰۸-۲۴۶

به: ف ل ۹۲ زرهی تاریخ: ۵۹/۸/۱۳

[حرکت دشمن از فولی‌آباد به جلو]

برابر گزارش دیدبان «روشنایی» تعداد ۱۸ دستگاه خودرو از روبه‌روی مواضع فولی‌آباد از جنگل عقب به سمت جلو در حرکت‌اند. ضمناً منطقه مواضع فولی‌آباد در ساعت ۱۷۴۵ شدیداً زیر آتش تانک و توپخانه دشمن قرار دارند و به یگان‌ها آمادگی کامل داده شده است.

مختصات دیدبان ۶۹۷۷۳ گرای دیدبان ۱۵۰۰ هدف ۲۲۸۰ می‌باشد.

ف گروه ۱۴۸

***

از : گروه ۱۴۸ مشهد شماره: ۲۰۱-۰۸-۲۴۴

به: ف ل ۹۲ زرهی تاریخ: ۵۹/۸/۱۳

[آتش شدید توپخانه دشمن در مواضع فولی‌آباد]

۱- در مدت ۲۴ ساعت گذشته مواضع فولی‌آباد زیر آتش توپخانه دشمن قرار گرفته شده در نتیجه تعدادی از پرسنل آتشبار ۱۰۵ شهید و مجروح گردیده‌اند که آمار دقیق آن توسط توپخانه ۱۰۵ به عرض رسیده.

۲- در ساعت ۱۵۳۰ کاتیوشای دشمن قسمت جنوب غربی منطقه را زیر آتش قرار داده.

۳- در ساعت ۱۰۴۵ در اثر آتش توپخانه ۱۰۵، یک دستگاه اورال حامل مهمات دشمن منفجر گردید.

ف گروه ۱۴۸

از : تیپ ۱ شماره: ۲۰۳-۳

به: لشکر ۹۲ تاریخ: ۵۹/۸/۱۳

[آخرین وضعیت]

۱- در وضعیت نیروی خودی تغییری داده نشده است.

۲- از ساعت ۰۶۰۰ الی ۱۸۰۰ نیروی خودی زیر آتش شدید توپخانه دشمن قرار گرفت که در ساعت ۱۰۱۵ یک نفر سرباز از گد ۳۱۲ شهید گردید.

۳- تعداد گلوله تیراندازی شده نیروهای خودی: ۴ گلوله فسفر سفید و ۳۷۴ گلوله سوختتار شدید است.

تیپ ۱

***

از : تیپ ۱ شماره: ۲۳۳-۰۳-۵۰۱

به: فرماندهی ل ۹۲ زرهی تاریخ: ۵۹/۸/۱۳

[تجمع گسترش در شمال‌شرقی دب حردان]

۱- برابر گزارش یگان‌های در خط ۱ در وضعیت دشمن تغییری حاصل نشده ولی تجمع نیروی زرهی دشمن در قسمت شمال‌شرقی دب حردان می‌باشد.

۲- هفت دستگاه تانک و یک دستگاه خودرو سبک منهدم گردید.

۳- تعداد ۲۰ نفر کشته و ۴۰ نفر زخمی شدند.

۳- در اثر ترکش گلوله توپخانه دشمن یک نفر سرباز از گردان ۳۱۲ شهید گردید.

ف تیپ ۱

از : گد ۲۸۳ سوار زرهی شماره: ۴۱-۰۱-۲۰۷

به: ف ل۹۲ زهی تاریخ: ۵۹/۸/۱۴

[موقعیت گردان ۲۸۳]

این یگان در ساعت ۰۲۰۰ روز ۵۹/۸/۱۳ از طریق راه‌آهن اندیمشک حرکت و پس از ورود به اهـواز در ساعت ۱۴۱۵ روز ۵۹/۸/۱۳ ارتفاعات کریت به مختصات ۹۳۰۶۲۰ نقشه ۱/۲۵۰۰۰ را اشغال نمـوده مراتب جهت استحضار به عرض می‌رسد.

گد ۲۸۳

***

از : تیپ ۳ شماره: ۶۰۰۹

به: ف ل ۹۲ زرهی تاریخ: ۵۹/۸/۱۴

[نیاز به نیروی کمکی]

بازگشت به ۳-۴۸-۲۰۱ – ۵۹/۸/۱۴

اگر منظور لشکر این است که مسئولیت به عهده تیپ گذارده شود بسیار خوب ولـی اگـر حقیقـت را بخواهید باید نیروی کمکی اعزام گردد تا بتوان مقابله کرد.

تیپ ۳

***

از :ستاد لشکر ۹۲ زرهی رکن ۳ شماره: ۱۴-۴۸-۲۰۱

به: تی ۱، ۳، گروه رزمی ۱۴۸، گروه رزمی ۳۷، گردان توپخانه، ژاندارمری، سپاه تاریخ: ۵۹/۸/۱۵

[وضعیت خط جبهه اهواز و سوسنگرد]

به نظر می‌رسد دشمن با توجه به عدم موفقیت در جبهه‌های دزفول و آبادان می‌خواهد شانس خود را در جبهه اهواز یا سوسنگرد بیازماید. به فرماندهان و به فرد فرد پرسنل شجاع و ایثارگر یگـان‌هـا هشـدار می‌دهم که مبادا در اثر غفلت و یا بی‌ایمانی و ترس موجب دست‌یابی دشـمن بـه شـهر اهـواز شـده و در

پیشگاه ملت ایران سرافکنده گردند. ضروریست فرماندهان ضمن یادآوری به کلیه پرسنل، در کنترل یگان به خصوص در ارتباط رادیویی در مواقع حساس نهایت دقت را معمول دارند و هرگونه خطای هرچند ناچیز پرسنل گزارش گردد تا تنبیه گردند. با آرزوی موفقیت برای شما.

سرهنگ ستاد قاسمی

***

از : گروه ۱۴۸ شماره: ۲۰۱-۰۸-۴-۲۵۵

به: ف ل ۹۲ زرهی تاریخ: ۵۹/۸/۱۴

[توپخانه ۱۷۵ مم و ۱۵۵ مم]

مقرر فرمایند به منظور هماهنگی و همکاری هر چه بیشتر توپخانه ۱۷۵ مم و ۱۵۵ مم با گروه رزمی ۱۴۸ نسبت به برقراری ارتباط و اعزام دیده‌بان به ارتفاعات مشرف به جنگل‌های مقابل فولی‌آباد که کاملاً در دید یگان‌های در خط این گروه می‌باشد ولی از نظر برد در تیررس جنگ‌افزارهای این گروه نمی‌باشد اقدام و ابلاغ فرمایند.

ف گروه ۱۴۸

***

از : ستاد لشکر ۹۲ زرهی رکن ۳ شماره: ۲۰۱-۴۸-۴۰

به: گروه ۱۴۸ تاریخ: ۵۹/۸/۱۵

[منطقه دیدبانی گروه رزمی ۱۴۸]

بازگشت به رمز ۲۰۱-۰۸-۴-۲۲۵ – ۵۹/۸/۱۴

در تاریخ ۵۹/۸/۱۳ سرگرد عباسی به توپخانه مراجعه و توجیه شده است مجدداً تأکید می‌گردد مسافتی را که گروه رزمی ۱۴۸ می‌تواند دیدبانی کند حداکثر ۶ کیلومتر بوده و توپ‌های ۱۷۵ نمی‌تواند در آن‌سوی مسافت تیراندازی کنند چون بایستی از برد زیاد آن استفاده نمود. ضمناً منطقه‌ای را که گروه دیده‌بانی می‌کند مربوط به تیپ ۱ است و تیپ ۱ با استفاده از آتش سازمانی خود روی هدف‌های مربوطه آتش دیدبانی اجرا نماید.

سرهنگ ستاد قاسمی

از : ستاد لشکر ۹۲ زرهی ر ۳ شماره: ۴۴-۴۸-۲۰۱
به: فرماندهی تیپ۱ زرهی تاریخ: ۵۹/۸/۱۵
رونوشت به ف گروه رزمی ۳۷

[روانه شدن آب به مواضع دشمن]

به منظور ایجاد مانع در پیشروی دشمن، در منطقه سید شریف (مختصات ۵۹۷۶) به روی کرخه‌کور سدی ایجاد شده که از امروز آب با حجم زیادی به طرف دب حردان در دهلیز و احتمالاً مواضع یگان‌های مستقر در شمال محور اهواز – خرمشهر سرازیر گردیده است. لذا ضروریست که:

۱- دقیقاً حرکات دشمن را به سمت عقب و یا احتمالاً جلو در تمام مدت تحت کنترل دقیق داشته باشید و نتیجه را گزارش دهند.

۲- به محض خروج ادوات زرهی دشمن از سنگرها بایستی با آتش معدوم گردند.

۳- یگان‌های خودی با نهایت هوشیاری از آبگرفتگی و به گل نشستن جلوگیری و ضمناً متوجه میدان مین عقب خود باشند.

۴- لشکر منتظر نتیجه گزارش شما است. موفق باشید.

ف ل ۹۲ زرهی سرهنگ ستاد قاسمی‌نو
از طرف ر ۳ سرگرد زندی

***

از : ستاد لشکر ۹۲ زرهی رکن ۳ «آنی - رمز» شماره: ۷۳-۴۸-۲۰۱
به: تیپ ۱ زرهی تاریخ: ۵۹/۸/۱۵

[مراقبت حرکات دشمن و آب‌گرفتگی]

۱- در نهایت هوشیاری، مراقب هرگونه حرکات دشمن باشید و سریعاً گزارش نمایید.

۲- به گروه رزمی ۳۸ و شهربانی اراک ابلاغ نمایید که مواظب باشند چنانچه در جنگل گمبویه آبگرفتگی حاصل شد مراتب را سریعاً گزارش کنند.

سرهنگ ستاد قاسمی

از : گروه رزمی ۱۴۸ شماره: ۲۹-۲۰-۵۰۱

به: ف ل ۹۲ تاریخ: ۵۹/۸/۱۶

[آخرین وضعیت دشمن]

برابر گزارش گشتی اعزامی:

۱- در حدود یک گردان پیاده زرهی دشمن و تعدادی توپ در قسمت ایستگاه آب‌تیمور تا دب حردان و ملاشیه ۳ به صورت باز گسترش داده شده.

۲- لجمن دشمن در جلوی دب حردان بوده و در حدود ۲۰ تانک گسترش یافته و چند تانک به صورت ماکت می‌باشد.

۳- عبور و مرور خودرو از عشیره سید قاسم تا ملاشیه ۳ دیده شده است.

ف گروه ۱۴۸ سرگرد اسلوبی

***

از : ل ۹۲ زرهی ر ۳ شماره: ۴۱-۴۸-۲۰۱

به: ف تی ۱ تاریخ: ۵۹/۸/۱۶

[گسترش دشمن تا دب حردان]

۱- برابر گزارش گشتی اعزامی گروه رزمی ۱۴۸ در حدود یک گردان پیاده زرهی دشمن و تعداد زیادی توپ از ایستگاه آب‌تیمور تا دب حردان و ملاشیه ۳ به صورت باز گسترش که لجمن دشمن با استعداد ۲۰ تانک در جلوی حردان می‌باشد. (مختصات ۶۲-۶۶)

۲- دستور فرمایید توپخانه زیر امر تی با دیدبانی دقیق بر روی تانک‌های دشمن در مناطق فوق‌الذکر آتش نمایند.

به جای ف ل ۹۲ سرهنگ قاسمی‌نو

رئیس رکن ۳ سرگرد زندی

از : تیپ ۱ زرهی شماره: ۲۲۵-۳

به: ف ل ۹۲ زرهی تاریخ: ۵۹/۸/۱۶

[آخرین وضعیت خودی]

تا ساعت ۱۶۳۰ در وضعیت خودی تغییری حاصل نشده است ضمناً گروه رزمی ۲۶۴ و ۱۲۱ مواضع جدید خود را در منطقه اشغال نموده‌اند.

ف تیپ ۱ زرهی

***

از : ستاد لشکر ۹۲ زرهی رکن سوم شماره: ۶۷-۴۸-۲۰۱

به: تیپ ۱ زرهی تاریخ: ۵۹/۸/۱۶

[اعزام به مواضع جلو]

بازگشت به رمز ۲۲۵-۳ – ۵۹/۸/۱۶

به گروه شباهنگ دستور دهید سریعاً یگان مربوطه را با تهیه سنگرهای انفرادی به مواضع جلو اعـزام و مواضع مربوطه به وسیله شباهنگ اشغال گردد. ضمناً فعالیت تهیه مواضع در جلو و اشـغال آن‌هـا را بـا همان ابتکاری که دارند ادامه دهید.

سرهنگ ستاد قاسمی

***

از : تیپ ۱ زرهی شماره: ۳-۰۳-۵۰۱

به: ف ل ۹۲ زرهی تاریخ: ۵۹/۸/۱۶

گزارش نوبه‌ای از ساعت ۰۶۰۰ الی ۱۸۰۰ روز جاری

۱- در وضعیت دشمن تغییری حاصل نشده است.

۲- برابر گزارش یگان‌های در خط و گروه شناسایی تعدادی از تانک‌های دشمن در دب حردان ماکت با آدمک چوبی می‌باشد.

۳- در اثر تیراندازی توپخانه خودی یک تیربار دشمن و تعدادی سنگر منهدم و دو نفر کشته شدند.

ف تیپ ۱ زرهی

***

از : تیپ ۱ زرهی　　شماره: ۲۲۶-۳

به: ف ل ۹۲ زرهی　　تاریخ: ۵۹/۸/۱۶

[تلفات خودی و مهمات مصرفی]

۱- در وضعیت نیروی خودی تغییری داده نشده است.

۲- از ساعت ۰۶۰۰ الی ۱۸۰۰ نیروی خودی زیر آتش شدید توپخانه دشمن قرار گرفته که در نتیجه یک نفر شهید و دو نفر مجروح شده‌اند.

۳- تعدادی گلوله تیراندازی شده، ۶۹ توپ.

ف تیپ ۱

***

از : ستاد لشکر ۹۲ زهی رکن ۳　　شماره: ۲۰۱-۴۸-۵۴

به: دفتر برادر چمران　　تاریخ: ۵۹/۸/۱۷

[مین‌گذاری در منطقه جلو]

تیپ ۳ زرهی در مختصات زیرین (نقشه ۱:۵۰۰۰۰) مبادرت به مین‌گذاری در منطقه جلو مواضع پدافندی خود نموده است. دستور فرمایید به هنگام اجرای عملیات نامنظم مراتب در نظر گرفته شود. کروکی محل مین‌گذاری شده متعاقباً ارسال خواهد گردید.

فرمانده لشکر ۹۲ زرهی سرهنگ ستاد قاسمی

از : گروه ۱۴۸ شماره: ۳۰۵-۰۸-۲۰۱

به: ف ل ۹۲ زرهی تاریخ: ۵۹/۸/۱۷

[آخرین وضعیت]

در مدت ۲۴ ساعت گذشته در وضع خودی تغییری حاصل نشد و آتش توپخانه سنگین دشمن کماکان بر روی مواضع فولی‌آباد ادامه دارد. نتیجه اعزام گشتی طی نامه شماره ۵۷۱-۲۰-۵۰۱ به عرض رسید.

ف گروه ۱۴۸ مشهد

***

از : تیپ ۳ زرهی

به: ف ل ۹۲ زرهی

[وضعیت خودی و گلوله‌های مصرفی]

۱- در وضعیت خودی تغییری داده نشده است.

۲- از ساعت ۰۶۰۰ الی ۱۸۰۰ نیروی خودی زیر آتش شدید دشمن قرار گرفته که در نتیجه یک نفر مجروح گردیده است.

۳- تعداد گلوله‌های تیراندازی شده تعداد ۳۸۶ عدد.

ف تیپ ۳ زرهی

***

از : تیپ ۱ شماره: ۳۹۴-۰۳-۵۰۱

به: ف ل ۹۲ زرهی تاریخ: ۵۹/۸/۱۸

[تک هلی‌کوپترهای خودی]

در ساعت ۰۹۰۰ روز جاری، مواضع دشمن در امتداد ملیحان تختیه مورد تک هلی‌کوپترهای خودی قرار گرفت و سپس یک فروند هلی‌کوپتر در امتداد رودخانهٔ کارون به سمت شمال حرکت و در شرق

رودخانه حوالی ام‌الظهیر به زمین نشست.

ف تیپ ۱

***

از : ل ۹۲ زرهی ر۳ شماره: ۷۳-۴۸-۲۰۱

به: ف گروه رزمی ۱۴۸ تاریخ: ۵۹/۸/۱۸

[حرکت دشمن از حردان به طرف فولی‌آباد]

برابر اطلاع، نیروهای دشمن از حردان به طرف فولی‌آباد در حرکت‌اند. دستور دهید به مجرد اینکه در برد و تیر سلاح‌های ضد تانک، خمپاره و تانک‌ها رسیدند روی آن‌ها آتش نمایند. ضمناً مراقب باشید یگان‌های در خط آتش را زیر گلوله نگیرند.

سرهنگ قاسمی

***

از : تیپ ۱ شماره: ۱ سیار

به: ف ل ۹۲ زرهی تاریخ: ۵۹/۸/۱۸

[منطقه فولی‌آباد و جنگل مجاور]

گروه ۳۷ گزارش نموده است، منطقه بین انبار مهمات و فولی‌آباد و جنگل مجاور زیر آتش خمپاره‌انداز قرار دارد. بررسی چنانچه خودی نباشد در محل مذکور اجرای آتش نماید.

ف تیپ ۱

***

از : تیپ ۱ زرهی شماره: ۳۹۶-۰۳-۵۰۱

به: ف ل ۹۲ زرهی تاریخ: ۵۹/۸/۱۸

[ستون دشمن از حردان به فولی‌آباد]

گردان ۲۲۱ در ساعت ۱۶۳۵ روز جاری گزارش نمود که ستونی مرکب از ۱۴ تانک و یک خودروی

باری و یک جیپ دشمن از حردان به طرف فولی‌آباد در حرکت بودنـد ولـی بـه علـت ضـعف آمـوزش، دیدبان توپخانه قادر به اجرای تیر روی ستون دشمن نشد.

تیپ ۱ زرهی

***

از : ل ۹۲ زرهی ر۳ شماره: ۸۴-۴۸-۲۰۱

به: ف تی ۱ زرهی تاریخ: ۵۹/۸/۱۸

[عکس‌العمل گردان ۲۲۱]

بازگشت به شماره ۳۹۶-۰۳-۵۰۱ – ۵۹/۸/۱۸

گردان ۲۲۱ هنگامی‌که آتش توپخانه روی دشمن اجرا نشد چه عکس‌العملی نشان داد؟ به چه علـت گزارش نکرد؟ گردان به چه علت با خمپاره تیراندازی نکرد گزارش کنید.

سرهنگ زرهی ستاد قاسمی

از طرف سرگرد مسعودی

***

از : تیپ ۱ شماره: ۲۸۹-۳

به: ف ل ۹۲ زرهی تاریخ: ۵۹/۸/۱۸

[گروهان یکم گردان مهندسی]

گروهان یکم مهندس مأمور به این تیپ کارایی و همکاری لازم را در مورد تهیه مواضع نداشـته و بـه علت عدم مدیریت صحیح و عدم کنترل پرسنل جمعی و مأمور و کـارایی وسـایل اعزامـی و کـم و راکـد مانده است. ضمن اینکه یگان مزبور در اجرای دستورات سستی نموده و از دریافت نامه کتبـی خـودداری می‌نماید. مقرر فرمایید جهت رسیدگی به مواضع، فرمانده گردان به منطقه اعزام و یک نفر افسر مهنـدس ورزیده جهت سرپرستی یگان فوق منصوب دارید.

ف تیپ ۱

از : گروه ۱۴۸ شماره: ۳۴۱-۰۸-۲۰۱

به: ف ل ۹۲ زرهی تاریخ: ۵۹/۸/۲۱

[وضعیت مواضع ترک شده دشمن]

پیرو شماره ۳۴۰-۴۸-۲۰۱ – ۵۹/۸/۲۱

برابر مشاهدات عینی افسر و دو نفر درجه‌داران مهندسی اعزام به مواضع ترک شده دشمن:

۱- دشمن در جلو مواضع ترک شده یک ردیف نوار مین حفاظتی ایجاد نموده است. تعداد ۷۰ عدد مین جمع‌آوری و دو عدد مین و یک تله انفجاری جهت بهره‌برداری در اولین فرصت لشکر تخلیه خواهد شد

۲- تانک سوخته دو دستگاه، خودرو اورال سوخته حامل مهمات بوده یک دستگاه.

۳- کلیه مواضع دشمن در اثر ترکش گلوله توپخانه خودی به طور کلی منهدم شده است.

۴- سنگرهای انفرادی ایجاد شده دشمن در لجمن با کندن و فرو رفتن در زمین از حفاظت کامل برخوردار بوده است.

۵- مشاهدات اعزامی از دسته شناسایی هم اکنون در منطقه مستقر می‌باشد متعاقباً به عرض خواهد رسید.

گروه ۱۴۸ رزمی

***

از : ستاد لشکر ۹۲ زرهی رکن سوم شماره: ۱۴-۴۸-۲۰۱

به: فرماندهی گروه رزمی ۱۴۸ تاریخ: ۵۹/۸/۲۲

[هوشیاری دسته شناسایی]

بازگشت به شماره ۳۴۱-۰۸-۲۰۱ – ۵۹/۸/۲۱

به دسته شناسایی اعزامی تأکید نمایید که ارتباط خود را با آن گروه حفظ نموده و کاملاً هوشیار باشد که غافلگیر نشود.

سرهنگ ستاد قاسمی

از : ستاد لشکر ۹۲ زرهی شماره: ۲۳-۴۸-۲۰۱
به: ف تیپ ۱ زرهی تاریخ: ۵۹/۸/۲۱
[مقابله با دشمن]

بازگشت به ۳۵۱-۳ – ۵۹/۸/۲۱

۱- از سنگرها و مواضع استفاده کامل نمایید.

۲- با خمپاره و سلاح‌های ضد آتشبار و یا در صورت اجرای آتش تانک دشمن، بر روی دشمن با سلاح‌های ضد تانک و ضد نفر اجرای آتش بنمایید.

سرهنگ ستاد قاسمی

***

از : ستاد لشکر ۹۲ زرهی ر۳ شماره: ۵۲-۴۸-۲۰۱
به: ف گروه رزمی ۱۴۸ تاریخ: ۵۹/۸/۲۱
[نیروی چریکی دکتر چمران]

در جنگل گمبویه نیروی چریکی دکتر چمران با ایجاد مواضع ضد تانک اقدام می‌نماید. دستور دهید از تیراندازی در جنگل خودداری گردد.

سرهنگ ستاد قاسمی

***

از : ل ۹۲ زرهی ر۳ شماره: ۱۱-۴۸-۲۰۱
به: ف گروه رزمی ۱۴۸ تاریخ: ۵۹/۸/۲۲
[تک شیمیایی دشمن]

برابر اطلاع، دشمن در منطقه آن یگان اقدام به پخش مواد شیمیایی نموده است. دستور دهید ضمن بررسی، در صورت مشاهده اثرات مواد شیمیایی از ماسک‌های ضد گاز با فیلتر مناسب (عملیاتی) استفاده گردد. ضمناً چنانچه فیلتر عملیاتی تحویل نشده است نسبت به دریافت فیلتر مورد نیاز از لشکر سریعاً اقدام و نتیجه را گزارش نمایید.

ف ل ۹۲ زرهی سرهنگ ستاد قاسمی‌نو

از : ستاد ل ۹۲ زرهی ر۳ شماره: ۲۵-۴۸-۲۰۱

به: فرمانده توپخانه لشکری تاریخ: ۵۹/۸/۲۲

[تجمع دشمن در حوالی پل کرخه‌کور]

طبق اطلاع، تعداد ۷۵ دستگاه تانک و خودرو زرهی دشمن در حوالی پلی که در مختصات (۳۱۲۵۰۵، ۴۸۱۱۰۰) بر روی رودخانه کرخه‌کور توسط دشمن احداث شده مجتمع و قصد عبور از پل را دارند. دستور فرمایید به یگان توپخانه ۱۷۵ مم حمیدیه ابلاغ نمایند که روی مختصات ذکر شده آتش مؤثر اجرا و نتیجه را به لشکر گزارش نمایند.

ف ل ۹۲ زرهی سرهنگ ستاد قاسمی‌نو

***

از : ل ۹۲ زرهی ر۳ شماره: ۸۴-۴۸-۲۰۱

به: ف تیپ ۱ تاریخ: ۵۹/۸/۲۶

[اقدامات دشمن پس از شکست در سوسنگرد]

۱- چون دشمن در سوسنگرد با شکست مواجه شده است (به طرف دب حردان در حرکت می‌باشد) احتمال زیادی دارد که در محور نورد دست به یک حمله متقابل بزند. دستور فرمایید با هوشیاری کامل در مقابل هر نوع عمل دشمن آماده باشند.

۲- احتمال تک‌های هوایی و استفاده از گازهای شمیایی توسط دشمن بسیار زیاد است. پیش‌بینی‌های لازم را به عمل آورید.

سرهنگ قاسمی

از : ستاد لشکر ۹۲ زرهی رکن ۳ شماره: ۸۶-۴۸-۲۰۱

به: رمز – فرماندهی تیپ ۱، ۲، ۳، گروه رزمی ۳۷، گروه رزمی ۳۸، تاریخ: ۵۹/۸/۲۶

فرماندهی عملیات اروند ماهشهر، گروه رزمی ۱۴۸

[حماسه شکست دشمن در سوسنگرد]

پرسنل دلاور و غیور لشکر ۹۲ و گروه رزمی ۱۴۸ و تی ۳ به همراه گردان ۲۶۱ و گردان ۱۰۰ پیاده زرهی با کمک خلبانان قهرمان نیروی هوایی و هوانیروز در سوسنگرد آنچنان حماسه‌ای آفریدند که شاید دیگر هرگز دشمن مزدور هوس حمله به شهرهای کشور جمهوری اسلامی را به خود راه ندهد.

برادران شما امروز آنچنان درسی که به ارتش بعثی عراق دادند که هیچگاه فراموش نخواهند کرد. جبهه سوسنگرد به وسیله دلاوران سرباز ارتش جمهوری اسلامی ایران پر از کشته و زخمی تانک‌های منهدم شده و به غنیمت از دشمن گرفته شده می‌باشد. پیروزی همه فرماندهان و قهرمانانی که امروز دلاورانه جنگیدند و جان خود را فدا کردند تا شهر سوسنگرد را نجات دهند از خداوند خواهانم و از یکایک فرماندهان، افسران، درجه‌داران و سربازان شرکت‌کننده در این حماسه‌سازی سپاسگزاری می‌نمایم.

سرهنگ ستاد قاسمی

***

از : ل ۹۲ ر۳ شماره: ۸۹-۴۸-۲۰۱

به: ف تی ۱، ف تی ۲،ف تی ۳، گروه رزمی ۳۷، ۳۸، ۱۴۸ تاریخ: ۵۹/۸/۲۶

ستاد عملیات ماهشهر

[آمادگی در ایام تاسوعا و عاشورا]

ممکن است دشمن با استفاده از احساسات مذهبی پرسنل یگان‌ها در ایام تاسوعا و عاشورا دست به یک حمله ناگهانی علیه مواضع خودی بزند. دستور فرمایید مراتب به تک تک پرسنل ابلاغ و تصمیم شود پیش‌بینی‌های لازم را به منظور جلوگیری از غافلگیری نمایند.

سرهنگ قاسمی‌نو

از : ل ۹۲ زرهی ر۳ شماره: ۹۴-۴۸-۲۰۱

به: ف گروه رزمی تی ۳۷ ولی‌آباد تاریخ: ۵۹/۸/۲۶

[گزارش وضعیت و اشغال مواضع پدافندی در فولی‌آباد]

۱- موقعیت و وضعیت خود را گزارش نمایید.

۲- در فولی‌آباد مواضع پدافندی را اشغال نمایید.

سرهنگ قاسمی

***

از :ف ل ۹۲

به: ....

[باز کردن آب به سمت جنوب جاده]

به سرگرد شالچی ابلاغ شود به محض رؤیت این دستور با آقای مهندس سرداری از ابوهمیزه و جلالیه و گلبهاریه به سمت جنوب جاده آب باز نموده و ۳ ساعت زودتر به تیپ ۲ خبر دهند.

ف ل ۹۲

***

از : ل ۹۲ ر۳ شماره: ۱۱۰-۴۸-۲۰۱

به: ف تی ۱، گروه رزمی ۳۸ تاریخ: ۵۹/۸/۲۶

[حرکت تانک‌های دشمن]

برابر اطلاع تعداد ۲۰ دستگاه تانک دشمن از ارزک ۱، شرطاق جریحه، رامسه به طرف جاده حمیدیه در حرکت می‌باشند. دستور فرمایید گروه رزمی ۳۸ و گردان ۲۲۱ سوار زرهی منطقه را زیر کنترل و مراقبت قرار دهند. نتیجه را گزارش نمایند.

سرهنگ قاسمی

از : گروه ۳۷ شماره: ۹۸ سیار

به: ف ل ۹۲ زرهی تاریخ: ۵۹/۸/۲۷

[اشغال مواضع پدافندی و آمادگی کامل]

بازگشت به ۹۴-۴۸-۲۰۱ – ۵۹/۸/۲۶

۱- وضعیت و موقعیت عالی است.

۲- مواضع پدافندی نیز اشغال شده است و پرسنل در آمادگی کامل به سر می‌برند.

ف گروه رزمی ۳۷

***

از : تیپ ۱ شماره: ۴۴۸-۳

به: ف ل ۹۲ زرهی تاریخ: ۵۹/۸/۲۷

[تلفات و ضایعات دشمن]

برابر گزارش دیدبان مقدم، تلفات و ضایعات روز جاری از ساعت ۰۸۰۰ الی ۱۸۰۰ نیروهای خودی بر دشمن به شرح زیر است:

۱- تانک ۸ دستگاه

۲- خودرو ۵ دستگاه

۳- مهمات مصرفی ۶۰۰ گلوله

۴- در وضع نیروهای خودی تغییری حاصل نشده

۵- تعداد کشته و زخمی حدود ۲۰ نفر

ف تیپ ۱

از : ل ۹۲ ر۳ شماره: ۱۱۶-۴۸-۲۰۱

به: ف تی ۱ تاریخ: ۵۹/۸/۲۷

[انهدام توپخانه دشمن]

برابر اطلاع و طبق شناسایی که به وسیله سپاه پاسداران انجام شده، توپخانه دشمن که اهواز را هدف قرار می‌دهد در حوالی ایستگاه آب‌تیمور در شبکه مختصات (۵۸-۵۹) مستقر می‌باشد و به فاصله ۴۰ متر در غرب این منطقه نیز ۴ عراده توپ وجود دارد. دستور فرمایید با استفاده از یگان‌های توپخانه موجود نسبت به انهدام هدف‌های مزبور اقدام نمایند.

سرهنگ ستاد قاسمی

***

از : استانداری خوزستان شماره: ۴۷۰۷/م

به: فرماندهی لشکر ۹۲ زرهی برادر سرهنگ قاسمی تاریخ: ۵۹/۸/۲۷

[قصد دشمن در محاصره مجدد دشت آزادگان]

برابر اطلاعات واصله، دشمن قصد حمله و محاصره مجدد دشت آزادگان را دارد و نیروهای موجود در شهر از وحدت لازم فرماندهی برخوردار نیستند. خواهشمند است مسئول نظامی دفاع از شهر را به استانداری معرفی فرمایید.

ساعت مخابره پیام ۱۳۳۰

فرستنده پیام احمد حجت‌زاده

گیرنده پیام پارسایی

با تشکر

معاون امور اداری سیاسی استانداری خوزستان

محمد فروزنده

از : لشکر ۹۲ زرهی ر۳ شماره: ۱۲۵-۴۸-۲۰۱

به: مقام محترم استانداری خوزستان تاریخ: ۵۹/۸/۲۷

[مسئول نظامی دفاع از شهر سوسنگرد]

بازگشت به شماره ۴۷۰۷/م – مورخه ۵۹/۸/۲۷

طبق تصویب نامه شورای عالی دفاع، مسئولیت فرماندهی نیروهای شبه نظامی در منطقه به عهده سرکار سرگرد فرتاش واگذار شده و در وضعیت کنونی و بنا به دستور فرمانده کل قوا مسئولیت نگهداری شهر سوسنگرد به سپاه پاسداران و نیروهای ستاد چمران و ژاندارمری واگذار شده. فرمانده نظامی شهر سوسنگرد سرکار سرگرد فرتاش خواهند بود دستور فرمایند مراتب را به نامبرده ابلاغ نمایند.

ف ل ۹۲ سرهنگ ستاد قاسمی

***

از : تیپ ۱ شماره: ۴۹۳-۰۳-۵۰۱

به: ف ل ۹۲ زرهی تاریخ: ۵۹/۸/۲۷

[ضایعات دشمن]

برابر گزارش یگان‌های در خط، دیدبان مقدم توپخانه «آرام» از ساعت ۰۶۰۰ الی ۱۸۰۰ روز جاری نیروهای دشمن که در سوسنگرد شکست خورده بودند در ساعت ۰۳۲۰ به طرف دب حردان عقب‌نشینی کردند. ضایعات در ساعت ۰۸۰۰ در یک درگیری با تیر مستقیم یک تانک و یک خودرو مهمات دشمن منهدم گردید. در اثر آتش توپخانه نیروهای خودی بر روی مواضع دشمن ضایعات زیر به دشمن وارد گردید: تانک ۲ دستگاه، خودرو ۳ دستگاه، تیربار ۲ دستگاه و یک قبضه خمپاره‌انداز منهدم گردید.

تیپ ۱

از : ل ۹۲ زرهی ر۳ شماره: ۲۲-۴۸-۲۰۱

به: فرماندهی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی اهواز تاریخ: ۵۹/۸/۲۸

[اعزام دسته ضدتانک]

دستور فرمایید نیرویی به استعداد یک دسته، مجهز به سلاح‌های ضد تانک موجود جهت جلوگیری از نفوذ دشمن در معبر کرخه‌کور- رامسه- عشیره سید مجید - حمیدیه به عشیره سید مجید واقع در مختصات ۵۵ ۸۲ نقشه ۱:۵۰۰۰۰ (حمیدیه، سوسنگرد) اعزام و نتیجه را به لشکر گزارش نمایند.

ف ل ۹۲ سرهنگ ستاد قاسمی

***

از : ل ۹۲ زرهی رکن سوم شماره: ۳۴-۴۸-۲۰۱

به: ف توپخانه لشکری تاریخ: ۵۹/۸/۲۸

[ممانعت از عملیات پل‌زنی دشمن]

برابر اطلاع واصله، دشمن در حوالی جلالیه جنوبی در مختصات (۹۶-۳۱) مشغول احداث پل می‌باشد. دستور فرمایند به یگان‌های توپخانه ۱۷۵ مم و ۱۳۰ مم مستقر در منطقه دشت آزادگان ابلاغ نمایند که روی هدف یاد شده اجرای آتش مؤثر دیده‌بانی شده نموده و از عملیات پل‌زنی دشمن ممانعت به عمل آورند.

ف ل ۹۲ سرهنگ ستاد قاسمی

***

از : ستاد لشکر ۹۲ زرهی رکن۳ شماره: ۵۶-۴۸-۲۰۱

به: ریاست مخابرات لشکر تاریخ: ۵۹/۸/۲۸

[ارتباط تیپ ۲ با تیپ ۳]

تی ۲ گزارش نموده است که ارتباط رادیو تلفنی تی ۳ با این تیپ از تاریخ ۵۹/۸/۲۸ قطع گردیده است. دستور فرمایید سریعاً ارتباط تلفنی دو تیپ را با یکدیگر برقرار سازند.

رئیس رکن سوم- سرگرد حسینی

از : ل ۹۲ زرهی ر۳ شماره: ۶۷-۴۸-۲۰۱

به: ف تی ۱ زرهی تاریخ: ۵۹/۸/۲۸

[تغییر موضع دشمن در امتداد جاده آبادان – اهواز]

برابر گزارش و اعلام عملیات اروند یگان‌های دشمن در شمال‌شرقی بهمنشیر از صبح روز ۵۹/۸/۲۸ تغییر موضع داده و در امتداد جاده آبادان – اهواز به سمت شمال در حال حرکت می‌باشند.

دستور فرمایید ضمن هوشیاری کامل هرگونه حرکات دشمن را زیر نظر داشته باشند.

ف ل ۹۲ سرهنگ ستاد قاسمی

***

از : ستاد لشکر ۹۲ زرهی رکن دوم شماره: ۲۵۷-۱۷۰-۵۰۱

به: ریاست رکن سوم لشکر تاریخ: ۵۹/۸/۲۸

[آب‌گرفتگی و موقعیت دشمن]

برابر اعلام ستاد عملیات جنگ‌های نامنظم:

۱- آبگرفتگی از زیر دب حردان تا ۴ کیلومتری جنوب‌شرقی (مقابل قریه سکینه) می‌باشد.

۲- در جنوب آبادی دب حردان تعدادی تانک دشمن مستقر است (۶۵۵-۶۱)

۳- در شمال دب حردان ۳ ایستگاه تانک مستقر است. (۶۶-۶۱)

۴- در شمال ستامیه کوچک به صورت ستونی ۱۵ دستگاه تانک مستقر است (۶۳-۶۰)

۵- بین تختیه و جاده دو قبضه توپ مستقر است (۵۸-۵۵۵۰۰)

۶- در یک کیلومتری شرق دب سلمان گردان ۴ عراده توپ مستقر است (۵۷-۵۲۵۰۰)

۷- بین سید حمید و جبال تعداد زیادی تانک دشمن مستقر است (۶۱۲۰۰-۴۷)

۸- در ایستگاه آب‌تیمور تعدادی تانک مستقر است. (۶۰۵۰۰-۴۷)

به جای رئیس رکن دوم سرهنگ۲ ترکپور

از : توپخانه لشکر ر۳ شماره: ۱۵۹-۴۸-۲۰۱

به: فرماندهی لشکر ۹۲ تاریخ: ۵۹/۸/۲۸

[گسترش نیروی خودی برای تأمین شهر سوسنگرد]

با تلاش فراوان لشکر و زحمات شبانه‌روزی آن فرماندهی در مورد دفع محاصره و عقب راندن ارتش عراق از اطراف سوسنگرد اشکالاتی مشاهده گردید که جهت تسهیل عملیات آینده به عرض می‌رسد:

۱- موقعی که یک شهر از محاصره دشمن خارج می‌شود، نیروی فاتح بایستی شهر را تأمین نماید یعنی در چهار طرف آن شهر و یا نقاط مشرف به شهر و راه‌های ورودی آن‌را تأمین نماید. در صورتی‌که در شرایط فعلی چنین نیست و کلیه یگان‌های زرهی در دو طرف جاده گلبهار سوسنگرد به خط زنجیر به سمت هویزه استقرار دارند که به نظر چنین استقراری غلط است.

۲- برای تأمین شهر بایستی حداقل بین سوسنگرد و دهلاویه و سوسنگرد و هویزه و سبحانیه حداقل یک دسته تانک تقویت شده به همراه یگان‌های پیاده مستقر تا شهر تأمین شود.

ف تو ل سرهنگ آخوندزاده

***

از : تی ۱ شماره: ۴۷۵

به: ف ل ۹۲ تاریخ: ۵۹/۸/۲۸

[مختصات پاسگاه فرماندهی تیپ ۱]

بازگشت به شماره ۱۳۵-۴۸-۲۰۱ – ۵۹/۸/۲۷

مختصات پاسگاه فرماندهی تیپ ۱ زرهی ۶۶-۶۱ می‌باشد.

ف تی ۱

از : ل ۹۲ زرهی ر۳ شماره: ۲۱-۴۸-۲۰۱

به: ف گردان ۲۸۳ سوار زرهی تاریخ: ۵۹/۸/۲۹

[شناسایی و انتصاب مواضع مناسب]

دستور دهید شناسایی‌های لازم را در محور اهواز – کوت عبداله – دارخوین به عمل آورند و آماده باشند بنا به دستور روی محور یاد شده بین فارسیات و دارخوین مواضع مناسبی را انتخاب و اشغال نمایند.

ف ل ۹۲ سرهنگ ستاد قاسمی‌نو

***

از : ل ۹۲ زرهی ر۳ شماره: ۵۲-۴۸-۲۰۱

به: ف تی ۱ ل ۱۶ زرهی تاریخ: ۵۹/۸/۲۹

[شناسایی مناطق و آماد احتیاجات]

دستور دهید موارد زیر به مورد اجرا گذارده شود:

۱- از نظر شناسایی مناطق لشکر در تقدم ۱ محور اهواز – خرمشهر و اهواز – دارخوین – آبادان را شناسایی کامل به عمل آورید.

۲- از نظر آمادی طبقه ۱، ۳، ۵ احتیاجات تیپ را به رکن چهارم ارسال تا پشتیبانی‌های لازم به عمل آید.

ف ل ۹۲ زرهی سرهنگ ستاد قاسمی

***

از : ل ۹۲ ر۳ شماره: ۸۸-۴۸-۲۰۱

به: ف تی ۱ زرهی ل ۱۶ تاریخ: ۵۹/۸/۲۹

[آمادگی تک در صورت رخنه]

آماده باشید چنانچه در منطقه تی ۱ یا تی ۲ زرهی رخنه‌ای ایجاد شود بنا به دستور پاتک نموده و دشمن را منهدم نمایید

سرهنگ زرهی ستاد قاسمی‌نو

سرهنگ فهندژ

از : ل ۹۲ زرهی ر۳ شماره: ۱۸-۴۸-۲۰۱

به: ف تی ۳ تاریخ: ۵۹/۸/۳۰

[پیشروی دشمن به سمت مواضع تیپ ۳]

برابر اطلاع گردان ۱۴۸، دشمن از ارتفاعات الله‌اکبر به سمت مواضع آن تیپ در حال پیشروی است. دستور فرمایند ضمن پیش‌بینی‌های لازم، چگونگی را به لشکر گزارش نمایند.

سرهنگ ستاد قاسمی

***

از : گروه ۱۴۸ شماره: ۱۰۰ سیار

به: ف ل ۹۲ تاریخ: ۵۹/۸/۳۰

[نیاز به توپخانه ۱۳۰ مم]

شهر سوسنگرد زیر آتش شدید دشمن است. به علت نرسیدن برد توپخانه این یگان، وسیله توپ ۱۳۰ مم قوای خودی را کمک نمایید.

گروه ۱۴۸

***

از : ل ۹۲ ر۳ شماره: ۸۱-۴۸-۲۰۱

به: ف تی ۱ تاریخ: ۵۹/۸/۳۰

[مقابله با آبگرفتگی مواضع خودی]

دستور فرمایید در صورتی‌که سد ایجاد شده توسط دشمن در امتداد مواضع گروه رزمی ۳۸ و عناصر شهربانی اراک و بسیج مشهد باعث آبگرفتگی آن می‌گردد با امکانات موجود مهندسی زیر امر آن یگان نسبت به مهار و انحراف آن اقدام نمایند.

سرهنگ قاسمی

از : ل ۹۲ زرهی ر۳ شماره: ۲۰۱-۴۸-۱۰۷

به: فرمانده توپخانه لشکری تاریخ: ۵۹/۸/۳۰

موضوع: آتش گردان ۳۸۸ توپخانه

فرمانده گردان ۳۸۸ به تیپ ۳ زرهی گزارش نموده که چون در سوسنگرد درگیر است، نمی‌تواند برابر اعلام هماهنگی انجام شده بر تمام توپخانه‌های مستقر در تیپ ۲ زرهی قرار دارند در کنترل عملیاتی تیپ باشد. دستور دهید با توجه به وضعیت حساس ارتفاعات الله‌اکبر با نظر خودتان وضع توپخانه‌های منطقه را روشن تا به تی ۲ زرهی و تی ۳ زرهی ابلاغ گردد.

فرمانده لشکر ۹۲ زرهی سرهنگ زرهی ستاد قاسمی‌نو

***

از : تیپ ۱ لشکر ۱۶ شماره: ۱۹۴

به: فرماندهی ل ۱۶ تاریخ: ۵۹/۸/۳۰

[چگونگی کنترل عملیاتی تیپ]

بازگشت به ۸-س-ب-س-س – ۵۹/۸/۲۵

در اجرای امریه بالا مقرر گردیده بود که این تیپ به اهواز تغییر مکان و تحت کنترل عملیاتی نزاجا قرار بگیرد. در صورتی‌که از لشکر ۹۲ زرهی دستوراتی صادر شده است که در صورتی‌که در منطقه تیپ ۱ و ۲ لشکر ۹۲ رخنه‌ای ایجاد شود این تیپ بنا به دستور تک بنماید. لذا مقرر فرمایید روشن نمایند که آیا آن تیپ می‌تواند بنا به دستور لشکر ۹۲ زرهی وارد عمل شود، یا این‌که مستقیماً تحت نظر نزاجا عمل نماید.

تیپ ۱ لشکر ۱۶

خاطرات سرهنگ زرهی ستاد سید علی بدرخواهان از جنگ تحمیلی عراق علیه ایران.

(شغل به جای رئیس رکن سوم لشکر ۹۲ از تاریخ ۵۹/۷/۱۲ الی ۵۹/۷/۱۸)

درود به رزمندگان دلیر اسلام، آرزوی سلامتی کامل برای معلولین جنگ تحمیلی عراق علیه ایران.

تک تیپ ۱ ل ۹۲ مستقر در حوالی کارخانجات نورد به سمت ایستگاه آب‌تیمور در مورخه ۵۹/۷/۱۶

۱- یگان‌های تیپ ۱ شامل گردان ۲۶۴ تانک (-)، گردان ۱۲۱ پیاده زرهی (-)، یک گروهان پیاده مکانیزه (-) از گردان ۱۶۵، یک گردان سوار زرهی (-) و گروه رزمی ۳۷ تانک (-) (یک گروهان تانک از مرکز زرهی و یک گروهان پیاده از مرکز پیاده) که می‌بایستی پس از سازمان‌دهی در فولی‌آباد، زیر امر تیپ ۱ قرار گیرد.

۲- گروه رزمی ۳۸ تانک (-) از شیراز وارد اهواز شده و در فولی‌آباد مستقر بود. روز ۵۹/۷/۱۵ فرمانده لشکر به من مأموریت داد تا به اتفاق یکی از افسران رکن ۱ لشکر از گروه رزمی مزبور بازدید نموده و سازمان‌دهی به عمل آید و شبانه از فولی‌آباد به منطقه تیپ ۱ حرکت و پس از توجیه در منطقه تیپ ۱ در تک روز ۵۹/۷/۱۶ شرکت نماید.

از گروه رزمی مزبور بازدید به عمل آمد (فرمانده گروه رزمی به ستاد لشکر ۹۲ احضار شده بود). نظر به این‌که گروه رزمی مزبور سازمانی نبوده و تعدادی افسر، درجه‌دار همراه دو گروهان تانک و پیاده از مرکز زرهی و مرکز پیاده اعزام شده بودند لذا سازمان‌دهی موقت انجام و فرمانده گروه رزمی ۳۸ تانک با دریافت دستور تک، حدود ساعت ۱۳۳۰ روز مزبور از ستاد لشکر مراجعت نمود.

۳- حدود ساعت ۱۶۰۰ روز ۵۹/۷/۱۵، از ستاد لشکر به گروه رزمی تانک (-) دستور داده شد، عناصری از گروه رزمی را به جنگل حوالی دب حردان اعزام و پرسنل

عراقی را که با علامت دادن به هلی‌کوپترهای ارتش جمهوری اسلامی ایران قصد تسلیم شدن داشتند، آنان را دستگیر نمایند. فرمانده گروه رزمی برابر دستورات صادره اقدام و حدود یک گروهان پیاده از گروه رزمی مزبور وارد جنگل شدند و در حین کاوش با عناصر چریکی دکتر چمران برخورد نمودند که خوشبختانه پس از شناسایی یکدیگر، درگیری به وجود نیامد.

۴- در ساعت ۲۱۰۰ روز ۵۹/۷/۱۵، لشکر دستور داد یگان اعزامی از جنگل خارج شده و گروه رزمی آماده اجرای تک در صبح روز ۵۹/۷/۱۶ باشد. فرمانده گروه رزمی درخواست نمود تک حداقل ۲۴ ساعت به تأخیر بیفتد که مورد موافقت قرار نگرفت. منطقه فولی‌آباد زیر آتش شدید توپخانه دشمن قرار داشت و گروه رزمی در حدود ساعت ۰۲۰۰ روز ۵۹/۷/۱۶، توانست یگان اعزامی را از جنگل خارج نماید. با توجه به مشکلاتی که داشت، عملاً نتوانست قبل از آغاز روشنایی به منطقه تیپ ۱ وارد شود.

۵- تک تیپ ۱ برابر برنامه پیش‌بینی شده (پدافند در منطقه دب حردان با گردان سوار زرهی (-) و تک گردان تانک (-) و گردان پیاده زرهی (-)) پس از اجرای آتش‌تهیه در حدود ساعت ۰۶۰۰ اجرا گردید و نیروهای تک‌ور پس از عبور از خط عزیمت و خط تماس و پیشروی حدود ۷۰۰ تا ۱۵۰۰ متر، در اثر تلفات و ضایعات وارده زمین‌گیر شدند. گروه رزمی ۳۸ (-) در حدود ساعت ۰۶۳۰ روز ۵۹/۷/۱۶ در حالی‌که زیر آتش شدید توپخانه دشمن قرار داشت، وارد منطقه تیپ ۱ شد (در این هنگام، من به منظور هدایت گروه رزمی ۳۸ در جنوب کارخانجات نورد بودم.)

برابر درخواست فرمانده تیپ ۱، گروه رزمی ۳۸ (-) می‌بایستی از داخل عناصر گروه رزمی ۲۶۴ تانک که زمین‌گیر شده بود عبور از خط نماید. با توجه به این‌که منطقه زیر آتش شدید توپخانه و خمپاره‌انداز و تانک‌های دشمن قرار داشت، فرماندهان گروهان و تانک‌ها را در منطقه‌ای که می‌بایستی وارد عمل شوند، عملاً روی زمین (در حالی‌که با

چشم منطقه را می‌دیدند) توجیه نمودم. حدود ۲۰ دقیقه بعد از وارد شدن یگان مذکور مشاهده گردید که تعدادی از تانک‌ها به سرعت منطقه عملیات را ترک نموده و به سمت عقب آمده که با لطف و عنایت پروردگار با زحمت زیاد توانستیم تانک‌ها را در سنگرهای قبلی عناصر تیپ ۱ مستقر نماییم (علت عقب‌نشینی تانک‌های گروه رزمی ۳۸، به شهادت رسیدن فرمانده گروهان تانک -**شهید سرگرد دستوری**- بوده است.)

۶- فرمانده تیپ ۱ در بی‌سیم اعلام نمود که یگان‌های شیراز با عقب‌نشینی خود روحیه پرسنل را پایین آورده‌اند و پس از اطمینان از این‌که از طریق دب حردان تهدیدی متوجه نیروهای خودی نمی‌باشد، مجدداً تانک‌های گروه رزمی ۳۸ که عقب‌نشینی کرده بودند و خدمه کامل داشتند با زحمت زیاد توانستیم در منطقه گروه رزمی ۲۶۴ تانک هدایت نماییم.

در حدود ساعت ۰۹۰۰، حدود ۱۵۰ نفر از نیروهای مردمی که از تهران اعزام شده بودند و مجهز به آرپی‌جی ۷ و تفنگ کلاشینکف بودند، وارد منطقه شدند، که از طریق کانال آب به منطقه عملیات هدایت گردیدند. یگان‌های در خط درخواست مهمات می‌نمودند که پیام وسیله آمبولانس‌های حامل زخمی‌ها به بنه‌های رزمی یگان‌ها اطلاع داده می‌شد و خودروهای حامل مهمات وارد منطقه می‌شدند و اغلب مورد اصابت موشک یا گلوله‌های تانک دشمن قرار می‌گرفتند و مشتعل می‌شدند.

در حدود ساعت ۱۱۰۰ روز ۵۹/۷/۱۶ از شدت تیراندازی طرفین در منطقه کاسته شد و تانک‌هایی که در زمین باز در منطقه گروه رزمی ۲۶۴ وارد عمل شده بودند، در پشت کانال‌های آب‌تیمور که مانع تیر مستقیم دشمن بود (محل استقرار قبلی تیپ ۱) مستقر و گردان ۱۲۱ پیاده و عناصری از گروه رزمی ۳۷ در داخل جنگل که حدود ۷۰۰ متر جلوتر از لجمن قبلی بود مستقر گردیدند.

۷- این عملیات اگرچه ناموفق بود، ولی عملاً از ادامه تک دشمن به طرف اهواز جلوگیری نمود و نارسایی‌هایی که در این عملیات مشاهده گردید:

الف: نیروی هوایی پشتیبانی‌های پیش‌بینی شده را انجام نداد.

ب: نیروهای مردمی هم‌زمان با پیشروی یگان‌های تیپ ۱ وارد عمل نشدند (حدود ۳ ساعت پس از اجرای تک وارد منطقه عملیات شدند و تعداد آن‌ها کم بود)

پ: به علت واگذاری مأموریت فرعی علاوه بر مأموریت اصلی به گروه رزمی ۳۷ تانک و درگیر شدن گروه رزمی مزبور، یگان مورد بحث نتوانست به موقع وارد منطقه عملیات شود و در نتیجه وسیله تیپ ۱ توجیه نگردید.

ت: تخلیه مجروحین از خط اول جبهه به عقب، اغلب وسیله تانک و نفربرها انجام می‌گرفت که در هنگام عقب آمدن آن‌ها در روحیه یگان‌های رزمنده اثر منفی داشت.

ج: این عملیات بار دیگر نشان داد که تانک‌های خودی در زمین صاف و بدون عارضه در مقابل انبوه آتش موشک‌های ضد تانک مالیوتکا و میلان آسیب‌پذیرند.

خاطرات ۵۹/۷/۱۸ تا ۵۹/۱۰/۱۵

۱- در تاریخ ۵۹/۷/۱۸ فرمانده تیپ **تعویض** و **سرهنگ سرانجام** به عنوان فرمانده تیپ و من به عنوان معاون تیپ به منطقه اعزام شدیم. عملیات ناموفق در روحیه پرسنل یگان‌های عمل‌کننده اثر نامطلوبی به جا گذاشته بود و موجب عدم توجه به دستورات صادره گردیده بود. در عملیات ۵۹/۷/۱۶ پرسنل گردان ۲۶۴ تانک تحت فرماندهی **شهید سرهنگ۲ قاسمی**، شجاعانه با نیروهای متجاوز عراقی جنگیدند و حدود ۱۶ دستگاه تانک و تعدادی خودروهای چرخدار گردان منهدم گردید و گردان ۲۶۴ تانک بعد از تک مزبور دارای ۷ دستگاه تانک (دو دستگاه تعمیری) بود.

۲- با توجه به وضعیت یگان‌های تیپ ۱ که تجهیزات آنان به شدت کاهش یافته بود، پدافند در منطقه (با توجه به وسعت منطقه واگذاری) مشکل بود و تنها راه حفظ پرسنل و تجهیزات و منطقه واگذاری نیاز به ایجاد خاکریز و مستحکم نمودن مواضع

پدافندی بود که با کمک جهاد سازندگی اهواز و مقدورات مهندسی ل ۹۲ با لطف و عنایت پروردگار، با ایجاد چند رشته خاکریز در شب، تیپ ۱ توانست لجمن را از کانال آب به جلو (به طرف دشمن) تغییر داده و با ایجاد خاکریزهای جدید، هر چه بیشتر به دشمن نزدیک‌تر شود. جالب این‌که با این عمل، نیروهای تأمینی دشمن که در تیررس آتش مستقیم تانک‌ها و تفنگ ۱۰۶ مم خودی قرار گرفتند و مجبور شدند موضع خود را ترک نمایند. با اجرای این روش، در قسمت غربی جبهه حدود ۴ تا ۵ کیلومتر پیشروی حاصل شد.

در آبان‌ماه ۱۳۵۹ حدود سه گردان نیروهای بسیج خراسان وارد منطقه تیپ ۱ گردیدند (هر گردان حدود ۱۲۰ تا ۱۵۰ نفر) که در خاکریزها و کشف میدان‌های مین و تصرف (تأسیسات) یونیت شرکت نفت (در ۳ کیلومتری ملیحان) و ضربه زدن به دشمن در دب حردان (با اعزام گشتی و دیده‌بان توپخانه) کمک‌های بسیار مؤثری نمودند. (تهیه خاکریز در منطقه تیپ ۱ برای سایر یگان‌های لشکر ۹۲ و یگان‌های لشکر ۱۶ که تازه وارد منطقه خوزستان شده بودند، الگویی شده بود که نمایندگان مزبور پس از بازدید، در یگان مربوطه اقدام نمودند)

۳- در آذر ۱۳۵۹ مسئولیت اداره تیپ ۱ به عهده من گذاشته شد. در اواخر آذرماه در اثر هدایت آب (برابر طرح) به مواضع دشمن، نیروهای متجاوز عراق مجبور شدند در حدود ۳ تا ۶ کیلومتر عقب‌نشینی نمایند. قبل از اجرای عقب‌نشینی در ساعت ۱۵۰۰ یکی از روزهای اواخر آذرماه مواضع خودی را زیر آتش شدید توپخانه قرار دادند و یگان‌ها در خط گزارش نمودند که تانک‌های دشمن روشن بوده قصد پیشروی دارند که متعاقب آن اقدامات لازم به عمل آمد و توپخانه خودی مواضع دشمن را به شدت زیر آتش قرار می‌داد که تبادل آتش توپخانه و تانک‌های طرفین تا تاریک شدن هوا ادامه داشت. صبح روز بعد معلوم شد که دشمن عقب‌نشینی نموده است و تعدادی از نیروهای

بسیج و نظامیان بدون دریافت دستور در امتداد جاده اهواز به خرمشهر با اشتیاق فراوانی که برای تعقیب دشمن داشتند به صورت انبوه (بدون اتخاذ هرگونه وضعیت تاکتیکی) به طرف ایستگاه آب‌تیمور در حرکت بودند. من خود را با یک جیپ به سرعت به جاده مورد بحث رساندم و جاده مورد شناسایی قرار گرفت. معلوم شد که جاده در حوالی ایستگاه آب‌تیمور حدود ۱۰ تا ۱۵ متر به وسیله بلدوزر بریده شده بود و آب با سرعت از آن عبور می‌کرد. به پرسنل بسیجی و نظامی که در امتداد جاده بودند تذکر داده شد که از محل بریدگی جلوتر نروند تا شناسایی کامل به عمل آید. ضمناً از جاده نیز خارج نشوند چون احتمال مین‌گذاری وجود داشت. در همین هنگام پرسنل روی جاده زیر آتش جنگ‌افزارهای کالیبر کوچک و توپخانه (با گلوله زمانی) دشمن قرار گرفتند که جیپ فرمانده تیپ در اثر ترکش گلوله پنچر گردید و توانستیم خود را به منطقه گروه رزمی ۱۲۱ پیاده زرهی برسانم و دو دستگاه تانک ام-۶۰ مأمور به گردان مزبور را در منطقه مناسبی که قبلاً از نظر نبودن مین کاوش شده بود هدایت نمایم. (بدون وسیله اولین اقدام در تغییر موضع نیروهای خودی به طرف دشمن به عمل آمد) پس از پنج روز از عقب‌نشینی دشمن، با کشف و خنثی نمودن حدود ۳۵۰۰ مین ضد تانک و ضد نفر، یگان‌های تیپ ۱ با ایجاد نمودن خاکریز در چند رشته به مواضع نیروهای دشمن نزدیک شدند، به طوری‌که در ایستگاه آب‌تیمور بین نیروهای دشمن با نیروهای خودی حدود ۴۰۰ متر بود که اغلب نیروهای خودی زیر آتش خمپاره‌انداز ۶۰ مم قرار داشتند.

۴- در اوایل دی‌ماه برای پر کردن بریدگی جاده آسفالته در ایستگاه آب‌تیمور، چندین شب متوالی تلاش زیادی به عمل آمد و پرسنل داوطلب فداکاری‌های زیادی نمودند، ولی به علت مسلط بودن دشمن به منطقه مورد عمل، موفقیتی حاصل نگردید و پس از بررسی کامل به این نتیجه رسیده شد که برای تصرف خاکریز دشمن می‌بایستی

با ایجاد شکاف در خاکریز دشمن، آب را در مواضع دشمن هدایت نمود. و یا نیروهای خودی با قایق خود را به خاکریز دشمن رسانیده و سپس تک را آغاز نمایند.

۵- در مورد شکافتن خاکریز دشمن تیراندازی با موشک تاو، تانک، تفنگ ۱۰۶ مم و توپخانه با تیر غیر مستقیم ۲۰۳ مم و ۱۵۵ مم و توپخانه ۲۰۳ مم با تیر مستقیم از فاصله ۴ کیلومتر به عمل آمد ولی نتیجه موفقیت آمیز نبود.

۶- برای تصرف خاکریز و شکافتن خاکریز دشمن با همکاری نیروهای چریکی دکتر چمران با استفاده از قایق و استفاده از مواد منفجره که حدود ۱۰۰۰ پوند تی-ان-تی برآورد شده بود، اقدام گردید ولی تک شبانه در ساعت ۰۰۳۰ یکی از شب‌های اوایل دی‌ماه کشف با توجه به شجاعت و شهامتی که پرسنل مورد بحث ابراز داشتند، ولی قادر به انجام مأموریت واگذاری نشدند و با کمک توپخانه خودی عملاً قطع درگیری تا ساعت ۰۶۰۰ به طول انجامید.

تک ۵۹/۱۰/۱۵

۱- برابر دستورات صادره، تیپ ۱ می‌بایستی در امتداد خط تماس با گردان ۱۲۱ پیاده مکانیزه (-) و گردان ۲۶۴ (-) در حالی‌که گردان ۲۳۲ تانک (-) در احتیاط تیپ ۱ ولی بنا به دستور لشکر وارد عمل می‌گردیدند، در منطقه محوله پدافند و گردان ۲۳۱ تانک (-) (شامل ۱۸ دستگاه تانک ام-۶۰) و قرار بود یک گروهان از گد ۱۶۵ پیاده زرهی زیر امر گردان مذکور قرار گیرد. از طریق جنوب ملیحان به خاکریز دشمن تک نماید و همزمان با تک، گردان مزبور و گردان ۲۹۱ تانک و یک گردان سوار زرهی در فارسیات عبور از رودخانه می‌نمودند و زیر امر تیپ ۱ قرار می‌گرفتند و می‌بایستی به طرف پادگان حمید پیشروی نموده با عناصر ل ۱۶ زرهی الحاق نمایند.

۲- شناسایی از منطقه عمل گد ۲۳۱ تانک در روی زمین تا جایی‌که وضعیت موجود

اجازه می‌داد با فرمانده گردان مزبور شخصاً به عمل آوردم، روز قبل از تک فرماندهان گردان‌های تیپ ۱ به پاسگاه فرماندهی لشکر احضار شدند، ولی متأسفانه فرمانده تیپ ۲ دعوت نشده بود. در حدود ساعت ۰۲۰۰ روز ۵۹/۱۰/۱۵ دستور عملیاتی لشکر به پاسگاه فرماندهی تیپ ۱ واصل گردید. پس از مطالعه دستور عملیاتی، فرماندهان گردان به پاسگاه فرماندهی تیپ احضار و توجیه گردیدند. هنوز گروهان پیاده گد ۱۶۵ که می‌بایستی زیر امر گد ۲۳۱ تانک قرار گیرد به منطقه تیپ نرسیده بود. در نتیجه در حدود ۵۰ تا ۶۰ نفر از پرسنل بسیجی زیر امر گد ۲۳۱ قرار داده شد.

۳- فرمانده ل ۹۲ (**سرکار سرهنگ قاسمی**) در ساعت ۰۷۰۰ روز ۵۹/۱۰/۱ به منطقه تیپ ۱ وارد شدند. برابر دستور شفاهی تک در ساعت ۱۰۰۰ روز ۵۹/۱۰/۱۵ بدون اجرای آتش تهیه آغاز گردید. برای کنترل هر چه بیشتر منطقه عملیات، نفربر پاسگاه فرماندهی تیپ ۱ در فاصله ۵۰۰ الی ۷۰۰ متری یگان‌های در حال پیشروی گد ۲۳۱ تانک در ملیحان مستقر گردید. پس از آغاز تک، ارتباط بی‌سیم فرمانده گردان ۲۳۱ تانک با پاسگاه فرماندهی تیپ ۱ قطع گردید.

دیدبانان توپخانه به بالای مسجد ملیحان که مسلط به میدان نبرد بود، هدایت شدند و از بالای مسجد آتش توپخانه به مواضع دشمن هدایت می‌گردیدند و از این محل نحوه پیشروی تانک‌ها که با آتش و حرکت توأم بود به وضوح دیده می‌شد. تعداد ۷ دستگاه تانک، در حال پیشروی، به مین برخورد نمودند و سپس مورد اصابت موشک ضد تانک قرار گرفتند و مشتعل شدند. بقیه تانک‌ها عقب‌نشینی نمودند که به زحمت جلوی تانک‌های در حال عقب‌نشینی گد ۲۳۱ تانک گرفته شد و در نزدیک نفربر پاسگاه فرماندهی تیپ مستقر گردیدند.

تعدادی از تانک‌های دشمن از مواضع خود خارج شده و قصد تعقیب تانک‌های خودی و دور زدن آن‌ها را داشتند که با اجرای آتش شدید توپخانه و بمباران هوایی

مانع از حرکت تانک‌های دشمن گردید. برای حفظ دور تک از فرمانده لشکر درخواست گردید گد ۲۳۲ تانک (-) که در احتیاط تیپ ۱ بود و باید بنا به دستور لشکر وارد عمل می‌گردید، وارد عمل گردد که مورد موافقت قرار نگرفت و در نتیجه در منطقه گد ۲۳۱ نیز وضعیت پدافندی اتخاذ گردید.

در حدود ساعت ۱۲۳۰ روز ۵۹/۱۰/۱۵ فرمانده گردان ۲۳۱ تانک را ملاقات نمودم و علت عدم ارتباط، مورد استفسار قرار گرفت. معلوم شد پس از شروع تک، تانک فرمانده نقص فنی پیدا کرده بود و وی از تانک پیاده شده و نفربر پاسگاه فرماندهی وی نیز خراب شده بود. نامبرده پیش‌بینی ارتباط مضاعف با بی‌سیم پی-آر-سی ۷۷ را به عمل نیاورده بود.

۴- گردان سوار زرهی با استفاده از پل احداث شده در روی رودخانه کارون در فارسیات از رودخانه عبور و سرپل را تصرف نمود و سپس گردان ۲۹۱ از رودخانه عبور نمود و سرپل را گسترش داد. تماس گردان‌های مزبور با پاسگاه فرماندهی تیپ ۱ که در ملیحان مستقر بود برقرار بود و به درخواست آتش پشتیبانی آنان پاسخ مثبت داده می‌شد. گردان سوار زرهی با استفاده از موشک تاو، توانست حدود ۵ دستگاه تانک دشمن را منهدم نماید. هواپیمای دشمن تلاش می‌کردند پل احداثی را بمباران کنند. یک هواپیمای دشمن با آتش پدافند هوایی سقوط نمود. به گردان‌های مذکور دستور داده شد که برای توسعه سرپل، با استفاده از بلدوزر و لودر، مواضع تهیه نمایند (و برای ۲ نفر از پرسنل شجاع گردان سوار زرهی که تعدادی از تانک‌های دشمن را منهدم نموده بودند درخواست ترفیع درجه گردید که مورد تصویب لشکر قرار گرفت و به آنان ابلاغ گردید)

۵- با استفاده از بلدوزر گروهان مهندسی مأمور به تیپ ۱ در ظرف ۳ شب، ۳ رشته خاکریز تهیه گردید و تانک‌های سالم گد ۲۳۱ از پشت کانال آبی به مواضع جدید در جنوب ملیحان و بیوض تغییر مکان داده شد، به طوری‌که در شب سوم مواضع

تانک‌های خودی در حدود ۳۰۰ تا ۴۰۰ متری تانک‌های به مین برخورد نموده خودی (در روز ۵۹/۱۰/۱۵) رسیده بودند و بدین‌وسیله به دشمن ثابت گردید زمینی که تصرف شده، از دست نخواهیم داد.

۶- با توجه به وضعیت گد ۲۳۱ و فاصله ۲ گردانی که از رودخانه عبور نموده بودند تا ملیحان حدود ۶ تا ۷ کیلومتر فاصله بود. به گردان سوار زرهی زیر امر تیپ دستور داده شد، جناح چپ تیپ ۱ را از ملیحان (در امتداد رودخانه کارون) تا فارسیات را پرده پوشش نموده و با گردان سوار زرهی لشکر ۹۲ در حوالی فارسیات ارتباط برقرار نماید.

۷- پس از این‌که در مرحله دوم عملیات، ل ۱۶ موفق نگردید که به طرف هدف تعیین شده پیشروی نماید و با توجه به نیروهای تقویتی دشمن که به طرف پادگان حمید اعزام گردیده بودند، در تاریخ ۱۸ یا ۱۹ دی‌ماه ۱۳۵۹ به ۲ گردان ۲۹۱ تانک و سوار زرهی دستور داده شد که با عقب‌نشینی از رودخانه کارون عبور نموده و در ساحل شرقی رودخانه مستقر شوند.

۸- اگرچه تیپ ۱ در عملیات ۵۹/۱۰/۱۵ موفق نگردید به هدف‌های تعیین شده (تصرف خاکریز دشمن در منطقه جنوب ملیحان و بیوض و الحاق با عناصر ل ۱۶ زرهی در پادگان حمید) دست یابد، ولی نیروهای زیادی از دشمن را متوجه جبهه‌های تیپ ۱ نمود و در نتیجه از اعزام سریع نیروی تقویتی به طرف ل ۱۶ جلوگیری به عمل آمد و در نتیجه ل ۱۶ توانست در مرحله یکم عملیات خود سریعاً به موفقیت شایان توجهی دست یابد. گردان ۲۳۱ تانک نیز توانست از مواضع قبلی حدود ۵ کیلومتر تا ۷ کیلومتر پیشروی نماید.

۹- نارسایی های مشاهده شده در این عملیات:

الف: گروهان پیاده مکانیزه گد ۱۶۵ که می‌بایستی با گد ۲۳۱ تانک در تک شرکت نماید عملاً ۲۴ ساعت بعد از اجرای تک وارد منطقه تیپ ۱ گردید.

ب: قطع ارتباط فرمانده گردان با پاسگاه فرماندهی تیپ و عدم پیش‌بینی ارتباط

مضاعف به وسیله فرمانده گردان (بی‌سیم پی-آر-سی ۷۷)

پ: نیروهای دشمن با استفاده از عوامل ستون پنجم (تعدادی از مردم بومی ملیحان) منطقه نیروی خودی را به شدت زیر آتش سلاح‌های خود قرار می‌دادند.

ت: عدم پشتیبانی هوایی کافی در منطقه، موجب افزایش فعالیت‌های هوایی دشمن شده بود.

ج: عدم وجود لودر و بلدوزر همراه یگان‌های در خط.

عملیات در فروردین ۱۳۶۰

۱- قرار بود با کمک برادران پاسدار زیر امر تیپ ۱ از منطقه شمریه به طرف پادگان حمید تک محدودی اجرا و ارتباط جاده خرمشهر به طرف آب‌تیمور که نیروهای دشمن را تدارک می‌نمود قطع گردد.

۲- برای تهیه مقدمات کار و صرفه‌جویی در قوا، جلوگیری از دور زدن نیروهای دشمن از منطقه بیوض، به طرف شمریه، وسیله جهاد سازندگی خراسان خاکریز احداث شده بود و در سمت دشمن در جلوی خاکریز، آب عبور می‌نمود. قبل از این‌که تک انجام پذیرد، خاکریز ایجاد شده در حوالی شمریه در ۶۰/۱/۳ در اثر فشار آب شکسته شد و آب، منطقه عمل (بین شمریه به طرف پادگان حمید) را فرا گرفت و مانع اجرای طرح گردید.

۲- در اثر بالا آمدن آب رودخانه کارون منطقه بیوض، مکسر و قسمتی از ملیحان زیر آب فرو رفت و خطر آبگرفتگی در منطقه گد ۲۳۱ تانک جناح چپ تیپ ۱ احساس می‌گردید. بر حسب اجبار می‌بایستی گد ۲۳۱ تانک تغییر محل نماید، ولی با ایثارگری شبانه‌روزی پرسنل فداکار تیپ به ویژه گد ۲۳۱ با ایجاد خاکریزهای جدید مانع از نفوذ آب به عقب نیروهای خودی گردید، تا آب رودخانه کارون فروکش کرد.

«والسلام علیکم و رحمت‌الله و برکاته»

بررسی و تجزیه و تحلیل
عملیات تأخیری و پدافندی تیپ ۱ لشکر ۹۲ زرهی
در منطقه جنوب‌غربی اهواز

عملیات تأخیری و پدافندی تیپ ۱ لشکر ۹۲ زرهی در منطقه جنوب‌غربی اهواز (شامل پاتک در دب حردان)

۱- کلیات:

منطقه مسئولیت سرزمینی لشکر ۹۲ زرهی در منطقه مرزی خوزستان از شمال به موسیان و از جنوب به دهانه فاو در دهانه اروندرود به خلیج‌فارس محدود می‌شد. که در امتداد نوار مرزی قریب به ۴۸۰ کیلومتر می‌باشد. به ترتیب از شمال به جنوب منطقه عمومی عین‌خوش، فکه، دوسلک در غرب دزفول و شوش؛ منطقه عمومی دشت آزادگان، بستان، سوسنگرد، هویزه؛ منطقه عمومی جنوب‌غربی اهواز تا خط مرزی و منطقه عمومی خرمشهر و آبادان و ماهشهر می‌باشد که در جنگ تحمیلی ایران و عراق در هر یک از ۴ قسمت یاد شده نبردهای مستقلی اجرا شد که در بررسی، عملیات هر قسمت جداگانه گردآوری و تنظیم گردیده است.

در این قسمت، **منطقه جنوب‌غربی اهواز** تا خط مرز مورد بررسی قرار می‌گیرد. این منطقه عملیات از حاشیه جنوبی باطلاق هورالعظیم و پاسگاه ژاندارمری طلایه در خط مرز شروع و تا پاسگاه کیلومتر ۲۵ در شمال محور خرمشهر – شلمچه ختم می‌گردد. طول خط مرز قریب به ۷۰ کیلومتر می‌باشد و از خط مرز تا شهر اهواز نیز به خط مستقیم به طور متوسط حدود ۷۰ کیلومتر می‌باشد. تمام منطقه زمینی است کاملاً صاف و هموار بدون کوچکترین عارضه طبیعی و با حداقل عوارض مصنوعی که شامل دهات و جاده اهواز – خرمشهر و راه‌آهن اهواز – خرمشهر و معدودی جاده فرعی می‌باشد.

در طرح کلی گسترش لشکر ۹۲ زرهی در منطقه مرزی خوزستان، مسئولیت عملیاتی این منطقه به تیپ ۱ زرهی اهواز واگذار شده بود. یک گردان سوار زرهی نیز در پادگان حمید واقع در ۴۰ کیلومتری جنوب اهواز مستقر بود که مأموریت پوشش مرز را داشت.

با وجود هموار بودن زمین برای پیشروی از غرب به شرق و بالعکس یک محور عمومی وجود داشت که در کیلومتر ۵۰ جنوب اهواز از جاده اهواز – خرمشهر به سمت مرز کشیده شده بود و در کوشک به خط مرز می‌رسید و از کوشک به موازات خط مرز به سمت شمال ادامه می‌یافت و به هویزه و سوسنگرد متصل می‌گردید. یک محور دیگر نیز در کیلومتر ۴۰ شمال خرمشهر و در حسینیه به سمت غرب کشیده شده بود که در خط مرز به پاسگاه کیلومتر ۲۵ مرزی وصل می‌شد. از سمت خاک عراق نیز دو محور عمومی به خط مرز منتهی می‌گردید که در جنوب محور بصره – تنومه، پاسگاه کیلومتر ۲۵، کوشک و در شمال، نشوه (در خاک عراق) طلایه جاده مرزی ایران به سمت کوشک یا به طرف هویزه ادامه می‌یافت که پس از ورود به خاک ایران هر دو محور یاد شده به محور اصلی اهواز – خرمشهر متصل می‌شد.

با توجه به وضعیت معابر وصولی یاد شده، لشکر ۹۲ زرهی برای دفاع در مقابل تجاوز ارتش مزدور عراق، بایستی تکیه اصلی را به گره‌های مواصلاتی در خط مرز که به سمت شرق به محور اهواز – خرمشهر وصل می‌شد توجه می‌کرد و این گره‌های مواصلاتی عبارت بود از: طلایه، کوشک، پاسگاه کیلومتر ۲۵. بر این اساس گسترش اولیه عناصر لشکر ۹۲ زرهی در جنوب‌غربی اهواز که شامل تیپ ۱ زرهی و گردان ۲۲۱ سوار زرهی بود، در منطقه عمومی سه نقطه یاد شده مواضع تأخیری و پدافندی را تهیه و اشغال کرده بود.

البته باید یادآور شد خط دژ که در بررسی عملیات منطقه خرمشهر تشریح می‌گردد، در نوار مرزی این منطقه نیز احداث شده بود، ولی به علت کمبود پرسنل، وسایل و تجهیزات گردان دژ فقط تا دژ ۱۹ مقابل کوشک اشغال شده بود. از کوشک تا طلایه عناصر گردان دژ استقرار نداشت و گردان ۲۲۱ سوار زرهی به عنوان نیروی پوشش در خط مرز گسترش یافته بود.

عناصر تیپ ۱ زرهی که شامل ۲ گردان تانک و ۲ گردان مکانیزه بود، در مواضع پدافندی و قسمتی در تقویت نیروی پوشش در خط مرز مستقر شده بودند.

در ابتدای گسترش، فرماندهی لشکر ۹۲زرهی مسئولیت تمام خط مرز از طلایه تا شلمچه را به تیپ ۱ واگذار کرده بود، ولی چند روز قبل از آغاز جنگ عمومی، مسئولیت مرزی از پاسگاه کیلومتر ۲۵ به جنوب به ستاد عملیاتی جنوب واگذار شد. گردان ۲۳۲ تانک و گردان ۱۶۵ مکانیزه از تیپ ۱ جدا گردید و زیر امر ستاد عملیاتی جنوب قرار گرفت.

در نتیجه تیپ فقط یک گردان تانک و یک گردان مکانیزه داشت، ولی یک گردان تانک ام-۶۰ جزء عناصر سازمانی لشکر ۸۸ زرهی در پادگان هفتگل مستقر بود که زیر امر لشکر ۹۲ زرهی بود، لذا لشکر این گردان را از هفتگل به اهواز تغییر مکان داد و زیر امر تیپ ۱ زرهی قرار داد.

بنابراین در آغاز جنگ، در منطقه عمومی جنوب‌غربی اهواز ۲ گردان تانک و یک گردان مکانیزه و یک گردان سوار زرهی مأموریت پوشش و دفاع را عهده دار بود.

در منطقه عملیاتی این یگان‌ها هیچ‌گونه مواضع سدکننده قابل ملاحظه‌ای وجود نداشت و نقطه مشخصی هم برای این منظور وجود نداشت. تنها عارضه مشخص برای هدایت عملیات ۲ محور غربی و شرقی طلایه کوشک جاده اهواز و پاسگاه کیلومتر ۲۵ حسینیه جاده اهواز بود که یگان‌ها می‌توانستند در حول این محورها مواضع تأخیری و پدافندی تهیه کنند، ولی امکان تهیه مواضع هم بسیار ضعیف بود.

لذا می‌توان گفت یگان‌ها پس از عقب‌نشینی از خط مرز تا پادگان حمید هیچ‌گونه نقطه اتکایی نداشتند. از پادگان حمید تا ۲۵ کیلومتری جنوب اهواز نیز باز هیچ‌گونه نقطه اتکاء قابل ملاحظه‌ای نبود. فقط از ۲۵ کیلومتری جنوب اهواز به سمت روستاها و جنگل مصنوعی و

کارخانه نورد و بالاخره ساختمان‌های خود شهر بود که می‌توانست به صورت یک موضع مورد استفاده قرار گیرد.

عناصر لشکر ۹۲ زرهی، در مقابل دشمن مجبور بودند تا حدود ۲۵ کیلومتری جنوب اهواز با عملیات تأخیری خود را عقب بکشند، تا به منطقه بین رودخانه کارون در شرق و کرخه‌کور در غرب که حدود ۱۷ کیلومتر عرض دارد متکی شوند.

در نبردهای اولیه، همین شرایط پیش آمد و عناصر تیپ ۱ و گردان ۲۲۱ سوار زرهی مجبور شدند با اجرای عمل تأخیری تا حوالی خط یاد شده عقب‌نشینی و در حدود ۱۵ کیلومتری جنوب‌غربی اهواز پیشروی دشمن را سد نمایند. سپس او را تا ۲۵ کیلومتری اهواز عقب برانند و به همان خط رودخانه کارون و کرخه کور متکی شوند.

این عملیات لشکر ۹۲ زرهی از آغاز جنگ عمومی در ۳۱ شهریور ۱۳۵۹ شروع شد و تا عملیات بیت‌المقدس که در اوایل سال ۱۳۶۱ اجرا گردید و نیروهای دشمن منهدم شده یا فرار کردند و این منطقه آزاد گردید، ادامه یافت.

در این بررسی، حوادث نبردهای این منطقه تا عملیات بیت‌المقدس به طور خلاصه بیان می‌شود، ولی هدف اصلی این قسمت از بررسی، نبردهای تأخیری و پدافندی عناصر لشکر ۹۲ زرهی در جنوب‌غربی اهواز تا تثبیت نیروهای متجاوز در مواضع پدافندی می‌باشد که در مهر و آبان ۱۳۵۹ انجام شد و از آن تاریخ تا عملیات بیت‌المقدس به جز عملیات نصر (کرخه‌کور) که در دی ۱۳۵۹ اجرا گردید، حوادث مهی در این منطقه رخ نداد. هر دو طرف به حالت پدافند ثابت به مدت بیش از ۱۸ ماه در مقابل یکدیگر متوقف شدند. بالاخره در عملیات بیت‌المقدس، گره کور عملیات جنوب‌غربی اهواز به دست رزمندگان ما گشوده شد و دشمن در این منطقه پا به فرار گذاشت و به خارج از مرز عقب‌نشینی کرد و این منطقه از وجود ناپاک دشمن متجاوز پاک گردید.

۲- ایمان و اعتقاد

جریان حوادث نبردهای این منطقه در دو ماهه اول جنگ نشان می‌دهد که شرایط نبرد برای رزمندگان ما بسیار سخت و بحرانی بوده است. ۴ گردان مانوری با پشتیبانی ۲ گردان توپخانه در جبهه‌ای به عرض قریب ۷۰ کیلومتر، در منطقه‌ای کاملاً باز و بدون کوچکترین عارضه طبیعی و موانع، در مقابل حداقل یک لشکر دشمن قرار گرفتند که از هر طرف می‌توانست مواضع آن‌ها را دور بزند و محاصره نماید.

پشتیبانی متقابل به هیچ وجه امکان نداشت و نیروی احتیاط قابل ملاحظه‌ای برای کمک کردن به یگان‌های درگیر، در دسترس نبود.

۲ گردان توپخانه ۱۵۵ مم با برد قریب ۱۶ کیلومتر قادر نبود آتش مورد نیاز را در تمام جبهه فراهم کند. امید رزمندگان در خط، به تقویت و پشتیبانی رده‌های بالاتر خیلی ضعیف بود. در این شرایط آن‌ها فقط به یک نقطه اتکاء غیر فیزیکی و غیر مادی می‌توانستند امیدوار باشند، آن‌هم کمک خداوند و اعتقاد و ایمان به این کمک بود.

در بررسی نبردهای دیگر اوایل جنگ نیز بیان شده است که عدم تعادل قوا به نفع دشمن به قدری زیاد بود که از نظر محاسبات کلاسیک، نیروهای ما نمی‌توانستند بیش از چند روز در مقابل دشمن مقاومت کنند، ولی همین نیروها در هفته اول جنگ موفق شدند پیشروی دشمن را تا وصول به مناسب‌ترین مواضع دفاعی به تأخیر بیاندازند و از هفته دوم به بعد دشمن را کاملاً متوقف نمایند.

بررسی حوادث نشان می‌دهد که در بعضی شرایط، تیپ ۱ زرهی از ۱۰۶ دستگاه تانک سازمانی کمتر از ۱۰ دستگاه حاضر به کار داشت. سایر عناصر تیپ نیز همین حدود بودند، اما رزمندگان ما یک نیروی بسیار برتر داشتند و آن ایمان و اعتقاد به لزوم مبارزه و مقاومت و

دفاع از شرف و حیثیت میهن اسلامی و ملت ایران بود. همین نیرو با کمک سایر اقشار ملت ایران که در آن‌ها نیز این نیروی ایمان فوق‌العاده بود سبب شد نیروهای ما بتوانند ضربات سهمگین اولیه نبرد را تحمل کنند، تا آن زمان که شرایط نبرد را به نفع نیروهای ما تغییر دهند.

۳- چگونگی اجرای اصول جنگ در نبردهای جنوب‌غربی اهواز

الف: اصل هدف

مأموریت یگان‌های لشکر ۹۲ زرهی در جنوب‌غربی اهواز پدافند در منطقه بود. در دستور عملیاتی ابوذر نیروی زمینی، مأموریت کلی ابلاغ شده بود. لشکر ۹۲ زرهی نیز در دستور عملیاتی حرّ مأموریت تیپ ۱ زرهی را کلی تعیین کرده بود. در مدارک در دسترس، دستور عملیاتی تیپ ۱ موجود نبود. ولی از محتوای پیام‌های مبادله شده چنین برمی‌آید که تیپ نیز به گردان‌ها مأموریت کلی داده بود.

با توجه به وضعیت زمین منطقه عملیات، مشخص کردن کامل جزئیات پدافند مشکل و حتی غیر عملی بود، زیرا نقطه یا نقاط مشخصی در منطقه وجود نداشت، تا به عنوان مرکز مواضع پدافندی تعیین گردد.

با توجه به این شرایط، هدف به طور کلی دفاع از منطقه جنوب‌غربی اهواز از حاشیه شهر تا خط مرز بود و در حقیقت اجرای عملیات تأخیری و سد کردن پیشروی دشمن در مناسب‌ترین و قابل دفاع‌ترین مواضع در جنوب‌غربی اهواز، مأموریت را تشکیل می‌داد.

اگر چه در مدارک جریان نبرد مشخص نیست که آخرین خط تأخیری و خط لبه جلویی منطقه نبرد کجا تعیین شده بود، ولی با توجه به شرایط زمین الزاماً آخرین خط باید در حدود ۲۵ کیلومتری اهواز در خط بین رودخانه کرخه‌کور در غرب و کارون در شرق انتخاب می‌شد که عملاً نیز چنین شد.

بنابراین، مأموریت تصریحی، دفاع در منطقه و مأموریت استنتاجی، اجرای عملیات تأخیری از خط مرز تا ۲۵ کیلومتری جنوب‌غربی اهواز و پدافند از شهر اهواز بود. همین مأموریت استنتاجی، هدف‌ها را توجیه می‌کرد. آنچه مسلم بود هدف اصلی نگهداری از شهر اهواز و بخش

حمیدیه در این منطقه نبرد بود. زیرا حساس‌ترین عوارض منطقه، شهر اهواز و بخش حمیدیه بود. چنانچه حمیدیه به دست دشمن می‌افتاد، اهواز در غرب تهدید می‌شد. اگر اهواز به وسیله نیروهای متجاوز اشغال می‌شد، قسمت اصلی خوزستان در کنترل نیروهای متجاوز قرار می‌گرفت. بنابراین شرایط هدف‌های اصلی کاملاً اصولی و منطقی انتخاب شده بود.

ب: اصل وحدت فرماندهی

نظر به این‌که قرارگاه لشکر ۹۲ زرهی در این منطقه عملیات مستقر بود، وحدت فرماندهی تا حدودی وجود داشت. لشکر، عملیات گردان ۲۲۱ سوار زرهی و قرارگاه تیپ ۱ زرهی و توپخانه‌های مستقر در این منطقه را هماهنگ می‌کرد.

تیپ ۱ نیز به یگان‌های زیر امر فرماندهی داشت، ولی به علت نواقص عمومی سازمانی و عواملی‌که در اثر کودتای نافرجام در لشکر ۹۲ زرهی به وجود آمده بود، اصولاً سیستم فرماندهی و کنترل در این لشکر ضعیف بود.

از اوایل جنگ به علت نیاز مبرم شرکت همه‌جانبه همه سازمان‌های غیر ارتشی و همه طبقات مردم در این نبردها، طبعاً مقامات مسئول کشوری نیز مجبور به شرکت در قسمتی از فعالیت‌ها می‌شدند. این شرکت در مبارزه مشترک، طبعاً تبادل نظرها و گاهی مداخله در امور دفاعی را ایجاب می‌کرد. چنانچه طرح تقویت مواضع دفاعی در جنوب‌غربی اهواز با کندن خندق و سرازیر کردن آب رودخانه کارون و کرخه‌کور به جنوب‌غربی اهواز کلاً به وسیله استانداری و آب و برق خوزستان و با همکاری دکتر چمران اجرا شد که کمک بسیار مؤثری نیز به تقویت دفاع این منطقه کرد. لذا بایستی فرمانده لشکر ۹۲ زرهی با استاندار و دکتر چمران و سازمان آب و برق همکاری و هماهنگی کامل می‌کرد. احتمالاً در این همکاری، تداخل مسئولیت

نیز در بعضی موارد به وجود می‌آمد. ولی این تداخل‌ها اثرات منفی نامطلوبی در عملیات نداشت و هدایت یگان‌های عملیات لشکر عموماً به وسیله فرمانده لشکر و فرمانده تیپ و گردان‌ها انجام می‌شد. گروه نامنظم چمران که در اهواز مستقر بود، در امور داخلی لشکر دخالتی نمی‌کرد.

منتها یک حقیقت نظامی را نمی‌توان نادیده گرفت که به هر حال فرمانده لشکر ۹۲ زرهی، آزادی مطلق در هدایت منطقه جنوب اهواز را نداشت. مجبور بود طرح‌های نظامی را با همکاری مقامات غیر نظامی طرح‌ریزی و اجرا نماید. این روش پس از رسیدن دشمن به جنوب‌غربی اهواز و سد شدن پیشروی دشمن و دفاع در جنوب اهواز قوی‌تر بود.

پ: اصل تمرکز قوا

در کلیات گفته شد که عرض منطقه مسئولیت لشکر ۹۲ زرهی در خط مرز حدود ۴۸۰ کیلومتر بود. در مراحل اول جنگ، فقط عناصر لشکر ۹۲ زرهی و یک گروه رزمی از مرکز زرهی شیراز در خوزستان استقرار داشت. لذا لشکر مجبور بود با امکانات موجود خود تمام جبهه را بپوشاند. همچنین گفته شد که ۴ منطقه مستقل عملیاتی در جبهه لشکر وجود داشت و لشکر بایستی در هر منطقه، نیروی متعادل گسترش دهد.

در منطقه جنوب‌غربی اهواز، از مجموع ۸ گردان تانک و ۵ گردان مکانیزه و ۲ گردان سوار زرهی و یک گردان دژ، یعنی ۱۶ گردان مانوری، فقط ۲ گردان تانک و یک گردان مکانیزه و یک گردان سوار زرهی جمعاً ۴ گردان مانوری و از ۴ گردان توپخانه سازمانی، فقط ۲ گردان به این منطقه اختصاص داده بود.

با توجه به حساسیت تمام منطقه لشکر، به خصوص منطقه دزفول، بیش از این نیرو نمی‌توانست به منطقه اهواز اختصاص دهد. بنابراین، لشکر در حد توان نظامی خود، تمرکز

نیروی کافی در جبهه اهواز کرده بود. پس از آغاز جنگ نیز یک گروه رزمی، شامل گردان ۱۴۸ پیاده و یک گروهان تانک ام-۴۷ از عناصر لشکر ۷۷ پیاده و یک گروه رزمی زرهی از عناصر تیپ ۳۷ و گردان ۲۸۳ سوار زرهی که در منطقه دزفول شوش وارد عمل شده بودند و با عناصر لشکر ۲۱ پیاده تعویض گردیده بودند، به منطقه اهواز تغییر مکان کردند و نیروی کافی در منطقه اهواز متمرکز گردید.

ت: اصل صرفه‌جویی در قوا

هدف اساسی از صرفه‌جویی در قوا، این است که در مناطق مختلف نبرد بررسی شود در هر منطقه‌ای که از حساسیت و ارزش نظامی کمتری برخوردار است، حداقل نیرو مستقر شود، تا امکان به کار بردن نیروی بیشتر در منطقه‌های حساس به وجود آید. مثلاً چنانچه در صحنه عملیات، در یک قسمت، هدف با ارزشی وجود ندارد با نیروی کمی در آن قسمت پوشش یا دفاع شود، تا نیروی قوی‌تر در مقابل منطقه یک هدف با ارزش‌تر تمرکز گردد و برای وصول به این هدف با ارزش با نیروی کافی و مؤثر حمله اجرا گردد.

همچنین در حالت دفاعی ممکن است نگهداری یک منطقه حیاتی باشد، ولی مناطق دیگر چندان حساس نباشد. لذا فرماندهی بایستی عمده قوای خود را برای نگهداری منطقه حیاتی به کار بَرَد. در سایر مناطق، با نیروی کمتر پوشش و در صورت فشار دشمن عمل تأخیری اجرا نماید.

در منطقه عملیات لشکر ۹۲ زرهی، هر ۴ منطقه عملیاتی فوق‌العاده حساس بود. ولی تقدم حساسیت به ترتیب دزفول، اهواز، خرمشهر و سوسنگرد بود. منطقه دزفول برای خوزستان حیاتی بود. زیرا سقوط آن، خود به خود سقوط همه خوزستان را در بر می‌گرفت. همچنین سقوط

اهواز، منطقه سوسنگرد و خرمشهر را در بر داشت. با توجه به این شرایط و امکاناتی‌که لشکر داشت، نمی‌توانست در هیچ‌کدام از مناطق نبرد ۴ گانه صرفه‌جویی کند تا در منطقه دیگر به کار برد.

ث: اصل غافلگیری

ارتش ایران و عراق از سال ۱۳۴۸ عملاً در مقابل یکدیگر صف‌آرایی کردند و به صورت جدی در مقابل یکدیگر قرار گرفتند. گر چه در سال ۱۳۵۳ با انعقاد قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر ترک مخاصمه شد، ولی حکومت بعثی عراق، فکر توسعه‌طلبی در منطقه خلیج‌فارس را از سر بیرون نکرد.

با پیروزی انقلاب اسلامی و از بین رفتن یک طرف امضاءکننده قرارداد که شاه معدوم ایران بود، فرصتی به دست آورد که مجدداً فکر توسعه‌طلبی در حوزه خلیج‌فارس را به مرحله اجرا گذارد. لذا ارتش مزدور عراق از آغاز پیروزی انقلاب اسلامی، تلاش‌های اطلاعاتی خود را در منطقه خوزستان و غرب ایران گسترش داد.

به علت شرایط به هم خورده ارتش ایران و سیستم اطلاعاتی و ضد اطلاعاتی ایران بعد از پیروزی انقلاب، از این موقعیت سوءاستفاده کرد و حداکثر اطلاعات از وضعیت زمین و استعداد نیروهای ما به دست آورد. احتمالاً افسران فراری نیز اطلاعات اساسی وضعیت نظامی ایران را در اختیار ارتش عراق قرار دادند.

بنابراین برای نیروهای مسلح ما، به خصوص در جبهه خوزستان، امکان تأمین و پوشش و غافلگیر کردن دشمن خیلی ضعیف بود. فقط یک عامل می‌توانست نیروهای مزدور متجاوز عراقی را غافلگیر کند، آن‌هم مقاومت دلیرانه و ایثارگرانه همان نیروهای موجود ما بود که به

همین نحو هم شد. زیرا ارتش مزدور عراق تصور می‌کرد به علل شرایطی که در ارتش ایران وجود داشت و درگیری‌هایی که در کردستان در جریان بود، نیروهای مسلح ما به محض حرکت نیروهای دشمن یا فرار خواهند کرد یا تسلیم خواهند شد، ولی عملاً چنین نشد و شاید در تمام طول جنگ حتی یک ایرانی وطن‌دوست به عراق پناهنده نشد. در صورتی‌که برعکس، همان روزهای اول نبرد سربازان و درجه‌داران عراقی به نیروهای ما پناهنده می‌شدند.

این عامل انسانی که از اعتقاد و ایمان راسخ فرد فرد ملت ما به دفاع از حیثیت و شرف میهنی اسلامی ما سرچشمه می‌گرفت، بزرگترین عاملی بود که ارتش متجاوز عراق را غافلگیر کرد.

در جبهه اهواز نیز چنین بود. من (**سرهنگ حسینی** گردآورنده این مدارک) نمی‌خواهم اغراق گویی کنم، ولی برای بیان حقیقت لازم می‌دانم این نکته را بگویم که در زمان قبل از انقلاب، من بیش از ۱۱ سال در خوزستان خدمت کردم، در تمام برآوردهایی‌که در آن موقع می‌شد، نتیجه چنین بود که اگر ارتش عراق قبل از ارتش ما در خوزستان حمله کند، از نظر محاسبات کلاسیک، ظرف ۶ ساعت می‌تواند به اهواز برسد. این برآورد در تمام مسائل عملیاتی جدی مطرح می‌شد. ولی دیدیم که در جنگ تحمیلی با وجود این‌که قدرت رزمی لشکر ۹۲ زرهی کمتر از ۵۰ درصد قدرت زمان پیش از انقلاب رسیده بود، وصول دشمن را تا ۱۵ کیلومتری جنوب‌غربی اهواز به جای ۶ ساعت، ۶ روز به تأخیر انداخت. در همان خط نیز پیشروی ارتش خائن به آرمان ملل ستمدیده اسلامی را متوقف کرد و فرماندهان مزدور امپریالیسم ارتش متجاوز عراق، آرزوی ورود به شهر اهواز را به گور بردند. این مسئله مقاومت و پایمردی جانبازان ما بزرگ‌ترین عامل غافل‌گیری در نبرد در منطقه اهواز بود.

ج: اصل سادگی

هدایت عملیات در منطقه جنوب‌غربی اهواز، سهل و ممتنع بود. زیرا از یک طرف، زمین کاملاً مسطح و یک‌نواخت، جای بحثی برای چگونگی هدایت عملیات نداشت. از طرفی همین وضع عاملی بود که امکان حرکت دشمن در تمام منطقه و دور زدن نیروهای ما را برای دشمن به سادگی فراهم می‌کرد. لذا فرماندهان یگان‌های ما را به تفکر وا می‌داشت.

زمین کاملاً یک‌نواخت بود. یک جاده مرزی از کیلومتر ۵۰ اهواز جدا و به سمت غرب تا مرز ادامه داشت. در پاسگاه کوشک به سمت شمال در موازات مرز ادامه می‌یافت و به هویزه و سوسنگرد می‌رسید.

از کوشک به جنوب نیز جاده مرزی که برای گردان دژ احداث شده بود، تنها عارضه مشخص برای حفظ سمت و هدایت عده‌ها بود. لذا برای وصول به اهواز نیروی متجاوز باید متکی به همین یک جاده مرزی می‌شد تا به محور اصلی اهواز – خرمشهر برسد. به نظر می‌رسد که کافی بود نیروهای ما همین یک جاده مرزی را در کنترل داشته باشند، در صورتی‌که عملاً به این سادگی هم نبود. چون دشمن می‌توانست چند کیلومتر از جاده فاصله بگیرد و خود را به جاده اهواز – خرمشهر برساند و تمام یگان‌های ما را در جنوب‌غربی اهواز از سمت شرقی یا شمال‌شرقی دور بزند و آن‌ها را محاصره نماید.

بنابراین، عناصر لشکر ۹۲ زرهی در منطقه جنوب‌غربی اهواز، مجبور بودند تمام عرض جبهه ۷۰ کیلومتری را بپوشانند و در مواضع تأخیری بعدی نیز تا وصول به مناسب‌ترین موضع پدافندی موجود که ۲۵ کیلومتری جنوب‌غربی اهواز بود، همین گسترش در تمام جبهه را حفظ نماید و این کار چندان ساده نبود.

با وجود این شرایط، تیپ ۱ لشکر ۹۲ زرهی و گردان ۲۲۱ سوار زرهی در حدود مقدورات

خود ساده‌ترین طرح‌ها را تهیه و اجرا کردند، به طوری‌که حوادث جریان نبرد در هفته اول جنگ، نشان می‌دهد، هیچ عنصری از این یگان‌ها در محاصره دشمن قرار نگرفت و به دام دشمن نیفتاد و کلیه تلفات و خسارات پرسنلی و لجستیکی در نبردهای رویاروی به یگان‌های ما وارد شد.

چ: اصل تأمین

اساس مأموریت عناصر لشکر۹۲ زرهی در جنوب‌غربی اهواز، عملیات تأخیری و پدافندی بود که طبق دستور عملیاتی ابوذر نیروی زمینی ابلاغ شده بود و گسترش یگان‌های لشکر در این منطقه برای اجرای این مأموریت بود.

در این گونه عملیات، اصل تأمین، اهمیت خاصی دارد. زیرا اصولاً تدبیر تأخیری و دفاعی، هنگامی اتخاذ می‌شود که برتری کامل با نیروهای متجاوز است و نیروهای کافی در دسترس قوای مدافع نیست. نیروی مدافع مجبور است با حداقل نیرو، حداکثر تأمین را برای امکان نگهداری منطقه دفاعی ایجاد کند.

در زمین باز و یک نواخت منطقه جنوب‌غربی اهواز، برقراری تأمین فیزیکی بسیار مشکل بود. گرچه از نظر دیدبانی ساده بود، ولی دیدبانی و دیدن دشمن، بدون داشتن نیروی عکس‌العمل کافی چه بهره‌ای می‌تواند داشته باشد؟

لشکر با استفاده از امکانات موجود خود، گردان ۲۲۱ سوار زرهی را از پاسگاه طلایه در حاشیه جنوبی هورالعظیم تا شمال پاسگاه کیلومتر ۲۵ گسترش داده بود. این گردان با امکانات ضعیف خود توانسته بود حرکات دشمن را تحت نظر بگیرد و تا حدی ضرباتی به دشمن وارد کند.

پاسگاه‌های ژاندارمری مرزی نیز با نیروهای مردمی و سپاه پاسداران تقویت شده بود و یک نیروی پرده پوشش نسبتاً مؤثری در تمام خط مرز برقرار گردیده بود. ولی در جناحین منطقه، تقریباً نیروی پوششی وجود نداشت. لشکر ۹۲ نیرویی برای مأموریت نمی‌توانست صرفه‌جویی کند. یگان‌های تیپ ۱ زرهی که عنصر اصلی تأخیری و دفاعی بودند در حقیقت به صورت پاسدار عمومی، بدون نیروی مقدم دفاع در عقب عمل می‌کردند. مجبور بودند جناحین منطقه عملیات را خودشان تأمین نمایند و هر گردانی مجبور بود، ضمن مراقبت از جبهه جلو، مراقب پهلوها نیز باشد تا دور زده نشود.

تقریباً هیچ فعالیت ایجاد موانع نیز در منطقه به عمل نیامده بود که حداقل پیشروی نیروهای دشمن را کُند کند و به تأخیر بیاندازد. در نتیجه می‌توان گفت امکان اجرای این اصل به صورت کلاسیک وجود نداشت و اجرا نگردید. ولی نتیجه نشان می‌دهد عملاً تأمین بوده زیرا هیچ یگان ما به دام دشمن نیفتاد.

ح: اصل مانور

باید توجه داشت مفهوم مانور در عملیات تأخیری و تدافعی تا حدودی با مفهوم عملیات تعرضی متفاوت است. گرچه مفهوم اصلی اصطلاحی که به کار بردن تکنیک آتش و حرکت است، در تمام عملیات یکی است.

در عملیات تأخیری مفهوم آتش و حرکت در حرکت به سمت عقب می‌باشد که برای جلوگیری از درگیری قطعی و جدی، نیروی تأخیرانداز با دشمن، بایستی آتش کافی به روی دشمن روانه کند تا نیروی مانور بتواند در پناه آتش خودی به مواضع بعدی عقب‌نشینی کند.

در عملیات تدافعی نیز باید کمبود توان رزمی نیروهای مانور مستقر در مواضع دفاعی به وسیله اجرای آتش سنگین به روی دشمن حمله‌ور جبران گردد و نیروی مدافع در هر فرصت

مناسب و در هر مقیاسی که مقدور باشد باید پاتک کند و نیروهای دشمن را عقب براند.

در عملیات جنوب‌غربی اهواز، عناصر لشکر ۹۲ زرهی در حدود مقدورات خود، این اصل را به کار بردند. در مرحله یکم عملیات که تأخیری بود، نیروی پوشش و تیپ ۱ زرهی با حرکت به مواضع تأخیری متناوب، حرکات به موقع انجام دادند و با استفاده از ۲ گردان توپخانه ۱۵۵ مم که بعداً ۳ آتشبار ۱۷۵ و ۱۳۰ مم و کاتیوشا نیز به آن اضافه شد، توانستند آتش به روی دشمن اجرا و پیشروی دشمن را تا وصول به جنوب‌غربی اهواز به مدت ۶ روز به تأخیر بیاندازد.

پس از اشغال مواضع پدافندی در جنوب‌غربی شهر اهواز نیز با وجود دادن تلفات سنگین و از دست دادن قسمت عمده توان رزمی، در حدود مقدورات پاتک‌های محدود محلی اجرا کردند. از روز ششم نبرد عناصر لشکر این پاتک‌ها را آغاز کردند و دشمن را وادار به زمین‌گیر شدن و متوقف کردن پیشروی نمودند.

خ: اصل تعرض

منظور اصلی در این قسمت، بررسی جریان نبردهای ماه‌های اول جنگ در منطقه جنوب‌غربی اهواز است که حالت عملیات تأخیری و پدافندی داشت. اصل تعرض، مأموریت یگان‌های لشکر نبود، ولی از نظر کلی بنا به اعتقاد تئوریسین‌های نظامی، بهترین نوع دفاع، تعرض است و دفاع مطلق پیروزی‌آفرین نیست. بنابراین نیروی مدافع، نباید فقط به حفظ مواضع دفاعی اکتفا کند. زیرا در این صورت در سنگرهای خود خواهد پوسید.

نیروی مدافع باید تلاش کند، تحرک را در جبهه‌ها حفظ کند و با هرگونه امکانی که دارد به دشمن ضربت بزند.یگان‌های خودی را از حالت سکون و رکود که عامل تباهی قوا است

خارج سازد.

در عملیات مورد بحث، لشکر ۹۲ زرهی پس از وصول به خط مناسب پدافندی در جنوب‌غربی اهواز، تلاش کرد این اصل را به کار بَرَد. در مرحله تأخیری نیز این تلاش به کار برده شد. چنانکه در روز چهارم مهر، لشکر به تیپ ۱ زرهی دستور داد، با امکانات موجود به دشمن حمله کند و مواضع از دست رفته را از دشمن پس بگیرد.

حتی قبل از آغاز تجاوز عمومی در پاسگاه‌های مرزی هر جا نیروهای دشمن اقدام به تجاوز کردند، نیروهای ما عکس‌العمل شدید نشان دادند. مثلاً پاسگاه طلایه در ۱۹ شهریور ماه مورد تجاوز قرار گرفت و بلافاصله نیروهای مدافع پاسگاه و عناصر لشکر ۹۲ زرهی عکس‌العمل مناسب نشان دادند.

بالاخره در ۱۶ مهرماه، لشکر ۹۲ زرهی یک تک تطبیق شده در منطقه کارخانه نورد و دب حردان اجرا کرد. گرچه نتیجه عملیاتی این تک چندان مثبت نبود، ولی همین حرکت و حرکات بعدی، نیروی متجاوز را وادار کرد از ادامه تلاش برای تصرف شهر اهواز منصرف شود و حالت پدافندی را اجباراً بپذیرد.

از ماه دوم به بعد به علت سرازیر کردن آب کارون و کرخه‌کور به دشت جنوبی دب حردان و آب‌تیمور و باطلاقی شدن منطقه و شرایط کلی عملیاتی منطقه اهواز سوسنگرد که در بخش‌های دیگر بیان شده است، منطقه نبرد جنوب‌غربی اهواز به حالت پدافندی ساکن و غیر فعال درآمد. عملاً توقف کامل در این منطقه تا عملیات بیت‌المقدس ادامه پیدا کرد. به نظر می‌رسد این رکود بیش از حد، سبب اتلاف رزمی تیپ ۱ لشکر ۹۲ زرهی گردید و کارایی این تیپ برای نبردهای دیگر کاهش یافت.

۴- چگونگی همکاری و هماهنگی

الف: هماهنگی بین رده‌های فرماندهی

نظر به اینکه قرارگاه لشکر ۹۲ زرهی در اهواز مستقر بود، ایجاد هم‌آهنگی بین عناصر شرکت داده شده در این منطقه نبرد ساده‌تر بود و هر موقع مشکلی بین عناصر به وجود می‌آمد، فرمانده لشکر یا نماینده او مشکل را حل می‌کرد. در منطقه اهواز، تیپ ۱ زرهی، توپخانه لشکر، گردان ۲۲۱ سوار زرهی، گردان مهندس، گردان ۴۱۴ پل، گردان ۲۳۱ تانک و تیپ هفتگل مستقر بودند.

در اوایل جنگ گردان‌هایی از لشکر ۷۷ پیاده و مرکز زرهی نیز به این منطقه وارد شدند. لشکر آن‌ها را سازمان داد و فرماندهی تعیین کرد و هماهنگی در فعالیت آن‌ها برقرار نمود. اثر مثبت این حالت بود که با وجود آن‌که تیپ ۱ زرهی در آغاز جنگ فرمانده سازمانی نداشت و **سرگرد قاسمی** سرپرست تیپ بود **و سرگرد مخابرات صفری** اسماً فرمانده تیپ بود. این کمبود اثرات چندان منفی در این فرماندهی نداشت.

پس از آغاز جنگ ابتدا **سرهنگ جلالی**، بعد از **سرهنگ سرانجام**، پس از آن **سرهنگ بدرخواهان** و بعد از او **سرهنگ ناظری** فرماندهی این تیپ را هرکدام چند روز تا چند ماه به صورت مأمور، فرماندهی این تیپ را عهده‌دار شدند. ولی حوادث و وقایع نبردهای این منطقه نکته‌ای را که حاکی از اختلال امر فرماندهی باشد نشان نمی‌دهد.

ب: هماهنگی با سازمان‌های غیر ارتشی

از آغاز جنگ تحمیلی، در منطقه عملیاتی اهواز نیز مانند سایر مناطق، سازمان‌های کشوری و سپاه پاسداران و نیروهای مردمی در صحنه نبرد حاضر شدند و دوشادوش یگان‌های ارتش

در دفاع از میهن اسلامی ما در نیروها شرکت کردند. شرکت سازمان‌های کشوری در این منطقه فعال‌تر از جبهه‌های دیگر بود.

استانداری خوزستان، شرکت نفت، سازمان آب و برق، اداره راه، به طور فعال در تحکیم مواضع دفاعی جنوب اهواز شرکت داشتند. شهید **دکتر چمران** یک سازمان عملیات نامنظم تشکیل داده بود که قرارگاه آن در اهواز بود. منطقه فعالیت این گروه نیز در منطقه اهواز، حمیدیه، سوسنگرد و دشت آزادگان بود که در کنار نیروهای ارتشی و در بعضی نقاط به صورت مستقل عملیات نامنظم و دستبرد و کمین اجرا می‌کرد.

سپاه پاسداران اهواز، حمیدیه و سوسنگرد نیز در منطقه فعال بود.

ناحیه ژاندارمری اهواز با عناصر موجود خود وارد نبرد بود. تلاش اصلی همه این رزم‌آوران و جهادگران، نگهداری و تأمین شهر اهواز بود.

طرح کندن خندق به دور اهواز از شمال‌شرقی و جنوب‌غربی به طول قریب ۲۰ کیلومتر و عرض بیش از ۱۰ متر و عمق ۲ تا ۳ متر به وسیله **دکتر چمران** تهیه و به وسیله استانداری با استفاده از امکانات شرکت نفت، اداره راه، سازمان آب و برق و شرکت‌های خصوصی مستقر در اهواز اجرا گردید.

لشکر ۹۲ زرهی فاقد وسایل سنگین مهندسی برای ایجاد خاکریز و تحکیم مواضع بود. با استفاده از امکانات سازمان‌های غیر نظامی یاد شده، ده‌ها کیلومتر خاکریز در جنوب اهواز تهیه شد. همه این تلاش‌ها نیاز به همکاری و هم‌آهنگی داشت، تا نیروهای موجود به طرز صحیح استفاده شود و هیچ تلاشی به هدر نرود.

خوشبختانه این همکاری و هماهنگی وجود داشت. البته همانگونه که در بررسی اصل وحدت فرماندهی بیان شد، شاید به علت تازگی این روش جنگ برای ما و ملت ما و عدم

تمرینات قبلی برای یک سو کردن تلاش‌ها، در مراحل اجرایی اختلاف سلیقه‌هایی وجود داشته باشد که در مدارک ثبت نگردیده است، ولی در هر تلاشی نتیجه نهایی مهم است.

اگر نتیجه تلاش‌ها به نتیجه مطلوب برسد، نمایانگر آن خواهد بود که اگر هم اختلافات و ناهماهنگی‌هایی وجود داشته باشد، در مقیاسی نبوده که در تعیین سرنوشت مؤثر باشد.

ولی ذکر یک نکته لازم است که روش به اجرا درآمده در منطقه اهواز، سبب شد که دو ماه اول جنگ، فرماندهی نیروی زمینی هدایت عملیات این منطقه را کلاً به عهده لشکر ۹۲ زرهی واگذار کند و استقلال بیش از حد معمول به لشکر بدهد. در حقیقت تا حدودی خود را در منطقه اهواز کنار بکشد و فقط به پشتیبانی لشکر به وسیله یگان و تدارکات اکتفا کند. تا جایی‌که قرارگاه مقدم نیروی زمینی که به فرماندهی نیروی زمینی در دزفول مستقر بود، عملاً هیچ‌گونه دخالتی در طرح‌ریزی و هدایت عملیات منطقه اهواز نمی‌کرد و کمتر در جریان حوادث آن منطقه قرار داشت.

طرح‌های ایجاد خندق و سرازیر کردن آب کرخه و کارون به دشت‌های جنوبی کلاً بدون مشاوره نیروی زمینی تهیه و اجرا گردید. حتی فرمانده نیرو چندان با این طرح موافق نبود و عقیده داشت که ایجاد باطلاق مصنوعی در منطقه، همان‌گونه که جلو پیشروی دشمن را می‌گیرد، مانع پیشروی نیروهای ما نیز می‌شود.

از اواخر آبان، بعد از آزادسازی سوسنگرد و اعزام عناصر لشکر ۱۶ زرهی به اهواز، نیروی زمینی هدایت عملیات اهواز را نیز به عهده گرفت و این شرایط نیز بهبود یافت.

۵- پشتیبانی‌های مردمی

در سال اول جنگ (مهر ۵۹ تا مهر ۶۰) اثرات پشتیبانی‌های مردمی در منطقه اهواز از مناطق دیگر نبرد مؤثرتر بود. گرچه در تمام جبهه‌ها مردم حضور داشتند و با خلوص نیت از رزمندگان ما پشتیبانی می‌کردند.

باید توجه داشت که در اوایل جنگ نیروهای بسیج مردمی به طور مستقل و جداگانه عمل می‌کردند و زیر امر سپاه پاسداران نبودند.

سازمان‌های دولتی و غیر دولتی و مردمی نیز همین حالت را داشتند. ولی در خوزستان، به خصوص اهواز، استاندار خوزستان **(مهندس محمد غرضی)** تلاش کرده بود وحدت تلاش، بین این نیروهای مردمی به وجود آورد و از آن‌ها به نحو کمال مطلوب استفاده شود. از جمله آثار بارز این تلاش‌ها، کندن خندق دور اهواز و برقرار کردن چندین دستگاه موتور پمپ برای پمپاژ کردن آب رودخانه کارون به این خندق و ایجاد سد خاکی در رودخانه کرخه و کندن خندق و سرازیر کردن آب کرخه به دشت هویزه و ایجاد ده‌ها کیلومتر خاکریز برای مواضع دفاعی لشکر ۹۲ زرهی بود. هر مقدار کوچک این تلاش‌های مردمی، اثرات روانی تقویتی بسیار بزرگی برای مدافعین ما داشت.

شاید به تصور آیندگان نیاید که در نبردهای صحنه کارزار خوزستان، ارزش یک دستگاه بلدوزر بیش از چند دستگاه تانک و نفربر بود. زیرا بدون آن‌ها حفاظت تانک‌ها و نفربرها و سایر خودروها و نفرات در دشت باز اصولاً امکان‌پذیر نبود.

لشکر ۹۲ زرهی نیز حدود ۷ دستگاه بلدوزر داشت و همه آن‌ها به وسیله مردم و نیروهای مردمی و سازمان‌های غیر ارتشی فراهم شد.

البته به مرور ستاد مشترک و وزارت دفاع و نیروی زمینی به فکر تهیه بلدوزر برآمدند.

در ماه‌های بعد وسایل خریداری ارتش نیز وارد صحنه نبرد شد.

لذا به جرأت می‌توان گفت، در منطقه نبرد اهواز و سوسنگرد، چنانچه در دو ماه اول جنگ پشتیبانی‌های مردمی به صورت فعال وجود نمی‌داشت، نگهداری سوسنگرد و حمیدیه و اهواز بسیار مشکل و احتمالاً غیرممکن بود.

۶- چگونگی مسائل اطلاعاتی در نبردهای منطقه اهواز

الف: جو

وضعیت جوی خوزستان در پاییز و زمستان سال ۱۳۵۹ در بررسی عملیات دیگر بیان شده و از تکرار آن در این قسمت خودداری می‌گردد.

ب: زمین

منطقه عملیات جنوب‌غربی اهواز از خط مرزی ایران و عراق تا اهواز، زمینی است کاملاً هموار که با شیب ملایم از شمال به جنوب گسترده شده است. عوارض مشخص زمین در منطقه مرزی، پاسگاه‌های ژاندارمری و جاده مرزی و دژهای ساخته شده به وسیله ایران در امتداد خط مرز می‌باشد. از خط مرز به سمت داخل ایران، امتداد جاده مرزی به سمت شرق و اتصال آن به محور اصلی اهواز – خرمشهر. خود این محور مهمترین عارضه مشخص است و در کیلومتر ۴۰ جنوب اهواز، پادگان حمید است که برای استقرار یک گردان سوار زرهی ساخته شده و از این پادگان به سمت شمال چند روستا و یک امامزاده در ۲۵ کیلومتری جنوب اهواز قرار دارد.

از کیلومتر ۲۵ به سمت اهواز، روستاها نسبتاً بیشتر و تأسیسات راهداری و جنگل مصنوعی و بالاخره کارخانه نورد و تأسیسات حاشیه شهر اهواز، عوارض مشخص را تشکیل

می‌دهند.

جالب این است که از کیلومتر ۴۰ اهواز تا خرمشهر که حدود ۸۰ کیلومتر است در غرب جاده اهواز – خرمشهر و حوالی جاده و حتی تا کرانه رودخانه کارون در شرق، هیچ آبادی و عارضه طبیعی و مصنوعی وجود ندارد. منطقه‌ای است کاملاً عریان، به وسعت ۸۰ کیلومتر در ۳۰ تا ۶۰ کیلومتر که در آن، فقط ۳ پاسگاه مرزی کوشک و طلایه و پاسگاه ۲۵ و جفیر و دژها و ایستگاه‌های راه‌آهن حسینیه و نیم‌ایستگاه گرم‌دشت قرار دارند که هرگونه حرکات را در سمت مشخص توجیه می‌کند.

با توجه به شرایط طبیعی و یک‌نواخت زمین و محدود بودن فوق‌العاده عوارض مصنوعی، می‌توان گفت، این منطقه کاملاً بیابانی است و حتی آب آشامیدنی ندارد.

از لحاظ بررسی نظامی زمین، در این منطقه عارضه حساس تاکنیکی وجود ندارد. ولی همان پاسگاه‌ها و امتداد جاده‌ها و روستاهای پراکنده، برای کمک به حفظ سمت، عوارض بسیار حساس هستند. مثلاً در وسط بیابان پاسگاه طلایه و کوشک و جفیر و بالاخره پادگان حمید، مهمترین و حساسترین عوارض را تشکیل می‌دهند. ارزش نظامی آن‌ها در این بیابان کمتر از یک ارتفاع تاکتیکی نیست. از نظر معابر وصولی پاسگاه‌های مرزی و جاده مرزی معابر وصولی را به سمت محور اصلی اهواز توجیه می‌کنند.

بنابراین دو معبر اصلی از مرز به طرف شرق یا غرب وجود دارد که معبر پاسگاه طلایه و پاسگاه کوشک می‌باشند که هر دو معبر در پاسگاه کوشک تبدیل به یک معبر می‌شود و به طرف محور اصلی اهواز – خرمشهر امتداد می‌یابد.

معبر طلایه پس از وصول به جاده مرزی به طرف شمال، برای وصول به هویزه و سوسنگرد نیز امتداد می‌یابد. از نظر میدان دید و تیر هیچ محدودیتی وجود ندارد و اختفاء و

پوشش اصولاً وجود ندارد، مگر از ۲۵ کیلومتر اهواز به سمت شمال و هیچ مانع طبیعی و مصنوعی نیز در این قسمت وجود ندارد، مگر این‌که باران‌های شدید منطقه حاره ببارد و رودخانه‌های دجله و کارون و کرخه طغیان کند و زمین را تبدیل به باطلاق کند.

پ: وضعیت دشمن

چگونگی سازمان و گسترش و استعداد نیروهای دشمن در آغاز نبرد در منطقه جنوب‌غربی اهواز در مدارک در دسترس مشخص نیست. از پیوست اطلاعاتی طرح عملیاتی ابوذر چنین معلوم می‌شود که لشکر ۵ مکانیزه عراق، قبل از آغاز جنگ در منطقه بصره مستقر بوده که تیپ‌های ۱۵ و ۲۰ مکانیزه در بصره و تیپ ۲۶ زرهی در پادگان زبیر استقرار داشته است.

بنابراین احتمالاً عناصری که در منطقه جنوب‌غربی اهواز وارد عمل شدند، تیپ ۱۵ و ۲۰ مکانیزه لشکر ۵ بوده‌اند، چون تیپ ۲۶ زرهی در منطقه خرمشهر وارد عمل بوده است.

پس از سد کردن پیشروی دشمن در جنوب‌غربی اهواز، مشخص گردید که عناصر لشکر ۵ مکانیزه عراق در این منطقه وارد عمل شده است و بعداً عناصر لشکر ۹ زرهی نیز در جنوب کرخه‌کور و غرب سوسنگرد و بستان گسترش یافت.

در این منطقه عملیات یک لشکر زرهی و یک لشکر مکانیزه دشمن مواضع پدافندی را اشغال و در مقابل یگان‌های ما پدافند کرد.

با توجه به این‌که پیشروی یگان‌های دشمن در منطقه عملیاتی تیپ ۱ لشکر ۹۲ زرهی از پاسگاه طلایه تا پاسگاه کوشک در خط مرز آغاز شده، احتمالاً عناصر یک تیپ مکانیزه از طلایه وارد شده و یک تیپ نیز از منطقه کوشک حمله کرده است و یک یگان دشمن نیز از تنومه به پاسگاه کیلومتر ۲۵ مرزی حرکت کرده و پس از انهدام آن پاسگاه به طرف ایستگاه حسینیه در ۴۰ کیلومتری شمال خرمشهر رفت. این ستون دشمن پس از وصول به محور اهواز – خرمشهر

به سمت جنوب برای محاصره خرمشهر تغییر سمت داد.

اطلاعات عمده‌ای که از وضعیت دشمن در منطقه جنوب‌غربی اهواز گزارش شده، بیشتر مربوط به حوادث حوالی پاسگاه‌های مرزی طلایه و کوشک و کیلومتر ۲۵ می‌باشد. پس از سقوط این پاسگاه‌ها در مراحل بعدی عملیات تأخیری یگان‌های تیپ ۱ زرهی و گردان ۲۲۱ سوار زرهی، اطلاعات روشنی از چگونگی سازمان و گسترش و استعداد دشمن به لشکر ۹۲ زرهی گزارش نشده است. در گزارش‌های ارسالی نیز اکتفا به ذکر تعداد تانک و نفربر که بعضاً نیز اغراق‌آمیز به نظر می‌رسد، اکتفا شده است.

آنچه که از بررسی وضعیت دشمن حاصل می‌شود، این است که حرکت دشمن در منطقه اهواز، سرعت چندانی نداشته و فشار دشمن زیاد نبوده است.

حتی در روز دوم گزارش شده که تعدادی از عناصر دشمن خود را به عقب کشیده‌اند. به نظر می‌رسد برای تجدید سازمان و تدارکات بوده باشد و دشمن خواسته از برد توپخانه ما خارج گردد.

در روز سوم مهر تیپ ۱ گزارش داده است تمرکزات دشمن در منطقه کوشک و طلایه زیادتر شده و در مقابل منطقه گردان ۲۶۴ تانک خودی که فقط ۱۲ تانک دارد، حدود یک گردان تانک دشمن مستقر گردیده است.

در روز ۴ مهر گزارش‌های متناقضی از وضع دشمن مخابره شده. در یک گزارش بیان شده، پادگان حمید در نزدیکی جاده اهواز زیر آتش قرار گرفته و در گزارش دیگر گفته شده دشمن در حال عقب‌نشینی است.

به نظر می‌رسدبه علت هموار بودن زمین و نبودن عارضه مشخص و مشکلات حفظ سمت مانور، یگان‌های دشمن برای نیروهای خودی کاملاً مشخص نمی‌گردیده است.

با توجه به گزارش تیپ ۱ در روز ۴ مهر، دشمن از پادگان حمید نیز گذشته و به جنوب آبادی‌های ملاشیه در ۲۰ کیلومتری اهواز رسیده است.

بالاخره دشمن در روز ۵ مهر به تیررس شهر اهواز رسیده و اهواز را گلوله‌باران کرده و عناصر تیپ ۱ به حوالی کارخانه نورد در ۱۵ کیلومتری جنوب اهواز عقب‌نشینی نموده است.

از روز ۶ مهر پیشروی دشمن در جنوب اهواز سد گردیده و نیروهای دشمن در جنوب آبادی‌های ملاشیه و حوالی دب حردان و جنوب‌شرقی جنگل گمبویه موضع دفاعی گرفتند. تلاش‌های مکرر دشمن برای ادامه پیشروی با مقاومت سرسختانه مدافعین ما در این منطقه متوقف گردید.

در ۱۸ ماه بعد تا عملیات بیت‌المقدس دشمن در حدود ۲۵ کیلومتری جنوب‌غربی اهواز زمین‌گیر شد و هیچ حرکت مهمی در این مدت در این محور از خود نشان نداد.

چند حرکت در غرب این منطقه در محور حمیدیه – سوسنگرد اجرا کرد که همه آن‌ها نیز با شکست دشمن مواجه گردید. جریان این عملیات در بررسی عملیات منطقه حمیدیه سوسنگرد هویزه بستان (دشت آزادگان) بیان شده است.

۷- چگونگی مسائل عملیاتی در نبردهای جنوب‌غربی اهواز

الف: برآورد وضعیت

در مدارک در دسترس، مدرک کتبی از برآورد وضعیت لشکر موجود نبود. ولی تدبیر لشکر ۹۲ زرهی در سازمان‌دهی منطقه پدافندی نشان می‌دهد که لشکر بر اساس ۴ عامل اصلی طرح‌ریزی که مأموریت، جو و زمین، استعداد دشمن و استعداد نیروهای خودی می‌باشد، برآورد شفاهی کرده و طرح پدافندی را تهیه و اجرا نموده است.

چون از ۴ عامل یاد شده، ۳ عامل مشخص و تا حدودی ثابت بوده است. مأموریت لشکر برابر طرح عملیاتی ابوذر این بوده که از منطقه پدافند کند و منطقه مسئولیت لشکر هم مشخص بوده و امکانات و استعداد ررزمی موجود لشکر نیز معلوم بوده.

با توجه به استقرار پادگانی لشکر در منطقه خوزستان و برآوردهای چندین ساله از تهدید احتمالی ارتش متجاوز عراق و اطلاع از گسترش پادگانی یگان‌های عراق، وضعیت قدرت رزمی و طرح‌های احتمالی عراق نیز تا حدودی مشخص بوده است.

بنابر این عوامل مشخص، لشکر ۹۲ زرهی مجبور بود، در منطقه جنوب‌غربی اهواز که زمین نامناسبی برای دفاع می‌باشد، عمل تأخیری را قبول کند و پیشروی دشمن را در نزدیکی شهر اهواز که تا حدودی عرض جبهه کمتر و عوارض مصنوعی بیشتری دارد، سد نماید.

لشکر با در نظر گرفتن توان رزمی خود، بیش از ۴ تا ۵ گردان مانوری و دو گردان توپخانه نمی‌توانست به این منطقه اختصاص دهد. مگر اینکه نیروهای تقویتی بیشتری برای لشکر اعزام می‌گردید.

با توجه به ۳ پاسگاه مرزی طلایه، کوشک و کیلومتر ۲۵ که ۳ نقطه مشخص در طول مرز ۷۰ کیلومتری می‌باشد، لشکر می‌بایستی یگان‌های خود را در مقابل این ۳ پاسگاه که خود به

خود ۳ معبر وصولی ارتش متجاوز را توجیه می‌کرد، گسترش دهد. از دژهای مرزی و پاسگاه‌های ژاندارمری، در این زمین باز حداکثر استفاده را بنماید.

برای اجرای عمل تأخیری در صورتی‌که امکانات مهندسی داشته باشد، در خطوط تأخیری عقب، مواضع تأخیری تهیه نماید.

بالاخره لشکر مجبور بود در این منطقه تا حوالی امامزاده طاهر که در ۲۵ کیلومتری جنوب اهواز و تقریباً بین رودخانه کارون در شرق و کرخه‌کور در غرب قرار دارد عقب‌نشینی کند و در این خط، پیشروی دشمن را سد نماید. در این صورت، پادگان حمید اجباراً رها می‌شد.

لشکر، یک گردان سوار زرهی برای نیروی پوشش این منطقه در نظر گرفته بود. این گردان بایستی خط مرز را از جنوب هویزه تا پاسگاه‌های طلایه و کوشک و کیلومتر ۲۵ پوشش کند و یک گردان مکانیزه و ۲ گردان تانک که عنصر مانور تیپ ۱ زرهی را تشکیل می‌داد، در حد مقدور در مواضع سد کننده مناسب که شبیه به پاسدار عمومی می‌شد مستقر سازد. در این صورت لشکر برای عنصر اصلی مقاومت در مواضع سد کننده پدافندی نیرویی نداشت. زیرا تمام توان رزمی لشکر در منطقه جنوب‌غربی اهواز، همان ۴ گردان بود که در نیروی پوشش و پاسدار عمومی به کار رفته بود.

در صورتی‌که در هر طرح دفاعی مخصوصاً در شرایط آغاز نبرد استقرار ۳ رده پدافندی شامل عنصر تأمینی، عنصر دفاع مقدم و عنصر احتیاط کاملاً ضروری است. چنانچه نیرو محدود باشد می‌توان عنصر احتیاط را پس از عقب‌نشینی نیروی تأمینی از خط مقدم دفاع، از باقیمانده این عنصر تشکیل داد. ولی همان‌طور که گفته شد از ۳ رده پدافندی لشکر فقط یک رده تأمینی می‌توانست داشته باشد، زیرا خود رده تأمینی نیز شامل نیروی پوشش و پاسدار عمومی و پاسدار رزمی بود.

با توجه به مطالبی که بیان شد، لشکر نمی‌توانست راه‌کار کلاسیک برای دفاع در منطقه جنوب‌غربی اهواز داشته باشد. مجبور بود با همان نیرویی که در اختیار داشت هم تأمین برقرار کند و هم عمل تأخیری اجرا کند و هم پیشروی دشمن را سد کند و هم دفاع و حتی پاتک نماید و به همین نحو نیز عمل شد.

ب: سازمان دفاع

برابر مطالبی که در برآورد وضعیت گفته شد، لشکر مجبور بود بدون در نظر گرفتن استعداد دشمن و مقایسه توان رزمی نسبی با همان توانایی که داشت، در تمام جبهه خوزستان از عین‌خوش تا فاو با دشمن مبارزه کند.

برای ۴ منطقه مستقل پدافندی که غرب دزفول و شوش، شمال و غرب و جنوب سوسنگرد، جنوب‌غربی اهواز و خرمشهر و آبادان بود یگان مانوری و توپخانه اختصاص دهد که با توجه به خطرناک بودن تهدید در هر ۴ منطقه، لشکر می‌بایستی یک سازمان متعادلی برای هر منطقه در نظر بگیرد.

بنابراین لشکر از جمع ۱۶ گردان مانوری که قبل از شروع جنگ در اختیار داشت، به هر جبهه تعدادی گردان مانوری اختصاص داد که در این سازمان‌دهی، به جبهه غرب دزفول ۵ گردان مانوری و یک گردان توپخانه، جبهه اهواز ۴ گردان مانوری و ۲ گردان توپخانه، جبهه سوسنگرد ۴ گردان مانوری و یک گردان توپخانه و به جبهه خرمشهر و آبادان ۳ گردان مانوری و ۴ آتشبار توپخانه اختصاص داد.

در جبهه جنوب‌غربی اهواز، گردان ۲۲۱ سوار زرهی نیروی پوشش در مرز را تشکیل داد و ۳ گردان تیپ ۱ زرهی نیروی اصلی پدافندی را تشکیل دادند و به صورت ۳ گروه رزمی ابتدا به شکل پاسدار عمومی هر ۳ گردان در خط مستقر شدند و بعد از عقب‌نشینی به جنوب شهر

اهواز، باقیمانده هر ۴ گردان در خط، مواضع پدافندی را از غرب رودخانه کارون تا شرق نهر کرخه‌کور در عرضی حدود ۲۰ کیلومتر اشغال کردند. تا این مرحله لشکر فاقد احتیاط بود.

پس از شروع جنگ گردان ۱۴۸ پیاده و یک گروهان تانک از لشکر ۷۷ مشهد به اهواز منتقل شد و زیر امر لشکر قرار گرفت و لشکر با این گروه رزمی، احتیاطی تشکیل داد.

پ: طرح عملیاتی

در کلیات این بررسی بیان شد که به علت بروز اختلافات مرزی بین ایران و عراق از سال ۱۳۴۸، مسئله برآورد وظعیت و طرح‌ریزی لشکر ۹۲ زرهی برای مقابله با تهاجم ناگهانی عراق همیشه مطرح بود. طرح‌هایی نیز تهیه شده بود. نظر به این‌که در آغاز جنگ تحمیلی فقط عناصر لشکر ۹۲ زرهی با یک گروه رزمی از تیپ ۳۷ مرکز زرهی در خوزستان مستقر بود، الزاماً طرح دفاعی لشکر بایستی برابر همان طرح‌های قبلی اجرا می‌شد.

با این وجود نیروی زمینی در ۱۵ شهریور ماه طرح پدافندی عمومی نیروی زمینی جمهوری اسلامی ایران در مرز غرب کشور را به نام طرح ابوذر صادر کرد.

در این طرح مأموریت لشکر ۹۲ زرهی همان مأموریت تقریباً ثابت سال‌های قبل بود. لشکر ۹۲ زرهی بر مبنای این طرح، در ۲۷ شهریور طرح عملیاتی حرّ را تهیه و به یگان‌های سازمانی و زیر امر خود صادر کرد. بر مبنای این طرح، گردان ۲۲۱ سوار زرهی که در پادگان حمید واقع در ۴۰ کیلومتری جنوب اهواز مستقر بود و اصولاً برای پوشش مرز این منطقه این گسترش پادگانی تهیه شده بود، مأموریت عمومی خود را دریافت کرد و مسئولیت پوشش مرز را از هویزه تا کیلومتر ۲۵ را عهده‌دار گردید.

تیپ ۱ زرهی نیز که مأموریت اساسی پادگانی آن دفاع از جنوب‌غربی اهواز بود، همین مأموریت را عهده‌دار گردید.

بنابراین طرح ساده بود و حدود ۱۵ سال به وسیله همین یگان‌ها تمرین شده بود. اغلب افسران و درجه‌داران کادر تیپ ۱ زرهی و گردان ۲۲۱ سوار زرهی با منطقه عملیات و چگونگی اجرای طرح‌های احتمالی آشنایی کامل داشتند و نکته مبهم و جدیدی برای آن‌ها وجود نداشت.

اما بحث درباره این‌که آیا این طرح صحیح بود یا نه، می‌توان گفت در شرایط موجود در آغاز جنگ بهترین راه‌کار همان بود که لشکر می‌توانست انتخاب کند و این راه‌کار الزامی و اجباری بود.

نکته ای که لازم است یادآوری شود این است که با وجود تمرینات چندین ساله در این منطقه برای دفاع از منطقه، فکر اساسی نشده بود. البته در حدود سال‌های ۴۹ تا ۵۳ تأسیسات دژ برای پوشش مرز از شلمچه تا طلایه ساخته شده بود و گردان دژ برای اشغال دژها سازمان یافته بود.

ولی با انعقاد قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر ، برنامه‌های تحکیم مواضع دفاعی در عقب خط دژها مسکوت مانده بود. گرچه اصولاً طرح دفاعی در منطقه خوزستان چندان مورد قبول مقامات نظامی قبل از انقلاب نبود. این عامل سبب شده بود که روش جنگ در بیابان که فوق‌العاده برای این منطقه حائز اهمیت بود، مورد توجه کافی قرار نگیرد و وسایل و تجهیزات سنگین مهندسی در این منطقه نگهداری نشود.

به هر حال مشکلاتی که سازمان لشکر از لحاظ کمبود وسایل سنگین مهندسی و یگان مانوری و توپخانه داشت طرح مناسب دیگری نمی‌توانست تهیه و اجرا نماید.

بعد از شروع جنگ تحمیلی، تجربه میدان نبرد نشان داد که با چند دستگاه بلدوزر می‌شد خیلی کارها کرد و با حداقل هزینه، مواضع پدافندی مناسبی تهیه نمود و در همین زمین باز و مسطح می‌توان جلو پیشروی دشمن را با نیروی نسبتاً متعادل گرفت.

ت: هدایت عملیات

تهدید و تجاوز ارتش مزدور عراق علیه جمهوری اسلامی ایران، از اوایل سال ۱۳۵۹ آغاز شد. از اوایل شهریور ماه این تهدید شدیدتر و جدی‌تر شد. کلیات این مرحله از مقدمات جنگ در بخش جداگانه‌ای خارج از این کتاب بررسی شده است.

اولین حادثه مرزی در منطقه جنوب‌غربی اهواز در ۶ شهریور رخ داد. در ساعت ۰۱۳۰ این روز نیروهای عراقی پاسگاه طلایه را در جنوب باطلاق هورالعظیم زیر آتش گرفتند. این اعلام خطر جدی، لشکر ۹۲ زرهی را وادار کرد که به فکر تقویت مواضع یگان‌های پوشش و تأمین مستقر در مرز باشد و به گردان مهندس در ۸ شهریور دستور داد با دریافت وسایل سنگین مهندسی از استانداری و مقامات محلی مواضع یگان‌های منطقه مرزی را مستحکم نماید.

در ۱۵ شهریور، به لشکر اطلاع داده شد، حدود ۲۰۰۰ نفر افراد ارتش عراق با ۸۰ دستگاه تانک، در مجاورت مرز بین شلمچه تا پاسگاه کیلومتر ۲۵ متمرکز شده است. گردان ۲۲۱ سوار زرهی که در مرز مستقر بود، گزارش داد یک گردان تانک و یک یگان توپخانه عراق در غرب پاسگاه طلایه مستقر شده است. در صورتی‌که در این موقع گردان، یک دسته سوار زرهی در پاسگاه طلایه و یک دسته در پاسگاه کوشک مستقر کرده بود و بقیه در پادگان حمید یا مواضع عقب گسترش داشت. لشکر در پاسخ گردان ۲۲۱ سوار زرهی دستور داد، مراقب باشد، چنانچه دشمن اقدام به اجرای آتش یا حرکت کرد، عکس‌العمل مناسب نشان دهد.

از روز ۱۲ شهریور فعالیت گشت‌زنی گردان ۲۲۱ سوار زرهی در منطقه مرزی طلایه تا کوشک بیشتر شد.

نکته‌ای را باید از نظر استعداد رزمی یگان‌ها در نظر گرفت، این‌که آمادگی رزمی یگان‌های لشکر خیلی پایین بود. چنانچه در گزارشی که تیپ۱ زرهی در تاریخ ۲ شهریور از

وضع آمادگی یگان‌ها به لشکر داده، خلاصه وضعیت پرسنلی یگان‌ها (به عنوان نمونه) چنین بوده است.

گردان ۱۲۱ مکانیزه، افسر سازمانی ۳۹ نفر، موجودی ۱۵ نفر، درجه‌دار سازمانی ۳۰۰ نفر، موجودی ۹۴ نفر، سرباز سازمانی ۵۸۷ نفر، موجودی ۲۴۹ نفر.

از وسایل عمده از ۳۳ دستگاه نفربر سازمانی ۲۲ دستگاه حاضر به کار، از ۸ دستگاه تفنگ ۱۰۶ مم یک دستگاه حاضر به کار، از ۶ دستگاه موشک‌انداز تاو هر ۶ دستگاه حاضر به کار و از ۲۷ دستگاه خودرو چرخ‌دار ۹ دستگاه حاضر به کار بود.

گردان ۲۳۲ تانک از ۳۵ نفر افسر سازمانی ۱۳ نفر موجودی، درجه‌دار سازمانی از ۳۰۹ نفر ۱۷۶ نفر موجود و سرباز از ۱۷۷ نفر ۸۱ نفر موجود.

از ۵۳ دستگاه تانک ۳۲ دستگاه حاضر به کار بود.

لشکر بر اساس گزارش آمادگی رزمی یگان‌ها، خلاصه وضعیت پرسنلی را به این شرح گزارش داد: کمبودهای پرسنلی: افسر کادر ۳۸۲ نفر، افسر وظیفه ۲۵۳ نفر، درجه‌دار کادر ۳۰۰۸ نفر، درجه‌دار وظیفه ۲۳۸۲ نفر و کمبود سرباز ۴۹۸۴ نفر که در مجموع استعداد پرسنلی لشکر حدود ۵۰ درصد بود.

استعداد لجستیکی نیز چنین گزارش شده (خلاصه): تعداد خودروهای چرخ‌دار تعمیری ۵۰ درصد، خودروهای شنی‌دار تعمیری ۴۰درصد.

با توجه به این شرایط، جمع آمادگی رزمی لشکر کمتر از ۵۰ درصد بود. لشکر در گزارش خود اضافه کرده بود که اغلب آموزش‌ها اجرا نشده، مهمات نیز محدودیت دارد.

تیپ ۱ زرهی در گزارش مجدد خود در ۳ شهریور اعلام کرده بود که تیپ آمادگی رزمی نداردو ضمناً گسترش عملیاتی تیپ را بدین شرح پیشنهاد کرده بود: یک گروه رزمی در

سه‌راهی پادگان حمید – یزدنو (۵۰ کیلومتری جاده اهواز)، یک گروه رزمی در حوالی پاسگاه جفیر ، یک یگان در خرمشهر و یک یگان در شلمچه مستقر شود.

حوادث منطقه غرب اهواز، از روز ۱۹ شهریور شدیدتر شد. در ساعت ۱۲۲۰ روز ۱۹ شهریور، ارتش متجاور عراق، چاه نفت شماره ۲ را در حوالی یزدنو زیر آتش گرفت و چاه نفت حوالی طلایه نیز گلوله‌باران شد.

ژاندارمری خوزستان گزارش داد که چاه نفت طلایه در حال محاصره شدن به وسیله ارتش عراق است. گردان ۱۶۵ مکانیزه لشکر در پادگان حمید مستقر بود. لشکر به این گردان دستور داد یک دسته به پاسگاه طلایه اعزام و آن پاسگاه را تقویت نماید. ۲ رسد توپ نیز از گردان ۳۱۲ به پاسگاه طلایه اعزام شد.

در روز ۱۹ از طریق سلسله مراتب فرماندهی ابلاغ گردید که حمله عمومی ارتش عراق در آتیه نزدیک قطعی است.

در روز ۲۰ شهریور به لشکر دستور داده شد، یگان‌ها را به منطقه عملیاتی اعزام کند.

لشکر در ۲۱ شهریور تمام عناصر سازمانی و زیر امر را به مواضع پیش‌بینی شده اعزام کرد.

لازم به تذکر است تا این تاریخ طرح عملیاتی لشکر تهیه نشده بود. طرح عملیاتی حرّ لشکر در ۲۷ شهریور منتشر گردید. زیرا طرح عملیاتی ابوذر در ۱۵ شهریور صادر شده بود که احتمالاً در اوایل دهه دوم شهریور به دست لشکر رسیده و لشکر هم بر اساس آن، طرح کتبی تهیه و صادر کرده بود.

در ۲۱ شهریور، لشکر برآورد کرد ۴ گردان توپخانه ۱۵۵ مم با برد حدود ۱۶ کیلومتر توانایی پوشش و پشتیبانی ۴۸۰ کیلومتر مرز را ندارد. از نیروی زمینی درخواست توپخانه برد

بلند ۱۳۰مم و ۱۷۵ مم کرد.

گردان ۲۳۱ تانک ام-۶۰ از عناصر لشکر ۸۸ زرهی به طور موقت در پادگان هفتگل در خوزستان مستقر بود. لشکر با موافقت نیروی زمینی، این گردان را به اهواز تغییر مکان داد و زیر امر تیپ ۱ زرهی قرار داد.

به گردان ۲۲۱ سوار زرهی مستقر در پادگان حمید دستور داد عناصر باقی‌مانده در پادگان را به نزدیکی مرز حرکت دهد و پوشش مرز را از حوالی بستان تا کیلومتر ۲۵ شمال شلمچه برقرار سازد.

همچنین به تیپ ۱ دستور داد، یک گروهان تانک به پادگان دژ خرمشهر اعزام کند و ۲ گردان توپخانه ۳۱۲ و ۳۳۰ را که در پشتیبانی یگان‌های منطقه اهواز قرار داشتند، طوری گسترش داد که به صورت آتشباری بتوانند یگان‌های رزمی را در تمام منطقه پشتیبانی کنند.

با احساس خطری که در منطقه شلمچه به وجود آمد، لشکر به تیپ ۱ دستور داد، تمام گردان ۲۳۲ را تانک به خرمشهر اعزام کند و زیر امر فرماندهی منطقه خرمشهر قرار دهد. به جای آن، گردان ۲۳۱ تانک اعزامی از هفتگل را زیر امر بگیرد.

لشکر از لحاظ وسایل سنگین مهندسی، خیلی ضعیف بود و منطقه اهواز نیاز شدیدی به این وسایل داشت. لشکر متوسل به استانداری خوزستان شد تا از وسایل غیر نظامی موجود در منطقه برای تحکیم مواضع منطقه اهواز استفاده کند.

استقرار یگان‌های تیپ ۱ و سایر عناصر لشکر در جنوب‌غربی اهواز، در ۲۵ شهریور تمام شد. در این روز خبر رسید که در پاسخ به حملات هوایی دشمن، هواپیماهای ما کشور عراق را بمباران کرده است و نبرد هوایی نیز به این طریق آغاز شد و قرائن حمله ارتش عراق شدیدتر گردید.

در ۲۶ شهریور، ارتش عراق تمرکزات بیشتری در نزدیکی مرز انجام داد و درگیری‌های شدیدی در پاسگاه‌های مرزی منطقه بستان تا فکه به وجود آمد و توپخانه‌های لشکر ۹۲، مواضع خود را در مناطق تعیین شده اشغال کردند.

در ۲۷ شهریور دو آتشبار کاتیوشا برای تقویت توپخانه لشکر به اهواز اعزام شد.

تیپ ۱ زرهی گزارش داد که تمام مواضع پیش‌بینی شده را در ساعت ۱۰۰۰ روز ۲۷ شهریور اشغال کرده است. گردان ۲۳۱ اعزامی از هفتگل نیز در منطقه کوشک مستقر شده است. یک گروهان از گردان ۱۶۵ مکانیزه با یک دسته تانک از گردان ۲۳۲ تانک در پاسگاه کیلومتر ۲۵ موضع گرفته است.

در ۲۸ شهریور مجدداً هواپیماهای ایران یگان‌های عراق را در نزدیکی مرز بمباران کردند. تمام قرائن نشان می‌داد که ارتش عراق در آتیه نزدیکی حمله خواهد کرد. این موضوع برای هوشیاری، به یگان‌ها ابلاغ شد.

در ۲۹ شهریور احتمال حمله هوایی دشمن شدید شد و به واحدها دستورات مراقبتی داده شد.

در ۳۰ شهریور تهدید ارتش متجاوز عراق جدی‌تر شد. به خصوص در منطقه غرب خرمشهر حوادثی در پاسگاه‌ها رخ داد. لشکر به یگان‌ها دستور داد هرگونه تجاوز دشمن را به شدت سرکوب نمایند.

برابر طرح عملیاتی حرّ، منطقه مسئولیت تیپ ۱ در شمال تا نزدیکی هویزه بود. در ۳۰ شهریور فرماندهی لشکر در واگذاری مسئولیت تجدید نظر کرد و منطقه مسئولیت تیپ ۱ زرهی را از طلایه تا شلمچه تعیین کرد که قریب ۹۰ کیلومتر عرض جبهه می‌باشد. تا این تاریخ، مسئولیت محور شلمچه خرمشهر عملاً به عهده تیپ ۱ بود. پس از شروع تجاوز عمومی،

منطقه شلمچه به فرماندهی جنوب محول شد.

لازم به یادآوری است که در این قسمت تیپ ۱ به هیچ وجه امکان اعمال کنترل فرماندهی در این جبهه وسیع را نداشت. لازم بود که از ابتدای طرح‌ریزی برای منطقه خرمشهر یک فرماندهی مستقل تشکیل شود.

با وخیم‌تر شدن وضعیت خوزستان، یگان‌های تقویتی برای این جبهه اعزام گردید. در ۳۰ شهریور گردان ۳۸۸ توپخانه ۱۳۰ مم به اهواز وارد شد و به منطقه الله‌اکبر اعزام گردید.

در اوایل روز ۳۱ شهریور هنوز تغییر آرایشات انجام می‌شد. یک دسته تانک به منطقه کوشک اعزام شد. یک دسته مکانیزه از گردان ۱۲۱ به خرمشهر اعزام شد و گردان ۲۳۲ تانک را تقویت کرد.

بالاخره حمله عمومی ارتش عراق متجاوز به شهرهای ایران، از ساعت ۱۴۰۰ روز ۳۱ شهریور آغاز شد. در ساعت ۱۸۰۰ آن‌روز، حمله همه‌جانبه ارتش مزدور عراق در تمام مرزهای بین‌المللی آغاز گردید.

در منطقه جنوب‌غربی اهواز، حمله دشمن از پاسگاه طلایه آغاز شد و عناصر گردان ۲۲۱ سوار زرهی با دشمن درگیر گردیدند. دشمن در محور طلایه قدیم و جدید و محور کوشک شروع به پیشروی در خاک ایران کرد و همزمان پادگان حمید را بمباران نمود.

از روز اول مهر جنگ در ابعاد کامل در تمام جبهه‌های خوزستان به مرحله اجرا درآمد. حوادث کلی منطقه جنوب‌غربی اهواز در روز اول جنگ چنین بود:

گردان ۲۲۱ سوار زرهی گزارش داد، در پاسگاه‌های مرزی درگیری به شدت آغاز شده است. پس از چند نبرد گزارش رسید که پاسگاه‌های مرزی ایران شامل طلایه قدیم و جدید و کوشک از کنترل یگان‌های خودی خارج شده و دشمن وارد خاک ایران گردیده و به مواضع

نیروی پوشش و یگان‌های توپخانه نزدیک می‌شود.

گردان۳۷۲ کاتیوشا گزارش داد، پاسگاه شهابی تخلیه شده و در اطراف این گردان یگان مانوری وجود ندارد و ممکن است این گردان به محاصره دشمن درآید. لشکر دستور داد گردان تغییر موضع دهد. ضمناً بی‌سیم‌چی و دیدبان این گردان به اسارت دشمن درآمد. لشکر به گردان ۲۲۱ سوار زرهی که در این منطقه گسترش داشت، دستور داد به کمک گردان ۳۷۲ کاتیوشا برود و او را از محاصره نجات دهد.

در روز اول مهر، هواپیماهای ایران به جبران حمله هوایی نیروهای متجاوز عراق، شهر بغداد را بمباران کردند. گزارش‌های بعدی تیپ ۱ زرهی و گردان ۲۲۱ سوار زرهی در حوادث روز اول جنگ چنین بود: تیپ ۱ گزارش داد درگیری از طلایه تا کوشک در حال اجرا است. تماس با یگان منطقه پاسگاه کیلومتر ۲۵ قطع شده است. لشکر به تیپ ۱ دستور داد گردان ۲۳۲ تانک و عناصری از گردان ۱۶۵ مکانیزه که در شلمچه مستقر بودند از زیر امر خارج و زیر امر فرمانده جنوب قرار دهد. زیرا تیپ ۱ به لشکر گزارش داده بود که کنترل منطقه به این وسعت امکان‌پذیر نیست.

تیپ ۱ درخواست یگان تقویتی کرد. لشکر پاسخ داد، باید با موجودی خود بجنگید تا از نیروی زمینی یگان تقویتی برسد و همچنین لشکر دستور داد با استفاده از حداکثر مقدورات آتش، پیشروی دشمن را سد نماید.

گردان ۳۱۲ توپخانه گزارش داد، یگان‌های تیپ ۱ عقب‌نشینی کرده‌اند و اکنون این گردان جلوتر از یگان‌های مانوری در مقابل دشمن قرار گرفته است. گردان ۳۳۰ توپخانه گزارش داد هواپیماهای دشمن مواضع گردان را بمباران کرده‌اند ولی تلفات به وجود نیاوردند.

لشکر خلاصه حوادث روز ۵۹/۷/۱ را چنین گزارش داد: پاسگاه کوشک و طلایه جدید و

قدیم منهدم شده و حدود ۳۰ دستگاه تانک دشمن در حال پیشروی است. شهر اهواز به وسیله دشمن بمباران شد، گردان ۳۷۲ کاتیوشا در محاصره دشمن است.

در روز ۵۹/۷/۲ عوامل غیر مشخصی گزارش دادند دشمن در حال عقب‌نشینی است و لشکر بر این مبنا به گردان‌های توپخانه دستور داد با حداکثر آتش دشمن را بکوبند و مانع عقب‌نشینی منظم وی شوند و به تیپ ۱ دستور داد حمله متقابله کند و پاسگاه‌های از دست رفته را از دشمن پس بگیرد. ولی به نظر می‌رسد، این نوع گزارش‌ها صحّت نداشته است.

نیروهای دشمن در برخورد به مقاومت نیروهای ما، به علت وسعت کافی فضای مانور سعی می‌کردند، از روبه‌رو شدن و تحمل تلفات خودداری کنند و حتی‌المقدور در مواضع نیروهای ما را دور بزنند. لذا حرکات جناحی انجام می‌دادند. به نظر یگان‌های ما، این حرکات دشمن، عقب‌نشینی محسوب می‌شده است.

در ادامه عملیات این روز، به لشکر خبر رسید که یگان‌های تیپ ۱ بدون دستور عقب‌نشینی کرده‌اند. لذا لشکر به تیپ ۱ دستور داد تا آخرین توانایی باید مقاومت کنند و از هرگونه عقب‌نشینی خودداری نمایند. تیپ پاسخ داده که در ساعت ۰۹۳۰ روز جاری طبق دستور دیشب، فرماندهی گردان‌های ۲۶۴ و ۲۳۱ تانک و توپخانه عقب‌نشینی کرد، بعداً مجدداً برای پس گرفتن مواضع پیشروی نمود ولی دشمن مانع پیشروی عناصر تیپ گردید.

لشکر به تیپ ۱ دستور داد با زیر امر گرفتن گردان ۲۳۱، سعی کنید حمله کنید و مناطق از دست رفته را پس بگیرید و در صورتی‌که مقدور نشد در مواضع موجود مقاومت کنید، نیروهای کمکی به زودی خواهند رسید.

در این روز فشار هوایی و توپخانه دشمن بر گردان‌های توپخانه شدیدتر شد و مواضع گردان‌های ۳۱۲ و ۳۳۰ کاتیوشا مورد حمله هوایی دشمن قرار گرفت. موضع گردان ۳۳۰

توپخانه از سمت راست (پاسگاه کوشک) مورد تهدید قرار گرفت و یک گروهان مکانیزه و ۳ دستگاه تانک تیپ ۱ که در حوالی پاسگاه کیلومتر ۲۵ دفاع می‌کرد، تلفات زیادی دید. موضع گردان ۳۳۰ از دو جناح در خطر قرار گرفت. گردان ۳۳۰ درخواست نمود در صورت مقدور جنگ‌افزارهای ضد هوایی به این گردان واگذار شود. همچنین توپخانه لشکری گزارش داد، برابر گزارش گردان ۳۳۰ توپخانه در ساعت ۱۶۳۰ روز جاری درگیری در منطقه پاسگاه کیلومتر ۲۵ خیلی شدید بود. چاه نفت این منطقه در اثر آتش دشمن آتش گرفته و در ساعت ۱۹۰۰ موضع گردان به وسیله توپخانه کاتیوشای دشمن گلوله‌باران شده و گردان مجبور به تغییر موضع شده است.

در روز ۲ مهر به لشکر ابلاغ شد ۳ گردان دانشجو از دانشجویان سال دوم و سوم دانشکده افسری با هواپیما به اهواز اعزام می‌شوند که استعداد آن‌ها ۴۱ نفر افسر، ۲۴ نفر درجه‌دار و ۷۳۲ نفر دانشجو می‌باشد.

این دانشجویان روز ۳ مهر وارد اهواز شدند. همچنین گروه ۲۲ توپخانه اعلام کرد یک آتشباز ۱۳۰ مم شامل ۴ قبضه توپ و ۲ قبضه توپ ۲۳ مم پدافند هوایی و یک آتشبار ۲۰۳ مم با دو قبضه توپ ۲۳ مم پدافند هوایی در روزهای دوم و سوم مهر از اصفهان به اهواز اعزام می‌گردد.

در روز ۳ مهر تیپ ۱ گزارش داد یگان‌های تیپ به نزدیکی جاده اهواز – خرمشهر رسیده‌اند و یک یگان تانک نیز در پاسگاه جفیر مقاومت می‌کند. ۵ دستگاه تانک دشمن در حال سوختن دیده می‌شوند.

در گزارش بعدی، تیپ ۱ گزارش داد که تمرکزات دشمن مدام زیادتر می‌شود. قرارگاه تیپ به وسیله دشمن زیر آتش قرار گرفته و عناصر تیپ در شرف محاصره شدن هستند. این

گزارش ساعت ۱۴۴۵ در روز ۳ مهر ارسال شده و درخواست کمک فوری هوایی گردید.

گردان ۲۲۱ سوار زرهی گزارش داد تمام واحدها عقب‌نشینی کرده‌اند و احتیاج به پشتیبانی هوایی است. لشکر مجدداً به یگان‌ها دستور داد به هیچ‌وجه نباید عقب‌نشینی کنند. در حالی‌که عملاً یگان‌ها عقب‌نشینی کرده بودند و به نزدیکی جاده اهواز رسیده بودند.

در روز سوم، فرمانده جدید لشکر ۹۲ زرهی که **سرهنگ زرهی ستاد قاسمی** بود به اهواز وارد و فرماندهی لشکر را عهده‌دار گردید و **سرهنگ زرهی ستاد ملک‌نژاد** به عنوان معاون لشکر انجام وظیفه نمود. لشکر برای تقویت توپخانه درخواست توپخانه ۱۳۰ مم کرد.

در ۴ مهرماه، فرمانده جدید لشکر به تیپ ۱ دستور داد، پاتک کند و دشمن را عقب براند. در حالی‌که تیپ ۱ گزارش داد: تیپ قریب ۴۰ کیلومتر عقب‌نشینی کرده و به ۲۰ کیلومتری جنوب اهواز رسیده است و دشمن به سرعت به سمت اهواز پیشروی می‌کند.

سازمان یگان‌های خودی از هم گسسته و فرماندهی مختل گردیده، عناصر تیپ به روستای ملاشیه رسیده‌اند و تیپ در گزارش‌های خود گفت: تعداد تانک دشمن حدود ۷۵ دستگاه است، در حالی‌که موجودی تانک تیپ ۶ دستگاه است و فشار دشمن نیروهای تیپ ۱ را وادار به عقب‌نشینی به جنوب کارخانه نورد و جنگل گمبویه نموده و **سرگرد زرهی قاسمی** سرپرست تیپ مفقود گردیده است.

باید توجه داشت که تیپ ۱ در آغاز جنگ، فرماندهی نداشته و فرمانده و معاون این تیپ و تعدادی از فرماندهان گردان به جرم شرکت در کودتای نافرجام تابستان ۱۳۵۹ یا فرار کرده بودند و یا دستگیر و اعدام شدند. سرپرست تیپ **سرگرد مخابرات صفری** بود که به جای وی **سرگرد زرهی قاسمی** عملیات را هدایت می‌کرد. این مشت، نمونه‌ای از خروار وضعیت نابسامان و اسفبار این تیپ است.

عناصر تیپ ۱ و گردان ۲۲۱ سوار زرهی و الزاماً گردان‌های توپخانه پشتیبانی این منطقه، در پایان روز ۴ مهر به حدود ۱۵ کیلومتری جنوب‌غربی اهواز عقب‌نشینی کردند. وضع آشفته و بسیار اسفناکی پیش آمده بود. سازمان یگان‌ها به کلی از هم گسسته بود. به نظر می‌رسید وحشت بیش از حد از دشمن و فقدان کنترل و فرماندهی، کارایی رزمی یگان‌ها را فوق‌العاده کاهش داده بود. نامناسب بودن زمین منطقه عملیات نیز، این گرفتاری یگان‌های خودی را افزایش می‌داد.

در پایان روز ۴ مهر با فشاری که از طرف مردم به یگان‌ها وارد شد، یگان‌ها جمع شدند و در جنوب کارخانه نورد و جنگل گمبویه مواضع دفاعی را اشغال کردند. گردان‌های توپخانه نیز در ۱۰ کیلومتری جنوب اهواز موضع گرفتند. در این روز گردان ۱۴۸ پیاده و یک گروهان تانک از لشکر ۷۷ مشهد به اهواز وارد شد و در فولی‌آباد مستقر گردیدند.

در ۵ مهر، تیپ۱ تا حدودی جمع شد و فرماندهان، افراد متفرق را جمع‌آوری کرده و تجدید سازمان مختصری شد. گردان‌ها تا حدودی با عناصر باقی‌مانده مجدداً شکل گرفتند و فشار دشمن نیز تا حدودی کاهش یافت. دشمن فشار خود را با اجرای آتش توپخانه اعمال کرد. شهر اهواز را گلوله‌باران نمود. تیپ ۱ وضع یگان‌ها را اسفناک توضیح داد و گزارش داد که حدود ۵ دستگاه سالم باقی‌مانده است که البته صحیح نبوده، بیش از این تعداد تانک سالم بود، ولی از هم گسستگی یگان‌ها اجازه نمی‌داد آمار دقیقی گرفته شود. لشکر به تیپ دستور داد با همان مقدورات بجنگند و موقعیت دشمن را مشخص کند تا با آتش خودی منهدم شوند. لشکر از تیپ خواست موقعیت یگان‌های خودی را مشخص کند، تیپ جواب داد در محل دیروزی در جنوب کارخانه نورد می‌باشند.

در گزارش‌های بعدی، روز جاری حملات سنگین زرهی دشمن مخابره شد و اعلام گردید

ستون‌های زرهی دشمن از سمت راست (جنگل گمبویه) و سمت چپ (کرانه غربی کارون) به سمت اهواز پیشروی می‌کنند. شهر اهواز به طور جدی مورد تهدید قرار گرفته است. ولی تا پایان روز ۵ مهر گزارش دیگری از چگونگی پیشروی دشمن نرسیده،به نظر می‌رسد با مقاومت رزمندگان ما دشمن مجبور به توقف و اتخاد حالت پدافندی گردیده است.

در این روز باقیمانده تیپ ۳۷ مرکز زرهی به اهواز تغییر مکان کرد و با گروه رزمی ۳۸، زیر امر لشکر ۹۲ زرهی قرار گرفت.

از روز ۶ مهر، وضع یگان‌های خودی نسبتاً تثبیت شد و یگان‌های خودی موفق شدند مواضع پدافندی را در جنوب کارخانه نورد و حاشیه جنوب‌شرقی جنگل گمبویه و آبادی‌های بین این دو منطقه را اشغال و پیشروی دشمن را سد نمایند.

گردان ۱۴۸ تازه وارد شده به منطقه، در حاشیه خارجی جنگل گمبویه جلو دشمن را گرفت و ضرباتی را وارد کرد. اعتماد به نفس بیشتری در لشکر و تیپ ایجاد شد.

لشکر به تیپ ۱ دستور داد با امکانات موجود به دشمن پاتک کند و اراده ملت ایران را برای دفاع از حیثیت ملت اسلامی خود به دشمن نشان دهد. در پایان این روز تیپ ۱ گزارش داد وضعیت تثبیت شده و دشمن در بین دهکده دب حردان و شموس و شرق جنگل گمبویه و جنوب کارخانه نورد وضعیت دفاعی گرفته است.

از روز ۷ مهر استعداد رزمی تیپ ۱ افزایش یافت. گروه رزمی ۱۴۸ پیاده مشهد و گروه رزمی ۳۸ مرکز زرهی به عنوان دو یگان جدید و تازه نفس در اختیار لشکر قرار گرفت و در منطقه عملیات تیپ ۱ وارد عمل شد.

لشکر توانست احتیاطی تشکیل دهد و مواضع مقدم دفاع را تا حدودی سازمان دهد و پیشروی دشمن را سد نماید. حتی با اعتمادی که با آمدن این یگان‌ها در لشکر ۹۲ زرهی ایجاد

شده، لشکر به تیپ ۱ دستور داد در حد توانایی پیشروی کند و اراده مقاومت و پایداری را به دشمن نشان دهد.

نیروهای متجاوز با متوقف شدن حرکت، اجرای آتش را به روی مواضع نیروهای ما شدیدتر کردند. نیروهای ما نیز متقابلاً پاسخ دادند. مردم کم‌کم در صحنه عملیات اهواز فعال‌تر شدند و در کنار رودخانه کارون و حتی در آبادی‌های غرب کارون تلاش‌های اطلاعاتی انجام دادند و وضعیت دشمن را به لشکر اطلاع دادند. اطلاعاتی‌که به لشکر رسید، عناصر اصلی دشمن در ۲۵ کیلومتری جنوب‌غربی اهواز یعنی در همان خطی که کوتاه‌ترین فاصله بین کارون و کرخه‌کور بود و قبلاً توضیح داده شد مواضع دفاعی گرفته‌اند. ولی عناصر تأمینی دشمن در شمال این خط تا خط تماس با نیروهای ما گسترش داشت. با اطلاع از مواضع دشمن در دب حردان، هلی‌کوپترهای ما به دشمن حمله کردند و تلفات و خسارات سنگینی وارد کردند. از محتوای پیام‌ها چنین برمی‌آید که گردان ۲۲۱ سوار زرهی که در نیروی پوشش بود هنوز موفق نشده بود خود را به خط عناصر تیپ ۱ بکشاند و در خطر محاصره شدن دشمن قرار داشت. ولی بعداً این گردان نیز موفق شد خود را به جنگل گمبویه عقب بکشد و از محاصره نجات یابد.

لشکر آخرین وضعیت روز ششم را چنین گزارش داد:

یگان‌های تیپ ۱ در ۴ کیلومتری جنوب کارخانه نورد موضع دفاعی اشغال کرده‌اند و یگان‌های توپخانه ۳ کیلومتر عقب‌تر و یک کیلومتری جنوب کارخانه نورد مستقر شده‌اند. استعداد باقی‌مانده تیپ ۱ شامل ۱۰ دستگاه تانک چیفتن، ۵ دستگاه تانک ام-۶۰ و ۱۵ دستگاه توپ ۱۵۵ مم خودکششی است. دشمن در ۸ کیلومتری خط مقدم مواضع لشکر موضع پدافندی گرفته و تا اهواز حدود ۲۲ کیلومتر فاصله دارد.

تیپ ۳ زرهی نیز در شرق تپه الله‌اکبر مستقر است و استعداد آن به حدود یک گروهان

رسیده است. به طور کلی فعالیت دشمن در روز ۷ مهر چندان محسوس نبود و لشکر استنباط کرد که تجدید سازمان می‌کند و برای حمله مجدد آماده می‌شود.

در روز ۸ مهر، لشکر به یگان‌ها هشدار داد و متذکر شد ممکن است دشمن از جناح غربی و از محور حمیدیه حمله خود را ادامه دهد و اهواز را از سمت غرب محاصره و خط مواصلاتی اهواز – سوسنگرد را قطع نماید. همچنین فعالیت دشمن در روز ۸ مهر در کرانه غربی رودخانه کارون حوالی آبادی‌های بیوض و مقطوع مشاهده شد، ولی این فعالیت‌ها ادامه پیدا نکرد.

لشکر به یگان‌ها دستور داد از این فرصت عدم تحرک دشمن استفاده شود و سریعاً تجدید سازمان و تکمیل تدارک گردد و مواضع دفاعی تحکیم شود.

در روز ۸ مهر گردان ۲۲۱ سوار زرهی گزارش داد که گروهان دوم این گردان در سه‌راهی یزدنو – هویزه مستقر بوده قطع تماس کرد و اطلاعی از این گروهان در دست نیست. این گروهان بعداً از طریق محور هویزه – سوسنگرد عقب‌نشینی کرد. به طور کلی دشمن در حرکات اولیه توجه چندانی به محور یزدنو – هویزه – سوسنگرد نکرد. این محور تا عملیات کرخه‌کور که در دی‌ماه اجرا شد، در دست نیروهای خودی بود.

فرماندهی اروند گزارش داد، یک گروهان از گردان ۱۶۵ مکانیزه که در منطقه پاسگاه کیلومتر ۲۵ مستقر بود، قطع تماس کرده، احتمالاً به سمت اهواز عقب‌نشینی نموده است. ولی تیپ از این جریان اطلاع دقیقی نداشت و به لشکر گزارش کرد که گردان‌های ۱۶۵ مکانیزه و ۲۳۲ تانک زیر امر فرماندهی اروند هستند و نباید به اهواز عقب‌نشینی کنند.

تیپ ۱ وضعیت دشمن را چنین گزارش داد: حدود یک گردان مکانیزه در جنوب کارخانه نورد و یک گردان مکانیزه در اطراف دب حردان مستقر است و عناصری نیز در تقویت این

گردان‌ها هستند.

در گزارشی دیگر تیپ اعلام کرد که احتمالاً دشمن از سمت حمیدیه به منطقه تیپ ۱ حمله می‌کند و مسئولیت منطقه برای یگان‌های تیپ و عناصر لشکر مشخص نیست. لشکر نیز به تیپ ۱ ابلاغ کرد که یک ستون زرهی دشمن با دو دستگاه بلدوزر از حاشیه غربی رودخانه کارون به طرف کارخانه نورد در حرکت است و ۸ دستگاه تانک چیفتن بدون خدمه در جلو این یگان دشمن بدون خدمه رها شده، سریعاً برای حاضر به جنگ کردن تانک‌ها و جلوگیری از پیشروی دشمن اقدام کنید.

همچنین لشکر به گردان ۲۲۱ سوار زرهی دستور داد، یگان‌های آن گردان در هر موضعی هستند تا آخرین نفس مقاومت کنند. ضمناً لشکر به تیپ ۱ ابلاغ کرد احتمالاً وضعیت تدارکات دشمن چندان خوب نیست. از هر فرصت مناسب استفاده کنید و به دشمن حمله نمایید.

بالاخره تیپ ۱ آخرین وضعیت روز ۸ مهر را چنین گزارش داد: نیروهای خودی در ۱۵ کیلومتری جنوب‌غربی اهواز گسترش دارند. عناصر دشمن در امتداد خط عمومی، آبادی‌های دب حردان و ملاشیه ۱ و ۲ و ۳، ایستگاه رادیو در ۲۰ کیلومتری جنوب‌غربی اهواز گسترش دارد. احتمالاً مرکز تدارکات دشمن در پادگان حمید مستقر شده است.

در روز جاری مواضع گردان ۳۱۲ توپخانه کوبیده شده است، ۲ افسر و چند نفر درجه‌دار شهید شدند. دشمن از برد توپخانه‌های ما خارج است، وضعیت غیرنظامیان منطقه خوب نیست و در منطقه آشفتگی ایجاد شده است. (فرمانده تیپ ۱ سرهنگ جلالی) با توجه به این پیام چنین به نظر می‌رسد که از روز پنجم یا ششم مهر **سرهنگ جلالی** به عنوان سرپرست تیپ ۱ تعیین شده و تیپ از بی‌فرماندهی خارج گردیده است. ضمناً **سرگرد قاسمی** در یکی از نبردها شهید گردید.

در روز ۹ مهر، دشمن در منطقه اهواز حرکاتی کرد و تیپ ۱ به لشکر گزارش داد یک گردان تانک دشمن از آبادی ملاشیه به سمت فولی‌آباد (شمال جبهه) حرکت کرده است، ولی بعداً عملی انجام نگرفت. احتمالاً این حرکت برای تغییر آرایش موضع بوده است.

لشکر وضع دشمن را به یگان‌ها چنین ابلاغ کرد که طبق اطلاع، عناصر دشمن در پاسگاه برزگر (منطقه یزدنو) حدود ۲۰ نفر در پاسگاه حاتمی (طلایه قدیم) یگ گردان تانک در پاسگاه کوشک، یک گردان توپخانه و تعداد زیادی نیرو در جفیر مستقر هستند. در کیلومتر ۴۰ شمال خرمشهر عناصر دشمن به طرف کرانه غربی رودخانه کارون پیشروی می‌کنند. در گزارش دیگر ابلاغ کرد که طبق اطلاع، بعضی از عناصر محلی با دشمن همکاری می‌کنند،آنان را تحت نظر بگیرید.

از روز ۱۰ مهر هم علایم تحکیم مواضع دشمن مشاهده شد. دشمن اقدام به ایجاد خاکریز، خندق در جلو مواضع خود نمود. به لشکر اطلاع رسید، دشمن در منطقه بین کارون و کرخه‌کور خندق می‌کند. وضعیت یگان‌های لشکر در منطقه جنوب اهواز روز به روز بهتر می‌شد. **سرهنگ زرهی ستاد منصور جلالی** سرپرست جدید تیپ تلاش کرد عناصر باقی‌مانده را جمع‌آوری کند و سازمان نسبتاً مناسبی به وضعیت دفاعی بدهد و حتی در صورت مقدور حمله کند که لشکر در روز ۱۰ مهر از فعالیت این افسر تقدیر کرد.

در روز دهم لشکر به تیپ ۱ دستور داد با هر امکانی که دارید به دشمن ضربت بزنید. به تیپ ۱ دستور داد تا آنجا که مقدور است پیشروی کند و حاشیه جنوبی جنگل گمبویه را تأمین نماید.

گروه رزمی ۳۸ که از شیراز آمده بود، به عنوان احتیاط لشکر در فولی‌آباد مستقر بود و گروه رزمی ۱۴۸ پیاده جناح غربی را در محور حمیدیه تأمین کرده بود.

از روز دهم تا شانزدهم مهر فعالیت دشمن و نیروهای خودی در جبهه اهواز کمتر بود. دشمن به تحکیم مواضع و حرکات جزیی و عملیات گشتی اکتفا نمود. رکن ۲ لشکر برآورد کرد وضعیت دشمن در جبهه اهواز چندان خوب نیست و چنانچه نیروهای ما حمله کنند احتمالاً قادر به مقاومت نخواهد بود.

از روز پانزدهم، جبهه سوسنگرد فعال‌تر شد و گروه رزمی ۱۴۸ به تپه الله‌اکبر اعزام شد و زیر امر تیپ ۳ زرهی که حداکثر توان رزمی خود را از دست داده بود قرار گرفت.

به علت عقب کشیدن دشمن در جنوب اهواز، تیپ ۱ مواضع خود را یک خیز جلو برد و در ۱۸ کیلومتری جاده اهواز مستقر گردید.

در روز ۱۳ مهر، دشمن حرکاتی انجام داد و تیپ ۱ نیز عکس‌العمل از خود نشان داد و حرکات دشمن متوقف گردید.

لازم به یادآوری است که در چند روز گذشته ۵ آتشبار کاتیوشا، ۵ آتشبار ۱۷۵ مم و ۵ آتشبار ۱۳۰ مم، ۲ آتشبار ۲۰۳ مم و ۲ آتشبار ۱۵۵ مم و تعدادی آتشبار پدافند هوایی از گروه‌های توپخانه به اهواز اعزام شده بودند و قدرت آتش عناصر لشکر ۹۲ زرهی بسیار خوب تقویت شده بود.

در ۱۲، ۱۳ و ۱۴ مهر گزارش‌هایی از تمرکزات نیروهای عراقی در منطقه اهواز رسید. به نظر می‌رسید که دشمن آماده می‌شد یک حمله سرنوشت‌ساز به شهر اهواز بکند. با توجه به این‌که ۳ گردان دانشجوی دانشکده افسری در منطقه اهواز فعالیت داشت، در روز ۱۴ مهر فرمانده لشکر ۹۲ زرهی به فرمانده دانشکده افسری مأموریت داد با استفاده از دانشجویان و همکاری مردم، تأمین شمال اهواز را برقرار سازند. ضمناً این دانشجویان با **دکتر چمران** در هدایت عملیات نامنظم شرکت داشتند.

لازم است یادآوری شود که از آغاز جنگ، **دکتر چمران** قرارگاهی به نام عملیات نامنظم را در اهواز تشکیل داده بود و عناصری از پرسنل بازنشسته و مأمور نزاجا و طرفداران دکتر چمران در این گروه نامنظم داخل شده و در منطقه اهواز، حمیدیه، سوسنگرد و هویزه فعالیت چریکی می‌کردند. بعضی از سازمان‌های ارتشی و شبه نظامی نیز با این گروه همکاری می‌کردند.

در روز ۱۵ مهر گروه رزمی ۱۴۸ که به منطقه تیپ ۳ زرهی اعزام شده بود، دستور داده شد به فولی‌آباد برگردد و در منطقه اهواز وارد عمل شود. ضمناً یک گروهان از گردان ۲۲۱ سوار زرهی که در حوادث قبلی وضع نامشخص داشت به اهواز مراجعت کرد و به گردان ملحق شد. در این روز، دشمن مانند روزهای گذشته حرکاتی از خود نشان داد، ولی عمل مهمی انجام نگرفت.

نظر به این‌که پس از پیروزی انقلاب تغییرات وسیعی در سازمان لشکر ۹۲ زرهی به وجود آمده بود. لشکر کمبود شدید خدمه تانک داشت و با وجود این‌که بیش از ۵۰ درصد تانک‌های لشکر تعمیری بود، خدمه موجود حتی برای پر کردن سازمان ۵۰ درصد باقی‌مانده را کافی نبود و لشکر مدام از نیروی زمینی درخواست خدمه تانک می‌کرد.

حوادث روز ۵۹/۷/۱۶ (عملیات تک محدود دب حردان) لشکر ۹۲ زرهی از روز ۵ مهر به بعد که لشکر موفق شد پیشروی نیروی دشمن را در جنوب کارخانه نورد و جنگل گمبویه سد کند، در صدد برآمد با نیروهای موجود و نیروهای تقویتی که از نقاط دیگر به اهواز وارد می‌شد تعرضی متقابله را آغاز کند و نیروهای دشمن را عقب براند و حداقل شهر اهواز را از تیررس توپخانه دشمن دور بسازد. برای وصول به این هدف، لازم بود حداقل میان خط کوتاه بین کارون و کرخه‌کور را که از آبادی ازدک در گوشه جنوب‌شرقی کرخه‌کور شروع می‌شد و در امتداد امامزاده طاهر و آبادی ملیحان در کرانه غربی کارون ادامه پیدا می‌کرد اشغال نماید. زیرا این خط در حدود ۲۵ کیلومتری شهر اهواز است و با تصرف آن، ضمن این‌که دو جناح

یگان‌های لشکر ۹۲ به رودخانه‌ای متکی می‌شد و عناصر لشکر، یک خط دفاعی ۱۷ کیلومتری را می‌توانستند با وضع موجود کاملاً مستحکم کنند، نیروهای دشمن مجبور می‌شدند خود را تا پادگان حمید در ۴۰ کیلومتری جنوب اهواز عقب بکشند. در نتیجه برد توپخانه دشمن به اشکال به حوالی شهر اهواز می‌رسید. برای این منظور لشکر طرح عملیاتی، به نام قائم ۱۵ تهیه کرد و در روز ۱۶ مهر آن‌را اجرا نمود. عنصر تک کننده در این حمله، عناصر گروه رزمی ۳۸ مرکز زرهی و عناصر تیپ ۱ لشکر ۹۲ زرهی بود و با توپخانه‌های مستقر در منطقه اهواز و هلی‌کوپترهای رزمی و نیروی هوایی پشتیبانی می‌شد. عناصری از سپاه پاسداران و نیروهای مردمی نیز در این حمله شرکت کردند، ولی متأسفانه این حمله موفقیت‌آمیز نبود و تیپ ۱ لشکر ۹۲ زرهی با دادن تلفات نسبتاً سنگین (به نسبت استعداد کمی که داشت) مجبور به عقب‌نشینی به مواضع اولیه خود شد.

مشروح جریان در این نبرد در مدارک لشکر ۹۲ زرهی ثبت نگردیده و تنها مدرک گویا، گزارش **سرهنگ جلالی** سرپرست تیپ ۱ زرهی از جریان این نبرد می‌باشد. خلاصه گزارش سرپرست این است که حمله تیپ ۱ زرهی و گروه رزمی ۳۸ و نیروهای مردمی و پاسدار طبق طرح قائم ۱۵ از ساعت ۰۵۱۰ روز ۵۹/۷/۱۶ اجرا شد.

ابتدا نیروهای حمله‌ور تا تیررس نیروهای دشمن پیشروی کردند. ولی در وصول به نزدیکی دشمن، با مقاومت سخت وی مواجه شدند و پیشروی متوقف گردید. مشکلات عمده این حمله عبارت بود از این‌که دیدبان‌های توپخانه، موفق به هدایت آتش نمی‌شدند. پشتیبانی هوایی به موقع انجام نشد. عناصر سپاه در حمله فعال نشدند و پس از مدتی مراجعت کردند. گروه رزمی ۳۸ خوب عمل نکرد و سازمان آن از هم گسست و عقب‌نشینی نمود. **سرهنگ بدرخواهان** افسر اعزامی از لشکر، عناصر این گروه را جمع‌آوری و به مواضع اولیه هدایت نمود. عملیات گروه

رزمی ۳۸ نه تنها مفید نبود، بلکه سبب برهم زدن آرایش حمله شد.

لشکر ۹۲ زرهی نتیجه این حمله را چنین گزارش داده است: حمله قائم در ساعت ۰۵۰۰ روز ۱۶ مهر به صورت یک تک هماهنگ شده در محور اهواز – خرمشهر به مرحله اجرا گذاشته شد و با دادن ۳۵ نفر شهید و ۱۲۶ نفر مجروح، ۵ کیلومتر پیشروی شد. یگان‌های تک کننده شامل تیپ ۱ زرهی با ۱۲ دستگاه تانک و دو گروهان (-) پیاده مکانیزه، گروه رزمی ۳۸ زرهی شیراز با ۱۳ دستگاه تانک و یک گروهان پیاده (-) حمله کرد. در مقابل، نیروهای دشمن شامل ۷ گردان مکانیزه و ۷ گردان تانک و ۱۰ گردان توپخانه بود.

این گزارش‌ها نشان می‌دهد که اصولاً طرح حمله منطقی نبوده، فقط احساسات شدید سبب شده است که به منظور نشان دادن اراده مبارزه‌جویی به دشمن، چنین حمله‌ای اجرا گردد. زیرا با توجه به گزارش فرمانده لشکر، استعداد دشمن بیش از ۱۰ برابر استعداد نیروهای ما بوده است! و با توجه به وضعیت زمین مسطح منطقه عملیات و آرایش مواضع دفاعی دشمن که در خاکریزهای بسیار خوب تهیه شده بود، از هر لحاظ برتری و امتیاز با دشمن بود. به علاوه گروه رزمی ۳۸ زرهی تازه از شیراز به اهواز تغییر مکان کرده بود و عناصر این گروه رزمی از تانک‌ها و پرسنل آموزشی مرکز زرهی تشکیل می‌شد که از لحاظ آشنایی به منطقه بسیار ضعیف و از لحاظ آموزش تاکتیکی در منطقه باز نیز در سطح قابل قبولی نبودند. به طوری‌که **سرهنگ بدرخواهان** در خاطرات خود یادآور شده است: اصولاً عناصر این گروه رزمی نتوانسته بودند سمت حمله را تشخیص داده و حفظ کنند و به جای این‌که به سمت جنوب‌غربی در جهت آبادی دب حردان حمله کنند به سمت جنوب‌شرقی و به طرف ایستگاه آب‌تیمور حرکت کرده بودند و در مقابل عناصر تیپ ۱ زرهی که در آن قسمت وارد عمل شده بود قرار گرفته بودند. در زمین باز تانک‌ها و نفربرها در میدان دید و تیر دشمن قرار گرفته و در نتیجه زیر آتش ضد تانک دشمن واقع شده بودند.

نظر به این‌که اولین بار بود پرسنل این گروه رزمی با شرایط میدان نبرد برخورد می‌کردند، این وضع نامناسب سبب از هم گسستگی گروه رزمی شده و با وضع نامناسبی عقب‌نشینی کرده بودند. لشکر در این عملیات بیش از ۱۰ دستگاه تانک از تعداد تانک‌های معدود خود را از دست داد و فرمانده تیپ ۱ گزارش داد که این تیپ استعداد رزمی خود را به کلی از دست داده و از لحاظ آمادگی رزمی طبقه ۴ شده است. با وجود این‌که این عملیات موفقیت‌آمیز نبود، فرمانده لشکر برای حفظ روحیه پرسنل از کلیه یگان‌های شرکت کننده در عملیات قائم ۱۵ تشکر کرد و دستور داد مواضع دفاعی را مستحکم کنند.

ضمناً در روز ۱۶ مهر گروه رزمی ۱۴۸ پیاده که به منطقه تیپ ۳ زرهی در الله‌اکبر اعزام شده بود، مجدداً به منطقه اهواز برگردانده شد و در تپه‌های فولی‌آباد مستقر گردید و احتیاط لشکر را تشکیل داد. گروه رزمی ۳۸ در مواضع پدافندی حاشیه جنوبی جنگل گمبویه مستقر گردید.

با عملیات قائم ۱۵ فعالیت چریکی گروه نامنظم دکتر چمران و نیروهای مردمی در منطقه اهواز و محور حمیدیه – سوسنگرد بیشتر شد.

در روز ۱۷ مهر از ساعت ۱۶۱۵ یک عملیات چریکی در دب حردان اجرا گردید. پس از عملیات قائم ۱۵ عملیات در منطقه جنوب‌غربی اهواز به حالت پدافندی ثابت درآمد و نیروهای هر دو طرف به تحکیم مواضع پدافندی پرداختند. البته فعالیت‌هایی از طرف نیروهای دشمن به مورد اجرا گذاشته شد، ولی یا گزارش‌ها اغراق‌آمیز بوده یا حرکات جنبه جابجایی تاکتیکی داشته، چون نیروهای دشمن نیز در این جبهه تا عملیات بیت‌المقدس هیچ‌گونه موفقیت جزئی هم نداشتند. بلکه حتی تا حدودی خود را عقب‌تر نیز کشیدند. ولی در طرفین رودخانه کرخه‌کور و محور حمیدیه فعالیت‌هایی انجام دادند که جریان این حوادث، در بررسی منطقه

سوسنگرد و بستان تشریح می‌گردد.

خلاصه حوادث مهم منطقه اهواز از روز ۱۸ مهر تا اواخر آبان که رکود کامل در این جبهه ایجاد شد به شرح زیر می‌باشد:

در روز ۱۸ مهر گروه رزمی ۳۸ گزارش داد دشمن در حوالی ایستگاه آب‌تیمور در حال تهیه و تحکیم مواضع دفاعی دیده شده است. گردان ۴۲۹ مهندس لشکر گزارش داد وسایل سنگین مهندسی لشکر همگی از بین رفته و اکنون از وسایل غیر نظامی استفاده می‌شود.

در ۱۹ مهر لشکر به تیپ ۱ دستور داد تلاش کند به هر ترتیبی که مقدور باشد واحدها را به جلو بکشد و به دشمن نزدیک شود و به دشمن فشار وارد کند تا عقب‌تر برود.

در این روز، یک ستون سنگین زرهی دشمن از جنوب کرخه‌کور به سمت شمال برای در دست گرفتن کنترل حمیدیه و جاده سوسنگرد پیشروی کرد و تا نزدیکی حمیدیه و به جاده سوسنگرد نیز رسید، در آن موقع گروه‌های نامنظم و مردمی در این محور، تأمین برقرار کرده بودند. نبرد سختی بین نیروهای نا منظم و نیروی سنگین زرهی دشمن درگرفت. خوشبختانه نیروهای نامنظم ما موفق شدند تلفات بسیار سنگینی به وسایل زرهی دشمن وارد سازند و دشمن را نابود و یا وادار به عقب‌نشینی نمایند. شرح جریان این واقعه در بررسی منطقه سوسنگرد بیان می‌شود.

در اینجا لازم است یادآوری شود که این عمل نیروهای ما یکی از بزرگ‌ترین نبردهای موفقیت‌آمیز سال اول جنگ بود، ولی متأسفانه شرح واقعه در مدارک روشن نیست، اما لاشه ده‌ها تانک و نفربر خودرو چرخ‌دار عراقی که از نزدیکی حمیدیه تا نزدیکی سوسنگرد به جا مانده بود، بهترین سند افتخار آفرین این نبرد بود.

در روز ۲۰ مهر پادگان اهواز به وسیله هواپیماهای عراقی بمباران شد و انبار مهمات

پادگان منفجر گردید و خسارات زیادی به بار آورد.

در روز ۲۱ مهر یک گروهان پیاده دیگر از مشهد به اهواز وارد شد و به گردان ۱۴۸ پیاده ملحق گردید. فعالیتی از دشمن در منطقه دب حردان و ملاشیه مشاهده شد ولی خنثی گردید. تیپ ۱ گزارش داد که از گردان ۲۳۱ تانک ام-۶۰ فقط ۵ دستگاه تانک بدون خدمه باقی‌مانده است.

در روز ۲۲ مهر فعالیت دشمن در منطقه دب حردان شدید بود و به نظر می‌رسید که دشمن قصد دارد از سمت غرب وارد حمیدیه شود و مواضع نیروهای مستقر در جنوب‌غربی اهواز را از غرب دور بزند. لشکر ضمن دادن دستور مراقبتی به یگان‌ها به احتیاط خود که گردان ۱۴۸ پیاده بود دستور داد به منطقه حمیدیه تغییر مکان دهد و در محور حمیدیه کرخه‌کور مواضع دفاعی را اشغال کند. لشکر به توپخانه دستور داد با حداکثر توان خود مانع حرکت دشمن بشود.

از روز ۲۳ مهر تا اول آبان حوادث مهمی در منطقه رخ نداد. نبرد شامل تبادل آتش و حرکات جزئی عناصر دشمن بود که نتیجه عملیاتی مهمی نداشت. البته بعضی گزارش‌ها از شدت فعالیت دشمن به وسیله یگان‌ها ارسال می‌شد ولی غالباً اغراق‌آمیز بود.

در روز اول آبان، توپخانه دشمن موفق شد، انبار مهمات کاتیوشای پشتیبان تیپ ۱ را زیر آتش بگیرد و منفجر نماید. یک پناهنده عراقی اظهار کرد که عراقی‌ها دوم آبان حمله خواهند کرد. لشکر دستورات مراقبتی به یگان‌ها داد. ضمناً به نیروی زمینی (قرارگاه مقدم) گزارش کرد که تیپ ۱ زرهی آمادگی رزمی خود را از دست داده، شهر اهواز در این روز بمباران شد.

در روز دوم تا چهارم آبان حوادث مهمی رخ نداد. لشکر به نیروی زمینی گزارش داد به علت کمی توان رزمی یگان‌ها، نیاز به ۶ گردان تانک و ۶ گردان مکانیزه دارد و نیرو چنین

یگانی در اختیار نداشت.

در ۲ آبان، لشکر دستور پدافندی شماره ۲ را صادر کرد و به یگان‌ها دستور داد در مواضع موجود پدافند کنند و یگان‌ها درخواست وسایل مهندسی برای تحکیم مواضع نمودند.

در ۵ آبان به لشکر اطلاع رسید که دشمن تعدادی از هواپیماها و هلی‌کوپترهای خود را به رنگ هواپیماها و هلی‌کوپترهای ما رنگ‌آمیزی کرده و می‌خواهد از این عمل پوشش فریب سوء استفاده کند. این گزارش نادرست سبب شد که اختلالی در امر پدافند هوایی به وجود آید و تلفاتی به تیپ ۱ وارد گردد.

در روزهای ۶ تا ۹ آبان وضع جبهه عادی بود. گروه رزمی ۳۸ از روز ۸ آبان زیر امر تیپ ۱ زرهی قرار گرفت. لشکر به یگان‌ها دستور داد با اعزام گشتی رزمی ضمن کسب اطلاع از دشمن هرگونه تلفات ممکن را به دشمن وارد آورند.

روز ۹ آبان به لشکر اطلاع رسید که دشمن قصد حمله به سمت تپه‌های فولی‌آباد را دارد. با وجود این‌که عناصر تیپ ۱ زرهی در خط دفاعی بین کارون تا کرخه‌کور مستقر بودند، لذا لشکر به گروه رزمی ۱۴۸ که احتیاط بود، دستور داد آماده پاتک به منطقه رخنه احتمالی باشد. ولی در پایان روز نهم، تیپ ۱ گزارش داد که تغییری در وضعیت این جبهه ایجاد نشده است.

در روز دهم آبان، تیپ ۱ گزارش داد عناصر این تیپ موفق شده‌اند تلفات قابل ملاحظه‌ای به دشمن وارد کنند.

در روزهای ۱۱ تا ۱۴ آبان حوادث مهمی رخ نداد، فقط توپخانه دشمن تپه‌های فولی‌آباد را که محل استقرار احتیاط و توپخانه لشکر بود زیر آتش گرفت.

در روز ۱۴ آبان، فرمانده لشکر از استانداری خوزستان در خواست کرد هر چه زودتر آب

رودخانه را در خندق احداث شده در شمال و غرب اهواز سرازیر کنند تا آب وارد دشت جنوبی حردان و آب‌تیمور شود و مواضع دشمن را فرا گیرد.

از تاریخ ۱۳ آبان عناصری از لشکر ۹۲ زرهی شامل تیپ ۲ زرهی، گردان ۲۸۳ سوار زرهی و یک گروه رزمی از تیپ ۳۷ مرکز زرهی که در منطقه دزفول مستقر بود و در منطقه عین خوش، دوسلک، پای پل کرخه وارد عمل شده بودند، با عناصر لشکر ۲۱ پیاده تعویض شدند و به منطقه اهواز تغییر مکان داده شدند و زیر امر لشکر قرار گرفتند.

در روز ۱۵ آبان، آب رودخانه کرخه‌کور که به وسیله سد خاکی در شمال آبادی ازدک جمع شده بود، به منطقه دب حردان سرازیر شد و قسمتی از مواضع یگان‌های دشمن را آب فرا گرفت. با توجه به اثرات آب‌گرفتگی، تغییرات لازم در مواضع دفاعی یگان‌های خودی داده شد. دشمن مجبور شد مواضع خود را عقب بکشد. در نتیجه بعضی از یگان‌های لشکر ۹۲ توانستند تا حدودی به جلو تغییر موضع بدهند.

در روز ۱۷ آبان حادثه مهمی در جبهه نبود.

در ۱۸ آبان نیروهای دشمن حرکاتی در جبهه دب حردان به سمت شمال اجرا کردند، ولی با مقاومت رزمندگان ما مواجه شدند و به مواضع خود برگشتند.

در روز ۱۹ آبان گسترش عمومی یگان‌های لشکر ۹۲ زرهی به این شرح بود:

تیپ ۱ زرهی در مواضع پدافندی جنوب‌غربی اهواز در جبهه کارخانه نورد و دب حردان که گروه رزمی ۳۸ نیز زیر امر این تیپ بود گسترش داشت.

تیپ ۲ زرهی از منطقه دزفول به منطقه اهواز تغییر مکان کرده و در منطقه تجمع حوالی کارخانه تصفیه شکر مستقر شده بود.

تیپ ۳ زرهی در تپه‌های شرقی الله‌اکبر در شمال سوسنگرد (شمال کرخه) موضع پدافندی

اشغال کرده بود و گروه رزمی پیاده به عنوان احتیاط لشکر در تپه‌های فولی‌آباد مستقر بود.

در روز ۲۰ آبان، یگانی از دشمن از منطقه اهواز به منطقه خرمشهر تغییر مکان کرد و به نظر رسید که برای تقویت یگان‌های دشمن در منطقه سر پل شرق کارون بوده است.

در روز ۲۱ آبان، تیپ ۱ گزارش داد، نیروهای دشمن مواضع جلو را تخلیه کرده و مین‌گذاری نموده‌اند. احتمالاً به علت آب‌گرفتگی منطقه بوده است.

در ۲۲ آبان اطلاع رسید که دشمن در جنوب کرخه‌کور (حاشیه جنوب‌شرقی) فعال‌تر شده است. به نظر می‌رسد به علت آب‌گرفتگی منطقه، دشمن از ادامه فعالیت در جنوب‌غربی اهواز دست برداشته و از این تاریخ، تلاش خود را در منطقه کرخه‌کور به کار برد. زیرا از دهه سوم آبان به بعد، عملیات هر دو طرف به رکود کامل منجر شد و فعالیت‌ها محدود به تبادل آتش و اعزام گشتی و بعضی حرکات نمایش قدرت گردید.

از روز ۲۳ آبان تلاش اصلی دشمن در منطقه هویزه، سوسنگرد برای اشغال سوسنگرد و قطع محور مواصلاتی اهواز – حمیدیه – سوسنگرد اجرا شد و سوسنگرد به محاصره دشمن درآمد که در حمله متقابله روز ۲۶ آبان به وسیله تیپ ۲ لشکر ۹۲ زرهی، محاصره سوسنگرد پایان یافت و نبرد لشکر ۹۲ زرهی در منطقه سوسنگرد – حمیدیه فعالیت بیشتری پیدا کرد. جریان این نبرد در عملیات آزادسازی سوسنگرد بیان شده است.

این عملیات سبب شد که تمام عناصر لشکر ۹۲ زرهی در منطقه اهواز – سوسنگرد درگیر نبرد شوند و تیپ ۱ در همان مواضع جنوب‌غربی اهواز باقی ماند.

تیپ ۲ زرهی در شمال کرخه‌کور بین حمیدیه و سوسنگرد مواضع دفاعی اشغال کرد.

تیپ ۳ زرهی در شمال رودخانه کرخه در تپه‌های شرق الله‌اکبر به دفاع ادامه داد.

گردان ۲۸۳ سوار زرهی که از منطقه دزفول به اهواز تغییر مکان کرده بود مسئولیت

پوشش کرانه شرقی رودخانه کارون از جنوب کوت عبدالله (۱۲ کیلومتری جنوب‌شرقی اهواز) تا دارخوین را در محور اهواز – آبادان برقرار نمود.

یک مرحله از عملیات لشکر ۹۲ زرهی در خوزستان که سد کردن پیشروی دشمن در جنوب‌غربی اهواز و تثبیت وضعیت دفاعی در این منطقه عملیات بود به پایان رسید.

مراحل بعدی عملیات که شامل تعرض متقابله بود آغاز گردید و جریان این مراحل عملیات در بخش‌های دیگر بیان شده است.

۸- مسائل پرسنلی عملیات پدافندی لشکر ۹۲ زرهی در جنوب‌غربی اهواز

نظر به این‌که مسائل پرسنلی در بخش جداگانه‌ای بررسی می‌شود، در این قسمت از بحث درباره مسائل پرسنلی خودداری می‌شود. ولی به طور کلی برای مشخص شدن وضع عمومی پرسنلی لشکر یادآوری می‌شود که استعداد پرسنلی لشکر حدود ۵۰ درصد بوده و برابر گزارشی که لشکر داده قریب ۳۰۰۰ نفر درجه‌دار کادر و بیش از ۳۰۰ نفر افسر کادر کسر سازمان داشته است. تعدادی از افسران و درجه‌داران لشکر به اتهام شرکت در کودتا اعدام یا فرار کرده بودند. فرمانده لشکر و فرماندهان باقی‌مانده تیپ در زندان بودند و آموزش اجرا نشد و نگهداری وسایل انجام نگرفته بود. به طور کلی می‌توان گفت لشکر ۹۲ زرهی در آغاز جنگ به هیچ‌وجه آمادگی شرکت در چنین نبردی در مقابل دشمن بیش از ۱۰ برابر خود را نداشت.

۹- مسائل لجستیکی عملیات لشکر ۹۲ زرهی در جنوب‌غربی اهواز

این مسائل نیز مانند مسائل پرسنلی در بخش جداگانه‌ای بررسی می‌شود، ولی وضع کلی لجستیکی لشکر بهتر از وضع پرسنلی نبود، به طوری‌که لشکر گزارش داده بود بیش از ۵۰

درصد خودروهای چرخ‌دار و ۴۰ درصد خودروهای شنی‌دار تعمیری بوده و اغلب خودروها و تجهیزات به علت ۵۰ درصد کسر پرسنل، خدمه نداشتند و برای مشخص شدن وضعیت لجستیکی یک لشکر زرهی نیز همین مختصر نیز کافی است.

۱۰- نتیجه کلی عملیات

عملیات تأخیری و پدافندی تیپ ۱ لشکر ۹۲ زرهی در جنوب‌غربی اهواز از جمله عملیات بسیار سخت و اسفبار این لشکر بود. این عملیات در زمانی رخ داد که وضعیت پرسنلی و لجستیکی لشکر در بدترین شرایط بود. آمادگی رزمی لشکر از لحاظ عددی حدود ۵۰ درصد و از لحاظ کیفی خیلی کمتر از این بود. به علت بر هم خوردن سازمان فرماندهی یگان‌های لشکر در اثر کودتای نافرجام، سیستم کنترل و فرماندهی در بدترین شرایط یک یگان نظامی بود. فرمانده و معاون تیپ و فرمانده یک گردان تانک به جرم شرکت در کودتا فرار کرده بودند و فرمانده یک گردان تانک نیز دستگیر و اعدام شده بود. یک سرگرد مخابرات به نام **سرگرد صفری** سرپرستی این تیپ زرهی با ۲ گردان تانک و ۲ گردان مکانیزه را عهده‌دار شده بود.

در آغاز جنگ **سرگرد قاسمی** که سرپرست یک گردان بود، سرپرستی تیپ را عهده‌دار گردیده بود.

تنها واحدهایی از لشکر که نسبتاً وضع خود را حفظ کرده بودند گردان‌های توپخانه بودند که در عملیات نیز بهتر از گردان‌های مانوری هدایت شدند.

با توجه به این‌که اصولاً اجرای عملیات تأخیری و عقب‌نشینی، از مشکل‌ترین و بغرنج‌ترین عملیات رزمی است و قدرت فرماندهی و کنترل و حفظ انضباط و روح اطاعت و فرمانبرداری، اولین عامل لازم برای هدایت این‌گونه عملیات است. مسلماً در صورتی‌که این عامل وجود

نداشته باشد، عوامل دیگر نیز خود به خود سست و ضعیف خواهند بود.

بررسی حوادث اولیه نشان می‌دهد که اعمال مدیریت و رهبری در این عملیات فوق‌العاده ضعیف بوده است. در حقیقت در یگان‌های مانوری هدایتی اعمال نشده و در موقع فشار دشمن، هر یگانی به سمتی عقب‌نشینی کرده است. عامل مؤثر در جلوگیری از پیشروی دشمن، توپخانه بوده، اگرچه هدایت آتش آن نیز دقیق نبوده است. ولی به هر حال پرسنل دشمن نیز آن‌چنان شجاع نبوده‌اند که سریعاً پیشروی کنند و با قبول تلفات نسبی، خود را در مدت زمان کوتاه، حداقل به جاده اهواز برسانند. همین عناصر ضعیف تیپ ۱ توانسته مدت ۵ روز پیشروی دشمن را تا وصول به جنوب کارخانه نورد در ۱۵ کیلومتری جنوب اهواز به تأخیر اندازد و در همان منطقه متوقف نماید. ولی همین عده‌های بی‌سازمان فرماندهی پس از آمدن **سرهنگ زرهی ستاد غلامرضا قاسمی** در سوم مهر در سمت فرماندهی لشکر، تغییر وضعیت دادند و پس از انتصاب **سرهنگ جلالی** به عنوان سرپرست تیپ موفق شدند پیشروی دشمن را در جنوب اهواز کاملاً سد نمایند.

با وجود این‌که برابر گزارش‌های فرماندهان، استعداد تیپ، به ۱۵ دستگاه تانک و یک گروهان مکانیزه کاهش یافته بود.

البته از روز سوم مهر یگان‌های تقویتی نیز از لشکر مشهد و گروه‌های توپخانه به اهواز اعزام شدند. نیروهای پاسدار و مردمی و گروه نامنظم فعال شد. ۳ گردان دانشجوی دانشکده افسری به اهواز تغییر مکان کرد و هر کدام از این نیروهای رزمنده در قسمتی از جبهه اهواز مسئولیتی به عهده گرفتند. انسجام بیشتری در سیستم مدیریت و رهبری به وجود آمد و لشکر موفق شد از دهه دوم مهر به بعد پیشروی دشمن را در این جبهه به کلی متوقف کند. حتی در ۱۶ مهر اقدام به حمله تطبیق شده نماید. گرچه این حمله ناموفق بود و تیپ ۱ زرهی قسمتی

دیگر از توان رزمی خود را از دست داد، ولی این عملیات سبب ایجاد اعتماد به نفس در رزمندگان ما شد و برعکس در نیروهای دشمن ترس و وحشت ایجاد کرد.

با توجه به اینکه خط مواصلاتی دشمن تا وصول به جنوب اهواز بیش از یکصد کیلومتر شده بود، نیروهای متجاوز به مرور تحرک خود را از دست دادند و با ضربات کوچک ولی از نظر روانی مؤثر که از طرف یگان‌های لشکر زرهی به دشمن وارد می‌گردید، دشمن را وادار کرد، در طرح‌های خود تجدید نظر کند و طرح اشغال شهر اهواز را از سمت جنوب به کلی کنار بگذارد و تلاش خود را در محور حمیدیه – سوسنگرد وارد عمل سازد، که این تلاش دشمن نیز در اثر مبارزات دلیرانه رزمندگان ما به کلی خنثی شد.

از اواخر آبان ۱۳۵۹ نیروهای متجاوز در جبهه اهواز و سوسنگرد کاملاً به حالت پدافندی درآمدند و مجبور به قبول شرایط پدافندی شدند.

مرحله اول جنگ تحمیلی در اواخر آبان ۵۹ یعنی ۲ ماه بعد از آغاز جنگ پایان یافت. مرحله دوم جنگ که شروع تعرض متقابله نیروهای ما برای عقب راندن یا منهدم کردن نیروهای دشمن از سرزمین میهن اسلامی ما بود آغاز گردید. از نظر کلاسیک محاسن و معایب کلی نبردهای منطقه جنوب‌غربی اهواز در عملیات تأخیری و پدافندی به شرح زیر بود:

الف: محاسن کلی

(۱) با وجود کمبود فوق‌العاده توان رزمی و ضعف سازمان فرماندهی و کنترل، رزمندگان این منطقه عملیات در مقابل دشمن متجاوز که چندین برابر استعداد آن‌ها توان رزمی داشت به نحو چشم‌گیری مبارزه کردند.

(۲) با وجود نا مساعد بودن فوق‌العاده زمین برای عملیات تأخیری و پدافندی، سیستم حرکات به عقب یگان‌ها مطلوب بود، به طوری‌که حوادث نشان می‌دهد هیچ یگانی محاصره

نشد و به دام دشمن نیفتاده است.

(۳) با توجه به وسعت زیاد منطقه عملیات که حدود ۷۰ کیلومتر عرض داشت گسترش و عملیات یگان‌های توپخانه نسبتاً خوب بود و آتش پشتیبانی در حدود مقدورات در تمام عرض و عمق منطقه وجود داشت.

(۴) در مرحله پدافندی، یگان‌های از هم گسسته تیپ ۱ و گردان ۲۲۱ سوار زرهی با وجود از دست دادن قسمت عمده توان رزمی خود موفق شدند دشمن را در ۱۵ کیلومتری جنوب‌غربی اهواز متوقف سازند. در صورتی‌که برابر محاسبات کلاسیک نیروهای متجاوز با آن‌همه برتری که داشتند باید می‌توانستند قسمت غربی شهر اهواز را تا کرانه رودخانه کارون به سرعت اشغال نمایند.

(۵) پاتک‌های محدود مرحله پدافندی از جمله پاتک روز ۱۶ مهرماه گرچه جزئی بود، ولی همین عملیات تعرضی محدود سبب ایجاد وحشت و نگرانی در دشمن شد و او را وادار به توقف و اتخاذ حالت دفاعی نمود.

(۶) از نیروهای متفرق سپاه پاسداران، مردمی و نامنظم گرچه به علت عدم وحدت فرماندهی بهره‌برداری کامل نشد، ولی حضور این رزمندگان در صحنه نبرد سبب افزایش توان رزمی لشکر ۹۲ و ایجاد تعادل نسبی با استعداد دشمن گردید.

(۷) گروه نامنظم **دکتر چمران** و سپاه پاسداران حمیدیه و سوسنگرد در حفظ محور حمیدیه سوسنگرد نقش بسیار مؤثری ایفا کردند و یکی از بزرگ‌ترین تهدیدهای جبهه اهواز و سوسنگرد را دلاورانه خنثی نمودند.

ب: معایب کلی

(۱) سیستم کنترل و فرماندهی به عللی که در شرح جریانات بیان شد بسیار ضعیف بود.

(۲) تقریباً هیچ‌گونه طرح مؤثر و مفیدی برای عملیات تأخیری و پدافندی در این منطقه پیاده نشده بود.

(۳) از نظر امکانات وسایل سنگین مهندسی یگان‌های لشکر بسیار ضعیف بودند و این ضعف سبب شد که یگان‌ها در دشت باز مواضع پدافندی و تأخیری تهیه نمایند.

(۴) هدایت عملیات تأخیری بسیار ضعیف بود و هر یگان بدون تابعیت از طرح کلی عقب‌نشینی می‌کرد و برای این منظور دستورالعملی به یگان‌ها ابلاغ نشده بود.

«والسلام»

ضمیمه*

طرح ایجاد آبگرفتگی

در جریان سیلی که در سال ۱۳۴۷ در خوزستان جاری شد، قسمت بزرگی از دشت هموار جنوب اهواز از رودخانه کارون در شرق تا رودخانه دجله در خاک عراق در غرب را فرا گرفت. با شروع جنگ تحمیلی، فکر استفاده از آب رودخانه‌های کرخه و کارون و همچنین آب دریاچه سد کارون و دز و کرخه و جاری کردن این آب‌ها به دشت منطقه اهواز و سوسنگرد و حوالی خرمشهر به منظور عقب راندن نیروهای دشمن و متکی نمودن خطوط پدافندی به موانع مصنوعی مجدداً قوت گرفت. این فکر با مشاهده عینی اثرات استفاده از آب رودخانه کرخه در باتلاقی نمودن دشت های اطراف حمیدیه که در نبرد اوایل مهرماه ۱۳۵۹ سبب فرو ماندن تانک‌ها و نفربرهای عراق در باتلاق‌های یاد شده و شکست نیروهای متجاوز گردید تقویت شد.

بعد از متوقف شدن نیروهای متجاوز عراق در جنوب‌غربی اهواز و مشخص شدن وضعیت گسترش یگان‌ها در خطوط پدافندی، با توجه به عدم وجود توازن بین نیروهای مدافع و متجاوز، این واقعیت مورد پذیرش قرار گرفت که عقب راندن سریع نیروهای دشمن، با امکانات نظامی موجود آن زمان، امکان پذیر نیست. لذا تدبیر پدافند در مقابل ارتش متجاوز و سپس عقب راندن آن مورد قبول رهبران سیاسی و نظامی قرار گرفت.

اسناد به دست آمده از نیروهای دشمن نشان می‌دهد که ارتش عراق از خطرات ناشی از سیل و همچنین بهره‌برداری از آب پشت سدهای کارون، دز و کرخه با باز کردن دریچه‌ها و یا

---

* . به علت اهمیت موضوع طرح آب‌گرفتگی، مطالب این ضمیمه عیناً از منبع زیر برداشت و بـه ایـن کتـاب اضـافه گردیـد. ویراستار.

«ارتش جمهوری اسلامی ایران در ۸ سال دفاع مقدس، جلد ۲، نبردهای غـرب اهـواز و سوسـنگرد، ص ۱۴۵ تـا ص ۱۵۴؛ مؤلفان: سرهنگ ستاد سید یعقوب حسینی، سرتیپ۲ ستاد مسعود بختیاری، سرهنگ ستاد محمدحسن لطفـی؛ تهـران، سـازمان عقیدتی سیاسی اجا، ۱۳۷۳.»

تخریب این سدها آگاه بوده است و به منظور مقابله با خطرات احتمالی دستورالعمل‌هایی را به یگان‌های خود ابلاغ و به آنان دستور داد تا با «اقدامات جاده‌سازی و ایجاد سیل‌بند و خاکریز، آماده مقابله با بارندگی‌های فصلی و وقوع سیل طبیعی و مصنوعی باشند.» [۱]

۱- طرح استفاده از آب کرخه‌کور

طراح و مجری این طرح که از ماه اول جنگ به مرحله اجرا درآمد، **شهید دکتر چمران** بود. در بررسی نبردهای منطقه جنوب‌غربی اهواز بیان شد که نیروهای متجاوز عراق در دهه اول مهرماه، تا ۱۵ کیلومتری جنوب‌غربی اهواز و تا نزدیکی کارخانه نورد اهواز و آبادی دب حردان پیشروی نمودند. در دهه دوم مهرماه، پیشروی نیروهای متجاوز در این منطقه سد گردید و نیروهای دشمن بین رودخانه کارون در شرق و شاخه شمالی جنوبی کرخه‌کور در غرب مستقر شدند.

رهبران سیاسی و ملت قهرمان ایران و رزمندگان نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران نمی‌توانستند این وضع را تحمل نمایند. لذا از آغاز نیمه دوم مهرماه ۱۳۵۹، مسئولین نظامی و غیرنظامی تصمیم گرفتند به هر ترتیبی که مقدور است نیروهای متجاوز دشمن را از مناطق اشغالی عقب برانند. برای این منظور ابتدا به لشکر ۹۲ زرهی مأموریت داده شد تا با استفاده از تیپ ۱ زرهی به نیروهای متوقف شده در حوالی دب حردان تک کند، ولی تک تیپ ۱ زرهی و تک‌های محدود بعدی توسط دشمن دفع گردید. لذا به طرح استفاده از آب کرخه‌کور توجه شد.

بر اساس این طرح، با وارد کردن آب نهر کرخه‌کور به زمین‌های پست و کشت‌زارهای

---

۱ . به نقل از اسناد و مدارک به دست آمده از ارتش عراق

اطرف روستای دب حردان، نیروهای دشمن مجبور به تخلیه این مناطق و عقب‌نشینی به سمت جنوب‌غربی اهواز می‌شدند. نظر به این‌که شیب زمین در خوزستان معمولاً از شمال به جنوب است، ارتفاع زمین در جنوب‌غربی اهواز حدود ۲۰ متر است که با حرکت به سمت جنوب، در خرمشهر به حدود ۲ متر و کمتر از آن می‌رسد، برآورد می‌گردید که اثرات سرازیر کردن آب در این منطقه به ترتیب از جنوب به شمال خواهد بود و مناطق شمالی کمتر از جنوب تحت تأثیر آب‌گرفتگی قرار خواهند گرفت. لذا نیروهای جمهوری اسلامی که در قسمت شمالی منطقه گسترش داشتند، کمتر از دشمن آسیب خواهند دید و خشک شدن تدریجی منطقه نیز از شمال به جنوب خواهد بود و نیروهای ایرانی به مرور می‌توانند به سمت جنوب پیشروی کنند.

با توجه به این‌که عرض نهر کرخه کور حدود ۱۰ تا ۲۰ متر است، لذا با انداختن لوله‌های قطور در منطقه‌ای کم عرض و ریختن خاک بر لوله‌ها، در مدت نسبتاً کوتاه، یک سد تعجیلی ایجاد می‌شد.

نظر به این‌که آب کرخه‌کور از رودخانه و کانال انشعابی سد کرخه در شمال حمیدیه تأمین می‌گردید، با تنظیم دریچه‌های سد کرخه، قسمت بیشتری از آب رودخانه کرخه به نهر کرخه‌کور سرازیر می‌شد و در پشت سد تعجیلی جمع می‌گردید.

سپس با ایجاد یک آب‌راه در شمال سد تعجیلی، آب‌های جمع شده و همچنین ادامه جریان آب به زمین‌های پست شرق و جنوب کرخه کور سرازیر می‌گردید. این سد تعجیلی در جنوب آبادی جریحه احداث شد و آب وارد آبراه و مسیل جنوب آن گردید و به سمت روستای دب حردان و جنوب آن جریان یافت و منطقه وسیعی را در جنوب دب حردان تا حوالی امامزاده طاهر واقع در ۲۵ کیلومتری جنوب غربی اهواز را آب فرا گرفت.

اجرای این طرح با عکس العمل‌هایی از سوی دشمن مواجه گردید. عراقی‌ها جاده اصلی

اهواز- خرمشهر در منطقه تحت اشغال خود را شکافتند در نتیجه به علت این که شیب زمین به سمت جنوب شرقی است قسمتی از آب سرازیر شده به سمت رودخانه کارون هدایت گردید و ارتفاع آب در مناطق اشغالی کاهش یافت.

ستاد کل ارتش عراق از اواخر مهرماه ۱۳۵۹ متوجه احتمال بروز تهدیداتی از طریق ایجاد سیل مصنوعی به وسیله ایران شده بود، و به این علت از اوایل آبان‌ماه سدهای خاکی مرتفعی در مقابل مناطقی که احتمال آب گرفتگی داشت ایجاد و اقدام به جاده سازی در تمام منطقه اشغالی در جنوب غربی اهواز نمود.

چون نیروهای متجاوز عراق از ماه دوم جنگ در تمام جبهه‌های نبرد باستثنای منطقه نبرد سوسنگرد- بستان، وضعیت پدافندی اتخاذ نموده بودند، در نتیجه ایجاد مانع آبی در حد فاصل بین خطوط پدافندی نیروهای جمهوری اسلامی ایران و نیروهای عراق، به نفع نیروهای دشمن نیز بود. زیرا خاکریزهای آن‌ها در جنوب منطقه آب گرفته، عملاً به صورت مواضع بسیار مستحکم درآمدند به نحوی که بعد از افزایش نسبی توان رزمی نیروهای ایرانی و تصمیم به تک در جنوب غربی اهواز، اجرای این حملات با عدم موفقیت مواجه گردید. نیروهای متجاوز تا عملیات بیت المقدس که منجر به آزادسازی خرمشهر شد، به مدت بیش از ۲۰ ماه در این مواضع باقی ماندند.

در نقاط دیگر کرخه کور و در حوالی آبادی کوهه و فرسیه چندین بار تلاش گردید تا با ایجاد سد خاکی، آب از شمال غربی به سمت جنوب شرقی وارد منطقه اشغالی دشمن شود. ولی این فعالیت‌ها به نتیجه مطلوبی نرسید.

بعد از اینکه مقدار قابل توجهی آب در شمال شرقی مواضع دشمن جمع شد و قسمتی از منطقه به صورت دریاچه‌ای درآمد، یگان‌های ارتش و گروه جنگ‌های نامنظم شهید چمران

تلاش کردند، سد خاکی دشمن را که در تمام طول جبهه در این منطقه احداث کرده بود بشکنند و آب را به داخل منطقه دشمن سرازیر نمایند.

به این منظور ابتدا سعی شد با گلوله باران کردن منطقه‌ای از سد خاکی دشمن به وسیله توپخانه ۲۰۳ میلیمتری، در آن شکاف ایجاد نمایند، ولی این کار عملاً نتیجه‌ای نداشت. همچنین عناصری از گروه شهید چمران تلاش کردند با نزدیک شدن به سد خاکی و قرار دادن مواد منفجره به مقدار زیاد، سد را بشکنند که این تلاش هم با عدم موفقیت روبرو شد.

۲- طرح استفاده از آب رودخانه کارون برای ایجاد آب گرفتگی در جنوب غربی اهواز

نظر به این‌که بارندگی‌های فصلی در خوزستان و همچنین در کرمانشاه و لرستان و در ارتفاعات شمال خوزستان در پاییز سال ۱۳۵۹ چندان قابل ملاحظه نبود، رودخانه‌های کرخه و کارون و دز و دریاچه‌ها و آبگیرهای پشت سدها چندان پر آب نبودند. به همین دلیل طرح استفاده از آب کرخه کور که بیان شد به علت کم آب بودن رودخانه کرخه به نتیجه مطلوب نرسید. برای سرازیر کردن آب به منطقه جنوب غربی اهواز، طرح دیگری به مرحله اجرا درآمد.

بر اساس این طرح، کانالی به عرض حدود یکصد متر و به طول تقریبی ۲۰ کیلومتر بین رودخانه کارون تا حوالی آبادی دب حردان در جنوب‌غربی اهواز حفر گردید، به نحوی که شیب کانال از کرانه رودخانه به طرف دب حردان بوده و آب رودخانه کارون به طور طبیعی یا به وسیله پمپاژ وارد این کانال شده و به منطقهٔ حوالی دب حردان هدایت گردید.

هر چند برای اجرای این طرح به وسایل سنگین مهندسی و مدت زمان طولانی‌تر نیاز بوده، ولی با تلاش همه دست‌اندر کاران و بدون توجه به حجم کار، این طرح اجرا شد.

مبدأ حفر کانال، کرانه غربی رودخانه کارون و مقابل دغاغله بود. در یک مسیر شرقی – غربی از شمال پاسگاه پلیس‌راه اهواز – اندیمشک و از زیر این جاده عبور می‌کرد و در ادامه مسیر خود به سمت جنوب با عبور از زیر جاده اهواز – حمیدیه در حوالی آبادی دب حردان خاتمه می‌یافت.

به علت کاهش بارندگی و پایین بودن سطح آب رودخانه کارون، از حدود ۱۰ دستگاه پمپ آب قوی برای پمپاژ آب استفاده شد. ولی نیروهای متجاوز عراق با ایجاد سدهای خاکی در تمام طول جبهه بین کرخه‌کور در شمال‌غرب و جاده اهواز – خرمشهر در جنوب‌شرق مانع پیشروی آب به مناطق تحت اشغال خود شدند. با این حال، کانال احداثی به عنوان یک مانع مصنوعی شهر اهواز را از سمت غرب و شمال محافظت می‌نمود.

۳- طرح استفاده از آب دریاچه‌های پشت سد دز، کارون و کرخه

سال‌ها قبل از جنگ تحمیلی در مسیر هر یک از رودخانه‌های کارون، دز و کرخه، سد احداث شده بود. از آب دریاچه پشت سد کارون برای به کار انداختن توربین‌های برق و از سد دز برای تأمین آب کشت‌زارها و مزارع استفاده می‌شد.

در ادامهٔ تلاش برای هدایت آب رودخانه‌ها به مناطق تحت اشغال دشمن، طرح استفاده از آب سد دز، برای ایجاد آب‌گرفتگی در منطقه عمومی منطقه جنوبی اهواز تهیه گردید.

در ۸ بهمن ۱۳۵۹، تاریخ باز شدن دریچه‌های سد دز و کارون ساعت ۰۵۰۰روز بعد اعلام شد. با آغاز اجرای طرح، به یگان‌های ارتش جمهوری اسلامی ایران ابلاغ شد، با توجه به احتمال محاصره شدن روستاها در مناطق آب‌گرفته، آماده برای عملیات مبارزه با سیل و اجرای عملیات مردم‌یاری باشند. همچنین به هوانیروز ابلاغ شد از هر نظر برای کمک‌رسانی به مردم

آمادگی داشته باشند.

با باز کردن دریچه‌های سد کارون و دز، سیل ایجاد شده به پل حمیدآباد در مسیر جادهٔ شوش – شوشتر آسیب رساند و تردد خودروها در این محور قطع شد. در آن موقع چون جاده اندیمشک – شوش در زیر آتش توپخانه دشمن قرار داشت و عبور و مرور از محور شوش – دزفول انجام می‌شد، لذا با قطع این محور به علت خرابی پل حمیدآباد، مواصلات بین مرکز کشور و اهواز مورد تهدید جدی واقع شد.

مناطقی در اطراف شوشتر و دزفول را آب فرا گرفت و بارندگی‌های بهمن و اسفند ۱۳۵۹، سبب شد تا مناطق آب‌گرفته توسعه یابد.

در ۹ فروردین ۱۳۶۰، تعدادی از روستاهای ارتش درخواست اعزام هلی‌کوپتر و انجام اقدامات کمک‌رسانی نمودند.

همچنین در ۱۱ فروردین ماه، طی ۱۶ سورتی پرواز، هلی‌کوپترهای هوانیروز، ۶ تن مواد غذایی را به مناطق سیل‌زده حمل کردند و ۱۵۰ نفر از اهالی را جابه‌جا و ۳۰ بیمار و مجروح را به بیمارستان دزفول منتقل نمودند.

از طرفی سیل ناشی از گشودن دریچه سدهای دز و کارون، در ۱۱ بهمن ۱۳۵۹ به اهواز رسید و سطح آب رودخانه کارون بالا آمد و قسمتی از حاشیه رودخانه در جنوب اهواز را آب فرا گرفت. اما به علت این‌که آب دریاچه سد در حدی نبود که سیل بزرگی ایجاد کند، در نتیجه عملاً این طرح به اهداف تعیین شده نرسید و فقط زیان‌هایی به مناطق روستایی وارد نمود و یک پل مهم را تخریب کرد.

۴- طرح استفاده از آب رودخانه کرخه

هم‌زمان با اجرای طرح ایجاد سیل مصنوعی در رودخانه کارون برای به زیر آب بردن

زمین‌های جنوب‌غربی اهواز، طرح دیگری نیز برای استفاده از آب رودخانه کرخه برای به زیر آب بردن جنوب جاده حمیدیه – سوسنگرد و جنوب کرخه‌کور تهیه و اجرا شد.

براساس این طرح در نقطه مناسبی از رودخانه کرخه بین حمیدیه و سوسنگرد می‌بایست سد خاکی ایجاد شود و آب رودخانه کرخه به دشت جنوب آن و جنوب جاده حمیدیه- سوسنگرد هدایت گردد و منطقه را آب فرا گیرد.

با استفاده از این مانع، قسمتی از یگان‌های لشکرهای ۱۶ و ۹۲ زرهی که در این منطقه درگیر عملیات پدافندی بودند رها می‌شدند و برای اجرای عملیات آفندی در مناطق دیگر به کار می‌رفتند.

اجرای این طرح از اوایل بهمن ماه ۱۳۵۹ یعنی چند روز بعد از نبرد کرخه کور به طور جدی مورد توجه قرار گرفت و لشکر ۱۶ زرهی دستورالعملی برای بهره‌برداری از اجرای این طرح تهیه و منتشر نمود.

مهمترین مسئله‌ای که برای اجرای این طرح باید مورد توجه قرار می‌گرفت، این بود که، جاده حمیدیه- سوسنگرد که به موازات این رودخانه بود از زمین‌های اطراف مرتفع‌تر و مانع حرکت آب از شمال به جنوب جاده می‌شد و فقط از آبروهای احداثی در مسیر جاده ادامه جریان آب امکان داشت. در نتیجه منطقه اصلی مورد نظر را که جنوب جاده و کرانه کرخه کور و جنوب آن بود، کمتر آب فرا می‌گرفت. به منظور جاری نمودن آب به جنوب جاده، لشکر ۱۶ زرهی به واحدهای خود دستور داد با استفاده از امکانات موجود آبروهای مسیر جاده را لایروبی و زیر پل‌ها را تخلیه نمایند. بدین ترتیب قسمتی از توان این لشکر صرف بازکردن آبروها و شکافتن جاده و جاری کردن آب به جنوب آن شد.

این طرح از دهه دوم بهمن ماه به اجراء گذاشته شد. نظر به این که در اواخر زمستان معمولاً آب رودخانه کرخه زیاد می‌شود و گاهی طغیان می‌نماید، ایجاد سد خاکی در مسیر کرخه با مشکلاتی مواجه گردید و سد اولیه شکست و الزاماً سد دیگری بنا شد. بهره‌برداری از سد ایجاد شده بر رودخانه کرخه به منظور جاری کردن آب به منطقه جنوبی آن از دهه دوم بهمن ماه آغاز گردید. ولی برخلاف انتظار آب فقط قسمت شمالی جاده را فرا گرفت و یگان‌های لشکر ۱۶ زرهی در معرض سیل قرار گرفتند.

این طرح نیز مانند طرح‌های دیگر به نتیجه مورد نظر نرسید و تا بیستم اسفند ماه یعنی یک ماه بعد از جاری شدن آب رودخانه به دشت جنوبی، هدف مورد نظر تأمین نگردید. لشکر ۱۶ گزارش داد که حداقل یک هفته دیگر آب به کانال «گل بهار» در جنوب جاده حمیدیه- سوسنگرد می‌رسد.

نیروهای دشمن در این منطقه نیز مانند منطقه جنوب اهواز اقداماتی را برای مقابله با آب گرفتگی انجام دادند. آن‌ها در ضمن ایجاد سدهای خاکی در اطراف مواضع پدافندی خود، جاده‌هایی را نیز ساختند. در نتیجه فعالیت‌های یاد شده نتوانست نیروهای دشمن را از مواضع خود بیرون کند، و این در صورتی بود که به علت آب گرفتگی منطقه، قسمتی از نیروهای ما مجبور شدند مواضع پدافندی خود را تخلیه نمایند.

با اجرای این طرح تعدادی از روستاهای اطراف حمیدیه در معرض آب گرفتگی قرار گرفتند و زیان‌هایی بر مزارع آن‌ها وارد گردید. در مقابل یکی از نتایج مثبت آب گرفتگی این منطقه، آزاد شدن تیپ۲ زرهی لشکر ۹۲ بود که به منطقه اهواز تغییر مکان داد و در احتیاط لشکر قرار گرفت.

۵- احداث سد دریچه‌ای بر روی کارون

بعد از این که از طرح‌های قبلی نتیجه مورد نظر و پیش‌بینی شده حاصل نشد، این فعالیت‌ها متوقف نگردید و همچنان به عنوان یک فعالیت که می‌توانست دشمن را وادار به عقب رفتن از سرزمین‌های اشغالی نماید و به عنوان یک مانع طبیعی که با اتکاء به آن امکان صرفه جویی در تعداد نیروهای خودی مستقر در خطوط پدافندی به وجود می‌آمد، مورد توجه بود. بنابراین طرح دیگری به وسیله سازمان آب و برق خوزستان تهیه گردید. براساس این طرح، در منطقه‌ای بین اهواز و خرمشهر در مسیر رودخانه کارون یک سد دریچه‌ای فلزی ساخته می‌شد و با بستن دریچه‌ها آب رودخانه کارون به زمین‌های بین اهواز- خرمشهر هدایت می‌گردید و با آب گرفتگی منطقه، نیروهای دشمن مجبور بودند تا این مناطق را تخلیه نمایند. همچنین از روی این سد به عنوان یک پل استفاده به عمل می‌آمد. طرح‌های لازم تهیه و بودجه و اعتبار مالی اجرای طرح نیز توسط سازمان آب و برق خوزستان تأمین شد. محل احداث سد نیز در نقطه‌ای به نام هالوپ واقع در ۱۵ کیلومتری شمال دارخوین تعیین گردید.

با وجود عدم موفقیت طرح‌های چهارگانه یاد شده، طرح پنجم در منطقه هالوب اجراء شد. دلیل اصلی اجرای این طرح این بود که بر فرض این که از سرازیر کردن آب کارون به دشت غربی نتیجه مطلوبی حاصل نگردد، از این سد می‌شد به عنوان یک پل ثابت برای عبور از کارون و حمله به نیروهای دشمن در غرب این رودخانه استفاده کرد. البته با وجود پل‌های شناور نظامی که در مدت کمتر از یک ساعت امکان برقراری یا برچیدن آن‌ها وجود داشت، این استدلال منطقی به نظر نمی‌رسید.

در ۲۴ تیرماه ۱۳۶۰ ستاد مشترک اعلام کرد که شورای عالی دفاع در جلسه ۱۹ تیرماه خود تصویب نموده است که مسئولیت کلیه امور مربوط به طرح‌های آب‌گرفتگی که در

پشتیبانی از عملیات رزمی اجرا می‌شوند، به استانداری خوزستان محول گردد و نیازمندی‌های مربوط به طرح‌ها توسط وزارتخانه‌های نیرو و دفاع و راه و ترابری تأمین شود و استانداری خوزستان نسبت به موارد زیر اقدام نماید:

(۱)- ایجاد سد بر رودخانه کارون در منطقه هالوپ به نحوی که آب به غرب و شرق کارون جریان یابد و سبب ایذاء نیروهای متجاوز عراق در منطقه خرمشهر و آبادان گردد.

(۲)- ادامه فعالیت به منظور ایجاد سد بر رودخانه کرخه و حفر کانال در منطقه کوت سید نعیم و رساندن آب به کرخه‌کور و سرازیر کردن آن به حوالی پادگان حمید و جفیر و ایجاد مزاحمت برای دشمن در آن مناطق.

(۳)- ادامه نگهداری سد خاکی جرگه سید علی در رودخانه کرخه و هدایت آب به کرخه‌کور.

(۴)- نصب تأسیسات ایستگاه اول پمپاژ آب در دغاغله با آب‌دهی ۵۵ متر مکعب در ثانیه که مجموع طرح اول و دوم ۸۰ متر مکعب در ثانیه می‌باشد.

(۵)- استمرار افزایش آب کرخه‌کور و آب نهر شمال کرخه با بستن و بازکردن دریچه سد کرخه.

(۶)- تأمین کمبود آب رودخانه کرخه به وسیله جاری کردن آب رودخانه کارون با استفاده از دریچه‌های سد.

پس از وصول نامه ستاد مشترک، فرمانده وقت نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران در مردادماه در نامه‌ای به فرماندهی کل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران نوشت:

«نیروی زمینی از ابتدای طرح آب گرفتگی به علت نبودن فواید تاکتیکی به نسبت هزینه‌های مورد نیاز، با آن مخالف بود و نظرات خود را نیز کتباً قبل از اقدام اعلام نمود. با این

وجود چنانچه تصمیم قاطع برای ادامه و اجرای این طرح ها گرفته شده است، طرح‌ها در مناطقی اجراء شوند که احتمال دسترسی نیروهای دشمن به کرانه رودخانه کارون به قصد عبور از آن، وجود دارد و همچنین امکان قطعی شکستن سدهای خاکی دشمن و روانه کردن آب به منطقه اشغالی وی باشد.»

در این باره فرماندهی سپاه پاسداران نیز نظر موافق نداشت. به همین دلیل در ۲۱ مرداد ۱۳۶۰ در نامه‌ای به ستاد مشترک، عدم هماهنگی و عدم رضایت خود را از این که این طرح بدون مشورت با مسئولین سپاه تنظیم شده و وظایف و مسئولیت‌هایی به عهده سپاه محول گردیده که نمی‌تواند آن را قبول نماید، اعلام نمود.

پس از اجرای طرح پنجم، مشخص شد که در طرح‌ریزی اولیه این سد محاسبات دقیق فنی به عمل نیامده است. زیرا بعد از این که قسمت‌هایی از این سد ساخته شد، ساحل رودخانه نتوانست فشار وزن سد را تحمل کند و نشست کرد و سد در معرض خطر شکستن قرار گرفت. همچنین با شروع باران‌های فصلی پائیز سال ۱۳۶۰ و افزایش آب رودخانه، مشکلات چندی برای نیروهای خودی به وجود آمد. به طور کلی این طرح‌ها که با صرف هزینه‌های زیاد و تلاش فوق العاده انجام گرفت، به هدف اصلی، که مجبور کردن دشمن به عقب نشینی از مواضع پدافندی در جنوب غربی اهواز و جنوب کرخه کور بود، نرسید.

ولی یکی از نتایج فرعی این طرح‌ها این بود که وجود آب بین نیروهای خودی و دشمن، قدرت مانور او را محدود نمود و امکان اجرای عملیات آفندی را در منطقه اهواز، حمیدیه و سوسنگرد از وی سلب کرد.

نمایه

آ

آبادان :شهر ,۷۱ ,۶۳ ,۴۷ ,۳۵ ,۲۳ ,۲۰ ,۱۱ ,۱۰ ,
۷۳, ۷۴, ۸۳, ۸۵, ۱۳۳, ۱۵۷, ۱۷۸, ۱۸۱, ۱۸۶,
۲۰۴, ۲۰۶, ۲۲۳, ۲۵۱, ۲۸۰
آب‌گرفتگی :سیل مصنوعی ,۱۸۸ ,۲۵ ,۲۳ ,۲۱ ,۹ ,
۲۰۴, ۲۰۷, ۲۱۹, ۲۷۸, ۲۷۹
آتشبار ۱۷۵ مم ۲۷۰ ,۲۳۸ ,۱۲۶ ,
آتشبار کاتیوشا ۲۷۰ ,۲۵۸ ,۱۲۸ ,۱۶ ,
آجوری :سرگرد ۸۶ ,
آخوندزاده :سرهنگ توپخانه ستاد ,۷۶ ,۷۵ ,۴۲ ,
۷۷, ۹۳, ۹۶, ۹۷, ۹۹, ۱۰۲, ۱۰۴, ۱۱۶, ۱۲۸,
۱۸۰, ۱۸۱, ۱۸۳, ۲۰۵
آمادگی رزمی طبقه چهار ۲۷۴ ,

ا

ابوهمیزه :روستا ۱۹۹ ,
اروندکنار ۶۳ ,
اژدک :آبادی ۴۶ ,۴۱ ,
استانداری خوزستان ,۲۰۲ ,۲۰۱ ,۱۰۶ ,۶۳ ,۲۲ ,
۲۴۱, ۲۵۷, ۲۷۷
اسلوبی :سرگرد ۱۸۹ ,
اصفهان ۲۶۲ ,۱۲۵ ,۱۰۵ ,۲۶ ,۱۳ ,
اعلام خطر هوایی ۹۲ ,
ام‌الطمیر :روستا ۱۳۲ ,۱۲۶ ,
امام‌زاده طاهر ۲۵ :کیلومتری جنوب اهواز ,۴۵ ,
۲۵۰, ۲۷۱
اندیمشک ۱۸۶ ,۱۴۵ ,۴۶ ,
اهواز :شهر اکثر صفحات
ایستگاه آب‌تیمور ,۱۸۰ ,۱۷۹ ,۱۵۲ ,۱۵۰ ,۱۴۹ ,
۱۸۹, ۲۰۱, ۲۰۴, ۲۰۹, ۲۱۱, ۲۱۴, ۲۱۹, ۲۳۹,
۲۷۳, ۲۷۵, ۲۷۸
ایستگاه حسینیه :جاده اهواز - خرمشهر ۲۴۶ ,۷۴ ,

ب

بدرخواهان :سید علی؛ سرهنگ زرهی ستاد ,۲۳ ,۷
۴۲, ۱۳۵, ۱۴۰, ۱۴۷, ۲۰۹, ۲۴۰, ۲۷۲, ۲۷۳
بستان :شهر ,۱۵۰ ,۸۲ ,۷۸ ,۴۷ ,۴۵ ,۱۸ ,۱۱ ,
۲۲۳, ۲۴۶, ۲۴۸, ۲۵۷, ۲۵۸, ۲۷۵
بصره ۲۴۶ ,۲۲۴ ,۹۵ ,۸۴ ,۵۲ ,۱۱ ,
بلدوزر :خودرو سنگین مهندسی ,۴۹ ,۲۰ ,۱۹ ,۱۷ ,
۷۲, ۱۲۹, ۱۴۶, ۱۴۸, ۱۶۸, ۱۶۹, ۱۷۱, ۱۷۲,
۲۱۴, ۲۱۷, ۲۱۹, ۲۴۳, ۲۵۳, ۲۶۸
بیات :پاسگاه مرزی ۶۳ ,
بیشه‌زار گمبویه ۵۰ ,۴۸ ,
بیوض :روستا ,۲۱۹ ,۲۱۸ ,۲۱۷ ,۱۶۲ ,۱۳۲ ,۱۲۶ ,
۲۶۷

پ

پاتک ,۲۶۳ ,۲۵۱ ,۲۳۸ ,۲۲۳ ,۲۰۶ ,۴۱ ,۳۹ ,
۲۷۷, ۲۸۴
پادگان حمید ,۱۲۰ ,۱۰۸ ,۶۹ ,۶۴ ,۵۰ ,۴۸ ,۱۰ ,
۱۲۲, ۱۳۱, ۱۳۸, ۲۱۵, ۲۱۸, ۲۱۹, ۲۲۳, ۲۲۵,
۲۴۴, ۲۴۵, ۲۴۷, ۲۴۸, ۲۵۰, ۲۵۲, ۲۵۴, ۲۵۶,
۲۵۷, ۲۵۹, ۲۶۸, ۲۷۲
پادگان دژ ۲۵۷ ,۹۳ ,۷۰ ,۱۰ ,
پادگان دشت آزادگان ۴۷ ,
پادگان هفتگل ۲۵۷ ,۲۲۵ ,۶۹ ,

پارسایی ۲۰۱ ,
پاسگاه حاتمی ۲۶۹ ,۱۳۳ ,
پاسگاه طلایه ۹۶, ۸۰, ۶۴, ۴۶, ۴۱, ۱۲, ۱۱ ,
۲۵۹ ,۲۵۶ ,۲۵۴ ,۲۴۶ ,۲۴۵ ,۲۳۹ ,۲۳۶
پاسگاه کیلومتر۲۵ ۱۰۲, ۱۰۰, ۹۸, ۴۲, ۴۱ ,
۱۲۸, ۲۲۳, ۲۲۴, ۲۲۵, ۲۳۶, ۲۴۶, ۲۵۴, ۲۵۸,
۲۶۰, ۲۶۲, ۲۶۷
پاسگاه مؤمنی ۷۵ ,
پاسگاه مرزی سُمِیده ۶۶ ,
پایگاه چهارم شکاری وحدتی :دزفول ۹۰ ,۱۲ ,
پدافند عامل ۹۲ ,
پرپر :سرهنگ زرهی ستاد ۱۱۷ ,
پلیس‌راه اهواز – اندیمشک ۴۶ ,

ت

تانک ام-۶۰ ۲۲۵, ۲۱۵, ۲۱۴, ۱۶۷, ۱۲۲, ۵۳ ,
۲۶۶, ۲۷۶
تانک چیفتن ۱۲۲, ۱۰۲, ۶۲, ۶۱, ۵۳, ۱۹, ۱۰ ,
۱۲۹, ۱۶۶, ۲۶۶, ۲۶۸
تپه‌های الله‌اکبر ۱۶۸ ,۴۷ ,
تپه‌های رملی گمبویه ۴۴ ,
تپه‌های فولی‌آباد ۲۷۷, ۲۷۴, ۱۶۹, ۱۳۳, ۴۹, ۴۴ ,
۲۷۹
تپه‌های کریت ۴۴ ,
تپه‌های مشرحات ۴۴ ,
تفنگ ۱۰۶ مم ۲۱۵, ۲۱۳, ۱۴۱, ۱۲۲, ۶۰, ۴۶ ,
۲۵۵
تفنگ ۵۷ مم ۱۰۸ ,
تنومه :محور، پاسگاه ۸۵, ۸۴, ۷۵, ۵۱, ۴۲, ۱۱ ,
۹۵, ۲۲۴, ۲۴۶
توپ ۱۵۵ مم خودکششی ۲۶۶ ,۱۲۲ ,
توپ ۲۳ مم پدافند هوایی ۲۶۲ ,۱۰۵ ,۸۳ ,
توپ ۵۷ مم پدافند هوایی ۱۰۰ ,
توپخانه ۱۳۰ مم ۲۵۹, ۲۰۷, ۷۷, ۷۶, ۲۳, ۱۱ ,
۲۶۳
توپخانه ۱۷۵ مم ۲۰۳ ,۱۹۷ ,۱۸۷ ,۱۸۳ ,۲۱ ,
توپخانه ۲۰۳ مم ۸ اینچ ۱۰۵ ,
تی-ان-تی ۲۱۵ ,
تیپ ۵۵ هوابرد ۳۵ ,

ج

جفیر :منطقه ۷۴, ۷۳, ۶۸, ۶۵, ۵۷, ۴۸, ۴۷ ,
۲۶۹, ۲۶۲, ۲۵۶, ۲۴۵, ۱۳۳, ۱۲۶, ۱۰۳
جلالی :سرهنگ زرهی ستاد ۱۴۴, ۱۳۶, ۱۲۳, ۴۲,
۲۸۲, ۲۷۲, ۲۶۹, ۲۶۸, ۲۴۰, ۱۷۱, ۱۶۸, ۱۴۸
جلالیه :روستا ۲۰۳ ,۱۹۹ ,
جنگل گمبویه ۲۴۸, ۱۹۶, ۱۸۸, ۱۷۷, ۱۷۶, ۱۶۸,
۲۷۴, ۲۷۱, ۲۶۹, ۲۶۶, ۲۶۵, ۲۶۳
جنیه سفلی :روستا ۱۳۲ ,۱۲۶ ,
جهاد سازندگی ۲۱۹ ,۲۱۳ ,۱۷۲ ,

چ

چاه نفت ۲۶۲ ,۲۵۶ ,۹۸ ,۸۴ ,۶۸ ,۶۵ ,۱۰ ,
چمران :مصطفی؛ دکتر ۱۵۸, ۱۴۵, ۴۱, ۲۲, ۲۱ ,
۲۳۰, ۲۱۵, ۲۱۰, ۲۰۲, ۱۹۶, ۱۹۱, ۱۸۳, ۱۸۲,
۲۳۱, ۲۴۱, ۲۷۰, ۲۷۱, ۲۷۴, ۲۸۴

ح

حاجیان :ستوان ۱۳۲ ,
حجت‌زاده :احمد ۲۰۱ ,
حسینی :،سیدیعقوب؛سرهنگ ;۳۷ ,۲۶

حسینی، سرگرد ;۲۰۳ ,۱۶۸ ,۱۰۱
حلفائیه :پاسگاه ۸۵ ,
حمیدیه :شمال‌غربی اهواز ,۴۶ ,۴۵ ,۴۴ ,۴۳ ,۱۹ ,
۱۶۹, ۱۶۸, ۱۶۵, ۱۶۰, ۱۵۷, ۱۵۳, ۱۳۰, ۴۷,
۲۶۷, ۲۴۸, ۲۴۴, ۲۴۱, ۲۳۰, ۲۰۳, ۱۹۹, ۱۹۷,
۲۸۳, ۲۷۹, ۲۷۶, ۲۷۵, ۲۷۴, ۲۷۱, ۲۶۹, ۲۶۸,
۲۸۴

خ

خاکریز ,۲۱۷ ,۲۱۵ ,۲۱۴ ,۲۱۳ ,۲۱۲ ,۴۹ ,۴۶ ,
۲۶۹ ,۲۴۳ ,۲۴۱ ,۲۱۹ ,۲۱۸
خرمشهر ,۶۳ ,۵۸ ,۵۳ ,۵۱ ,۴۸ ,۴۷ ,۴۵ ,۱۱ ,۱۰ ,
۱۴۰, ۱۳۸, ۱۲۶, ۱۰۳, ۸۵, ۸۳, ۷۶, ۷۲, ۷۱,
۲۱۹, ۲۱۴, ۲۰۶, ۱۸۸, ۱۵۸, ۱۵۰, ۱۴۴, ۱۴۲,
۲۵۱, ۲۴۶, ۲۴۵, ۲۴۴, ۲۳۵, ۲۳۲, ۲۲۴, ۲۲۳,
۲۷۹; ۲۷۳, ۲۶۹, ۲۶۲, ۲۵۹, ۲۵۸, ۲۵۷, ۲۵۶,
شهر۳۵ ,
خمپاره‌انداز ۱۲۰ مم ۶۲ ,۶۰ ,
خمپاره‌انداز ۸۱ مم ۶۰ ,
خوزستان ۲۶ ,
خونین‌شهر ۱۷۸ ,۲۰ ,
خیّن :پاسگاه ۷۴ ,۷۱ ,

د

دارخوین :منطقه ۲۸۰ ,۲۰۶ ,
دانشجویان دانشکده افسری ۱۴۳ ,۴۱ ,
دب حردان :جنوب‌غربی اهواز ,۳۹ ,۲۱ ,۲۰ ,۱۸ ,
۱۳۲, ۱۲۳, ۱۲۲, ۱۲۰, ۴۸, ۴۵, ۴۳, ۴۲, ۴۱,
۱۸۰, ۱۷۹, ۱۷۴, ۱۵۳, ۱۵۲, ۱۵۱, ۱۴۷, ۱۳۹,
۲۰۲, ۱۹۷, ۱۹۰, ۱۸۹, ۱۸۸, ۱۸۵, ۱۸۳, ۱۸۲,
۲۰۴, ۲۰۹, ۲۱۰, ۲۱۱, ۲۱۳, ۲۲۳, ۲۳۹, ۲۴۸,
۲۶۵, ۲۶۶, ۲۶۷, ۲۶۸, ۲۷۱, ۲۷۳, ۲۷۴, ۲۷۶,
۲۷۸
دزفول :شهر ,۹۰ ,۸۵ ,۷۳ ,۶۶ ,۲۰ ,۱۷ ,۱۲ ,۱۰ ,
۲۲۳, ۱۸۶, ۱۷۵, ۱۶۵, ۱۴۲, ۱۳۹, ۱۲۹, ۹۴,
۲۷۹ ,۲۷۸ ,۲۵۱ ,۲۴۲ ,۲۳۲ ,۲۳۱
دستوری :سرگرد؛ شهید ۲۱۱ ,
دشت آزادگان ,۱۶۰ ,۱۴۵ ,۱۳۹ ,۸۶ ,۲۲ ,۱۷ ,
۲۴۸ ,۲۴۱ ,۲۲۳ ,۲۰۳ ,۲۰۱ ,۱۶۵
دکل حفاری ۶۶ ,۶۵ ,
دوسلک ۲۷۸ ,۲۲۳ ,۷۳ ,
دویرج :پاسگاه ۷۸ ,۷۴ ,۱۱ ,
دهکده حردان ۱۳۰ ,۱۱۹ ,
دهکده شموس ۱۱۹ ,
دهلاویه :آبادی ۲۰۵ ,

ر

رامسه :روستا ۲۰۳ ,۱۹۹ ,
راه‌آهن ۲۴۵ ,۲۲۳ ,۱۸۶ ,۱۱۱ ,۱۰۵ ,۵۸ ,۴۵ ,
رشیده :پاسگاه ۷۴ ,
رودخانه کارون ,۴۷ ,۴۶ ,۴۵ ,۴۴ ,۴۳ ,۴۱ ,۱۷ ,
۱۳۵, ۱۳۳, ۱۳۱, ۱۲۹, ۱۲۶, ۱۱۱, ۱۱۰, ۵۰,
۲۱۹, ۲۱۸, ۲۱۷, ۱۹۲, ۱۵۸, ۱۵۲, ۱۵۱, ۱۴۳,
۲۴۶, ۲۴۵, ۲۴۳, ۲۴۲, ۲۳۹, ۲۳۰, ۲۲۹, ۲۲۶,
۲۷۱, ۲۶۹, ۲۶۸, ۲۶۷, ۲۶۶, ۲۶۵, ۲۵۲, ۲۵۰,
۲۸۴ ,۲۸۰ ,۲۷۹ ,۲۷۷
رودخانه کرخه‌کور ,۱۸۸ ,۱۴۳ ,۴۶ ,۴۵ ,۴۱ ,۲۲ ,
۲۵۰, ۲۴۶, ۲۳۹, ۲۳۰, ۲۲۹, ۲۲۶, ۲۰۳, ۱۹۷,
۲۷۶, ۲۷۵, ۲۷۴, ۲۷۱, ۲۶۹, ۲۶۷, ۲۶۶, ۲۵۲,
۲۷۹ ,۲۷۸ ,۲۷۷
روستایی :سروان ۱۷۲ ,

ز

زندی :سرگرد ۱۸۸, ۱۸۹ ,

ژ

ژاندارمری ۱۰, ۳۵, ۶۳, ۶۴, ۶۵, ۶۷, ۶۸, ۷۱, ,
۷۳, ۷۴, ۹۰, ۱۰۶, ۱۸۶, ۲۰۲, ۲۲۳, ۲۳۷,
۲۴۱, ۲۴۴, ۲۵۰, ۲۵۶

س

سبحانیه :روستا ۲۰۵ ,
سپاه پاسداران ۲۰, ۳۴, ۴۱, ۱۰۶, ۱۴۷, ۱۷۳, ,
۱۷۶, ۲۰۱, ۲۰۲, ۲۰۳, ۲۳۷, ۲۴۰, ۲۴۱, ۲۴۳,
۲۷۲, ۲۸۴
ستاد اروند ۷۴, ۸۸, ۹۵, ۱۲۸, ۱۳۴, ۱۳۵, ۱۵۷, ,
۱۸۱
ستاد عملیاتی جنوب ۷۲, ۸۴, ۸۸, ۹۸, ۱۰۶, ,
۱۲۵, ۱۳۸, ۲۲۵
ستاد مشترک ۳۴ ,
سد کرخه ۴۴, ۴۶, ۱۲۲ ,
سرانجام :سرهنگ زرهی ستاد ۴۲, ۲۱۲, ۲۴۰ ,
سرداری :مهندس ۱۹۹ ,
سعیده :پاسگاه ۷۵ ,
سلیمان :روستا ۱۲۶ ,
سوبله :پاسگاه ۴۷, ۶۳, ۷۴, ۷۶, ۸۹ ,
سوسنگرد :شهر ۱۸, ۲۱, ۲۲, ۲۳, ۴۳, ۴۵, ۴۷, ,
۶۳, ۱۲۳, ۱۳۷, ۱۵۰, ۱۸۶, ۱۹۷, ۱۹۸, ۲۰۲,
۲۰۳, ۲۰۵, ۲۰۷, ۲۰۸, ۲۲۳, ۲۲۴, ۲۳۲, ۲۳۳,
۲۳۵, ۲۳۹, ۲۴۱, ۲۴۲, ۲۴۴, ۲۴۵, ۲۴۶, ۲۴۸,
۲۵۱, ۲۶۷, ۲۷۰, ۲۷۱, ۲۷۴, ۲۷۵, ۲۷۸, ۲۷۹,
۲۸۳, ۲۸۴
سه راهی حمید ۵۷ ,

ش

شالچی :سرگرد ۷۲, ۱۴۹, ۱۹۹ ,
شرکت داکتیران ۱۳۰ ,
شلمچه ۱۰, ۱۳, ۴۶, ۵۲, ۶۴, ۶۹, ۷۵, ۷۷, ۸۳, ,
۸۴, ۸۸, ۸۹, ۹۴, ۹۵, ۱۰۲, ۲۲۳, ۲۲۵, ۲۵۳,
۲۵۴, ۲۵۶, ۲۵۷, ۲۵۸, ۲۶۰
شمریه :روستا ۲۱۹ ,
شوش ۸۵, ۱۳۴, ۲۲۳, ۲۳۲, ۲۵۱ ,
شیراز ۱۷, ۱۸, ۱۱۱, ۱۱۲, ۱۳۷, ۱۳۹, ۱۴۴, ,
۱۴۵, ۱۴۶, ۱۴۷, ۱۴۹, ۱۵۰, ۱۵۲, ۱۵۳, ۱۷۹,
۲۰۹, ۲۱۱, ۲۳۱, ۲۶۹, ۲۷۳
شیمیایی :سلاح ۲۱, ۲۲, ۱۸۰, ۱۸۱, ۱۹۶ ,

ص

صادقی :حجت؛ سرگرد ۱۴۴ ,
صادقی‌گویا :نجاتعلی؛ سرتیپ۲ ۴, ۵ ,
صفایی :سرهنگ ۱۵۸ ,
صفری :سرگرد مخابرات ۴۲, ۱۰۱, ۲۴۰, ۲۶۳, ,
۲۸۱
صفریه :پاسگاه ۷۴, ۸۹ ,
صنایع فولاد اهواز ۱۵, ۱۲۱ ,
صیاد شیرازی :علی؛ سرهنگ، سپهبد شهید ۲, ۵
۲۵, ۶

ط

طاوسیه :پاسگاه ۷۴, ۷۸ ,
طرح پدافندی حرّ ۸۴, ۹۴, ۲۲۹, ۲۵۲, ۲۵۶, ,
۲۵۸

طرح عملیات ابوذر نزاجا ۴۳ ,

ع

عشعری ۱۱۶ ,
عشیره سید قاسم :روستا ۱۸۹ ,
عشیره سید مجید :روستا ۲۰۳ ,
علمی :سروان ۱۶۸ ,
علیزاده :ستوان۲ ۸۹ ,
عماره ۸۵ ,۷۳ ,۱۰ ,
عملیات بیت‌المقدس ۲۷۴ ,۲۴۸ ,۲۳۹ ,۲۲۶ ,۴۳ ,
عملیات پل‌زنی ۲۰۳ ,۲۳ ,
عملیات نامنظم ۲۷۰ ,۲۴۱ ,۱۹۱ ,
عین خوش :منطقه ۲۷۸ ,۷۳ ,۶۹ ,۶۳ ,

ف

فاضل، غلامحسین؛ سرهنگ ۲۷ ,
فاو :بندر ۲۵۱ ,۲۲۳ ,
فرتاش :سرگرد ۲۰۲ ,
فروزنده :محمد؛ معاون استاندار ۲۰۱ ,۶۳ ,
فکه :پاسگاه ۲۲۳, ۸۵, ۸۲, ۸۱, ۷۸, ۷۵, ۱۱, ۲۵۸
فولی‌آباد :منطقه ۱۱۷, ۲۲, ۲۱, ۱۸, ۱۷, ۱۵, ۱۴۵, ۱۴۳, ۱۴۲, ۱۴۰, ۱۳۷, ۱۳۰, ۱۲۱, ۱۲۰, ۱۶۰, ۱۵۹, ۱۵۷, ۱۵۶, ۱۵۵, ۱۵۳, ۱۵۲, ۱۵۱, ۱۹۲, ۱۸۷, ۱۸۴, ۱۷۹, ۱۶۸, ۱۶۶, ۱۶۴, ۱۶۲, ۲۷۱, ۲۶۹, ۲۶۴, ۲۱۰, ۲۰۹, ۱۹۹, ۱۹۴, ۱۹۳,
فهندژ :سرهنگ ۲۰۶ ,۱۸۰ ,۱۶۹ ,۱۶۶ ,۱۱۸ ,

ق

قاسمی، غلامرضا؛ سرهنگ زرهی: اکثر صفحات
قاسمی :سرگرد زرهی ;۲۶۳ ,۴۲ ,
قاسمی، سرهنگ۲؛ شهید ۲۱۲ ,
قانع :سرهنگ ستاد ۱۳۲ ,۱۳۰ ,
قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر ۲۵۳ ,۲۳۳ ,۲۶ ,
قرارگاه مقدم نیروی زمینی ۲۴۲ ,۳۵ ,

ک

کارخانه نورد اهواز (دب حردان) ۴۲, ۱۶, ۱۵, ۱۴, ۱۲۲, ۱۲۱, ۱۱۹, ۱۱۵, ۱۱۲, ۱۰۹, ۴۵, ۴۳, ۲۶۳, ۲۴۸, ۲۴۴, ۲۳۹, ۲۲۶, ۱۴۷, ۱۳۰, ۱۲۹, ۲۸۲ ,۲۷۸ ,۲۷۱ ,۲۶۸ ,۲۶۷ ,۲۶۶ ,۲۶۵ ,۲۶۴
کازرون ۱۲۵ ,
کامران :سرگرد ۱۷۰ ,
کوت عباس ۱۲۰ ,
کوت عبداله :پاسگاه؛ جنوب شرقی اهواز ۱۵۸, ۱۷۶, ۲۰۶
کوشک :پاسگاه مرزی ۵۳, ۵۲, ۴۸, ۱۳, ۱۲, ۱۱, ۸۹, ۸۵, ۸۴, ۸۰, ۷۸, ۷۷, ۷۶, ۷۵, ۷۴, ۶۴, ۱۰۶, ۱۰۴, ۱۰۲, ۱۰۱, ۱۰۰, ۹۵, ۹۴, ۹۲, ۹۱, ۲۴۹, ۲۴۷, ۲۴۶, ۲۴۵, ۲۳۵, ۲۲۵, ۲۲۴, ۱۳۳, ۲۶۹ ,۲۶۲ ,۲۶۰ ,۲۵۹ ,۲۵۸ ,۲۵۴ ,۲۵۰

گ

گردان ۱۲۱ مکانیزه ۷۷, ۷۴, ۶۰, ۵۹, ۵۳, ۱۰, ۲۵۹, ۲۵۵, ۲۱۵, ۲۱۱, ۲۰۹, ۱۷۷
گردان ۱۲۶: ۸۹
گردان ۱۵۱ دژ: ۱۰۹ ,۷۳ ,
گردان ۱۶۵ مکانیزه ۱۲۸, ۱۰۶, ۷۷, ۵۳, ۱۶, ۲۶۷ ,۲۶۰ ,۲۵۸ ,۲۵۶ ,۲۲۵ ,۲۰۹ ,۱۳۱

گردان ۲۲۱ سوار زرهی: ۵۳, ۲۲, ۱۸, ۱۶, ۱۰ ,
۶۴, ۶۹, ۷۰, ۷۲, ۷۹, ۸۰, ۸۴, ۱۲۸, ۱۴۹,
۱۹۳, ۱۹۴, ۱۹۹, ۲۲۴, ۲۲۶, ۲۳۰, ۲۳۵, ۲۳۶,
۲۴۰, ۲۴۷, ۲۵۱, ۲۵۲, ۲۵۳, ۲۵۴, ۲۵۷, ۲۵۹,
۲۶۰, ۲۶۳, ۲۶۴, ۲۶۶, ۲۶۷, ۲۶۸, ۲۷۱, ۲۸۴
گردان ۲۳۱ تانک ام-۶۰ ۸۰, ۷۸, ۵۳, ۱۸, ۱۱ ,
۹۳, ۹۹, ۱۰۰, ۱۵۱, ۲۱۵, ۲۱۶, ۲۱۷, ۲۱۸,
۲۴۰, ۲۵۷, ۲۵۸, ۲۶۱, ۲۷۶
گردان ۲۳۲ تانک چیفتن ۷۱, ۶۱, ۵۳, ۱۱, ۱۰ ,
۷۷, ۷۸, ۸۳, ۸۹, ۲۱۵, ۲۱۷, ۲۲۵, ۲۵۵, ۲۵۷,
۲۵۸, ۲۵۹, ۲۶۰, ۲۶۷
گردان ۲۶۴ تانک چیفتن ۱۱۶, ۱۰۱, ۷۷, ۵۳ ,
۱۷۳, ۱۷۸, ۲۰۹, ۲۱۲, ۲۱۵, ۲۴۷
گردان ۲۸۳ سوار زرهی ۱۸۶, ۱۳۱, ۹۰, ۲۱, ۱۶ ,
۲۰۶, ۲۳۲, ۲۷۸, ۲۷۹
گردان ۲۹۱ تانک ۲۱۸, ۲۱۷, ۲۱۵ ,
گردان ۳۱۲ توپخانه ۱۵۵ مم خودکششی ۱۲, ۱۱ ,
۵۳, ۶۹, ۷۵, ۷۶, ۹۶, ۹۷, ۱۰۴, ۱۰۸, ۱۲۲,
۱۸۵, ۲۵۶, ۲۶۰, ۲۶۸
گردان ۳۱۸ توپخانه ۸۶, ۷۶, ۷۵, ۱۱ ,
گردان ۳۲۰ توپخانه ۱۵۵ مم خودکششی ۵۳ ,
گردان ۳۳۰ توپخانه ۹۹, ۹۸, ۹۷, ۷۵, ۱۵, ۱۳ ,
۱۰۲, ۱۱۵, ۱۷۴, ۲۶۰, ۲۶۱, ۲۶۲
گردان ۳۷۲ کاتیوشا ۲۶۱, ۲۶۰, ۱۰۹, ۹۶ ,
گردان ۳۹۲ توپخانه ۷۷ ,
گردان ۴۲۹ مهندسی ۱۴۸, ۸۹, ۷۳, ۶۳, ۱۸ ,
۱۴۹, ۲۷۵
گردان مخابرات ۶۹ ,
گروه ۲۲ توپخانه شهرضا ۱۳۸, ۱۲۶, ۱۰۵, ۱۳ ,
گروه رزمی ۱۳۸ :لشکر ۲۱ ۱۲۵, ۱۰۶ ,
گروه رزمی ۱۴۸ پیاده :لشکر۷۷ ۱۹, ۱۸, ۱۷, ۱۵ ,
۲۱, ۵۳, ۱۱۱, ۱۱۷, ۱۲۵, ۱۲۶, ۱۳۹, ۱۴۵,
۱۴۶, ۱۵۰, ۱۵۱, ۱۵۳, ۱۵۶, ۱۵۷, ۱۵۸, ۱۶۰,
۱۶۲, ۱۶۴, ۱۶۵, ۱۶۸, ۱۶۹, ۱۷۳, ۱۷۵, ۱۷۷,
۱۸۱, ۱۸۳, ۱۸۶, ۱۸۷, ۱۸۹, ۱۹۳, ۱۹۵, ۱۹۶,
۱۹۸, ۲۶۵, ۲۶۹, ۲۷۰, ۲۷۱, ۲۷۴, ۲۷۷
گروه رزمی ۳۷ شیراز ۸۳, ۷۵, ۷۳, ۵۳, ۲۲, ۱۸ ,
۸۷, ۱۵۶, ۱۵۷, ۱۷۰, ۱۸۶, ۱۸۸, ۱۹۸, ۲۰۰,
۲۰۹, ۲۱۱, ۲۱۲
گروه رزمی ۳۸ شیراز ۱۴۵, ۱۴۴, ۱۴۰, ۲۰, ۱۷ ,
۱۴۶, ۱۵۲, ۱۵۳, ۱۷۳, ۱۷۴, ۱۷۵, ۱۸۱, ۱۸۸,
۱۹۸, ۱۹۹, ۲۰۷, ۲۰۹, ۲۱۰, ۲۱۱, ۲۶۵, ۲۶۹,
۲۷۲, ۲۷۳, ۲۷۴, ۲۷۵, ۲۷۷, ۲۷۸
گروه رزمی مشهد (۱۴۸) ۱۲۳ ۱۲۰ ,
گروه شباهنگ ۱۹۰ ,
گروه نامنظم چمران ۲۸۲, ۲۷۴, ۲۷۱, ۲۳۱, ۴۱ ,
۲۸۴
گلبهاریه :روستا ۱۹۹ ,
گودرزی :سروان ۸۰ ,

ل

لشکر ۱۶ زرهی ۲۴۲, ۲۱۳, ۲۰۸ ,
لشکر ۲۱ پیاده ۲۷۸, ۲۳۲ ,
لشکر ۷۷ پیاده ۲۶۴, ۲۵۲, ۲۴۰, ۲۳۲, ۵۳ ,
لشکر ۸۱ زرهی ۱۲۶ ,
لشکر ۹۲ زرهی اکثر صفحات
لودر :خودرو سنگین مهندسی ۱۷۸, ۱۷۱, ۴۹ ,
۲۱۷, ۲۱۹

م

مازوجی :سروان ۶۲ ,
ماسک ضد گاز ۱۸۱ ,۱۸۰ ,۲۱ ,
مالیوتکا :موشک ضد تانک ۲۱۲ ,
مأموریت استنتاجی ۲۲۹ ,
مأموریت تصریحی ۲۲۹ ,
ماهشهر ۲۲۳ ,۱۹۸ ,
مسعودی :سرگرد ۱۹۴ ,
مفید، عبدالحسین؛ سرهنگ ۱۱۸ ,
مگطوع :روستا ۱۳۲ ,۱۲۶ ,
ملاشیه :آبادی ۱۳۳, ۱۳۲, ۱۳۰, ۱۲۲, ۱۱۰, ۴۸ ,
۱۴۳, ۱۵۲, ۱۶۸, ۱۸۹, ۲۴۸, ۲۶۳, ۲۶۸, ۲۶۹,
۲۷۶
ملک‌نژاد، سرهنگ: اکثر صفحات
ملیحان :آبادی ۲۱۶, ۲۱۵, ۲۱۳, ۱۹۲, ۱۳۲, ۴۱ ,
۲۱۷, ۲۱۸, ۲۱۹, ۲۷۱
موسیان ۲۲۳ ,۶۳ ,
موشک سام ۸۷ ,۱۲ ,
موشک‌انداز تاو ۲۵۵ ,۱۶۶ ,۶۰ ,۱۹ ,
مهدی‌پور :احد؛ سرگرد ۱۳۴ ,
میکروبی :سلاح ۱۸۱ ,۲۱ ,
میلان :موشک ضد تانک ۲۱۲ ,

ن

نیروی هوایی ۸۲, ۷۲, ۵۲, ۵۱, ۵۰, ۴۹, ۳۵, ۲۰,
۱۳۲, ۱۷۸, ۱۹۸, ۲۱۲, ۲۷۲

هـ

هلی‌کوپتر کبرا ۷۹ ,
هلی‌کوپتر هلال‌احمر ۱۴۶ ,۱۷ ,
هواپیمای فانتوم ۹۰ ,
هواپیمای میگ ۹۱ ,
هورالعظیم :باطلاق ۲۵۴ ,۲۳۶ ,۲۲۳ ,
هویزه :شهر ۲۲۴, ۲۲۳, ۲۰۵, ۱۲۸, ۸۰, ۴۴ ,
۲۳۵, ۲۴۳, ۲۴۵, ۲۴۸, ۲۵۰, ۲۵۲, ۲۵۸, ۲۶۷,
۲۷۱, ۲۷۹

ی

یگان پاسدار ۱۷۳ ,

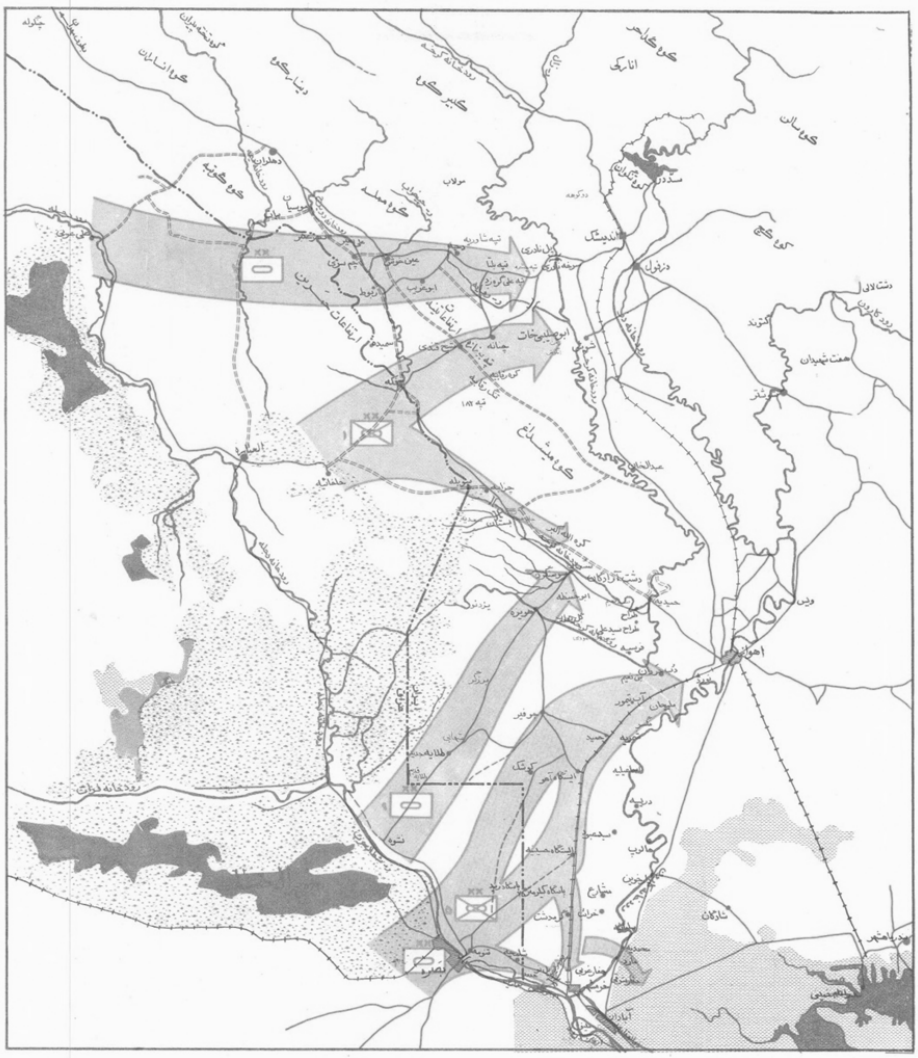

منطقه عمومی خوزستان و محورهای پیشروی نیروهای عراقی

منبع: ارتش جمهوری اسلامی ایران در هشت سال دفاع مقدس، جلد۲، سازمان عقیدتی سیاسی آجا

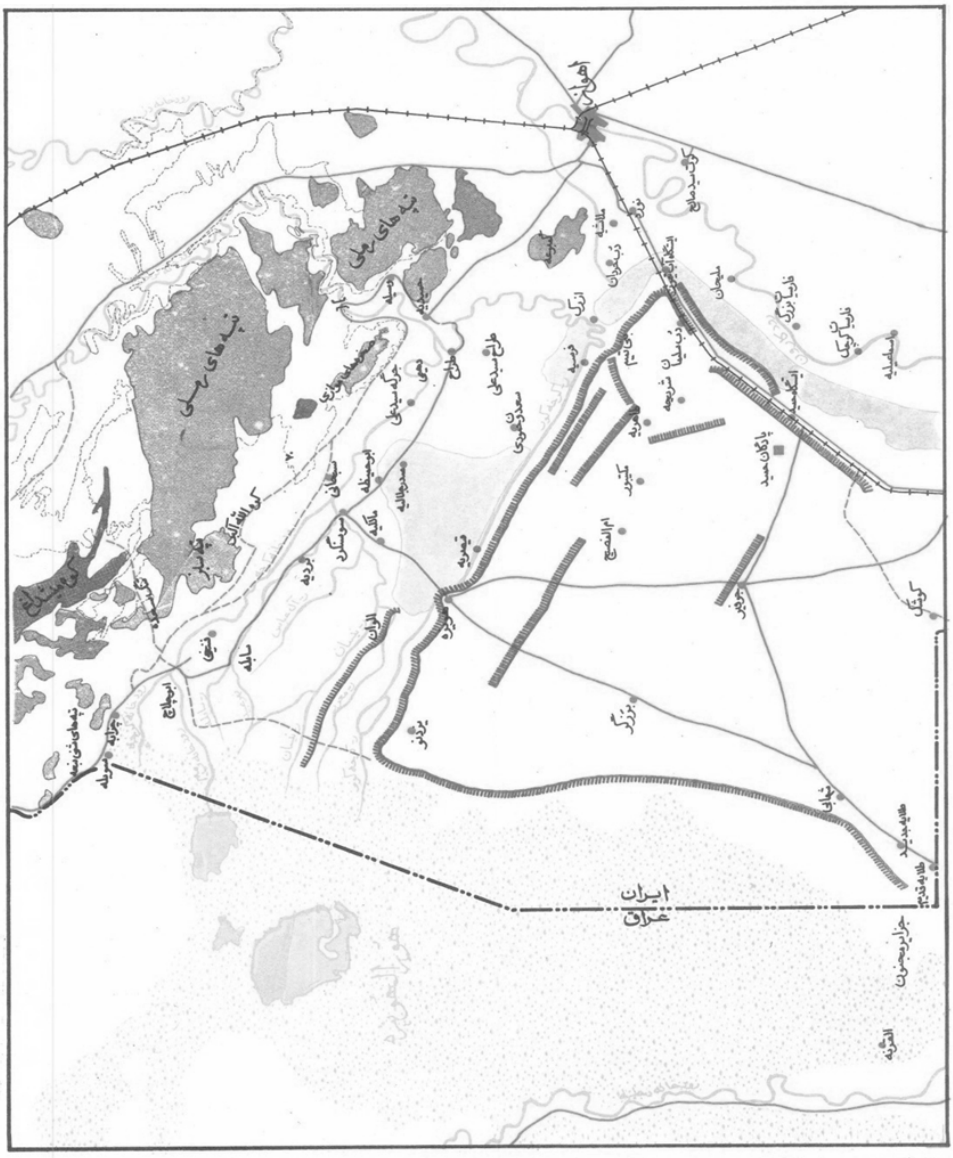

مناطق آبگرفته در اواخر ۱۳۵۹ و اوایل ۱۳۶۰

منبع: ارتش ... ، جلد۲، .... ، ۱۳۷۳

Tip 1 Zerehi Lashkar 92

Col. Seyed Yaghub Hoseini

War Cognizance Committee Of
Martyr Lieutenant General Ali Sayyad Shirazi